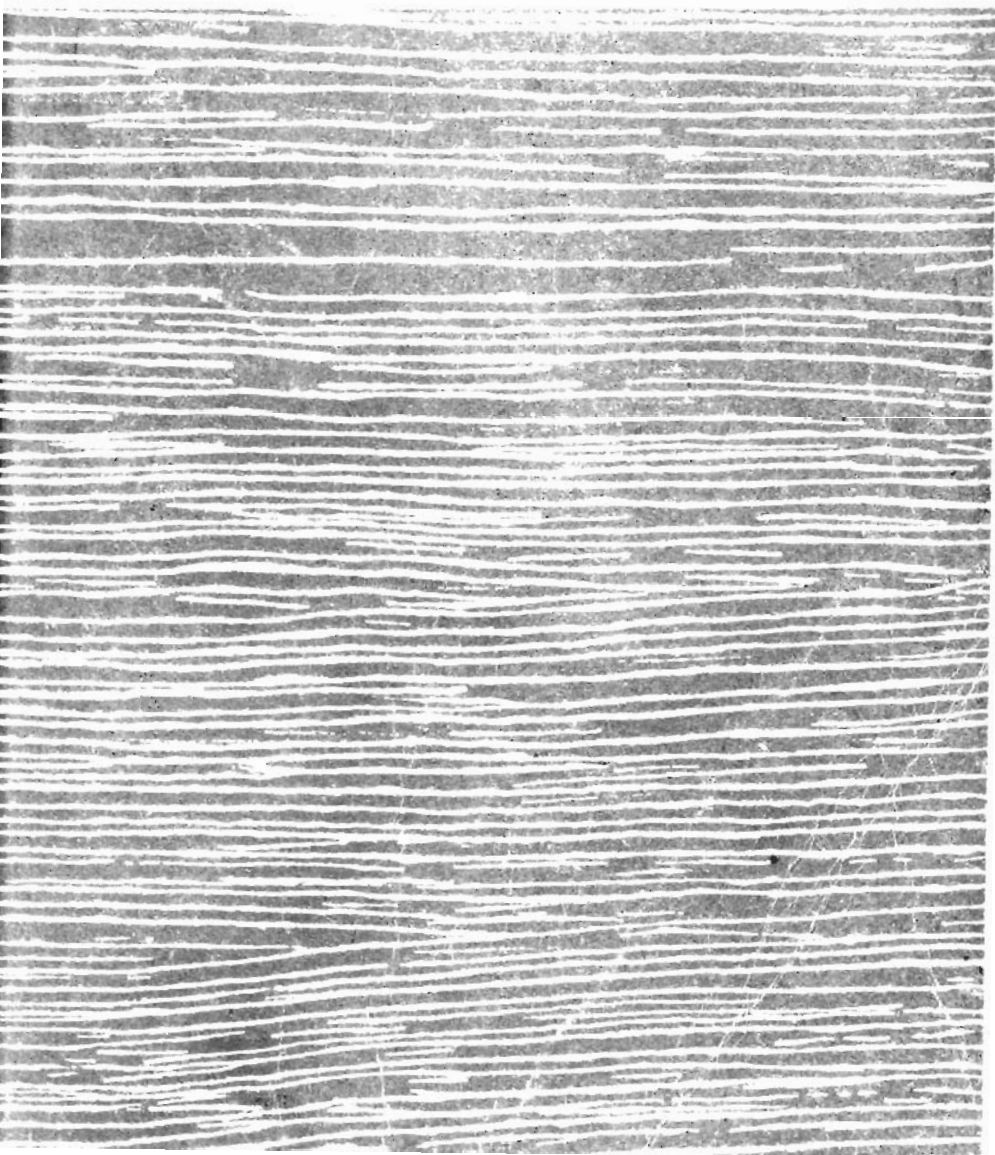

**RUKOPISY
KŘIVOKLÁTSKÉ KNIHOVNY
CODICES MANU SCRIPTI
BIBLIOTHECAE CASTRI KŘIVOKLÁT**

KNIHOVNA NÁRODNÍHO MUZEA

KATALOGY A INVENTÁŘE

NÁRODNÍ MUZEUM V PRAZE

CODICES MANU SCRIPTI
BIBLIOTHECAE
CASTRI KŘIVOKLÁT

Catalogus codicum / conscripsit Jiří Pražák / Pragae 1969

RUKOPISY KŘIVOKLÁTSKÉ KNIHOVNY

Soupis / sestavil Jiří Pražák / Praha 1969

Redaktor Karel Švehla

č. 11130

OBSAH
CONSPECTUS

Rukopisy někdejší pražské fürstenberské knihovny a jejich soupis	7
Handschriften der ehemaligen Prager Fürstenbergischen Bibliothek und ihr Verzeichnis	19
Seznam literatury a zkratek — Abbreviaturae	35
Katalog — Catalogus codicum occidentalium	39
Inventář orientálních rukopisů — Conspectus codicum orientalium	241
Rejstříky — Indices	
Chronologický — Codicum aetas	249
Datované rukopisy do r. 1600 — Codices, in quibus perfectionis annus indicatur (usque ad annum 1600)	251
Provenienční — Codicum origo	252
Jazykový — Codicum lingua	253
Incipity české — Operum bohemicorum initia	257
latinské — Operum latinorum initia	261
německé — Operum germanicorum initia	271
Jmenný a věcný — Index nominum ac rerum	273
Konkordance signatur — Codicum signorum concordantiae	295
Seznam obrazových příloh — Imagines	298
Dodatky — Additamenta	299

RUKOPISY NĚKDEJŠÍ PRAŽSKÉ FÜRSTENBERSKÉ KNIHOVNY A JEJICH SOUPIS

Fürstenberská knihovna, uložená původně v malostranském paláci pod královským hradem, byla na sklonku XVIII. století považována za nejvýznamnější soukromou knihovnu v Praze. Ze skromného základu se v nedlouhém období padesátých až osmdesátých let rozrostla v soubor, jež v představách současníků předčily jediné sbírky klementinské. Tento rozvoj však záhy ustává. V dalších desetiletích byla sbírka jen málo doplňována, takže ji velikostí i hodnotou předstihly jiné pražské knihovny. Fürstenberská knihovna patří tak k oněm sbírkám, jejichž počáteční vývoj ustrnul, když nástupci zakladatele nedovedli nebo nemohli v započatém díle stejně velkoryse pokračovat. Když pak byla v r. 1881 převezena z Malé Strany na hrad Křivoklát, čekal ji na déle než půlstoletí osud zapomínaných venkovských knihoven.

Za jejího vlastního zakladatele se právem považuje Karel Egon z Fürstenberku, jeden z významných představitelů českého politického a kulturního života sedmdesátých a osmdesátých let XVIII. století. Kořeny sbírky jsou ovšem starší a lze je postihnout nebo alespoň tušit i v jejím rukopisném oddělení, na něž se chce tato úvodní stať soustředit. Jejím jádrem se stal nevelký soubor knih, shromážděných Karlovým otcem Josefem Vilémem, císařským zástupcem na říšském sněmu v Řezně. Tato nová fürstenberská knihovna byla v polovině století přenesena do Prahy a odtud se již trvale vyvíjela v Čechách. Avšak počáteční spojitost s rodovým prostředím jihoněmeckým nebyla ani potom zcela přerušena. Druhý pramen, z něhož pražská knihovna rostla, byl domácího původu a pocházel ze sbírky Karlovy matky Marie Anny roz. Valdštejnové nebo z valdštejnských panství, která Karel Egon zdědil po matce. A obě tyto zárodečné složky, cizí a domácí, jako by určovaly i příští vývoj rukopisné sbírky, jež si onen podvojný charakter uchovává podnes. Nejde tu jenom o rozdíl jazykový, že totiž vedle početné skupiny cizojazyčných kodexů stojí pozoruhodný soubor rukopisů českých. Podstatné je, že zatím co jedna část je původu zahraničního, vznikla druhá, ať psána česky, latinsky nebo německy, již v našem prostředí a je přitom se zakladatelem knihovny spjata těsněji než jen jeho sběratelskými zálibami.

Za získání některých kodexů vděčí ovšem sbírka vskutku bibliofilským sklonům Karla Egon. Patří k nim nečetné kodexy liturgické a hagiografické, rukopisy bible a knihy hodin, nepochybně shromáždované především pro své umělecké vypravení. Malířská výzdoba působila také při některých dílech antické literatury, jež Fürstenberk kupoval na svých cestách po Itálii, Francii a Německu. Leč u nich nutno vzít již v úvahu jeho klasické vzdělání i známý zájem o starověkou kulturu. Z římských básníků byl to zejména Horatius, jehož si obzvláště oblíbil, sbíral vydání jeho děl a jejich počet sám rozmnožil vydáním vlastním. V rukopisném oddělení doplňují tuto sbírku 200 tištěných vydání tři rukopisy Horatia, dva iluminované kodexy latinské, raně gotický z XIII. a humanistický z XV. století, a italský překlad z XVIII. století. Z ostatních klasických autorů měl Karel Egon Persiovy satiry, vůbec nejstarší kodex knihovny, pocházející snad z X. století, dílo Vergiliovo v bohatě zdobeném opise z r. 1378, humanistický přepis Ciceronova díla *De officiis*, dochovaného v knihovně také v středoněmeckém překladě, a konečně Terentiovy komedie z r. 1471¹. K těmto kodexům by bylo možné připočítat ještě několik dalších, např. renesanční iluminovaný rukopis Machiavelliho *Istorie florentine*, považovaný dlouho za autograf², anebo první orientální rukopisy sbírky, při jejichž získání jistě také rozhodovaly sběratelské sklony a umělecké zájmy Karla Egon.

Avšak pro zakladatele knihovny příznačnější a pro poznání jeho osobnosti důležitější jsou jiné rukopisy, většinou mladší nebo přímo soudobé, často stojící již na pomezí vlastní literatury, prosté, nenápadné knihy bez jakékoli výzdoby, bibliofilsky nezajímavé. Takové rukopisy opatřoval si ne pro pouhé rozmnožení sbírek, ale bezpochyby pro jejich text a k svému vlastnímu studiu. Tyto knihy, jež se všechny ani nedochovaly, souvisejí s jeho činností, s jeho úředními a státními funkcemi i jeho reformními pokusy.

Karel Egon, zakladatel české větve fürstenberského rodu, nastoupil úřední dráhu r. 1751, kdy byl jmenován radou královské reprezentace a komory v Praze. Při tomto úřadě, od r. 1763 při guberniu působil až do svého jmenování císařským vyslancem u říšského komorního soudu ve Wetzlaru r. 1766. O pět let později se čtyřicetiletý Karel vrací zpět do Čech a jeho kariéra dosahuje vrcholu: V r. 1771 je jmenován nejvyšším purkrabím a presidentem gubernia. V čele zemské vlády stál pak až do svého sesazení na počátku osmdesátých let. Fürstenberk byl přesvědčený stoupenec osvícenských idejí a své smýšlení uplatňoval i při výkonu úředních funkcí. Podporoval byrokratické tendence tereziánské vlády a podílel se zejména na reformě

¹ Č. katalogu 115, 117, 113, 119, 21, 76, 65, 149.

² Č. 24.

českého gubernia, jež měla odstranit vliv stavovské obce v politické správě země. Ve svém vysokém úřadě a zvláště jako předseda cenzurní komise působil účinně na zmírnění censury a přispíval i jinak k rozvoji vědeckého a vůbec kulturního snažení v Čechách. Zároveň se však tento přívrženec absolutismu a odpůrce přežívajících forem stavovské správy stavěl na obranu zájmů domácí šlechty proti vídeňskému hospodářskému centralismu, jak ukazují jeho memorie o hospodářském stavu Čech z r. 1772³.

S politickou kariérou Karla Egona anebo spíše s přípravou k ní může v jeho knihovně souviset několik rukopisů. Je to především anonymní instrukce pro ministry a dvorské i komorní rady, která se v bývalé fürstenberské sbírce dochovala dokonce ve dvou redakcích, z nichž jedna má Karlovo exlibris. Podobnou úlohu uvedení do státních záležitostí mohly mít dále Gruberův *Deutsch-österreichischer ausgelegter Adler*, Uffenbachův spis o dvorské radě i státovědecké rozpravy, jako jsou *Einleitung zur Kenntniss der österreichischen Erbkönigreiche* a *Politices verae ac iuris publici epitome*, původně určené ke studiu habsburských panovníků, nebo konečně *Commentaire sur l'Etat et gouvernement de France*, opatřený stejně jako předcházející *Epitome* Karlovým exlibris⁴. U prvních tří z těchto rukopisů nelze sice zatím prokázat, že náležely již k původní sbírce, jejich příslušnost k ní je však podle toho, co o dalším vývoji knihovny víme, značně pravděpodobná. Téměř jistá je spojitost při dvou dalších svazcích, souvislost tentokrát dokonce přesněji datovatelná. Prvý z nich, *Annotata de personis iudicii camerae imperialis*, je ovšem opis tisku, takže jeho svědectví by nebylo nesporné, zato druhý, pamětní kniha říšského komorního soudu, mohl být stěžejní získán jinde než právě ve Wetzlaru, kde Karel Egon v letech 1766—1771 jako císařský komisař při komorním soudě působil⁵.

Další rukopisy této skupiny jsou už domácího původu. Svou existencí v knihovně samy naznačují, jak se jejich vlastníci chtěli seznámit s ústavními, správními, soudními i hospodářskými poměry země. Platí to především o textech zemských zřízení, mezi nimiž nejdůležitější byla jistě osnova třetího dílu připravovaného zřízení z r. 1726. Týž účel hlubšího vniknutí do správního a soudního organismu českého státu sledoval asi Fürstenberk získáním dvou dalších knih, totiž opisu instrukce českého komerčního kolegia z r. 1727 a sborníku, obsahujícího mj. instrukce pražského místodržitelství a české dvorské

³ O Fürstenberkově politické dráze a jeho činnosti ve Společnosti nauk srov. J. Prokeš, *Počátky České společnosti nauk do konce XVIII. stol.*, Díl I. 1774—1789, Praha 1938, str. 147 a n.

⁴ Č. 29, 63, 66, 61, 4, 27, 63.

⁵ Č. 13, 36.

kanceláře, návrh na reformu vrchního berního úřadu a osnovy směnečného řádu z r. 1736 i směnečného soudního řádu⁶. Dokonalejší poznání českého práva mohla mu otevřít Neumannova rukopisná *Manuductio ad praxim*, *Universum ius patrium* universitního bibliotékaře a archiváře Jana Augustina Gressela i Kitlitzova kompendia⁷. O zemských sněmech a jejich historii poučovaly sborníky sněmovních artikulů i zpracování jejich látky, jako je anonymní *Epitome comitiorum* nebo stejně zvané dílo Kitlitzovo⁸. Konečně z rukopisů s ekonomickou tematikou třeba uvést alespoň *Kurze Verfassung der Landeseinkünfte und Ausgaben in dem Königreich Böhmeim*, v jejímž zařazení do knihovny smíme tušit projev národohospodářských zájmů, které se výrazně projevily ve Fürstenberkových reformních návrzích z počátku sedmdesátých let⁹.

Získání rukopisů o českých sněmech souviselo ovšem neméně s jeho historickými zájmy, vyvolanými nebo aspoň posilovanými odporem k vídeňskému centralismu, ohrožujícím výsady české šlechty. Jmenovaná i další díla dokládají, jak se Fürstenberk sbližoval s novým prostředím, s nímž jej spojovaly rozsáhlé statky, úřední kariéra i příbuzenské svazky. Ve své knihovně měl vedle jiných historických prací osm svazků *Historického spisování* Viléma Slavaty a snad ještě tři další svazky výpisů ze Slavatova díla, z nichž jeden nejspíše zdědil z matčiny knihovny. Získal i několik rukopisných prací o Českém povstání z let 1618—1620 a bylo by opravdu zajímavé zjistit, zda si sám opatřil spis svého více než konservativního odpůrce hr. Františka Věžníka o českých dějinách, věnovaný následníku trůnu, arcivévodovi Josefovi¹⁰. Nyní, uváží-li se Fürstenberkův vztah k minulosti a tradicím země, objeví se v jiném světle také české rukopisy knihovny, z nichž nejznámější je sborník s textem *Dalimilovy kroniky*. Jejich získání vysvětlí se pak jistě lépe probouzejícím se patriotismem, příznačným pro část opoziční šlechty, oním dobovým zemským vlastenectvím, než jen jako projev antikvářského sběratelství. A v novém světle se nyní rovněž jeví zajímavý německý překlad *Práv Ondřeje z Dubé*, *Knihy Rožmberské*, *Řádu práva zemského* a *výtahu z Majestas Carolina*, který pochází právě z druhé poloviny XVIII. století a patřil se vši pravděpodobností již Karlově knihovně¹¹.

Fürstenberk se ostatně neomezoval na shromažďování a studium

⁶ Č. 176, 9, 7.

⁷ Č. 15, 70, 168.

⁸ Č. 84, 107, 181, 180, 174.

⁹ Č. 35.

¹⁰ Č. 57, 48, 49, 177, 14, 54, 174, 109.

¹¹ Č. 124, 5. Alespoň zde třeba upozornit, že v rukopisném katalogu Karlovy knihovny č. 166, str. 94 se uvádí dnes nezvěstný rukopis „Cicero De amicitia in böhmischer Sprache. Vide manuscripta“.

knih, sám literární práci podporoval a k ní podněcoval. Nejvýrazněji se tato jeho činnost projevuje v osmdesátých letech, kdy nedlouho po nuceném odchodu z politického života se stává prvním prezidentem České společnosti nauk. Zájem a porozumění pro badatelskou práci, vyvolané a sycené naléhavými potřebami doby i zmíněným oposličním šlechtickým patriotismem, jsou však staršího data a projevovaly se již v letech jeho prvního pražského pobytu, jak dosvědčuje právě knihovna. Z jeho popudu zpracoval tehdy J. J. Klauiser nález keltských mincí, objevených u Nižboru na křivoklátském panství, a pojednání datované k r. 1760 Karlu Egonovi také připsal¹².

Podobně Fürstenberkův vztah ke knihovně byl hlubší. Jako uspořádal svou numismatickou sbírku, podílel se také na zpracování knihovny. Jeden z dochovaných katalogů je doplňován a opravován jeho rukou a ve druhém pětisvazkovém katalogu o téměř 2000 folií Karel Egon sbírku sám sepsal¹³. Zpřístupňoval tím její bohatství pro sebe i jiné zájemce, neboť knihovna nebyla cizím návštěvníkům uzavřena. Toto její širší určení a přístupnost jako by vyjadřovala i slova soudobého exlibris „Mei et amicorum“¹⁴.

Když Karel Egon umíral, měla knihovna stonásobný rozsah sbírky jeho otce. F. K. G. Hirsching ve čtvrtém díle svého Versuch einer Beschreibung sehenswürdiger Bibliotheken Teutschlands, vydaném čtyři léta po Karlově smrti (1787), uvádí, že má více než dvacet tisíc svazků, a oceňuje i její vnitřní bohatství¹⁵. Nejvíce v ní byla zastoupena literatura historická, dále právnická, ekonomická, přírodovědecká, matematická i theologická. Zvláště počtem děl z literární historie, bibliografie, archeologie, diplomatiky, numismatiky a literatury básnické převyšovala prý všechny ostatní pražské soukromé knihovny. Počet rukopisů nelze bohužel z Hirschingovy zprávy zjistit, neboť vedle asi 40 kodexů, jež vypočítává jednotlivě, připomíná další skupinu jen souhrnně. Možno se však domnívat, že se ani rozsah rukopisné sbírky příliš nelišil od dnešního stavu. Alespoň Schottky, jenž sám upozorňuje, že se fürstenberská knihovna od počátku století téměř nerozšiřovala, zmiňuje se v r. 1832 již o 212 rukopisech¹⁶.

Nedostatek údajů o množství rukopisů souvisí s tím, že všechny kodexy nebyly v prvých dobách ještě odděleny od tisků. Některé z nich byly ovšem již tehdy uloženy samostatně a existoval snad také jejich seznam, dnes neznámý. Tak by alespoň bylo možné

¹² Č. 22.

¹³ Č. 166, 165.

¹⁴ Toto exlibris je v rukopisech č. 28, 106 a 152, o nichž však zatím nelze prokázat, že patřily již k původní sbírce.

¹⁵ Erlangen 1791, str. 280 a n.

¹⁶ Prag, wie es war und wie es ist, Prag 1832, str. 424.

vysvětlovat odkaz „Vide manuscripta“, vyskytující se při titulech rukopisů v jednom z katalogů XVIII. století, o němž byla již zmínka výše¹⁷. Ostatní kodexy, podle všeho jejich většina, byly však zařazeny mezi tištěnými knihami, opatřeny signaturami téhož typu a zčásti s nimi také sepsány v katalogích.

V tomto stavu zachycují sbírku zprávy knihovníka a archiváře K. E. Eberta z dvacátých let XIX. století, podávané Karlu Egonovi II. o postupu soupisových prací v jeho knihovně a archivu¹⁸. Knihovna tenkrát již nebyla uspořádána jenom podle formátu, jak jí kdysi vytýkal Hirsching, nýbrž rozdělena do věcných skupin, jako byl např. oddíl klasiků, bohemik apod. Do těchto oddělení byla podle obsahu začleněna většina rukopisů a jen jejich menší část uložena ve zvláštní skříni. Při pořádacích a soupisových pracích, jejichž výsledkem byl lístkový katalog, dokončovaný Ebertem koncem dvacátých let, byly rukopisy stavěny do zmíněné skříně, která brzy stoupajícímu množství kodexů nedostačovala. Ke sbírce se připojovaly především rukopisy v užším smyslu, kdežto kopie akt se přeřazovaly do archivu. Tak bylo rukopisné oddělení tehdy obohaceno o památník pobělohorského exulanta Floriána Vermilia Strakonického, zapsaný již v katalogu XVIII. století, a o rukopisy starých českých práv, mezi nimiž se lze dohadovat tři právních sborníků z druhé poloviny XV. a počátku XVI století nebo aspoň některých z nich¹⁹. V té době se několikrát naskytla i příležitost k rozšíření knihovny, zvláště nabídkou sbírky barona Stentsche, obsahující rovněž rukopisná bohemika, avšak z finančních důvodů se koupě neuskutečnila²⁰.

Po skončení soupisu tisků chystal se Ebert pořádit katalog rukopisů a pro orientální kodexy si již zajistil pomoc odborníka. V provedení záměru bránily mu však práce v archivu, jenž byl od počátku XIX. století administrativně spojen s knihovnou, a tak k soupisu došlo až o tři desetiletí později. Rukopisná sbírka se za ta léta zvětšila jenom málo a nejvýznamnější přírůstek souvšel už s přípravnými pracemi k inventáři rukopisů, prováděnými knihovníkem R. Glaserem. Byl jím pergamenový zlomek Světové kroniky Rudolfa z Emže ze XIV. století, sňatý z vazby kteréhosi tisku knihovny²¹. Glaserův inventář, dokončený r. 1868 zaznamenává 221 signatur o 264 svazcích, jež

¹⁷ Č. 166.

¹⁸ K nástinu dějin knihovny bylo použito archiválií Státního archivu na Křivoklátě, zvláště z fondů Vs Křivoklát KA, PK a NA. Srov. také Státní archiv v Praze. Průvodce po archivních fondech 2, Praha 1960, str. 5 a n., 178 a n.

¹⁹ Č. 95, 44, 103, 104.

²⁰ Soupis Stentschovy knihovny se dochoval v Státním archivu na Křivoklátě, sign. Vs Křivoklát NA 912 U.

²¹ Č. 23.

jsou rozděleny do 11 tříd, opatřených značkami Ia—Ie, IIa—IIf. Stručným způsobem zachycuje na 23 stránkách více než 400 textů²² a stejně zřejmý je popis formálních znaků kodexů. Opírá se vesměs jen o rukopisy, takže i nejedno známé dílo zůstalo neurčeno, nemá ani rejstřík, ale údaje, které podává, bývají spolehlivé a jsou cenné podnes. Vskutku také zůstal hlavní pomůckou, informující o rukopisné sbírce, téměř sto let.

Po přestěhování na Křivoklát, kde byla knihovna uložena v pozdně gotickém rytířském sále a spolu s archívem svěřena péči F. Zellera, autora pozdějšího katalogu jejích prvotisků, staly se pokusy o nové utřídění a signování rukopisné sbírky. Vznikl např. oddíl, sdružující díla klasických autorů, nebo tzv. Fürstenbergiana, mezi něž byly řazeny kodexy, vztahující se vznikem nebo obsahem k členům vlastníkovy rodu. Nové dělení nemělo dlouhé trvání a svědčí o významu Glaserovy práce, že se nejen obnovilo uspořádání, zachycené v jeho inventáři, nýbrž že byly do tohoto systému včleňovány i nové přírůstky²³.

Glaserův inventář ovšem nemohl nahradit podrobný kritický katalog, jehož potřeba se tím více pocítovala, jak se šířila známost o ceně fürstenberské sbírky. Uskutečnily se však jenom soupisy dílčí. Za prvý z nich lze považovat již Hankův Přehled pramenů právních z r. 1843, jenž podává také obsah dvou právních sborníků pražské knihovny²⁴. V témže roce, kdy Glaser dokončil inventář, vydal J. Kelle seznam středověkých německých rukopisů sbírky, v němž popsal 17 kodexů a jejich zlomků, soupis tím cennější, že zachycuje čtyři fragmenty, které dnes v knihovně chybějí. Seznam německých kodexů doplnil pak Kelle o čtyři léta později textovým popisem dvou nejstarších klasických rukopisů, Persia a Horatia. V sedmdesátých letech pomýšlel na zpracování úplného katalogu rukopisné sbírky musejní knihovnick A. Patera, leč přípravné práce patrně nepřekročily popis několika svazků, mezi nimi zejména Dalimilovy kroniky. Konečně na začátku XX. století uveřejnil A. Cechner ve svazku Soupisu památek, věnovaném hradu Křivoklátu, seznam téměř 30 kodexů, všimající si více, než tomu bylo v starších soupisech, i jejich výtvarné stránky.

²² V téměř celé novější literatuře o křivoklátské knihovně se uvádí bezmála dvojnásobný počet rukopisů, než sbírka opravdu má. Tento omyl vznikl záměnou množství textových jednotek, udávaných Glaserem, za počet kodexů.

²³ 15 nových rukopisů bylo začleněno jednak do oddělení II f, jednak do nově připojeného oddílu II g. — Signatury, zachycující uvedené pokusy z konce XIX. a začátku XX. stol. o nové uspořádání rukopisné sbírky, jsou v katalogu citovány bez bližšího časového určení.

²⁴ Srov. — stejně jako při dalších soupisech — seznam literatury na str.35.

Jednotlivé rukopisy byly studovány badateli domácími i zahraničními od počátků knihovny. Pracovali v ní M. A. Voigt, F. M. Pelcl a J. Dobrovský, jejich rukopisů užil J. Jungmann pro Historii literatury české i F. Palacký ve svých edicích. V druhé polovině XIX. století nutno uvést aspoň Zimmermannův rozbor filosofického spisu Františka Josefa z Hodčic *De hominis convenientia* z konce XVII. století, edici komentáře k Persiovým satírám, připravenou J. Kvičalou, a Jirečkovy otisky několika právních textů v Kodexu iuris bohemicí. Častěji byl studován rukopis Dalimila, z něhož také v r. 1903 Č. Zibrť vydal text českého Lucidáře. Řadu edicí, čerpajících z rukopisů křivoklátské knihovny, uzavírá prozatím vydání Léryho *Historie o plavení se do Ameriky* z r. 1957²⁵.

Mezitím došlo v dějinách knihovny k důležité změně. V r. 1929 koupila Československá republika křivoklátský velkostatek a s ním stát získal i archiv a knihovnu. Nebyly však převzaty celé, neboť některé archiválie a knihy, cenné pro dosavadního vlastníka, byly z prodeje vyloučeny. Z rukopisů byl to hlavně unikátní zlomek starohornoněmecké básně Merigarto z předělu XI. a XII. století, který je nyní ozdobou fürstenberské knihovny v Donaueschingen²⁶. Správa křivoklátské knihovny zůstala i nadále spojena s archivem a vykonával ji zprvu Československý státní archiv zemědělský v Praze, od r. 1947 Oblastní archiv zemědělský na Křivoklátě. K správním oddělení obou institucí došlo až v padesátých letech, kdy odborná správa knihovny byla svěřena Národnímu muzeu v Praze, které ji provádí dodnes.

— — —

K novému zpracování rukopisné sbírky křivoklátské knihovny se přistoupilo počátkem šedesátých let. Katalog, který z něho vznikl, je další článkem v soustavném zpřístupňování rukopisného bohatství zámeckých, hradních a palácových sbírek, jež v dohodě s Knihovnou Národního muzea provádí Komise pro soupis a studium rukopisů při Československé akademii věd. Předvádí poprvé křivoklátský rukopisný soubor v jeho úplnosti, neboť vedle známých kodexů zachycuje i desítky svazků, které ve starších soupisech nebyly zaznamenány. Pokouší se dále o úplný popis kodexů, a to jak jejich textové složky, tak i stránky formální. Takový celostní popis chyběl podnes i při známých rukopisech, neboť dosavadní dílčí seznamy neregistrují někdy ani všechny textové jednotky, tím méně jejich zlomky, přípisky

²⁵ Srov. č. 142, 119, 124, 79.

²⁶ Srov. E. Huber, Fürstlich Fürstenbergische Hofbibliothek. Ausstellung mittelalterlicher Handschriften und Inkunabeln (Donaueschingen 1958), str. 9.

a poznámky. Formální část popisu bývá pak v nich vůbec zanedbána nebo je zpracována zběžně. Právě v získání přehledu po celé sbírce a v úplném popise jejích jednotlivých svazků byl nepochybně spatřován hlavní cíl katalogu, když jeho příprava byla zařazena do pracovního programu Komise. Vedle toho se však očekávalo, že soustavný výzkum fondu obohatí znalost rukopisného dochování známých děl a povede snad i ke zjištění textů odjinud neznámých.

Očekávání se potvrdilo již u středověkých a raně novověkých kodexů latinských i českých, zatímco při německých rukopisech se zpravidla ověřila spolehlivost staršího soupisu z r. 1868. Tak byly ve sbírce zjištěny další opisy Knih sentencí Petra Lombarda z druhé poloviny XIII. století a komentáře Richarda de Mediavilla k druhé knize Lombardovy příručky, jež oba chybějí v Stegmüllerově Reperoriu. Stejně bádání unikal křivoklátský rukopis Aurory Petra de Riga, psaný ve XIV. století v Čechách, opis Komestorovy učebnice *Historia scholastica* z r. 1418 i biblický komentář Mikuláše z Lyry. Svou historií je pozoruhodný sborník kázání, oficií a legend o sv. Eligiovi, jež podle poznámky z XV. století daroval Karel IV. r. 1354 staroměstským zlatníkům. Uměleckohistorické bádání si dosud jen málo povšimlo žaltáře anglického původu z prvé poloviny XIV. století, vedle Vergilla z r. 1378 nejskvostněji iluminovaného rukopisu křivoklátské knihovny, vyzdobeného cyklem celestranných miniatur ze života Krista a P. Marie²⁷. Důkladný textový i kodikologický rozbor bude kromě několika theologických sborníků XIV. a XV. století vyžadovat sborník lékařských traktátů a předpisů, jehož základní text, pocházející z XII. stol., je psán na reskribovaném pergamentu²⁸.

Při katalogisaci byly dále zjištěny neznámé opisy staročeské povídky o Adamovi a Evě a mladší verze legendárního románu Barlaam a Josafat, připisované některými badateli Tomáši ze Štítného. Ze tří právních sborníků chybí jeden v Hankově Přehledu a rukopis českého Nového zákona nebyl v novější literatuře patrně vůbec zaznamenán²⁹. Z mladších českých rukopisů XVI. a XVII. století možno upozornit na Registrum deseti truhlic Matouše z Chlumčan, na osnovu rudolfinského horního řádu z r. 1579, Knihu tovačovskou, další opis Jádra, známý již Dobrovskému, a na postilu Matěje Hrušky³⁰. Studium našeho latinského humanistického písemnictví bylo obohaceno nálezem básnického sborníku Matěje ml. Cyra a štambuchu Vermilia Strakonického s neznámými verši Jana Campana³¹.

²⁷ Č. 52, 33, 60, 39, 40, 26, 62.

²⁸ Č. 137, 153, 147, 144.

²⁹ Č. 85, 44, 93.

³⁰ Č. 89, 43, 75, 73, 98.

³¹ Č. 141, 95.

Mezi rukopisy XVIII. století je zvlášt' pozoruhodný soubor právnické a státovědecké literatury, na nějž bylo již výše poukázáno. Jistě nejcennější v něm je Neumannova osnova třetího dílu připravovaného zřízení z r. 1726, jež byla dosud považována za nezvěstnou. Z ostatních rukopisů nejsou odjinud známy Neumannova *Breviis et generalis manufactio ad praxim*, církevně právní spis Lokův a snad ani příručka českého státního práva z počátku XIX. století³². Tento neúplný výčet rukopisů a textů, zjištěných při katalogisaci, lze uzavřít upozorněním na dva rozsáhlé cestopisné soubory XVIII. století, jež se druží k již jmenovanému českému překladu Léryho *Historie o plavení se do Ameriky*, kteráž i *Brasilia* slove, dochovanému právě jen v křivoklátském rukopise³³.

Způsob zpracování křivoklátského soupisu vychází především ze zkušeností, získaných při katalogizačních pracích Komise a shrnutých do právě připravovaných zásad pro popis rukopisů, takže nepotřebuje nového vysvětlení. Jen jedna stránka katalogu vyžaduje zvláštní poznámku. Mám na mysli ony složky popisu, pro něž se v novější literatuře užívá označení popis kodikologický a jimž se oprávněně věnuje stále větší pozornost. Zvýšený zájem o tzv. formální znaky kodexu — a nutno zdůraznit, že jde hlavně o kodexy středověké a raně novověké — je ovšem v katalogu jen tehdy plně oprávněný, není-li samoučelný, nýbrž naopak funkční. Nepochybně se jím vychází vstříc rostoucím požadavkům vědních disciplin, jež se studiem oněch znaků zabývají, jako je paleografie, dějiny miniaturního malířství nebo bádání o knižní vazbě. Avšak jeho vlastní účel je jiný a tkví podle mého mínění především v objasnění vzniku kodexu a jeho historie. Zkoumání geneze i dalších osudů popisovaných kodexů má jistě v katalogu oprávnění, neboť může mít podstatný význam pro pochopení rukopisného textu, jeho vývoje i funkce. A že opravdu toto studium patří k úkolům katalogu, pokud je ovšem v mezích zpracovávaného fondu proveditelné, přesvědčivě dokládá zkušenost, že různé souvislosti a okolnosti vzniku a historie kodexu dovede zpravidla lépe postihnout ten, kdo přehlédl celý fond, než badatel, zajímající se často o jediný text některého rukopisu.

Kodikologický popis nemá ve všech knihovnách stejné předpoklady. Zvlášt' vhodné podmínky se naskýtají u starých fondů organického vzniku, skládajících se z větších skupin kodexů téhož původu a dávné knihovnické příslušnosti, zatím co výzkum menších a mladších celků, vzniklých převážně sběratelskou činností, bude obtížný a výsledky skromné. A spíše k oněm druhým sbírkám patří křivo-

³² Č. 15, 16, 176, 196.

³³ Č. 173, 186, 79.

klátská knihovna, sbírka poměrně pozdní, v níž byly shromážděny kodexy různého původu i historie, a to většinou rukopisy novodobé. Mezi jejími staršími kodexy se nepodařilo vystopovat významnější spojitosti, dané společným vznikem nebo knihovnickou příslušností, a jen ojediněle mohla být přesněji vyšetřena genese nebo opravena dřívější datace. Výsledky rozboru se však podávají u všech starších rukopisů, aby tak bylo umožněno další studium, prováděné na širším základě.

Kodikologický popis se v katalogu soustřeďuje jednak k objasnění vzniku a úpravy knižního korpusu, jednak k sledování genese zápisu textu, jeho vypravení a změn. K studiu dalších otázek, např. původního určení kodexu nebo jeho souvislosti s jinými rukopisy, chybějí většinou nezbytné předpoklady.

Při rukopisech do konce XV. století, výjimečně také mladších, se pravidelně udává skladba, tj. sestavení knihy ze složek. Schéma zachycuje nejen počet, sled, velikost i porušení původních vrstev, nýbrž uvádí skladbu ve vztah s textovým členěním všude tam, kde mezi nimi existuje vzájemná spojitost. Schéma je doplňováno údaji o ztrátách a značení složek, a to podle potřeby v souvislosti s foliací. Rozbor skladby může spolu s určením písařských rukou vést k poznání, zda kodex v dochované podobě je jednotného původu nebo vznikl postupně z několika dříve samostatných částí, tj. k závěru, jenž není bez významu pro studium textů. Poznámky o psací látce se naopak připojují jen tehdy, přispívají-li k lokalisaci nebo datování kodexu. Platí to jak o původu a způsobu zpracování pergamenu, tak zejména o filigránech. Filigrány byly u starších rukopisů identifikovány pravidelně, ale určení se v katalogu uvádí pouze tam, kde vedlo k ověření nebo zpřesnění datace, opřené o jiné prostředky.

Studium písma se zaměřuje jednak k rozlišení rukou a určení jejich podílu, jednak k stanovení jejich povahy a vzájemného vztahu, a to jak časového, tak funkčního. Takto pojímané zkoumání písma, přihlížející k skladbě, výtvarné výpravě, vazbě i textu, je základní a spolehlivý prostředek k osvětlení genese kodexu v plném významu toho termínu. Proto se s výjimkou opisů tisků a několika dalších rukopisů, při nichž se zmínka jevila zbytečnou, podává alespoň nejstručnější informace o počtu rukou také při novověkých rukopisech, jak u nás činil již před půlstoletím J. Truhlář.

K popisu kodexů do XV.—XVI. století, výjimečně také pozdějších, se konečně připojuje charakteristika písma jednotlivých rukou, omezující se obvykle na určení jeho stylu a typu. Názvosloví, jehož byl užito, vychází z návrhů, podaných na I. mezinárodní paleografické konferenci v r. 1953³⁴, jen v jednotlivostech upravených a do-

³⁴ Srov. Nomenclature des écritures livresques du IXe au XVIe siècle,

plněných. Při současném stavu znalostí vývoje písma v období vrcholného a pozdního středověku i stavu dosavadní diskuse o jednotné paleografické nomenklatuře nemůže si pokus činit nárok ani na definitivnost terminologického systému, ani na úplný souhlas s určením jednotlivých písem. Křivoklátský popis je nadto u nás prvý, v němž bylo jednotné názvoslovné soustavy použito k utřídění a charakteristice značně rozsáhlé rukopisné látky různého časového i teritoriálního původu. Proto poslání tohoto pokusu je především ilustrativní, tj. přiblížit uživateli katalogu grafický obraz textu, takže označení stylu a typu písma se stává obdobou charakteristiky jiných znaků nebo součástí kodexu. K vyšším cílům, jako je postížení úrovně kodexů, anebo stanovení vztahu mezi písmem a textem nebo písmem a uměleckou výzdobou, se katalog přiblížil jen ojedinele.

Soupis rukopisů křivoklátské knihovny se skládá ze dvou částí. Jeho základem je katalog celkem 204 kodexů, psaných latinským nebo řeckým písmem, k němuž je připojen stručný inventární seznam 23 rukopisů orientálních. Inventarisaci těchto rukopisů provedli profesor Karlovy university dr. F. Tauer (rukopisy č. 203, 204, 209—215, 218—224), vědecký pracovník Orientálního ústavu ČSAV dr. S. Segert, CSc. (rukopisy č. 205, 216 a 225) a vědecký pracovník téhož ústavu dr. M. Oplít, CSc. (rukopis č. 206). Za jejich spolupráci jim i zde děkuji.

Poděkování patří také ostatním, kteří přispěli k této práci. Za připomínky k soupisu děkuji předsedovi Komise akademiku Václavu Vojtíškoví a recensentu univ. profesoru dr. M. Boháčkoví, jenž věnoval posouzení katalogu mimořádnou pozornost. Při práci mi ochotně vycházeli vstříc pracovníci oddělení zámeckých knihoven Národního muzea v Praze i správy hradu Křivokláta. S vděčností vzpomínám na porozumění, s nímž soupis podporovali pracovníci Státního archivu na Křivoklátě³⁵.

16. VII. 1965.

Paris (1954) a J. Pražák, *Názvosloví knižních písem v českých zemích I—II, Studie o rukopisech 1965*, str. 1—27, 1966, str. 1—30 (pozdější pozměněný návrh).

³⁵ Za určení notace děkuji věd. pracovníku Ústavu pro hudební vědu ČSAV dr. V. Plockovi, za přehlédnutí popisů českých textů věd. pracovníci Ústavu pro jazyk český ČSAV dr. M. Nedvědové, textů v románských jazycích prof. dr. V. Černému.

HANDSCHRIFTEN DER EHEMALIGEN PRAGER FÜRSTENBERGISCHEN BIBLIOTHEK UND IHR VERZEICHNIS

Die Fürstenbergische Bibliothek, die sich ursprünglich in dem Palais unterhalb der königlichen Burg auf der Kleinseite befand, galt an der Wende des XVIII. Jahrhunderts als die bedeutendste Privatbibliothek in Prag. In dem verhältnismässig kurzen Zeitraum der fünfziger bis achtziger Jahre entfaltete sie sich von ganz bescheidenen Anfängen zu einem Komplex, der in der Vorstellung der Zeitgenossen nur durch die Klementinum-Sammlungen in den Schatten gestellt werden konnte. Diese schnelle Entwicklung hörte jedoch bald auf. In den folgenden Jahrzehnten wurde die Sammlung nur noch wenig ergänzt, so dass andere Prager Bibliotheken sie sowohl durch ihre Grösse als auch ihren inhaltlichen Wert übertrafen. Die Fürstenbergische Bibliothek gehört zu denjenigen Sammlungen, deren ursprüngliche Entwicklung stehen blieb, als die Nachfolger des Begründers nicht mehr imstande waren, das begonnene Werk ebenso grosszügig weiterzuentwickeln oder es gar nicht beabsichtigten. Als sie dann im Jahre 1881 von der Kleinseite auf die Burg Křivoklát (Pürglitz) übersiedelte, erfuhr sie hier für mehr als ein halbes Jahrhundert das Schicksal halbvergessener Landbibliotheken.

Als ihr eigentlicher Begründer wird mit Recht Karl Egon von Fürstenberg bezeichnet, einer der bedeutenden Vertreter des böhmischen politischen und kulturellen Lebens der siebziger und achtziger Jahre des XVIII. Jahrhunderts. Ihre Wurzeln greifen jedoch noch tiefer zurück, und man kann sie auch in der Handschriftenabteilung, der wir jetzt unsere Aufmerksamkeit zuwenden wollen, spüren oder wenigstens ahnen. Ihren Kern bildete eine kleinere Büchersammlung, die von Karls Vater, Joseph Wilhelm, Stellvertreter des Kaisers auf dem Reichstag in Regensburg, stammt. Diese neu entstandene Bibliothek wurde gegen Mitte des Jahrhunderts nach Prag überführt und nahm seitdem ihre weitere Entwicklung in Böhmen. Doch die ursprüngliche Verbindung mit der süddeutschen Heimat des Fürstenbergischen Geschlechts wurde auch dann nicht völlig unterbrochen. Die zweite Quelle, aus der die Prager Bibliothek schöpfte, war böhmischer Herkunft und stammte aus der Sammlung von Karls Mutter, Marie Anna geb. Wallenstein oder von den Wallensteinischen Gütern, die Karl Egon von seiner Mutter geerbt hatte.

Diese beiden Wurzeln, die fremde und die einheimische, scheinen auch die künftige Entwicklung der Handschriftensammlung zu kennzeichnen, die sich diesen Doppelcharakter bis zur heutigen Zeit erhalten hat. Dabei geht es aber nicht nur um Sprachunterschiede, nämlich darum, dass hier neben einer umfangreichen Sammlung von fremdsprachigen Handschriften auch eine bemerkenswerte Sammlung tschechischer Bücher existiert. Von prinzipieller Bedeutung ist es, dass der eine Teil dieser Sammlung ausländischer Herkunft ist, während der andere — gleichgültig ob tschechisch, lateinisch oder deutsch geschrieben — erst in Böhmen entstand und mit dem Begründer der Bibliothek tiefer verbunden ist als nur durch seine Passion als Sammler.

Den Besitz einiger Handschriften verdankt die Sammlung allerdings der Tatsache, dass Karl Egon von Fürstenberg Bibliophile war. Hierher gehören die wenigen liturgischen und hagiographischen Kodices, Bibelhandschriften und Stundenbücher, die er zweifellos vor allem wegen ihres künstlerischen Wertes gesammelt hat. Der Illustration wegen kaufte er auf seinen Reisen durch Italien, Frankreich und Deutschland auch einige Werke antiker Literatur. Doch dürften hier seine klassische Erziehung und sein Interesse für antike Kultur stark mitgewirkt haben. Von den römischen Klassikern verehrte er vor allem Horatius, dessen Werke er sowohl in alten Ausgaben sammelte als auch selber herausgab. In der Handschriftenabteilung wird diese Sammlung von 200 gedruckten Ausgaben durch drei Horatius-Handschriften ergänzt, zwei illuminierte lateinische Kodices, einen frühgotischen aus dem XIII. und einen humanistischen aus dem XV. Jahrhundert, und durch eine italienische Uebersetzung aus dem XVIII. Jahrhundert. Von den übrigen klassischen Autoren besass Karl Egon die Satiren von Persius, den ältesten Kodex der Bibliothek, etwa aus dem X. Jahrhundert, Vergilius' Werke in einer reich geschmückten Abschrift aus dem Jahr 1378, eine humanistische Abschrift von Ciceros Werk *De officiis*, das sich in der Bibliothek auch in einer deutschen Uebersetzung befindet, und schliesslich Komödien von Terentius aus dem Jahr 1471¹. Diesen Handschriften könnte man noch einige weitere zurechnen, z. B. die illuminierte Renaissance-Handschrift Machiavellis *Istorie fiorentine*, die lange Zeit für ein Autograph gehalten worden ist², und die ersten orientalischen Handschriften der Sammlung, bei deren Erwerbung bestimmt auch Karls künstlerische Neigungen und Vorliebe für die Bibliophilie mitgewirkt haben.

Typischer für den Begründer der Bibliothek und charakteristischer

¹ Katalog Nr. 115, 117, 113, 119, 21, 76, 65, 149.

² Nr. 24.

für seine ganze Persönlichkeit sind jedoch andere Handschriften, vorwiegend aus jüngerer oder sogar aus seiner Zeit, die oft an der Grenze der eigentlichen Literatur stehen, einfache, unauffällige Bücher ohne jeglichen Schmuck, vom Standpunkt der Bibliophilie völlig uninteressant. Solche Handschriften hat er nicht erworben, um seine Sammlungen zu bereichern, sondern wahrscheinlich für eigene Studienzwecke, also wegen ihres Inhalts. Diese Bücher, die nicht einmal alle erhalten geblieben sind, hängen mit seiner Tätigkeit zusammen, mit seinen Amts- und Staatsaufgaben und seinen Reformversuchen.

Karl Egon, Begründer der böhmischen Linie seines Geschlechtes, begann seine amtliche Laufbahn im Jahre 1751, als er zum Rat bei der königlichen Repräsentation und Kammer in Prag ernannt wurde. Hier und später nach dem Jahre 1763 beim Gubernium wirkte er bis zu seiner Ernennung zum kaiserlichen Kommissar beim Reichskammergericht in Wetzlar im Jahre 1766. Fünf Jahre später kehrte der vierzigjährige Karl Egon nach Böhmen zurück und seine Laufbahn erreichte nun ihren Gipfelpunkt: im Jahre 1771 wird er zum obersten Burggrafen und Präsidenten des Guberniums ernannt. Diesen Posten an der Spitze der Landesregierung behauptete er bis Anfang der achtziger Jahre, wo er abberufen wurde. Fürstenberg war Vertreter der Aufklärungsideen, und dies widerspiegelte sich auch in seiner Amtstätigkeit. Er unterstützte bürokratische Tendenzen der thesianischen Regierung und beteiligte sich vor allem an der Reform des böhmischen Guberniums, die zur Beseitigung des Einflusses der Stände auf die politische Verwaltung des Landes führen sollte. In seiner hohen Amtswürde und vor allem als Vorsitzender der Zensurkommission trat er erfolgreich für eine Milderung der Zensur ein und trug auch auf andere Weise zur Entfaltung der wissenschaftlichen und kulturellen Tätigkeit in Böhmen bei. Gleichzeitig verteidigte jedoch dieser Anhänger des Absolutismus und Gegner der überlebten Formen der ständischen Verwaltung die Interessen des einheimischen Adels gegen den wirtschaftlichen Zentralismus Wiens, wovon seine Memoriale über den ökonomischen Stand Böhmens vom Jahre 1772 zeugen³.

Mit der politischen Karriere Karl Egons oder besser gesagt mit der Vorbereitung auf dieselbe dürften auch einige der Handschriften seiner Bibliothek in Zusammenhang stehen. Vor allem handelt es sich hier um die anonyme Instruktion für die Minister, Hof- und

³ Ueber Fürstenbergs politische Laufbahn und seine Tätigkeit in der Gesellschaft der Wissenschaften siehe J. Prokeš, Anfänge der Böhmisches Gesellschaft der Wissenschaften bis Ende des XVIII. Jahrhunderts, I. Teil, 1774—1789, Prag 1938, S. 147 u. f. (tschechisch).

Kammerräte, die in der ehemaligen Fürstenbergischen Sammlung sogar in zwei Fassungen erhalten geblieben ist, von denen die eine Karl Egons Exlibris trägt. Zur Einführung in die Staatsangelegenheiten könnten ausserdem Grubers Deutsch-österreichischer ausgelegter Adler oder Uffenbachs Schrift über den Hofrat gedient haben ebenso wie die staatswissenschaftlichen Abhandlungen Einleitung zur Kenntniss der österreichischen Erbkönigreiche und Politices verae ac iuris publici epitome, die ursprünglich zum Studium der Habsburger Monarchen dienen sollten, sowie endlich noch der *Commentaire sur l'Etat et gouvernement de France*, der ebenso wie das *Epitome* mit Karl Egons Exlibris versehen ist⁴. Bei den drei ersten der erwähnten Handschriften lässt sich zwar einstweilen nicht nachweisen, dass sie bereits der ursprünglichen Sammlung angehört haben, doch ist dies in Hinblick darauf, was wir von der Weiterentwicklung der Bibliothek wissen, höchst wahrscheinlich. Fast sicher ist dieser Zusammenhang bei den nächsten zwei Schriften, wobei er diesmal sogar zeitlich näher bestimmbar ist. Die erste von ihnen, *Annotata de personis iudicii camerae imperialis*, ist allerdings nur die Abschrift einer Druckschrift, so dass ihre Aussagekraft strittig ist, die zweite jedoch, ein Gedenkbuch des Reichskammergerichts, konnte schwierig anderswo als gerade in Wetzlar erworben worden sein, wo Karl Egon in den Jahren 1766—1771 als kaiserlicher Kommissar beim Kammergericht gewirkt hat⁵.

Die weiteren Handschriften dieser Gruppe sind bereits einheimischer Herkunft. Durch ihre blosse Existenz in der Bibliothek beweisen sie bereits das Bestreben ihres Besitzers, die Verfassungs-, Verwaltungs-, Justiz- und Wirtschaftsverhältnisse des Landes kennenzulernen. Dies gilt vor allem für die Texte der Landesverfassung, von denen der Entwurf des dritten Teils der vorbereiteten Verfassung aus dem Jahr 1726 zweifellos der wichtigste ist. Denselben Zweck tiefer in den Verwaltungs- und Gerichtsorganismus des böhmischen Staates einzudringen, verfolgte Fürstenberg wahrscheinlich auch bei der Erwerbung der nächsten zwei Bücher, und zwar einer Abschrift der Instruktion des böhmischen Kommerzkollegiums aus dem Jahr 1727 und einer Sammelhandschrift, die u. a. Instruktionen der Prager Statthalterei und der böhmischen Hofkanzlei, einen Reformvorschlag des Obersten Steueramts und einen Vorschlag der Wechselgerichtsordnung enthält⁶. Zur eingehenden Kenntniss des böhmischen Rechts konnten ihm Neumanns handschriftliche *Manuductio ad praxim*,

⁴ Nr. 29, 63, 66, 61, 4, 27, 68.

⁵ Nr. 13, 36.

⁶ Nr. 176, 9, 7.

Universum ius patrum des Universitätsbibliothekars und Archivars Johann August Gressel und die Kompendien von Kitlitz verholten haben⁷. Über die Landtage und ihre Geschichte belehrten ihn Sammelhandschriften der Landtagsartikel und die Bearbeitung dieses Stoffes in ähnlichen Schriften, wie die anonymen Epitome comitiorum oder das gleichnamige Werk von Kitlitz⁸. Von den Handschriften mit ökonomischer Thematik muss wenigstens die Kurze Verfassung der Landeseinkünfte und Ausgaben in dem Königreich Böhmeib erwähnt werden, deren Anwesenheit in der Bibliothek die volkswirtschaftlichen Interessen Fürstenbergs beweist, die in seinen Reformvorschlägen am Anfang der siebziger Jahre Ausdruck gefunden haben⁹.

Der Besitz von Handschriften über die böhmischen Landtage war allerdings in hohem Masse auch durch seine Vorliebe für Geschichte bedingt, die durch seinen Widerwillen gegen den Wiener Zentralismus, der die Vorrechte des böhmischen Adels bedrohte, hervorgerufen oder mindestens genährt wurde. Nicht nur bereits erwähnte, sondern auch andere Werke beweisen, wie Fürstenberg seine neue Umgebung kennenlernte, mit der ihn nicht nur reiche Besitztümer, sondern zugleich auch seine amtliche Karriere und verwandtschaftliche Beziehungen verbanden. Neben anderen historischen Werken besass er in seiner Bibliothek acht Bände der Historischen Schriften von Wilhelm Slavata und drei weitere Bände mit Auszügen aus Slavatas Werk, von denen der eine wahrscheinlich aus der Bibliothek seiner Mutter stammt. Er besass auch einige Handschriften über den Böhmisches Aufstand in den Jahren 1618—1620 und es wäre in der Tat interessant festzustellen, ob er sich selber die Schrift seines mehr als konservativen Gegners Franz Graf Věžník über die böhmische Geschichte, gewidmet dem Thronfolger Erzherzog Joseph, angeschafft hat¹⁰. Berücksichtigen wir jetzt Fürstenbergs Beziehung zur Vergangenheit und zu den Traditionen des Landes, so erscheinen auch die tschechischen Handschriften seiner Bibliothek in einem völlig andern Licht. Die bekannteste von ihnen ist die Sammelhandschrift mit dem Text der Dalimil-Chronik. Der Besitz dieser Handschriften lässt sich dann bestimmt eher durch den erwachenden, für einen Teil des Oppositionsadels typischen Landespatriotismus erklären als durch seine Vorliebe für Antiquitäten. Im neuen Licht erscheint auch die interessante deutsche Übersetzung der Rechte von Ondřej von Dubá, des Rosenberger Rechtsbuchs, der Landrechtsordnung und eines Auszugs aus Majestas Carolina, die gerade aus der zweiten Hälfte des

⁷ Nr. 15, 70, 188.

⁸ Nr. 84, 107, 181, 180, 174.

⁹ Nr. 35.

¹⁰ Nr. 57, 48, 49, 177, 14, 54, 174, 109.

XVIII. Jahrhunderts stammt und allem Anscheine nach bereits Karl Egons Bibliothek angehört hat¹¹.

Fürstenberg beschränkte sich übrigens nicht nur auf das Sammeln und Studieren von Büchern, sondern unterstützte auch persönlich das literarische Schaffen und regte es an. Diese Seite seiner Tätigkeit zeigte sich am deutlichsten in den achtziger Jahren, wo er kurz nachdem er das politische Leben verlassen musste, zum ersten Präsidenten der Böhmisches Gesellschaft der Wissenschaften gewählt wurde. Interesse und Verständnis für die Forschungstätigkeit, hervorgerufen und gestärkt sowohl durch die nachdrücklichen Bedürfnisse der Zeit als auch durch den bereits erwähnten Oppositionspatriotismus des Adels, waren jedoch schon älteren Datums und offenbarten sich bereits in den ersten Jahren seines Prager Aufenthalts, wie gerade seine Bibliothek beweist. Auf Karls Anregung hin bearbeitete damals J. J. Klausner den Fund von keltischen Münzen bei Nižbor auf der Herrschaft Křivoklát und seine im Jahre 1760 datierte Abhandlung Gedanken über diejenigen Goldmünzen, welche in Nischburg gefunden worden ist Karl Egon gewidmet¹².

Genau so tief war auch Fürstenbergs Verhältnis zu seiner Bibliothek. Ebenso wie er seine numismatische Sammlung geordnet hatte, beteiligte er sich auch an der Bearbeitung der Bibliothek. Einer von den erhaltenen Katalogen wurde von ihm ergänzt und korrigiert und in dem zweiten fünfbändigen Katalog mit beinahe 2000 Folien hat Karl Egon die Sammlung persönlich bearbeitet¹³. Da die Bibliothek fremden Besuchern zugänglich war, erschloss er auf diesen Weg sowohl sich als auch anderen Interessenten ihre Reichtümer. Diese Bestimmung seiner Bibliothek scheinen auch die Worte des damaligen Exlibris „*Mei et amicorum*“ ausdrücken¹⁴.

Während der vier Jahrzehnte hatte sich die ehemalige Bibliothek seines Vaters auf mehr als das hundertfache vergrößert. F. K. G. Hirschling schreibt im vierten Teil seines Versuchs einer Beschreibung sehenswürdiger Bibliotheken Teutschlands, der vier Jahre nach Karl Egons Tod (1787) herausgegeben wurde, dass sie über 20 000 Bände enthält, und unternimmt auch den Versuch ihrer Bewertung¹⁵.

¹¹ Nr. 124, 5. Wenigstens hier muss darauf aufmerksam gemacht werden, dass in dem Handschriftenkatalog von Karls Bibliothek unter Nr. 166 auf Seite 94 die heute verschollene Handschrift „*Cicero: De amicitia in böhmischer Sprache. Vide manuscripta*“ angeführt wird.

¹² Nr. 22.

¹³ Nr. 166, 165.

¹⁴ Diese Exlibris befinden sich in Handschriften Nr. 28, 106 und 152, bei denen einstweilen nicht bewiesen werden kann, dass sie der ursprünglichen Sammlung angehört haben.

¹⁵ Erlangen 1791, S. 280 u. f.

Am meisten vertreten war in ihr die historische Literatur, darauf folgte die juristische, ökonomische, naturwissenschaftliche, mathematische und theologische. Vor allem soll sie durch die Zahl von Werken aus dem Bereich der Literaturgeschichte, Bibliographie, Archäologie, Diplomatik, Numismatik und Poesie alle übrigen Prager Privatbibliotheken übertroffen haben. Leider lässt sich aus Hirsching's Bericht die Anzahl der Handschriften nicht entnehmen, da neben den annähernd 40 Kodices, die er einzeln aufzählt, die übrigen Handschriften nur summarisch erwähnt werden. Es lässt sich jedoch annehmen, dass sich der Umfang der Handschriftensammlung vom heutigen Stand nicht wesentlich unterschied. Schottky, der selber darauf aufmerksam macht, dass sich die Fürstenbergische Bibliothek seit Anfang des Jahrhunderts fast nicht vergrößert hat, spricht im Jahre 1832 bereits von 212 Handschriften¹⁶.

Die unsicheren Angaben über die Zahl der Handschriften hängen mit der Tatsache zusammen, dass in der ersten Zeit nicht alle Manuskripte von den Druckschriften getrennt waren. Einige von ihnen wurden allerdings auch damals schon gesondert aufgehoben, und es existierte wahrscheinlich auch ein Verzeichnis darüber, das jedoch spurlos verschwunden ist. So liesse sich wenigstens der Hinweis „Vide manuscripta“ erklären, den wir in einem von den bereits erwähnten Katalogen des XVIII. Jahrhunderts bei den Handschriftentiteln lesen können¹⁷. Die übrigen Handschriften, allem Anschein nach die Mehrzahl von ihnen, wurden jedoch unter die gedruckten Bücher eingereiht, mit gleicher Signatur versehen und mit ihnen zugleich in die Kataloge eingetragen.

Diesen Stand erfassen die Berichte des Bibliothekars und Archivars K. E. Ebert aus den zwanziger Jahren des XIX. Jahrhunderts, in denen er Karl Egon II. über den Verlauf der Inventarisierungsarbeiten in seiner Bibliothek und im Archiv in Kenntnis setzt¹⁸. Damals wurde die Bibliothek nicht nur dem Format nach geordnet, was seinerzeit Hirsching bemängelte, sondern auch sachlich gruppiert, also z. B. nach Klassikern, Bohemica usw. In diese Gruppen wurde dann entsprechend dem Inhalt auch die Mehrzahl der Handschriften eingereiht und nur ein kleiner Teil von ihnen wurde gesondert in einem speziellen Schrank aufgehoben. Bei den Inventarisierungsarbeiten, deren Ergebnis ein Ende der zwanziger Jahre von Ebert beendeter

¹⁶ Prag, wie es war und wie es ist, Prag 1832, S. 424.

¹⁷ Nr. 166.

¹⁸ Zum Abriss der Geschichte der Bibliothek wurden Archivalien des Staatsarchivs in Křivoklát benutzt, vor allem aus den Beständen Vs Křivoklát KA, PK und NA. Vergleiche auch Staatsarchiv in Prag. Führer durch die Archivbestände 2, Prag 1960, S. 5 u. f., 178 u. f. (tschechisch).

Zettelkatalog war, wurden die Handschriften in den erwähnten Schrank gestellt, der jedoch bei ihrer wachsenden Zahl bald nicht mehr ausreichte. In diese Sammlung wurden vor allem Handschriften in engerem Sinne des Wortes eingegliedert, wogegen die Aktenkopien in das Archiv eingereiht wurden. So wurde die Handschriftenabteilung um das Stammbuch des Florian Vermilius Strakonický, eines Exulanten nach der Schlacht am Weissen Berg, bereichert, das bereits in den Katalog aus dem XVIII. Jahrhundert eingetragen worden war, ferner um Handschriften des alten böhmischen Rechts, darunter wahrscheinlich um drei juristische Sammelhandschriften aus der zweiten Hälfte des XV. und Anfang des XVI. Jahrhunderts oder mindestens um einige von ihnen¹⁹. In dieser Zeit bot sich auch mehrmals Gelegenheit, die Bibliothek zu erweitern, vor allem nach dem Angebot der Sammlung von Baron Stentsch, in dessen Besitz sich gleichfalls handschriftliche Bohemica befanden. Dieser Kauf wurde jedoch aus finanziellen Gründen nicht realisiert²⁰.

Nach Abschluss der Inventarisierung wollte Ebert einen Handschriftenkatalog aufstellen und hatte sich bereits für Bearbeitung orientalischer Texte die Zusammenarbeit von Fachleuten gesichert. An der sofortigen Realisierung dieses Plans hinderten ihn jedoch die Arbeiten im Archiv, das seit Anfang des XIX. Jahrhunderts administrativ mit der Bibliothek verbunden war. So wurde das Verzeichnis erst drei Jahrzehnte später verwirklicht. Die Handschriftenabteilung hat sich in diesen Jahren nur unbedeutend vergrößert. Der bedeutendste Zuwachs ging bis in die Zeit der Vorarbeiten zur Inventarisierung der Handschriften zurück, die von dem Bibliothekar R. Glaser durchgeführt wurde. Wir denken dabei an das Pergamentfragment der Weltchronik von Rudolf von Ems aus dem XIV. Jahrhundert, das vom Einband irgendeiner Druckschrift abgelöst worden war²¹. Glasers Inventar, beendet im Jahre 1868, verzeichnet 221 Signaturen von 264 Bänden, die in 11 Klassen eingeteilt und mit der Signatur Ia—Ie, IIa—IIf versehen wurden. Es erfasst in kürzester Form auf 23 Seiten über 400 Texte²², und ebenso flüchtig ist die Beschreibung der äusseren Beschaffenheit. Es stützt sich ausschliesslich auf Handschriften, so dass manches bekannte Werk ohne Bestimmung bleibt, seine Anga-

¹⁹ Nr. 95, 44, 103, 104.

²⁰ Verzeichnis der Stentsch-Bibliothek befindet sich im Staatsarchiv Křivoklát, Sign. Vs Křivoklát NA 912 U.

²¹ Nr. 23.

²² Fast in der ganzen neueren Literatur über die Křivoklát-Bibliothek wird ungefähr die doppelte Zahl von Handschriften angegeben, wie sie die Sammlung in Wirklichkeit enthält. Dieser Irrtum entstand durch Verwechslung der Zahl von Texteinheiten, wie sie Glaser angibt, mit der Zahl der Handschriften.

ben sind jedoch im grossen und ganzen zuverlässig und bis heute wertvoll. Es galt in der Tat beinahe hundert Jahre als die bedeutendste Informationsquelle über die Handschriftensammlung.

Nach der Überführung der Bibliothek nach Křivoklát, wo sie in einem spätgotischen Saal aufgehoben wurde, wurde sie zusammen mit dem Archiv F. Zeller, dem Autor des späteren Katalogs von ihren Wiegendruckern, anvertraut, und es wurden weitere Versuche unternommen, die Handschriftensammlung neu zu klassifizieren und zu signieren. So entstand z. B. eine Abteilung der Klassiker oder die sogen. Fürstenbergiana, in den sich Handschriften befanden, die entweder durch ihre Genesis oder ihren Inhalt mit den Mitgliedern des Geschlechts des Besitzers zusammenhingen. Diese neue Einteilung währte jedoch nicht lange, und die Qualität von Glasers Arbeit bezeugt die Tatsache, dass man nicht nur auf seine Einteilung zurückgriff, sondern dass auch die Neuzugänge nach seinem System eingereiht wurden²³.

Glaser's Inventar konnte allerdings einen ausführlichen kritischen Katalog nicht ersetzen, dessen Notwendigkeit immer stärker spürbar wurde, je mehr man sich des Wertes der Fürstenbergischen Sammlung bewusst wurde. Es wurden jedoch nur Teilverzeichnisse realisiert. Als erstes kann bereits Hankas Übersicht juristischer Quellen vom Jahre 1843 betrachtet werden, die auch den Inhalt von zwei Sammelhandschriften der Prager Bibliothek wiedergibt²⁴. In demselben Jahre, in dem Glaser seine Inventarisierung beendet hatte, hat J. Kelle ein Verzeichnis der mittelalterlichen deutschen Handschriften der Sammlung veröffentlicht, in dem er 17 Manuskripte und Bruchstücke beschreibt, ein Verzeichnis, das umso wertvoller ist, weil es vier Fragmente enthält, die heute in der Sammlung fehlen. Dieses Verzeichnis ergänzte Kelle vier Jahre später durch eine Katalogisierung der zwei ältesten klassischen Manuskripte, Persius und Horatius. In den siebziger Jahren hatte auch der Museumsbibliothekar A. Patera an die Aufstellung eines komplexen Katalogs der Handschriftensammlung gedacht, jedoch haben die Vorarbeiten wahrscheinlich die Beschreibung von einigen Bänden — darunter auch der Dalimil-Chronik — kaum überschritten. Am Anfang des XX. Jahrhunderts beschrieb schliesslich A. Cechner in seinem Verzeichnis der Denkmäler, gewidmet der Burg Křivoklát, beinahe 30 Handschriften, wobei er eingehender als es in den älteren Beschreibungen üblich war, auch ihre künstlerische Seite beachtete.

²³ Diese 15 Handschriften wurden einerseits in die Abteilung II f, andererseits in die neu hinzugefügte Abteilung II g eingereiht.

²⁴ Vergl. — ebenso wie bei weiteren Verzeichnissen — Literaturverzeichnis S. 35.

Mit den einzelnen Handschriften haben sich seit der Entstehung der Bibliothek sowohl einheimische als auch ausländische Forscher beschäftigt. So hatten z. B. in der Bibliothek M. A. Voigt, F. M. Pelcl und J. Dobrovský gearbeitet; ihre Handschriften benutzte Jungmann für seine Geschichte der tschechischen Literatur und Palacký für seine Editionen. Aus der zweiten Hälfte des XIX. Jahrhunderts muss wenigstens Zimmermanns Analyse der philosophischen Schrift von Franz Joseph von Hodic *De hominis convenientia* vom Ende des XVII. Jahrhunderts erwähnt werden, ferner die von J. Kvíčala vorbereitete Edition eines Kommentars zu den Satiren des Persius und schliesslich Ausgabe einiger juristischer Texte im Codex iuris bohemicus von Jireček. Öfters wurde auch die Handschrift Dalimils untersucht, und im Jahre 1903 veröffentlichte Č. Zíbrt den Text des tschechischen *Lucidarius*. Die Reihe von Editionen, die aus den Handschriften der ehemaligen Fürstenbergischen Bibliothek schöpfen, schliesst einstweilen mit der Ausgabe der Geschichte der Schifffahrt nach Amerika von Léry aus dem Jahr 1957²⁵.

Inzwischen kam es in der Geschichte der Bibliothek zu einer wichtigen Veränderung. Im Jahre 1929 wurde das Gut Křivoklát von der Tschechoslowakischen Republik gekauft und mit ihm ging auch die Bibliothek und das Archiv in staatlichen Besitz über. Sie wurden jedoch nicht komplex übernommen, da einige für den bisherigen Eigentümer wertvolle Archivalien und Bücher vom Kauf ausgenommen wurden. Von den Handschriften war es vor allem das unikate Fragment des althochdeutschen Gedichts *Merigarto* aus der Wende des XI. und XII. Jahrhunderts, das jetzt die Fürstenbergische Hofbibliothek in Donaueschingen schmückt²⁶. Die Verwaltung der Bibliothek blieb auch weiterhin mit dem Archiv verbunden und wurde zuerst vom Tschechoslowakischen landwirtschaftlichen Staatsarchiv in Prag übernommen, später, im Jahre 1947, dem Landwirtschaftlichen Archiv in Křivoklát anvertraut. Die administrative Trennung der beiden Institutionen wurde erst in den fünfziger Jahren durchgeführt, als die fachliche Leitung der Bibliothek dem Nationalmuseum in Prag anvertraut wurde, das sie bis heute verwaltet.

Mit der Neubearbeitung der Handschriftensammlung wurde am Anfang der sechziger Jahre begonnen. Der daraus resultierende Katalog bildet ein weiteres Kettenglied innerhalb der systematischen Be-

²⁵ Vergl. Nr. 142, 119, 124, 79.

²⁶ Vergl. E. Huber, Fürstlich Fürstenbergische Hofbibliothek. Ausstellung mittelalterlicher Handschriften und Inkunabeln, Donaueschingen 1958, S. 9.

arbeitung des handschriftlichen Reichtums der Schloss-, Burg- und Palastsammlungen, die im Einvernehmen mit der Bibliothek des Nationalmuseums in Prag von der Kommission für Verzeichnis und Studium von Handschriften der Tschechoslowakischen Akademie der Wissenschaften realisiert wird. Dieser Katalog ist der erste, der die ganze Sammlung umfasst, da er neben den bekannten Handschriften auch eine Reihe von Bänden erfasst, die in den älteren Verzeichnissen nicht erwähnt wurden. Ausserdem stellt er einen Versuch zur komplexen Beschreibung der Handschriften dar, also nicht nur ihrer Texte, sondern zugleich auch ihrer äusseren Beschaffenheit. Diese komplexe Beschreibung hat sogar bei den bekannten Handschriften gefehlt, da die bisherigen Teilverzeichnisse oft nicht einmal alle Texteinheiten registrierten, umso weniger noch ihre Bruchstücke, Zuschriften und Anmerkungen. Die formale Seite wurde zunächst völlig vernachlässigt oder nur oberflächlich behandelt. Als die Vorbereitung des oben erwähnten Katalogs in das Arbeitsprogramm der Kommission eingereiht wurde, sah man sein Hauptziel darin, eine Übersicht über die ganze Sammlung und eingehende Beschreibungen der einzelnen Bände zu liefern. Ausserdem wurde allerdings erwartet, dass die Untersuchung des ganzen Bestandes zur tieferen Kenntnis der Überlieferung bekannter Werke und gegebenenfalls zur Identifizierung bisher unbekannter Texte führen wird.

Diese Erwartung hat sich auch bei den lateinischen und tschechischen Handschriften des Mittelalters und der frühen Neuzeit bestätigt, bei den deutschen Texten dagegen erwies sich im grossen und ganzen die Zuverlässigkeit des älteren Verzeichnisses aus dem Jahre 1868. So wurden in der Sammlung weitere Abschriften der Sentenzenbücher von Petrus Lombardus aus der zweiten Hälfte des XIII. Jahrhunderts und des Kommentars von Richardus de Mediavilla zum zweiten Band von Lombards Handbuch festgestellt, die beide in Stegmüllers Repertorium fehlen. Ebenso entzog sich lange jeglicher Untersuchung die Handschrift von Aurora des Petrus de Riga, die im XIV. Jahrhundert in Böhmen geschrieben wurde, die Abschrift von Komestors *Historia scholastica* aus dem Jahre 1418 und der biblische Kommentar von Nicolaus de Lyra. Eine interessante Geschichte hat die Sammelhandschrift von Predigten, Offizien und Legenden über den Hlg. Eligius, die laut Anmerkung aus dem XV. Jahrhundert Karl IV. im Jahre 1354 den Altstädter Goldschmieden geschenkt haben soll. Die kunsthistorischen Studien gingen bis heute auch an dem Psalter englischer Herkunft aus der ersten Hälfte des XIV. Jahrhunderts fast ohne Interesse vorbei, der neben dem Vergilius aus dem Jahr 1378 am prächtigsten illuminierten Handschrift der ganzen Bibliothek, die mit einem Zyklus von Miniaturen aus dem Leben Christi

und der Hlg. Maria geschmückt ist²⁷. Eingehende Text- und kodikologische Analyse erfordert ausser einigen theologischen Sammelhandschriften des XIV. und XV. Jahrhunderts auch der Kodex medizinischer Traktate und Vorschriften, deren Text sich teils auf einem reskribierten Pergament befindet²⁸.

Bei der Katalogisierung wurden ferner unbekannte Abschriften der alttschechischen Erzählung von Adam und Eva und der jüngeren Version des legendären Romans Barlaam und Josafat, die von einigen Forschern Thomas von Štítné zugeschrieben wird, entdeckt. Von den drei juristischen Sammelhandschriften fehlt in Hankas Übersicht eine, und die Abschrift des tschechischen Neuen Testaments wurde wahrscheinlich in der neueren Literatur überhaupt nicht verzeichnet²⁹. Von den jüngeren tschechischen Handschriften des XVI. und XVII. Jahrhunderts muss auf das Registrum der zehn Truhen von Matthäus von Chlumčany aufmerksam gemacht werden ebenso wie auf den Entwurf des rudolfinischen Bergrechts aus dem Jahr 1579, das Rechtsbuch von Ctibor Tovačovský, eine weitere Abschrift des tschechischen Arzneibuches Jádno, die bereits Dobrovský bekannt war, und die Postille von Matthias Hruška³⁰. Das Studium des lateinischen humanistischen Schrifttums wurde durch die Entdeckung der Gedichtsammlung von Matthias Jun. Cyrus und des Stammbuchs von Vermilius Strakonický mit einem unbekanntem Gedichte von Johannes Campanus bereichert³¹.

Unter den Handschriften des XVIII. Jahrhunderts verdient besondere Beachtung die bereits erwähnte Gruppe der juristischen und staatswissenschaftlichen Schriften. Die wertvollste ist hier zweifellos Neumanns Entwurf des dritten Teils der vorbereiteten Verfassung aus dem Jahr 1726, der bisher als verschollen gegolten hat. Von den übrigen Handschriften sind aus anderen Quellen bisher unbekannt Neumanns *Brevis et generalis manu ductio ad praxim*, Loks Schrift über das Kirchenrecht und vielleicht auch das Handbuch des böhmischen Staatsrechts vom Anfang des XIX. Jahrhunderts³². Diese unvollständige Aufzählung von Handschriften und Texten, die bei der Katalogisierung festgestellt wurden, kann mit dem Hinweis auf zwei umfangreiche Reisebeschreibungen aus dem XVIII. Jahrhundert abgeschlossen werden, die sich zu der bereits erwähnten tschechischen Übersetzung von Lérys Geschichte der Schifffahrt nach Amerika

²⁷ Nr. 52, 33, 60, 39, 40, 26, 62.

²⁸ Nr. 137, 147, 153, 144.

²⁹ Nr. 85, 44, 93.

³⁰ Nr. 89, 43, 75, 73, 98.

³¹ Nr. 141, 95.

³² Nr. 15, 16, 176, 196.

gesellen, die nur in der Fürstenbergischen Handschrift erhalten geblieben ist³³.

Die Methode der Bearbeitung des Verzeichnisses basiert vor allem auf den von der Kommission bei den Katalogisierungsarbeiten gewonnenen Erfahrungen, die ihren Niederschlag in den vorbereiteten Grundsätzen der Katalogisierung von Handschriften finden, so dass sie keiner näheren Erläuterung bedarf. Nur eine Seite der Katalogaufnahme erfordert noch speziell erläutert zu werden. Ich denke dabei an diejenigen Bestandteile der Beschreibung, für welche die neuere Literatur die Bezeichnung ‚kodikologische Beschreibung‘ benutzt und denen mit Recht immer grössere Aufmerksamkeit gewidmet wird. Erhöhtes Interesse für die äussere Beschaffenheit der Handschrift — wobei betont werden muss, dass es sich hier vorwiegend um mittelalterliche Manuskripte und Handschriften der frühen Neuzeit handelt — kann nur dann in dem Katalog als gerechtfertigt angesehen werden, wenn es nicht Selbstzweck ist, sondern eine Funktion erfüllt. Zweifellos entspricht man dabei den immer wachsenden Anforderungen solcher Wissenschaftsdisziplinen, die sich mit dem Studium sogen. äusseren Merkmale befassen, wie z. B. der Paläographie, der Geschichte der Miniaturmalerei oder der Bucheinbandforschung. Der eigentliche Zweck liegt jedoch auf einem anderen Gebiet und meines Erachtens vor allem darin, dass die formalen Merkmale Aufschluss über die Entstehung und Geschichte der Handschriften geben. Die Untersuchung der Genesis und des weiteren Schicksals der Handschriften hat sicher in dem Katalog ihre Berechtigung, da sie für das Begreifen des beschriebenen Textes, seiner Entwicklung und Funktion von grosser Bedeutung sein kann. Dass dieses Studium auch tatsächlich zur Aufgabe des Katalogs gehört — soweit es allerdings in den Grenzen des bearbeiteten Bestandes realisierbar ist — bezeugt die Erfahrung, dass verschiedene Zusammenhänge und Umstände der Entstehung und Geschichte der Handschriften in der Regel besser derjenige zu erfassen vermag, der den ganzen Bestand kennt, als ein Forscher, der sich oft nur für einen einzigen Text der oder jener Handschrift interessiert.

Kodikologische Beschreibung hat jedoch nicht in allen Bibliotheken gleiche Voraussetzungen. Besonders gute Bedingungen finden wir bei alten, organisch entstandenen Beständen, die aus grösseren Gruppen von Handschriften derselben Herkunft und Bibliotheksprovenienz bestehen, wogegen die Untersuchung von kleineren und jüngeren Bibliotheken, die vorwiegend aufgrund der Sammeltätigkeit entstanden sind, schwieriger ist und geringen Erfolg verspricht. Die Fürsten-

³³ Nr. 173, 186, 79.

bergische Bibliothek gehört eben eher zu dieser zweiten Gruppe. Es handelt sich hier um eine verhältnismässig späte Sammlung verschiedenen Ursprungs und verschiedener Provenienz, deren Handschriften vorwiegend aus der Neuzeit stammen. Bisher ist es nicht gelungen, zwischen ihren älteren Handschriften Verbindungen von grösserer Bedeutung aufgrund gemeinsamen Ursprungs oder Angehörigkeit zu entdecken, und ihre bisherige Datierung oder Lokalisierung konnte nur selten korrigiert bzw. neu ermittelt werden. Bei allen älteren Handschriften werden jedoch die Ergebnisse der Analyse erwähnt, um weitere Untersuchungen auf breiterer Basis zu ermöglichen.

Die kodikologische Beschreibung konzentriert sich in dem Katalog einerseits auf die Erläuterung der Entstehung und Einrichtung des Buches, andererseits auf die Verfolgung der Texteintragung und ihrer Änderungen. Zum Studium weiterer Probleme, wie z. B. der ursprünglichen Bestimmung einer Handschrift oder ihres Zusammenhangs mit anderen Handschriften fehlen in der Regel die notwendigen Voraussetzungen.

Bei den Handschriften bis Ende des XV. Jahrhunderts und ausnahmsweise auch bei jüngeren wird in der Regel die Lagenfolge angegeben. Das Schema enthält nicht nur die Zahl und Umfang der Lagen, sondern bringt auch den Lagenbefund in Zusammenhang mit der Gliederung des Textes überall dort, wo diese Wechselbeziehung besteht. Das Schema wird durch Angaben über etwaigen Verlust und Signatur der Lagen ergänzt, evtl. auch im Zusammenhang mit der Foliierung. Die Lagenuntersuchung kann in Verbindung mit der Feststellung der Hände zu der Erkenntnis dessen führen, ob der Kodex in der Gestalt, wie er erhalten geblieben ist, von einheitlicher Herkunft ist oder etappenweise aus mehreren früher selbständigen Bestandteilen entstanden ist, also zu einem Schluss, dessen Bedeutung für das Studium der Texte nicht gerade unwichtig ist. Nähere Angaben über den Schreibstoff werden dagegen nur für den Fall angeführt, dass sie zur Lokalisierung oder Datierung der Handschrift beitragen. Dies gilt sowohl für die Herkunft und Bearbeitung des Pergaments als auch — und dies vor allem — für die Wasserzeichen. Bei den älteren Handschriften wurden die Wasserzeichen in der Regel festgestellt, aber im Katalog findet man eine Angabe darüber nur dort, wo die Identifizierung zur Bestätigung oder Präzisierung der auf anderen Hilfsmitteln basierenden Datierung oder Lokalisierung beigetragen hat.

Das Studium der Schrift konzentriert sich einerseits auf die Unterscheidung der einzelnen Hände und Bestimmung ihres Anteils, andererseits auf Bestimmung ihres Charakters und ihrer Wechselbeziehung. Eine derartige Untersuchung der Schrift, die sowohl die

Lagenfolge, die künstlerische Ausstattung, den Einband und Text berücksichtigt, bildet einen zuverlässigen Ausgangspunkt zur Erklärung der Genesis des Buches im vollen Sinne des Wortes. Aus diesem Grunde wird mit Ausnahme der Abschriften von Drucken und einiger weiteren Handschriften, wo diese Erwähnung als überflüssig erschien, mindestens eine kurze Information über die Zahl der Schreiber auch bei Handschriften der Neuzeit angegeben.

Der Beschreibung der Manuskripte bis zum XV.—XVI. Jahrhundert — ausnahmsweise auch späteren — wird schliesslich eine Charakteristik der Schrift einzelner Hände beigefügt, die sich in der Regel auf Bestimmung ihres Stils und Typs beschränkt. Die hier benutzte Nomenklatur basiert auf den im Jahre 1953 auf der I. internationalen paläographischen Konferenz vorgelegten Vorschlägen³⁴, die nur in Einzelfällen ergänzt oder angepasst wurden. Unter Berücksichtigung des gegenwärtigen Standes der Kenntnisse über die Entwicklung der lateinischen Schrift in der Zeit des hohen und späten Mittelalters sowohl als auch des Standes der bisherigen Diskussionen über die einheitliche paläographische Nomenklatur kann dieser Versuch weder Ansprüche auf Endgültigkeit des terminologischen Systems noch auf volle Übereinstimmung mit der Feststellung der einzelnen Schriftarten erheben. Darüber hinaus ist dieser Katalog in der tschechischen Literatur der erste, in dem das einheitliche terminologische System zur Klassifizierung und Charakterisierung eines umfangreicheren handschriftlichen Materials verschiedener zeitlicher und territorialer Herkunft benutzt wurde. Die Aufgabe dieses Versuchs ist in erster Reihe illustrativ, d. h. die paläographische Charakteristik soll dem Benutzer das graphische Bild des Textes näher bringen, so dass die Bestimmung des Stils und Typs der Schrift eine Variante der Charakteristik anderer äusserer Merkmale oder Bestandteile der Handschrift darstellt. Höhere Ziele, wie die Erfassung der Rangordnung der Handschriften oder die Bestimmung der Wechselbeziehung zwischen Schrift und Text, bezw. Schrift und künstlerischer Ausstattung, hat sich der Katalog nur in Einzelfällen gesetzt.

Das Handschriftenverzeichnis besteht aus zwei Teilen. Seine Grundlage bildet der Katalog von insgesamt 204 Handschriften, welche in lateinischer oder griechischer Schrift geschrieben sind, dem ein kurzes Inventar von 23 orientalischen Manuskripten beigefügt ist. Die Beschreibung dieser Handschriften, Nr. 203, 204, 209—215, 218 bis 224, stammt von Prof. Dr. F. Tauer, Karls-Universität Prag, die Hand-

³⁴ Vergl. Nomenclature des écritures livresques du IXe au XVIe siècle, Paris (1954) und J. Pražák, Nomenclature des écritures livresques dans les pays tchèques I—II, Studie o rukopisech 1965, S. 1—27, 1966, S. 1—30 (tschechisch mit franz. Résumé).

schriften Nr. 205, 216, 225 wurden von Dr. S. Segert, CSc., wissenschaftlichem Mitarbeiter des Orientalischen Instituts der Tschechoslowakischen Akademie der Wissenschaften, beschrieben, die Handschrift Nr. 206 von Dr. M. Oplít, CSc., wissenschaftlichem Mitarbeiter des gleichen Instituts. Neben ihnen gilt der besondere Dank für alle Mithilfe und Interesse dem Vorsitzenden der Kommission Univ.-Prof. Dr. V. Vojtišek, o. Mitglied der Tschechoslowakischen Akademie der Wissenschaften, und dem Rezensenten des Katalogs Univ.-Prof. Dr. M. Boháček.

SEZNAM ZKRÁCENĚ CITOVANÉ LITERATURY A EDICÍ

AČ	Archiv český, Praha 1840 sqq.
AH	Analecta hymnica Medii Aevi, Leipzig 1886 sqq.
Bartoš, Soupis	F. M. Bartoš, Soupis rukopisů Národního musea v Praze I—II, Praha 1926—1927
Bloomfield, Preliminary list	M. W. Bloomfield, A preliminary list of incipits of Latin works on the virtues and vices, <i>Traditio</i> 11, 1955, 259—379
CDB	Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae, Pragae 1904 sqq.
Cechner	A. Cechner, Soupis památek historických a uměleckých v politickém okrese rakovnickém I, Hrad Křivoklát, Praha 1911
CIB	Codex iuris bohemici, Pragae 1867 sqq.
CIM	Codex iuris municipalis regni Bohemiae, Praha 1886 sqq.
Copingier, Supplement	W. A. Copinger, Supplement to Hain's Repertorium bibliographicum I—II, London 1895—1902
ČNM	Časopis Národního musea (Časopis Musea Království českého)
Dekkers, Clavis	Clavis Patrum latinorum, qua in novum Corpus Christianorum edendum optimas quasque scriptorum recensiones a Tertulliano ad Bedam commode recludit E. Dekkers. Editio altera, Steenbrugis 1961
Ehrismann, Geschichte	G. Ehrismann, Geschichte der deutschen Literatur III, Schlussband, München 1935
Fellner-Kretschmayr, Die österreichische Zentralverwaltung	Th. Fellner - H. Kretschmayr, Die österreichische Zentralverwaltung, Wien 1907 sqq.

Gechichte der Textüberlieferung	Geschichte der Textüberlieferung der antiken und mittelalterlichen Literatur I—II, Zürich 1961—1964
Glorieux, Répertoire	P. Glorieux, Répertoire des maitres en théologie de Paris au XIII ^e siècle I—II, Paris 1933
GW	Gesamtkatalog der Wiegendrucke, Leipzig 1925 sqq.
Hain	L. Hain, Repertorium bibliographicum I—II, Stuttgartiae et Lutetiae Parisiorum 1826—1838
Hanka, Přehled pramenů právních	V. Hanka, Přehled pramenů právních v Čechách, Abhandlungen d. kön. böhm. Gesellschaft d. Wissenschaften V 2, Prag 1843
Hirsching	F. K. G. Hirsching, Versuch einer Beschreibung sehenswürdiger Bibliotheken Teutschlands IV, Erlangen 1791
Hübl, Catalogus	A. Hübl, Catalogus codicum . . . in bibliotheca monasterii B. M. V. ad Scotos Vindobonae, Vindobonae et Lipsiae 1899
Chevalier, Repertorium hymnologicum	U. Chevalier, Repertorium hymnologicum, Louvain 1892 sqq.
Jireček, Právnícký život	H. Jireček, Právnícký život v Čechách a na Moravě, Praha-Brno 1903
Jungmann, Historie	J. Jungmann, Historie literatury české. 2. vydání, Praha 1849
Kapras, Rukopisy Děčínské	J. Kapras, Rukopisy Děčínské, ČNM, 78, 1904, 340—344, 423—430
Kelle, Altdeutsche Handschriften	J. Kelle, Altdeutsche Handschriften aus Prager Bibliotheken II. Fürstenbergische Bibliothek, Serapeum 29, 1868, 113—122, 129—140
Kelle, Die klassischen Handschriften	J. Kelle, Die klassischen Handschriften bis herauf zum vierzehnten Jahrhundert in Prager Bibliotheken, Prag 1872
Klabouch, Osvícenské právní nauky	J. Klabouch, Osvícenské právní nauky v českých zemích, Praha 1958
Knihopis	Knihopis českých a slovenských tisků od doby nejstarší až do konce XVIII. století II, Praha 1939 sqq.

I.F'	Listy filologické
LThK	Lexikon für Theologie und Kirche. 2. Auflage, Freiburg 1957 sqq.
Mezey, Codices	L. Mezey, Codices latini medii aevi bibliothecae universitatis Budapestinensis, Budapest 1961
Mohlberg, Katalog	L. C. Mohlberg, Katalog der Handschriften der Zentralbibliothek Zürich I, Zürich 1951
PL	J. P. Migne, Patrologiae cursus completus, Series latina
Podlaha, Soupis	A. Patera - A. Podlaha, Soupis rukopisů knihovny metropolitní kapitoly pražské I—II, Praha 1910—1922
Schottky	J. M. Schottky, Prag, wie es war und wie es ist II, Prag 1832
Stegmüller, Repertorium biblicum	F. Stegmüller, Repertorium biblicum Medii Aevi, Matriti 1940 sqq.
Thorndike-Kibre, Catalogue	L. Thorndike - P. Kibre, A Catalogue of Incipits of Mediaeval Scientific Writings in Latin. Revised and Augmented Edition, Cambridge, Massachusetts 1963
Truhlář, Catalogus	J. Truhlář, Catalogus codicum... in... bibliotheca... universitatis Pragensis I—II, Pragae 1905—1906
Walther, Initia	H. Walther, Initia carminum ac versuum Medii Aevi posterioris latinorum, Göttingen 1959

DALŠÍ ZKRATKY

č.	číslo
čes.	český
ed., edd.	edice, edidit, ediderunt
f., ff.	folio, folia
KK	Kapitulní knihovna
KNM	Knihovna Národního muzea v Praze
lat.	latinský
něm.	německý
p., pp.	pagina, paginy
pap.	papír
perg.	pergamen

soud.
srov.
stol.
UK
v.
var.

soudobý
srovnej
století
Universitní knihovna
výška
varianta

KATALOG

1 I a 1

Pap. + perg., XV. ex., 410 ff. 43,5×28,5 cm, ilum., vazba dobová kožená.

Ff. 1 (přední předsádka), 11 a zadní předsádka pergamenové. Skladba: [I+1, f. 3] + [V+1, f. 14] + 4 V + VI + 34 V + II. Kustody I^{us}—XXXIX. Uvnitř složek značeno zpravidla prvních 6 ff., např. V 1 — V 5, V, H 1 — H 5, H atd. (abecední pořadí není zachovááno). Ff. 1r, 2r—3v, 4v—5v, 11r, 407r—410v prázdná. Na f. 4r 4 sloupce, ostatní text ve 2 sloupcích o 42 řádcích.

Písmo: 1 ruka, Bastarda formata. — Výzdoba: Miniatury na pergamenových ff., malované a zlacené, na ff. 1v: sv. Jan Křtitel, v. 26 cm, 11v: stvoření světa v 7 medailonech Ø 9,5 cm. Iniciály malované a zlacené, figurální na f. 6r F-rater (sv. Jeroným), v. 14 řádků s droliemi v výběhu, ornamentální větší na začátku knih a prologů, v. 8—14 řádků, iniciála I-n na f. 12r v. 34 řádky s droliemi v výběhu; menší a zcela prosté na začátku kapitol, v. 3 řádky, některé s rozvilinami nebo jednoduchými perokresebnými výběhy. Reprezentanty. Stránková záhlaví, incipity a explicity knih a nadpisy kapitol červeně a modře, zdobení písmen žlutě nebo červeně. — Vazba: Desky prkénkové, potah z bílé vepřovice, zdobený razítkovým a válečkovým slepotiskem, kování (středové a nárožnice) a 4 spony, z nichž 2 na užší straně desek chybějí. — Signatury: 4288 (na hřbetě), III 1, R 14.

Datování: Hirsching klade kodex do konce XIII., Glaserův inventář do XV., Cechner do 1. poloviny XIV. a vazbu do XV. stol. Písmo, výzdoba (srov. zvláště miniaturu na f. 1v) i filigrán (var. Briquet 461) datují jeho vznik nejspíše do poslední čtvrtiny XV. stol. Podle písma i výzdoby středoevropského, snad českého původu.

Hirsching 283 č. 1, Cechner 104—105, obr. 86 {f. 11v} a 87 {f. 12r}.

[Biblia sacra. Pars I.]

- 4ra—rb „Isti sunt sacre Scripture glosatores. Genesis: Augustinus, Beda“ x „Appokalipsis: Beda, Haymo“.
- 4rc—rd [Summa capitulorum.] „Quinque libri Moysi. Genesis L“ x „Apokalipsis XXI“.

6ra—406v

[Veteris Testamenti libri Genesis — Ecclesiasticus prologis aucti.]

Za knihou Nehemiášovou následuje 3. kniha Esdrášova, chybí Kniha žalmů.

2

I a 2

Perg., XIV¹, 128 ff. 40,5×26 cm, ilum., vazba mladší polokožená.

Italský pergamen. Skladba: 7 V + IV + 4 V + (V—9 ?, f. 119) + (V—1) + ? 2 řady kustodů na 1. stránkách složek: (X) — XVI (= ff 1—70), I — V (= ff. 79—118). Reklamanty. Foliace XVI/XVII. stol.: 90—(208), 228—(236), platná nová. Podle staré foliace chybí na začátku 89 ff., podle kustodů 9 složek, patrně kvinternů; za f. 119 chybí 19 ff., rovněž ztracen poslední list poslední dochované složky. Části ff. 92, 116, 117 a 128 odříznuty, f. 128 i s částí textu. Text psán ve 2 sloupcích o 43—45 řádcích, glosa ve 2 sloupcích kolem textu.

Písmo: Patrně 1 ruka textu i glosy, Gothica textualis rotunda (Littera Bononiensis). Údaje o peciích textu i glosy typu XV. petia prime partis, finis XV. Na posledních stránkách složek poznámka Corr. (soud.). — Výzdoba: Miniatura malovaná a zlacená na f. 79r (začátek 6. knihy): sedící a 4 stojící postavy, 5,5×5,5 cm. Tamže malovaná a zlacená figurální iniciála S-ervum (poprsí muže), v. 5 řádků; na začátku 4. a 5. knihy ponechán volný prostor, iniciály však nedoplněny. Ostatní iniciálky s perokresebnou výzdobou, větší na začátku titulů, menší na začátku konstitucí červeně a modře. Stránková záhlaví červeně a modře, paragrafy a orámování vsuvek červeně nebo modře, nadpisy červeně. — Vazba XIX. stol. jako č. 33, 52, 105, 122, podobná č. 4 a další, na hřbetě zlacený titul. — Signatury: III 25, V 3, 6390.

Kodex italského, patrně boloňského původu.

1ra—128vb

Iustiniani Codex repetite prelectionis [cum glossa ordinaria] Accursii.

[Textus.] /// [3, 32, 14] „tueri potes. Quod si venditricis optinet hereditatem“ x [7, 47, 1] „De sententiis, que pro eo, quod interest, proferuntur . . . cum scimus esse nature congruum, eas tantummodo“ /// [Glossa.] /// „b Non prohiberis. Ut ff de reg. iur. 1. ex qua persona“ x „k prestarent: quod facere potuit [...]“ ///

Dílo na začátku i na konci defektní, za f. 119 mezera: text končí C. 6, 58, 13 a na f. 120ra začíná 7, 30, 2. Titul podle explicitu 3. a 4. knihy na ff. 7vb a 42rb, glossy signovány Acursius.

Marginální poznámky XIV/XV. stol., ručky a jiné perokresebné značky.

3

I a 3

Pap., 1482, 143 ff. 40,5×29,5 cm, vazba původní kožená.

Skladba: 11 VI + {VI—1}. Reklamanty. Na začátku a na konci chybí po 1 složce (bílnio ?), za f. 143 1 list. Papír silně poškozen vlhkem. Text psán ve 2 sloupcích.

Písmo: 1 ruka A, Bastarda, 1482 (f. 143va). — Výzdoba: Iniciálky s perokresebnou výzdobou (masky, výběhy) červeně, modře a zeleně. Representanty. Nadpisy, paragrafy, podtrhávání a zdobení písmen červeně. — Vazba: Desky prkénkové, potah z bílé jelenice, zdobené tlačným rýhováním, obě spony chybějí. Pergamenové záševky ve složkách a proužky ve hřbetě z lat. liturgického rukopisu XII./XIII. stol. (Gothica textualis primitiva) s neumami. — Kodex dosvědčen v pražské fürstenberské knihovně r. 1832 Schottkym 424. Signatury: III 16, I. 1.

Kelle, Altdeutsche Handschriften 121—122 č. 5.

1ra—143va

Elisabeth von Nassau-Saarbrücken Von hern Lohern und hern Mallern.

„Ir herren machent fryde durch gott“ x [f. 143rb]
 „und sin müter was ains meczgers tochter.

Hye hant Loher und Mallers bûch ain ende... und
 diss bûch thätt schriben in wälscher sprach...
 Margrethe... grävine zu Wyedemont... in den ja-
 ren... tusent vyerhundert und funf jare. Und ist
 diss bûch och furbas von wälsch zu tutsche gemacht
 durch... Elyzabeth von Lothringen... [f. 143va]
 Und ist vollenbraucht in den jaren tusent vyerhun-
 dert siben und dryssig... Bittent gott für den schri-
 ber anno im czwayundaczgigem jare“ 1482.

Prozaický román o synu Karla Velikého Loherovi, pře-
 ložený r. 1405 Markétou Lotrinskou do francouzštiny
 a odtud její dcerou Alžbětou z Nassau-Saarbrücken do
 němčiny. K. Goedeke, Grundriss zur Geschichte der deut-
 schen Dichtung aus den Quellen I², Dresden 1884, 357—358

(rukopisy, mezi nimi také fürstenberský, a tisky), Ehrismann, Geschichte 511 [v pozn. 2 další literatura]. Titul na přední desce rukou A.

4

I a 4

Pap., XVIII², 116 ff. 39,5×24,5 cm, vazba mladší poloplátěná.

Ff. 1v, 116rv prázdná. Text psán v 1 sloupci po pravé polovině stran, rubriky po levé. — Patrně 1 ruka. — Vazba XIX. stol. jako č. 10, 11, 19, 31, 46, 61, 87, 102, 111, 133, 215, podobná č. 2 a další, č. 17 a 106. Na hřbetě: „V. Bartenstein Böheimische Erblande“ (zlatěno).

1r—115v

„Einleitung zur Käntnus der erzherzoglich oesterreichischen Erbkönigreichen, Länder und Städte, zum Unterricht Sr kön. Hoheit des Kronprinzen und Erzherzog Josephi verfasst“.

2r—6r „Vorbericht“. 6v—115v „Von dem Königreich Böhheim. Caput I. Von denen kön. böheimischen Erblanden... § 1. Es würde überflüssig sein“ x „(Nachtrag zu Schlessien) . . . was der Amnestie halber dürfte aus bedungen werden“.

Mladší titul na hřbetě i Glaserův inventář přičítají spis rakouskému státníku J. Chr. Bartensteinovi. Jde však o přepracování Bartensteinova nedokončeného díla o vnitřním stavu zemí habsburského soustátí, datovaného r. 1759 (dodatek 1760), za jehož autora považuje A. v. Arneht, Johann Christoph Bartenstein und seine Zeit, Archiv f. öster. Geschichte 46, 1871, 63 a n., státního radu Ant. M. Stupana z Ehrensteinu († 1776). Spis, určený k výuce prince Josefa (II.), se vedle předmluvy dělí ve 3 části, nejvíce o jednotlivých zemích České koruny. V hlavě VII oddílu Čechy (ff. 53v-67v) a v hlavách VI oddílů Morava a Slezsko (ff. 87v-92v, 106v-110v) pojednání o hospodářských poměrech těchto zemí (hornictví, manufaktury, obchod aj.). Riegerova edice Entwurf einer Statistik von Böhmen v Materialien zur alten und neuen Statistik von Böhmen VIII, 1788, 5—52, XII, 1794, 131—202 se s křivoklátským textem zcela neshoduje ani zněním ani rozdělením látky. Srov. rukopis KNM VIII F 9, Bartoš, Soupis II, 90 č. 2340 a dále v tomto katalogu č. 55 a 109.

5

I a 5

Pap., XVIII², 123 (recte: 124) ff. 35,5×22,5 cm, vazba dobová lepenková.

42

Původní foliace v (a—l), chyba: f. 41 bis, za f. 40 chybí list. Na ff. 104r—110r psáno v 1 sloupci po pravé polovině stran. Ff. 41 bis r—v, 103r—v, 110v—111v, 114r—115v, 116v, 117v, 118v, 119v, 120v, 121v, 122v, 123v prázdná. — Několik rukou. — Na hřbetě soud. tištěný titul (srov. níže v čele textového popisu) jako č. 14, 45, 48, 49, 54, 57, 73, 75, 82, 84, 85, 86, 104, 107, 124, 174.

Překlad (a—l) byl pořízen podle kodexu č. 104, jak se pro opis kodexu č. 5 z doby kolem r. 1828 dohadoval již Fr. Čáda, Ondřeje z Dubé Práva zemská česká, Praha 1930, 104 č. 40. Tuto odvozenost dokazuje porušený sled textu na počátku (a) v obou kodexech 104 i 5, zaviněný chybným seřazením ff. 2—5 při převazbě č. 104, i společná mezera za článkem 19, srov. č. 104 (a). Něm. překlad díla Ondřeje z Dubé dále v rukopise KNM VI C 6, Bartoš, Soupis II, 11 č. 1880. — Datování: Rok 1751 na f. 78r nemusí být datum překladu ani napsání, neboť byl patrně převzat — po úpravě — z předlohy č. 104, kde se na f. 58v čte rok 1451. Ff. 104—123 jsou pravděpodobně mladší dodatek.

Cechner 107 (?).

Böhmisches Herrnrecht.

(a) 1r—29v

[Ondřej von Dubá, Das böhmische Landrecht.]

„Böhmische Herrenrecht. 1. Das Landrecht ist schon längstens noch zu heidnischen Zeiten erfunden worden“ x „(Dieses ist auch Rechtsens, wan jemand den anderen beschicken wird)... und dieses hat nun das Amt aufs neue angenohmen“.

Překlad Práv Ondřeje z Dubé, o jejichž textu a vydání srov. č. 104 (a). V textu opravy.

(b) 29v—58v

„**Rechten des alten Herrn von Rosenberg** die Kammerlingen anbelangend.

I 1. Wer einen Prager Kammerling zur Beschickung aufniehmet“ x „(293. Wegen der Gemeinde ist zu bemerken)... aus seinen eigenen und mit allen Willen er- oder verkaufet hat. Hiemit endigen sich die Rechten, welche der Herr von Rosenberg gehabt“.

Překlad Knihy rožmberské, jejíž edice v č. 104 (b).

(c) 58v—78r

„Allhier fanget an **die Ordnung der Landrechten** von dem Kopf anfangend.

Wann jemand den andern wegen Ermordung seines Brudern oder andern Freundes... zum Landrecht

fordern wollte“ x „(Und wan das Jahr . . . ausgegangen) . . . was er will als mit seinen eigenen Erbgütern.

Hiermit endigen sich die böhmische Herrnlandrechten in Jahr 1751“.

Překlad Řádu práva zemského, jehož edice v č. 104 (c).

(d) 78r—82v

[Ondřej von Dubá, Von den obersten Amtsträgern.]

„Hier folget, was einer und der andere Landesamtman von einer und anderen Sachen nehmen soll. Dieselben sollen allemal zu eines jeden Bedarf bereitet sein“ x „(Ich habe kurz gesaget) . . . so will ich dir noch was mehrer heilsameres, nutzlicheres und ehrwürdigers sagen“.

Překlad Pojednání o nejvyšších úředních, jehož edice v č. 104 (d).

(e) 82v—83v

[Ondřej von Dubá, Widmung an König Wenzel.]

„Dem allerdurchleuchtigsten Firsten und Herrn, Herrn Wenceslao“ x „und die Parthen nicht bedrängen [!] mögen. Amen“.

Překlad Věnování, jehož edice v č. 104 (e).

(f) 83v—84r

„Wan du jemanden in der Vorklag lang aufzuhalten vermeinst“.

Překlad nálezu, jehož edice v č. 104 (f).

(g) 84r—85r

„Wann wer jemanden, welcher seine Gründe an einen anderen verschrieben hat . . . wolte fordern lassen“.

Překlad nálezu, jehož edice v č. 104 (g).

(h) 85r—98v

[Auszug aus Maiestas Carolina.]

„Anfang der von dem Kaiser Karl bekräftigten Ordnung der böhmischen Kron. Erstens von dem Glauben der heiligen Kirchen, so wie es unten her geschrieben ist. Gleich wie wir die heilige Dreifaltigkeit, drei Personen in der Einigkeit“ x „(Von der Krönung des Königs und der Königin) . . . auch in der Ehre und Ruhm miteinander in der Einigkeit verbleiben mögen“.

Překlad výtahu z Majestas Carolina, jehož edice v č. 104 (h).

(i) 98v—99v

„Von Briefungen“.

Překlad nálezu, jehož edice v č. 104 (i).

- (k) 99v—101r **„Gesätze und Verordnungen deren Herren und Edelleiten des Böhmenlandes“.**
Překlad nálezu, jejichž edice v č. 104 (k).
- (l) 101r—102v **„Zur Zeit des Königs Ladislai in Jahr 1504 (!) haben die Herrn diese Ordnung gesetzt“.**
Překlad nálezu z r. 1454, jejichž edice v č. 104 (l).
- (m) 104r—123r **„Zeithero gewöhnliches Ceremoniel bei den Landtügen im Königreich Böhheim“.**
104r-110r Text. „Vor allem wird für jegliches Jahr der Landtag zu Einheb und respective Bewilligung der Postulaten . . . ausgeschrieben“ x „und der hierüber zu verfassende Bericht durch das k. k. Landesgubernium an die allerhöchste Hofstelle befördert“.
112r-123r Beilagen.
Jako přílohy připojeny čes. a něm. projevy na zemském sněmu z doby josefínské (č. 1—3 a 5—8, č. 4 chybí).

6

I a 6

Pap., XVIII. med., 137 ff. 35,5×21.5 cm, vazba dobová lepenková.

Signatury: Na hřbetě platná signatura na štítku s předtiskem jako č. 8, srov. i č. 63 a další; 6427.

Hirsching 284 č. 4.

1r—137v **„Ansässigkeit des gantzen Böhmerlands“.**

Abecední seznam panství a statků, řazených podle krajů (na počátku Pražská města), s těmito rubrikami: panství nebo statek, vlastník, stará osedlost r. 1732, nová r. 1748. O soukromých sumářích tohoto druhu, požizovaných pro potřebu vrchnostenských úřadů, J. Pekař, České katastry 1654—1789, Praha 1932, 293. Srov. č. 12, 134 a 189.

7

I a 7

Pap., XVIII¹, 238 (recte: 239) ff. 34,5×22 cm, vazba dobová lepenková.

Konvolut, jehož jednotlivé části (a) — (f) se liší i formátem. Chyba foliace: f. 160 bis. — Několik rukou. — Na hřbetě zlacený titul, srov. níže v čele textového popisu. — Signatura: 6404.

Instruktionen und Projekte.

- (a) 1r—84v **„Revidirtes Projekt der verfasten Wechselordnung des Königreichs Böhaimb“.**
Tzv. revidovaný návrh obecného směnečného řádu patrně z r. 1736 [článek 36 chybí]. Soubor kodifikačních elaborátů uložen v St. ústř. archivu v Praze, ČDK V C 1b, karton 859—861 [revidovaný návrh v kartonu 860]. O kodifikačních pracích na směnečném řádu V. Urfus, Zdomácnění směnečného práva v českých zemích a počátky novodobého práva obchodního, Praha 1959, 172 a n.
- (b) 87r—153r **„Revidirtes Projekt der Handel- und Wechsel-Ge-richtsordnung im Königreich Böhaimb“.**
Osnova směnečného soudního řádu [po hlavu 24]. Návrh uložen v St. ústř. archivu v Praze, ČG Com 1716—1730, F 2 1718 č. 218. O osnově Urfus, op. c., 185 a n.
- (c) 157r—175v **[Instruktion Karls VI. für die Statthalter in Böhmen. 1. II. 1715 Wien.]**
Srov. St. ústř. archiv v Praze, ČDK III A 4, karton 325.
- (d) 178r—216r **„Instruktion und Ordnung der kön. böheimbischen Hofkanzlei de anno 1720“.**
Edd. Fellner-Kretschmayr, Die österreichische Zentralverwaltung I 3, 301—335 č. 49 [datováno 26. IV. 1719 Vídeň], o řádu I 1, 210 a n.
- (e) 217r—224r **„Unvorgreifliches Projekt wegen besserer Einrichtung des kön. Obersteueramts“.**
„Das allhiesige kön. Obersteueramt bestehet dermalen in einem Directore“ x „dass der jetzige Status mehr koste 13310 fl. 40 kr.“.
- 225r—229r **[Gutachten über dieses Projekt.]**
„Dass vermög eingereichten Projekt dargetan will werden“ x „gehorsambist eröffnen sollen“.
O vrchním berním úřadě R. Flieder, Zemský výbor v království Českém. Jeho organisace v letech 1714—1783, Zprávy Zemského archivu V, 1918, 104 a n.
- (f) 231r—237v **[Gutachten über die neue Zollvectigals-Einrichtung von 1718.]**
„Euer hochgräflichen Excellenz gnädiger Befelch de dato 15. currentis“ x „etwas genauer vorhero zu überlegen habe“.
Text se liší od dobrého zdání j. Kr. Bořka, o němž A. E. Píbram, Das böhmische Commerzcollegium und seine Thätigkeit, Prag 1898, 64 a n.

8 I a 8
Pap., XVIII. med., 194 pp. 34,5×23 cm, vazba dobová lepenková.

Původní paginace 1—185, počítaná od nynější p. 3, při vazbě seříz-nuta; platná nová paginace. Za p. 92 chybějí 2 listy. Pp. 2, 170, 194 prázdné. — 1 ruka. — Signatury: Na hřbetě platná signatura na štít-ku s předtiskem jako č. 6; 6426.

Hirsching 284 č. 5.

1—193

[Entwurf der Rudolphinischen Bergordnung.]

Osnova horního řádu, zpracovaná r. 1579, na p. 189 ozna-čená „Rudolphinische Kuttenger Bergordnung“. Pp. 1—169 vlastní řád, 171—188 řád pro zlaté ryže, 189—193 obsah [číslice odkazují k starší paginaci]. V textu sou-dobé opravy.

Ed. F. A. Schmidt, Chronologisch-systematische Samm-lung der Berggesetze der österreichischen Monarchie 1. Abt. 3. Bd., Wien 1832, 445—593 č. 150 (aus dem... Fürstenberg'schen Hausarchive zu Prag). O osnově K. Sternberg, Umrise der Geschichte des Bergbaues und der Berggesetzgebung des Königreichs Böhmen 2. Bd., Prag 1838, 323—334 a J. Kořan, Dějiny dolování v rudním okrsku kutnohorském, Praha 1950, 17. Srov. č. 30 a 43.

9 I a 9
Pap., post 1727, 50 pp. 35×26,5 cm, vazba dobová kožená.

Původní paginace. — Písmo: 1 ruka, fraktura. — Vazba: Potah hně-dý, na přední desce titul (srov. níže v čele textového popisu) a dvoj-hlavý orel, na zadní český lev (stříbřeno). — Signatura: 6403.

1—50

Instruktion des kön. böhmischen Commerzien-Colle-gii.

1—6 „Kais. Reskript, worinnen dem bereits stablir-ten Commerzien-Collegio die Instruktion erteilet wird“. 15. XII. 1727 Wien. 7—9 „Insinuatium an die kais. Hofkammer umb Bestellung 2 Kammerräten und Colligirung der zweien resolvirten Landauf-schlägen“. 15. XII. 1727 Wien. 10—11 „Insinuatium an die kais. Hofkammer occasione der Postfreiheit“. 15. XII. 1727 Wien. 13—36 „Verneuerte Instruktion für das in unserm Königreich Böhmeimb angestellte Commerzien-Collegium“. 15. XII. 1727 Wien. 37—39 „Formula iuramenti sowohl für dem Praesidem als

Räte unseres böhmischen Commerciën-Collegii“. 15. XII. 1727 Wien. 41—42 „Specifikation des bei dem böhmischen Commerciën-Collegio dermalen befindlichen Personalis und wie solches zu besolden wäre“. 15. XII. 1727 Wien. 43—50 „Repertorium über die verneuerte Instruktion“.

A. E. Příbram, Das böhmische Commerzcollegium und seine Thätigkeit, Prag 1898, 34 pozn. 3 se o instrukci z r. 1727 zmiňuje, její text však nezná.

10

I a 10

Pap., XVIII. med., 46 ff. 34,5×22,5, vazba mladší poloplátěná.

2 ruce, A ff. 1r—8v, B 9r—45r. — Vazba XIX. stol., na hřbetě zlačený titul jako č. 4. — Signatury: 4282 (na hřbetě), III 20, B 1, 6400; Fürstenbergiana.

1r—45r

[Rapport sur les campagnes contre les Turcs en 1737—1738.]

1r—2r „Epitre au roy“ [Dédicace.] 3r—45r „Motifs de la guerre présente. L'empereur en vertu du traité offensif et défensif, qu'il avoit avec l'impératrice de Russie“ x „qui puissent dans les champs de la gloire joindre les effets aux voeux de la chrétieneté“.

Zpráva o průběhu války, vedené císařem Karlem VI. proti Turkům v letech 1737—1738, podaná jejím účastníkem králi obojí Sicílie Karlu VII.

Marginální rubriky k textu.

11

I a 11

Pap., XVIII. ex., 10 ff. 34,5×20,5 cm, vazba mladší poloplátěná jako č. 4.

1r—9v

„Reglement, wie in denen Processen zwischen Grundherrschaften und Untertanen verfahren werden solle. Bresslau. Gedruckt mit Grassischen Schriften“.

Procesní řád pro Slezsko, datovaný 14. IX. 1770 Vratislav. Opis tisku.

12

I a 12

2 svazky, pap., XVIII. med., I+185 ff. 34,5×21 cm, I+126 ff. 34,5×21,5 cm, vazba dobová kožená.

Text 2. svazku psán ve 2 sloupcích. — Prvá písmena, podle nichž jsou jména řazena, i některé údaje červeně. — Vazba: Potah hnědý, na hřbetech zlatený titul. — Signatury: 6398/1, 6398/2.

1r—170v,

1r—108r

Catastrum regni Bohemiae.

1. svazek: Něm. abecední seznam obcí, řazených podle krajů, s těmito rubrikami: obec, osedlost, měšťané nebo sedláci, chalupníci, domkáři nebo zahradníci, vlastníci, příslušnost k panství (v oddíle Chebsko rubriky zčásti odlišné). 2. svazek: Něm. abecední seznam obcí, patřících k jednotlivým panstvím nebo statkům, abecedně řazeným podle krajů (bez Chebska), s obdobnými rubrikami jako v 1. svazku. Titul na hřbetech. Srov. č. 6, 134 a 189.

13

I a 13

Pap., XVIII., 36 (recte: 38) ff. 35×20,5 cm, sešit v dobové pap. obálce.

Chyby follace: ff. 9 a 19 bis. — Signatura: 6397.

Kodex byl získán patrně Karlem Egonem I. z Fürstenberku za jeho působení u říšského komorního soudu ve Wetzlaru v letech 1766 až 1771.

1r—35r

„Annotata de personis iudicii camerae imperialis a primo illius exordio usque ad annum domini MDLVI“.

Opis ingolstadtského tisku z r. 1557. Frankfurtské vydání z r. 1572, doplněné až k tomuto roku, v UK Praha 11 B 33. Srov. č. 36.

14

I a 14

Pap., XVIII¹, 104 ff. 34×20,5 cm, vazba dobová lepenková.

2 základní ruče, A ff. 2r—97v, B 97v—103v, v textu opravy. — Na hřbetě štítek: „Rebellion in Böhmen anno 1618“ (tištěno, jako č. 5). — Na f. 1r: „Ex libris Ioannis Baptistae Hron, regiae locumtenentiae cancellariae bellicae cancellistae, anno 1741“ . — Signatura: 6401.

- (a) 1r—31v **[[Jaroslav von Martinic] „Beschreibung der böhmischen Rebellion anno 1618“.**
f. 2r „Demnach die so genannte Defensores der drei böheimischen Stände sub utraque ihr unbilliges Verfahren immerfort pertinaciter defendiren“ x „in des Wilhelms Schutzingers Haus, welches sie von ihme gedingt, einlogiret“.
Ed. J. Riegger, Archiv der Geschichte und Statistik, insbesondere von Böhmen II, 1793, 498—537. Srov. č. 174 (e).
- (b) 31v—38r **„Die Exekution oder Belohnung deren kön. Herren, welche wieder Ihre kais. Majestät Ferdinandum 2um den Pfaltzgraffen und Churfürsten Fridrich 4ten anno 1619 zu einen König erwöhlt und gekrönet“.**
„Gefährliche Dinge vorzunehmen“ x „welichen Todt er gantz gedultig ausgestanden“.
Totěž v č. 174 (g), v rukopise UK v Praze XIX A 35, pp. 65—81 (Děčín Ms. 55), Kapras, Rukopisy Děčinské, 343 č. 55, KNM VI C 8, ff. 41—51, Bartoš, Soupis II, 12 č. 1882 aj.
- (c) 38v—62r **„Gründlicher Bericht und wahrhafter von mir Jaroslav Sezyna Raschin von Riessenburg, was selther anno 1630 von selbiger Zeit an, als von Ihre kais. Majestät der Hertzog von Friedland seines Generals erlassen, bies auf anno 1634, da er umbkammen ... durch mich tractiret worden“.**
„Anno 1630 habe ich von dem Herrn Graffen Adam Etmann Trczka“ x „mit einem körperlichen Aidt zu bestätigen. Wien den 20. 8bris 1635. Jaroslav Sessina Raschin von Riessenburg“.
Ed. Fr. Dvorský, Historické doklady k záměrům Albrechta z Valdštýna a jeho spojenců, Praha 1867, 18—39 [z originálu v jindřichohradeckém archivu]. Rukopisy Rašínovy relace sepisuje Zfbt, Bibliografie V 13273—13281. Srov. č. 174 (h).
- (d) 71r—103v **[Verzeichnisse deren, die in den Jahren 1621—1626 in Böhmen, Mähren und Nieder-Österreich des Aufstands gegen Ferdinand II. wegen beklagt, verurteilt oder absolviert worden sind.]**
Totěž v rukopise UK v Praze XIX A 35, pp. 145—218 (Děčín Ms. 55), Kapras, Rukopisy Děčinské, 343 č. 55 a Strahovské knihovny DG III 43. Srov. č. 54, 174 (b), (f) a 175.

Pap., XVIII., I+99 (recte: 101) ff. 34×21,5 cm, vazba dobová lepenková.

Chyby foliace: ff. 79 a 84 bis. Text psán v 1 sloupci po levé polovině stran. — 1 ruka. — Signatury: C III 10, 6396.

1r—98r **„Brevis et generalis manuductio ad praxim JUDris Neumann de Puchholz“.**

1r—2r „Prologus. Die Praxis in iure ist nichts anders“ x „wornach ein wohl studirter . . . Mensch gar leicht . . . sich helfen können wird“. 2v—98r „Caput I. Was ein vernünftiger Practicus und Causidicus von Anfang mit Rechtsstreit zu beobachten hat. All-dieweilen der Federkrieg, obschon es darüber keine blutige Köpfe setet“ x „(Behutsamkeiten an Seiten des Klägers und Beklagtens . . . 12) . . . in voller Session suppliren“.

Text se do f. 50v skládá ze 4 částí, dělených na hlavy (Pars II. Von den Bewelsprocess, III. Von dem Processu secundae instantiae, IV. De Processu executivo), od f. 51 toto členění přestává. O autorovi, Václavu Xav. Neumannovi z Puchholtze (1670—1743), a jeho díle Jireček, Právnícký život, 428—429 č. 326 a Klabouch, Osvětské právní nauky, 122—130 a passim (spis v žádné z prací neuveden). Dílo není totožné s anonymní Manuductio ad praxim iuridicam, tam apud superiores quam inferiores instantias in regno Bohemiae, Pragae 1729.

Pap., XVIII. med., 100 ff. 33,5×22,5 cm, vazba dobová kožená.

Text psán v 1 sloupci po pravé polovině stran. — 2 ruce, A text, B (autor?) poznámky. — Titul na f. 1rv psán zčásti červeně. — Vazba: Potah z bílé vepřovice, zdobený slepotiskem. — Signatura: 6395.

1r—100r **„Iustae postulationes et desideria honesta ac vota . . . sacrae et praeclarae religionis Cisterciensis sive restrictus iuris et facti circa exemptionem et privilegia sacri ordinis Cisterciensis . . . quem [f. 1v] Ioanni Evang. equiti de Turba . . . domino Mecaenati suo et praxeos iuridicae professori . . . ceu primitias delibatae praxeos D. D. D. . . P. Otto Lok, sacri ordi-**

nis Cisterciensis in coenobio Fontis B. V. M. ad Zaram professus“.

2r—11v [Dedicatio.] 12r—99v „Restrictus iuris et facti super privilegiis s. ordinis Cisterciensis. [f. 13r] Non solent quidem, quae abundant“ x „[§ 36us] . . . quod nullibi reperiretur correctum . . . et L. 27 Cod. de testam.“

Výklad o právech a výsadách cisterciáckého řádu s přehledem jeho privilegií od XII.—XVIII. stol. [výtahy listin na ff. 17r—37r]. Věnování obsahuje oslavný životopis rytíře Jana z Turby. Na f. 100r přípisek ruky B: „Summarium subsequetur, ubi favente tempore in Fonte Mariano copiae bullarum ex fontibus ipsis desumi valuerint“. O kodexu B. Lifka, *Minulost a přítomnost knižní kultury ve Žďáře nad Sázavou*, Brno 1964, 82. O autorovi, profesoru kanonického práva a filosofie v pražské řádové koleji a pozdějším žďárském opatu O. Lokovi M. Zemek — A. Bartušek, *Dějiny Žďáru nad Sázavou II 1*, Havlíčkův Brod 1962, 100 a n. Spis patrně souvisí s bojem o exempci, vedeným v polovině XVIII. stol. proti olomouckému biskupovi, jehož se Lok účastnil (srov. Zemek, op. c., 84 a n., Lokův spis se však nepřipomíná).

17

1 a 17

Perg., 1150, 68 ff. 33×23,5 cm, vazba mladší poloplátěná.

Skladba: (IV—2, f. 6) + IV + (IV—2, f. 20) + 6 IV. Kustody: VIII—XIII, Penultimus. Podle kustodů chybí na začátku 7 složek, patrně kvaternů, dále 2 vnitřní dvojlisty 1. a 3. (původní VIII. a X.) složky, tj. po 2 listech za ff. 3 a 17, celkem asi 60 listů. Část horního okraje f. 68 seřiznuta i s částí 1. řádku f. 68rb a 68 va. Text psán s výjimkou kolofonu na f. 68v ve 2 sloupcích po 36 řádcích, zrcadlo 24,5×17,5/18,5 cm.

Písmo: 2 ruce, A 1150 (f. 68v) text, B soudobé marginální a interlineární opravy, obě Gothica textualis primitiva. — Výzdoba: Větší iniciálky s perokresebnou výzdobou červeně a modře nebo červeně, menší prosté iniciálky, nadpisy a zdobení velkých písmen a incipitů červeně, kolofon střídavě červeně a černě. — Vazba XIX. stol., podobná č. 4, na hřbetě zlacený titul. — Signatury: 4279 (na hřbetě), III 3, R 17, 6428.

Kodex podle písma a výzdoby středoevropského původu.

Cechner 103.

1ra—68vb

Aurelii Augustini Enarrationes in psalmos.

///„autem illis quod maledixerunt. Convertantur retrorsum . . . [f. 2rb] Explicite de psalmo XXXIX. In-

cipit prefatio in XLum. Quoniam sollemnis dies martyrum illuxit“ x „deus de illo exiget suam. Amen. Explicit expositio Aurelii Augustini episcopi de psalmo quinquagesimo.

Anno verbi incarnati millesimo centesimo quinquagesimo conscriptus est codex iste“.

Ed. PL 36, 449–599. Dále srov. Dekkers, Clavis 283. Čtenářské marginální poznámky XIV./XV. stol.

18

I a 18

Pap., post 1739, VI+155 (recte: 154) pp. 33,5×21 cm, vazba dobová kožená.

Původní paginace, chyba: p. 23 vynechána. — 1 ruka. — Vazba hnědá, na zlaceném hřbetě titul. — Signatura: 6394.

Opis kopie, pořízené podle zmínky na p. V r. 1698 profesorem university v Kostnici Fr. K. v. Storerem a jeho žáky z originálu v archivu města Kostnice a v r. 1739 věnované Fr. J. Ant. v. Storerem fürstenberské knihovně v Messkirch. Předloha křivoklátského opisu uložena v knihovně v Donaueschingen, srov. K. A. Barack, Die Handschriften der fürstlich-Fürstenbergischen Hofbibliothek zu Donaueschingen, Tübingen 1865, 429 č. 611. Datování: Termínem post quem je 18. VIII. 1739, tj. datum ověření v jeho předloze, jež bylo přepsáno do tohoto opisu (p. V).

Hirsching 286 č. 24.

III, V, 1—144

„Enderung der Religion in der Statt Costanz anno 1519“.

p. I „In Jahr des Herren 1519, als gar ein grosse Pest zu Costanz ware“ x „(Zuchtordnung) . . . und in was schwere Predig sie jederzeit gegen der Statt getan. Damit dan hab ich es beschlüssen wollen“.

V textu opisy akt.

19

I a 19

Pap., XVIII., 20 ff. 33,5×22,5 cm, vazba mladší poloplátěná.

1 ruka. — Vazba XIX. stol., na hřbetě zlacený titul jako č. 4.

1r—18v

„Traitté de la fortification“.

1r—16r „Division et définition. La fortification

a pour objet débastir ou enfermer une place“ x „(Fortification offensive et défensive) ... qu'il luy sera possible. Fin“. 16v—17v „Parties des noms des profils“. 18r—v „Couleur principale qu'il faut pour dessiner le plan et la carte“.

Pojednání o opevněních, jejich družích a částech. Nákre- sy chybějí.

20

I a 20

Pap., XVIII¹, IV+458 pp., 33,5×20,5 cm, vazba dobová kožená.

Stará paginace. Pp. I, II, IV, 375—458 prázdné. — Vazba hnědá, na hřbetě zlacený titul. — Signatury: C III 12, 6425. Na předním předeštlí: „Ad manuscripta“.

III, 1—374

„Privilegia, quae a Ioanne regibusque Boemiae et deinde a Romanis imperatoribus consequenter Antiquae urbi Pragensi... data et confirmata sunt una cum huc pertinentibus caesareis instructionibus, mandatis aliisque rebus variis“.

Opisy lat., něm. a čes. privilegií i jiných listin a výpisů z let 1316—1672 (1696). Ed. CIM I č. 10, 13, 15, 19, 30, 48, 64, ad 66, ad 68, 107, 151, 162, 169, 174, 177, 176, 183, 186, 187, 189, 201, 209, 210, 226, 237, 240, 241, 244, 249, 250, 253, 256, 266, 270, 277, 280, 281, 282, 283, 291, 298, 299, 306, 307, 326, 305, 327 a 331.

21

I a 21

Perg., 1378, 225 ff. 32,5×24 cm, ilum., vazba mladší kožená.

Italský pergamen. Skladba: IV + (IV—1, f. 15) + 25 IV + V. Reklamanty. Za f. 14 chybí 1 list. 30 řádků. Ff. 53r—v, 225v prázdná.

Písmo: 1 ruka = Iohannes (f. 225r), Gothica textualis rotunda, 1378 (f. 222v). — Výzdoba: Miniatury na začátcích děl, malované a zlacené, na f. 1r: Tityrus a Meliboeus, 10×12 cm, a f. 54r Aeneas opouští Troju, 12,5×13,5 cm, obě s rozvilinami po všech 4 okrajích stran s figurálními a zoomorfními motivy, u obou dole rozpoltný štít zlatý a modrý; další miniatura byla patrně na začátku (b) na ztraceném listě za f. 14. Větší iniciálky hlavně na začátku knih malované a zlacené s figurálními a zoomorfními motivy a s rozvilinami (na f. 175v erb: na modrém štítě červený kříž a 3 zlaté lilie) v. 4—15

řádků; menší iniciálky zlacené s perokresebnou výzdobou v. 3—6 řádků. Stránková záhlaví a paragrafy červeně a modře, nadpisy červeně, zdobení 1. písmen veršů žlutě. — Vazba 2. poloviny XVIII. stol., potah z červeného safiánu, na zlaceném hřbetě titul jako č. 76, 110, 113, 146, 148, 149, 159, srov. i č. 62. — Signatury: III 13, C 1.

Kodex podle písma, výzdoby i jazyka italského původu. Byl zakoupen Karlem Egonem I. z Fürstenberku v Itálii za 100 zl. a stejně vysoký důchod.

Hirsching 287 č. 36, Cechner 110.

[P. Vergilii Maronis Opera.]

- (a) 1r—14v **„Publii Virgilii Maronis Buccolicorum liber incipit.**
Titire, tu patule recubans sub tegmine fagi“ x
„(Egloga decima) ... Iam neque Amadriates ruris,
nec carmina nobis“///

Verše 10, 63—77 chybějí (za f. 14 ztracen 1 list).

- (b) 15r—51v **Publii Vergilii Maronis Georgicorum libri IV.**
/// „Pan, ovium custos, tua si tibi Menala cure“ x
„Tityre, te patule cecini sub tegmine fagi. Publii
Virgilii Maronis Georgicorum liber quartus et ultimus explicit“.

Verše 1, 1—16 chybějí (za f. 14 ztracen 1 list). V záhlaví knih argumenta, ed. A. Baehrens, *Poetae latini minores IV*, Lipsiae 1882, 444—445 č. 551.

- (c) 52r—222v **Publii Vergilii Maronis Aeneidos libri XII.**
52r [Monosticha in libris Aeneidos.] „Hec sunt epiteta
[Pseudo-] Ovidii supra totum librum Eneydos.
Eneas Libicis primo compellitur undis“ x „Duodecimo
Turnus divinis occidit armis“.

Ed. Baehrens, op. c., 176 č. 179.

- 52r [Basilii De XII libris Aeneidos.] „In istis XII versibus
continetur materia XII librorum Eneydos. Primus habet,
Libicam veniant ut Troes in urbem“ x
„Ultimus inponit bello Turni nece finem“.

Ed. Baehrens, op. c., 151 č. 150.

- 52r „Incipit prefatio sive argumentum Ovidii supra primum
librum Eneydos. Eneas primo Libie depellitur oris,
/vir magnus bello, nulli pietate secundus“ x
„excidium Troje iussus narrare parabat“.

Ed. Baehrens, op. c., 162 č. 176.

- 52v „Isti quatuor versus infrascripti sunt principium libri Eneydos, quos Tuca et Varus detraxerunt... Ille ego qui condam gracili modulatus avena...“
- 54r—222v „Liber primus Eneydos. Arma virumque cano, Troie qui primus ab oris“ x „vitaque cum gemitu fugit indignata sub umbras.
Publii Virgilli Maronis Eneydos liber duodecimus et ultimus explicit die septimo mensis ianuarii annis millenis tricentenis septuagenis octenis. Deo gratias. Amen. Amen. Amen“.
V záhľadí knih argumenta (praefationes Ovidii), ed. Baehrens, op. c., 163—168 č. 176.
- (d) 222v **[Versus]** 1 „Desinit hic Maro telo interceptus amaro...“ 2 „Prelia Virgili natorum versibus Yli...“ 3 „Monte sub hoc lapidum tegitur Balista sepultus...“
Verše 3 od. Baehrens, op. c., 157 č. 160.
- (e) 223r „**Infrascritti XXI versus detracti fuerunt a Tusca et Varo libro secundo Eneydos**... Iamque adeo super unus eram, cum limina Veste“ x „talía iactabam, et furiata mente ferebar, /cum michi se, non ante etc.“
Aen. 2, 567—588.
- (f) 223r—224r „**Disputatio [Pseudo-] Ottaviani imperatoris, ne liber Virgilii igne dissolvatur, ut legaverat in testamento.**
[f. 223v] Ergone supremis potuit vox improba verbis“ x „laudetur vigeat placeat relegatur ametur!“
Ed. Baehrens, op. c., 179—182 č. 183.
- (g) 224r—v „**Epitaphia supra tumulum Virgilii XII sapientum.**
Palladius. Thema. Mantua me genuit, Calabri rapueret, tenet nunc... Eclēpidius. Titron ac segetes cecini Maro et arma virumque“ x „[Ylarius]... per silvas, per rus venit ad arma virum“.
Ed. Baehrens, op. c., 120—122 č. 133.
- (h) **224v—225r** **[Versus]**
224v „Tetrasticon Virgilii. Sus, iuvenis, serpens casum venere sub unum“ x „hic fremit, ille gemit, sibilat hic moriens“.

- Ed. Baehrens, op. c., 158 č. 164—165 (verše č. 165 v opačném pořadí vloženy do č. 164).
- 224v „Disticon Virgilii. Nocte pluit tota, redeunt spectacula mane . . .“
Ed. Baehrens, op. c., 156 č. 155.
- 224v „Hos ego versiculos feci, tulit alter honorem“ x „sic vos non vobis fertis aratra boves“.
Ed. Baehrens, op. c., 156 č. 156 (poslední 3 verše ed. v pozn.)
- 224v—225r „Virgilius de se ipso. Meonium quisquis Romanus nescit Homerum“ x „hec Grays constant singula, trina michi“.
Ed. Baehrens, op. c., 188 č. 193.
- 225r „Exprobatio Virgilii in vetulam. Si memini fuerant tibi IV^{or} helya dentes“ x „nil istic quid agat tertia tussis habet“.
Srov. J. Zathej, Katalog rękopisów średniowiecznych Biblioteki Kórnickiej, Wrocław-Warszawa-Kraków 1963, 419 sign. 625/12.
- 225r „Versus Sexti Pompei [recte: Propertii] de Virgilio. Cedite Romani scriptores, cedite Gray . . .“.
Ed. Baehrens, op. c., 158 č. 163.
- 225r „Epitafium s. Thome de Aquino supra tumulum beati Petri martyris. Preco, lucerna, pugil Christi, populi fideique . . .“.
Walther, Initia 14398. [Pseudo-Thomas].
- 225r „Epitafium supra Virgilium. Pastor arator eques pavi sevi superavi“ x „nec lac nec segetes nec spolia ulla tuli“.
Ed. Baehrens, op. c., 188 č. 194.
- 225r „Primam pone prius, tripodem prepone rotunde et converte scies, quid sit mihi morbus et unde. Mantua mentitur, Ianua noster equus“.
- 225r „Manus scriptoris salvetur omnibus horis. Qui scripsit, scribat, semper cum domino vivat. Vivat in cellis, Iohannes nomine felix . . .“.
O rukopisném dochování Vergillova díla, edičích a literatuře Geschichte der Textüberlieferung I, 392—394, 604.

Pap., 1760, II+44 ff. 34×21 cm, vazba dobová kožená.

Text na ff. 2r–39r psán po 1 polovině stran. — 2 ruce, A text, B (autor) datum a podpis na konci věnování, obě 1760 (f. 1v). — Na ff. 40r a 41r 3 perokresby, ilustrující text. Podtrhávání a značení poznámek červeně. — Vazba hnědá, hřbet zlacený. — Signatury: I A 29 (f. 44r); 4281 (na hřbetě), III 23, B 6, 6424; Fürstenbergiana.

Koncept díla uložen v Strahovské knihovně sign. DS I 3 s názvem „Maculare der Beschreibung . . .“

Hirsching 286 č. 27.

1r–41r

J. J. Clauser, „Gedanken über diejenige Goldmüntzen, welche in Sr Excellenz des . . . Landtgrafen von Fürstenberg zu der Herrschaft Pürglitz einverleibten Gut Nischburg genant . . . gefunden worden“.

1r–v [Widmung an Karl Egon v. Fürstenberg] „Prag den 10. Julii 1760“. 2r–39r „§ 1us. Beschreibung derer gefundenen unbekanten Müntzen. N^{us} 1us. Ist in der Grösse eines kleinen halben Kreuzers“ x „(§ 8. Schlussrede) . . . die ein sehr grosses Licht geben könnten“. 40r, 41r Abbildungen.

Pojednání o keltských mincích, vzniklé z podnětu Karla Egona I. z Fürstenberku, provázené odkazy k pramenům a literatuře a 3 perokresbami (2 nalezené mince a burgundský znak). § 5 „Vorläufige Anmerkungen über die Herrschaft Pürglitz, dann das hierzu einverleibte Gut Nizsburg, wie solche an das . . . Haus von Fürstenberg gediehen“ (ff. 17v–32r). Titul na f. 2r. O Klauserově rukopisné práci (s citáty z ní) a o nálezu Ad. Voigt, Beschreibung der bisher bekannten böhmischen Münzen I, Prag 1771, 73–78, o nálezech keltských mincí u Nižboru a z Hradiště u Stradonic Nálezy mincí v Čechách, na Moravě a ve Slezsku I, Praha 1955, 55 č. 73 a 44 č. 27, kde i hlavní literatura (Klauserův spis neuveden).

Perg., XIV., 2ff. 33,5×26,5 cm, nové lepenkové desky.

Dvojlist, jehož bylo užito k vazbě (rohy obou ff. odříznuty). Nebyl ve středu složky, takže text f. 1v nepokračuje na f. 2r. Text psán ve 2 sloupcích po 41 řádcích. — Písmo: 1 ruka, Gothica textualis. — Výzdoba: Iniciálky s perokresebnými výběhy červeně a modře, počá-

teční písmena dvojverší zdobena červeně. — Na deskách: „... Gefunden als Überzug von Dekeln eines Druchwerks (!) vom Bibliothekar Glaser“ (rukou Glaserovou). — Signatura: 6537.

Datování: Cechner klade zlomek do poloviny XIII., Kelle do XIV. stol., kam se vskutku hlásí písmem.

Kelle, *Altdeutsche Handschriften* 139 (c), Cechner 108.

1ra—2vb

[Rudolph von Ems Weltchronik]

1ra—1vb /// „wan daz er pei des tempels tur/ saz, da di leut giengen fur“ x „lie seu nach ir willen leben/ un gotes hulde gar begeben“///

2ra—2vb /// „do wart daz leut berait/ mit werleicher werdichait“ x „daz erz selbe prahte/ daz er sein siben tag mit“///

Ed. G. Ehrismann, *Rudolfs von Ems Weltchronik*, Berlin 1915, 305—307 verš 21825—21988 a 321—323 verš 22983—23153. O díle týž, *Geschichte* 32—34 [v pozn. 4 edice a další literatura]. Dále srov. Stegmüller, *Repertorium biblicum* V, 177 č. 7531.

24

I a 24

Pap., XVI¹, 181 ff. 33×23 cm, ilum., vazba dobová (?) kožená.

Skladba: {I—1, f. 1} + 18 V. Reklamanty. Před f. 1 chybí 1 list. 30 řádků. Ff. 179r—181v prázdná.

Písmo: 2 ruce, A text, B korektury, obě Humanistica cursiva textualis. — Výzdoba: Iniciálky malované a zlacené na počátku knih v. 3 řádky, na ff. 1r, 2r a 3v s dekorativním záhlavím a bordurou, vegetabilní a na ff. 1r a 2r také figurální motivy s monogramy I. A., E. I. Nadpisy zlacené. — Vazba: Desky prkénkové, potah z červené kůže, zdobený zlacením, zlacená ořízka a titul na hřbetě, obě spony chyběj. Zadní předsádka pergaménová. — Signatury: 4277 (na hřbetě), III 15, V 5, 6392.

Hirsching považuje celý rukopis za autograf, Glaserův inventář ztotožňuje s autorem ruku korektora. Ani druhý názor není pravděpodobný, neboť až na výjimky jde o marginální a interlineární opravy opisovačských chyb. — Datování: Glaserův inventář a po něm další literatura kladou vznik kodexu do r. 1526. Podle filligránů (var. Briquet 5963, 6296, 6305) byl napsán nejspíše ve 20. až 30. letech XVI.

stol., tj. přibližně v době vzniku díla (1521—1525, tiskem vydáno 1532). Byl zakoupen Karlem Egonom I. z Fürstenberku v Itálii.

Hirsching 284 č. 3, Cechner 106.

- 1r—178v** **Historie Fiorentine di Niccolò Machiavegli.**
- 1r—v „Al Santissimo et Beatissimo Padre, signore nostro Clemente Settimo lo humile servo Niccolò Machiavegli. Poichè da la Vostra Santità... sendo ancora in minore fortuna constituta“ x „et la Vostra Santità non mi abbandoni“.
- 2r—3r „Incomincia il proemio sopra i libri delle Historie Fiorentine di Niccolò Machiavegli... Lo animo mio era“ x „ad questi nostri presenti tempi si descriveranno“.
- 3v—178v „Libro primo delle Historie Fiorentine di Niccolò Machiavegli... I popoli, i quali nelle parti settentrionali di là dal fiume del Reno et del Danubio habitano“ x „[Libro ottavo]... et ancora rovinono la Italia“.

25

I a 25

Pap., XVII. med., VI+956 (recte: 962) pp. 32,5X20.5 cm, vazba dobová kožená.

Původní paginace, chyby: pp. 7, 8, 13, 14 bis, p. 666 ter; pp. 629 až 632 následují za p. 664. Řada pp. prázdných. Signatury: C III 13, 6402.

Hirsching 284 č. 6.

- III,V, 1—953 **„Konfiskations-Buech anno 1643.**
- [p. V] Lista derer Güetter, welche wegen der in Böhemb anno 1618 angegangener und bis zu der Victoria anno 1620 den 8. Novembris kontinuiernden Rebellion hernacher konfiscirt worden, nemblichen 1. wie dieselben Güetter heissen, 2. in welchen Kreis ein und anders gelegen, 3. weme sie vorhin gehöret und wie dieselbe kondemnirt worden, 4. wie sie geschätzt worden, 5. weme verkauft, 6. wie teuer, 7. wie sie vermög Kaufberednus haben sollen bezahlt worden, 8. wie sie bezahlt worden sein“.
- 1—892 [Text.] 907—935 [Register der Güter.] 937—953 [Register der Käufer.]

Pořadí statků zhruba abecední, některé z údajů, uvedených na p. V, nejednou chybějí. Totéž v rukopise UK v Praze XIX A 37 (Děčín Ms. 63), Kapras, Rukopisy Děčínské, 343 č. 63, a KNM VIII A 27, Bartoš, Soupis II, 86 č. 2205.

26

I a 26

Perg.+pap., XV.+XIV. med.+XVI., 97 (recte: 98) ff. 34×23 cm, ilum., notace, vazba dobová kožená.

Ff. 1—85 pergamenová, 86—97 papírová. Skladba: (a) I + (b—e): 8 V + II (f. 85) + (f—g): VI. Reklamanty. Foliace XVI. stol., společná pro pergamenovou i papírovou část kodexu, f. 16 bls. Text na ff 1v—2r psán ve 2 sloupcích. Ff. 1r, 85r—v, 97v prázdná.

Písmo: 3 ruce, A Bastarda XV. stol., ff. 1va—2rb (a), B polovina XIV. stol., ff. 3r—84v (b—e), C XVI. stol., ff. 86r—97r (f—g), B a C Gothica textualis formata. Zvláště v (b, e) marginální opravy a poznámky (soud. i mladší). — Výzdoba: V (a) prosté iniciálky a nadpisy červeně. V (b—e) iniciálky s perokresebnou výzdobou červeně, modře a zeleně. Representanty. Nadpisy a v (e) zdobení písmen červeně. V (f) na f.86r malovaná a zlatená iniciála, v. c.4 řádky, s rozvilinami, ostatní iniciálky červeně, modře a žlutě, nadpisy červeně. V (g) iniciálky červeně a žlutě. — Notace v (e—f) chorální rhombická, v (g) černá mensura, osnova o 4 linkách, červeně. — Vazba XIV. stol., desky prkénkové, potah růžový, s kováním (na každé desce po 5 puklách, z nichž na zadní 1 chybí), 2 spony. — Signatury: III 5, L 4, 6389.

Kodex se skládá ze 3 částí: Základ, pocházející ze XIV. stol., psala ruka B, k němu byly v XV. a XVI. stol. na začátku a na konci připojeny doplňky rukou A a C. Část ruky A je bezpečně, ostatní pravděpodobně českého původu. Podle zmínky na f. 1vb byl kodex spolu s ostatky sv. Eligia věnován Karlem IV. r. 1355 staroměstským zlatníkům. — Stejný obsah jako základní část má rukopis KNM XII F 21, Bartoš, Soupis II, 242 č. 3246.

Hirsching 285 č. 19.

- (a) 1va—2v „**Sermo pulcer de s. Elygio cum legenda abbreviata**“.
1va—vb „Laudemus viros gloriosos, quoniam nomina eorum scripta sunt in celis. Ecclesiastici 44, [1] . . . Introductio. Pro verbi assumpti declaratione et sermonis fundamento assumo verba“ x „tangitur specialis s. Elygii vite exemplificatio. Nam ut ex presenti

- libro excerpti, qui est de vita . . . sancti huius, ab . . . Karolo Quarto ymp[er]atore datus una cum . . . pontificali infula eiusdem pontificis . . . et cum ceteris reliquiis sagacissimis viris et magisstris aurificie artis Antique civitatis Pragensis in speciale privilegium et amoris indicium anno domini M^oCCCLV“.
- 1vb—2rb **Legenda.** „Beatus Eligius, nacione Gallus, villa Kathalaczensi natus“ x „clerus in hympnis, populus in lamentis noctem pervigilem ducunt. Laudemus ergo viros gloriosos etc. Exempla de regina Achilde et alia plura iuxta lubitum quere in legenda sequenti satis ampla“.
- 2v **Marginální poznámky rukou A.**
„Laudemus viros gloriosos, quoniam nomina eorum scripta sunt in celis . . .“
Přípisek rukou XV. stol. o 9 řádcích, téměř nečitelný.
- (b) **3r—50v** **[Pseudo-] Audoeni Rothomagensis episcopi Vita s. Eligii episcopi Noviomagensis.**
- 3r—4r „Incipit prologus in vita s. Eligii episcopi Noviomii edita a b. Audoeni Rothomagensi archiepiscopo. Cum gentiles poete studeant sua figmenta prolaxis pompare stilis“ x „Nunc vero hec prima fronte ex eius vita propono. Explicit prologus“.
- 4r—v „Incipiunt capitola primi libri: De prosapia sancti et loco nativitatis eius“ x „Prefacundia [!] in calce libri. Expliciunt capitola“.
- 4v—50v „Incipit liber primus. De prosapia s. Eligii et loco nativitatis eius. Igitur Eligius prope Lemovetas Galliarum urbe . . . oriundus fuit“ x „[Liber tercius. Rescriptum ad Dadonem a Rodoberto] . . . oracionum vestrarum supplex queso suffragium, domine semper Dado. Explicit vita s. Eligii episcopi Noviomii“.
- Ed. MGH Scriptorum rerum Merovingicarum IV, 663—741, PL 87, 479—594. Dílo v edicích rozděleno do 2 knih, kapitoly se však shodují. Stejně dělení jako křivoklátský text má KNM XII F 21, ff. 1r—67r. Dále srov. Dekkers, Clavis 2094.
- (c) 50v—57r **Relacio de pera s. Eligii.**
„Incipit relacio, quomodo s. Eligii pera cum quibusdam aliis reliquiis manifestat et sic . . . Cum omnipotens deus profusorem gratiam sanitatum . . . b.

Eligio... confiderit“ x „usque in finem ipse perficiat ad laudem et gloriam domini nostri Iesu Christi... in secula seculorum. Amen. Explicit relacio de pera s. Eligii“.

Totéž KNM XII F 21, ff. 67r—75v.

(d) 57r

[Versus in cruce s. Eligii scripti.]

„Bis furtim sublata fui, bis ecce relata“ x „porcio vivifice crucis in medio huius habetur. Hii versus scripti sunt in cruce presulis almi“.

Totéž KNM XII F 21, f. 75v.

(e) 57r—84v

[Officium s. Eligii.]

„In deposicione b. Eligii episcopi et confessoris ad vesperos [!] super psalmos antiphona. Presul, adesto tuis, Eligi nunc venerande“ x „promovenda suscipe coram celi principe. Amen“.

S notací. Na f. 83r notovaný přípisek. Srov. KNM XII F 21, ff. 75v—112v.

(f) 86r—96r

„Officium s. Eligii.

Statuit ei dominus testamentum pacis“ x „[Tempore paschali communio]... hic fert fructum multum. Alleluia, Alleluia“.

S notací.

(g) 96v—97r

[De s. Elogio.]

„Přeformosus elegantis, elegantis terre rosa“ x „et sanctorum angelorum concede convivía“.

Přípisek rukou C, s notací.

27

I a 27

Pap., XVIII., IV+484 pp. 33×20,5 cm, vazba dobová kožená.

Přívodní paginace, chyby: p. 265 vynechána, p. 272 bis. Rejstřík na pp. 469—476 psán ve 2 sloupcích. — 1 ruka. — Vazba hnědá, na zlačeném hřbetě: „Politices serae [!]“. Exlibris Karla Egona I. z Fürstenberku [rytina J. Schmutzera]. Kodex zapsán v katalogu II a 6 (č. 166), p. 375.

1—476

„Politices verae ac iuris publici epitome Iosepho regi Romanorum privatim exposita“.

3—4 [Vorrede.] 4—468 „Der erste Tell. Der fürnehmste Grundstein und Befestigung eines jeden

Reichs ist das Reich Gottes“ x „ihre Direktorialfunktion verrichtet haben“. 469—476b „Index alphabeticus“.

Dílo, určené patrně pro Josefa I. (římským králem v letech 1690—1705), se skládá ze 3 dílů o 380 kapitolách, k nimž odkazuje rejstřík. Jedná o základech vlády, o vladaři, státě, úřadech, soudnictví a zahraničních vztazích (1. díl), o papeži a španělském králi a státě (2. díl), o Římské říši, císaři, kurfiřtech (o českém králi a státě pp. 349—353 aj.) a knížatech (3. díl). Předmluva podává rozdělení práce. Lat. marginální rubriky k textu.

28

I a 28

2 svazky, pap., XVIII², I+448 (recte: 449), I+549 (recte: 551) ff. 32×20,5 cm, vazba dobová kožená.

Chyby foliace: v 1. svazku f. 79, v 2. svazku ff. 49 a 389 bis. — 1 ruka. — Vazba hnědá, na zlacených hřbetech titul. V 1. svazku exlibris s ornamentální rytinou a textem: „Si placet, lego, relinquo, si taedet. Libertati iuravi non studio. Mei et amicorum. Strachowsky sc. Vratislaviae“ jako č. 106 a 152. — Signatury: D II 3, 6416/1, 6416/2.

1r—447r

1r—547r

„**Böhmische Ehrentaffel** oder historische Beschreibung jener hoch und niedern Familien, aus welchen jemalen einige Landesämter und Dienste im Königreich Böhme besetzt gewesen, zusammengetragen von **Carl Joseph Kittlitz**“.

1. svazek obsahuje předmluvu k čtenáři (ff. 2r—10v), rejstřík (11r—15v) a 1. část textu, abecedně řazeného podle jmen šlechtických rodů (16r—447r, písmena A—M), 2. svazek rejstřík (2r—7v) a 2. část textu (8r—547r, písmena N—Z). Obsah rukopisně dochovaného díla podán v Kurze Biographie Karl Joseph Kittlitzens, Materialien zur alten und neuen Statistik von Böhmen XI, 1793, Miscellen 32. O K. J. Kittlitzovi a díle srov. dále Jireček, Právnícký život, 437 č. 346.

29

I a 29

Pap., XVII. ex./XVIII. in., I+75 ff. 32,5×21 cm, vazba dobová kožená.

1 ruka. — Vazba hnědá, na hřbetě zlacený titul. — Signatura: 6413.

- {a} 1r—70v **„Instruktion für einen kais. Minister, bevorab einen Reichshoff- oder Kammerrat und denen es sonsten ablieget, so niemandts andern, der nicht ein Mittel zu kommunikiren.**
Das erste Kapitel. Es ist die gemeine Opinion“ x
„(Schluss) . . . nec habitabit in corpore subdito pec-
catis. Ende“.

Příruční kniha, shrnující ve 150 kapitolách autorovy zkušenosti v kamerálních záležitostech s poučením o dvorských i jiných úřadech, vojenských věcech ap. Kapitola 111 jedná o české komoře (ff. 45v-46r, srov. i kapitolu 112, f. 46r—v), 117 o moravském rentovním úřadě (f. 48r). Výtah z této instrukce, dochované ve 3 redakcích, podávají Fellner-Kretschmayr, Die österreichische Zentralverwaltung I 2, 592—595. Srov. č. 63 a 66.

- {b} 70v—75v **[Empfang des Kaisers und der Kaiserin von den Ständen des Erzherzogtums Österreich ob der Enns.]**

Slavnostní proslovy a podání, na f. 72r datované k r. 1677. Na závěr „Extrakt der kön. Landtagsproposition Erzherzogtumb Österreich ob der Ens, so dan 4. Januarii in dem kön. Schloss zu Lintz anno 1677 beschehen“ (f. 74r—v) a „Installirung eines neuen Hauptmanns“ (ff. 74v—75v).

- 30** I a 30
Pap., XVIII., I+127 ff. 33×20 cm, vazba dobová lepenková.

Kustody na 1. stránkách složek. — 1 ruka. — Na hřbetě a přední předsádce: „Kuttenberger Bergordnung de anno 1581“ (soud.) — Signatura: C III 18.

Hirsching 284 č. 5.

- 1r—126r **[Entwurf der Rudolphinischen Bergordnung.]**

Osnova horního řádu, zpracovaná r. 1579 (na f. 1r datována 1581), dodatek pro zlaté doly chybí. Edice a literatura uvedeny v č. 8. Dále srov. č. 43.

- 31** I a 31
Pap., post 1733, 36 ff. 32,5×19,5 cm, vazba mladší poloplátěná.

Marginální rubriky zeleně. — Vazba XIX. stol., na hřbetě zlatený titul jako č. 4. — Signatura: 6412.

1r—36r

„**Articuli pactorum conventorum, welche zwischen denen Ständen der ... Republik Pohlen ... und dem ... Herrn Friederico Augusto, Herzogen zu Sachsen ... neuerwehlten König in Pohlen ... aufgesetzt und geschlossen**, nachgehends aber durch ... Ihre kön. Majestät geheime Kabinetts-Ministros und zu gegenwärtigen Elections-Actu delegirte Ministros plenipotentiarios ... stipuliret ... worden“ x „Geschehen und gegeben zu Warschau am 1. November im Jahr ... **1733**“.

L. Finkel, Bibliografia historii polskiej I 4580. O volbě srov. A. Beer, Die polnische Königswahl im Jahre 1733, Zeitschrift für allgemeine Geschichte, Kultur-, Literatur- und Kunstgeschichte II, 1885, 1—20 a E. v. Puttkamer, Frankreich, Russland und der polnische Thron 1733, Ost-europäische Forschungen NF 24, Königsberg-Berlin 1937.

32

I a 32

Perg., XIV., 197 ff. 32,5×22,5 cm, vazba mladší lepenková.

Skladba: 10 IV + III + 7 IV + II + (I+1, f. 149) + 6 IV. Reklamanty, v části ruky A ještě kustody: 3—21 na 1. stránkách složek. Za f. 125 přivázány 2 pergamenové lístky se soudobým textem (zlomky originální něm. listiny XIV. stol., jejíž text byl vyškrabán). Podle kustodů chybějí na začátku 2 složky, patrně kvaterny. Text psán ve 2 sloupcích.

Písmo: 3 ruce, A Gothica textualis, ff. 1ra—149va, B Gothica cursiva textualis, ff. 150ra-196vb, C Bastarda, f. 197ra—vb, A a B XIV., C XV. stol. Výzdoba: V části ruky A prosté iniciálky, podtrhávání nadpisů, paragrafy a zdobení písmen červeně. V části ruky B větší iniciálky s perokresebnou výzdobou na počátku knih, prosté iniciálky na počátku kapitol a paragrafy červeně a modře, nadpisy, stránková záhlaví a zdobení písmen červeně. Representanty. — Vazba XIX. stol. jako č. 37. — Signatura: 6414.

Kodex se skládá ze 2 částí, pocházejících od 2 písařů (A a B) a zřetelně se lišících úpravou, písmem i výzdobou. Srov. také poznámku k textovému popisu.

1ra—197vb

[Alberti Magni De animalibus libri XXVI.]

1ra—196vb

[[[Tractatus II. primi libri. Capitulum XIX.], „exermittatibus [!]: et ideo illud, quod ex dyafragmate mo-

vetetur [!], est id, quod est circuiens . . . Capitulum XX. Et est digressio declarans anathomiam arteriarum. [f. 1rb] Vene pulsates arterie quasi arte vie aeris vocantur:“ x „(Liber XXVI^{us} qui est de vermibus) . . . et gravant linguam. Hec igitur de vermibus dicta sunt a nobis. iam expletus est liber animalium . . . et ego talium hominum parum curo reprehensiones. Explicit opus naturarum et cetera“.

197ra—vb

[Tabula. Tractatus II. libri XII.] „4. Declarat causas et dispositionem cerebri“ x „Similiter in libro 26 proceditur et est de vermibus“.

Text se podle podílu obou základních rukou A a B dělí na 2 části. Text 2. části (od f. 150ra) nenavazuje přímo na konec textu 1. ruky [f. 149va], nýbrž na text f. 142vb. Další 2 složky (ff. 143—149), obsahující za 9. kapitolou 21. knihy výťah z dalších knih díla (srov. např. kapitolu „De proprietatibus naturalibus hominis“ na f. 143ra-rb, jež se opakuje jako 5. kapitola 22. knihy znovu na f. 151ra-rb), měly být zřejmě jako vadné (srov. marginální poznámky „Nota defectum“ na ff. 143ra a 148vb i chybné číslování kapitol) vyňaty a nahrazeny složkami od f. 150, jehož text začíná stejně jako text na f. 143ra závěrem 8. kapitoly 21. knihy, tj. slovy „cum ad volandum [na f. 143ra: volatum] elewantur“. Text těchto 2 složek končí na f. 149va „Gallina . . . quod in alio tempore facere nequit“ (znovu v 23. knize na f. 179ra). Obsah, připsaný rukou C, začíná bez nadpisu až 4. kapitolou 2. traktátu 12. knihy, složka však patrně není defektní. Zvláště v části ruky A četné marginální poznámky, rubriky k textu, vsuvky, ručky ap. (soud. i mladší). Ed. H. Stadler, Albertus Magnus De animalibus libri XXVI nach der Cölnner Urschrift I—II, Münster i. W. 1916 až 1920, 133—1598. Srov. Glorieux, Répertoire I, 69 č. 6 bf.

33

I a 33

Perg., XIV¹, 105 ff. 32,5×23,5 cm, vazba mladší polokožená.

Jihoevropský pergamen. Skladba: {VI—2, f. 10} + {VI—10, f. 12} + {VI—10, f. 14} + {VI—1, f. 25} + {VI—6, f. 31} + 4 VI + {VI—10, f. 81} + {VI—6, f. 87} + {VI—1 ?, f. 98} + {IV—1 ?}. Kustody 2—13 (patrně mladší). Reklamanty. Uvnitř složek značeno prvých 6 ff. I—IIIIII, někdy s písmenem. Chybí 1. složka, dále za f. 3 2 listy, za ff. 11 a 13 po 10 listech, za f. 25 1 list, za f. 30 6 listů, za f. 80 10 listů, za f. 84 6 listů, za f. 87 1 list, za ff. 97 a 105 po 1 listě (?). Text psán ve 2 sloupcích.

Písmo: 1 ruka, Gothica textualis (blízká písmu pařížských univerzitních rukopisů). — Výzdoba: Iniciálky s perokresebnou výzdobou červeně a modře nebo jen modře. Representanty. Stránková záhlaví červeně a modře, paragrafy červeně nebo modře, orámování některých reklamant, číslování listů uvnitř složek a zdobení písmen červeně. — Vazba XIX. stol. jako č. 2, na hřbetě: „De mundo“ (zlaceno). — Signatury: 4283 (na hřbetě), III 2, 6411.

Datování: Glaserův inventář klade kodex do XV. stol., podle písma a výzdoby textu i písma marginálií vznikl však v 1. polovině XIV. stol. Podle písma patrně francouzského původu.

1ra—105va

[Richardī de Mediavilla Super II. librum Sententiarum Petri Lombardi.]

///([D.]II) „Alia extrinseca et in genere, scilicet numerus existens in intellectu... [f. 1rb] Secundo queritur, utrum evum creatur fuerit ante tempus. Et videtur, quod sic“ x „[D XLIV. Circa literam Mala voluntas nobis a deo non est]... Qui perseveraverit usque in finem, salvus erit. Ad quam salutem... nos perducere dignetur... deus noster... per omnia secula seculorum. Amen. Amen. Amen“.

Text na začátku i uvnitř (srov. výše skladbu) defektní. Marginální a interlineární opravy a poznámky k textu (soud. i mladší).

Glorieux, Répertoire II, 120 a n. č. 324 a, Fr. Stegmüller, Repertorium commentariorum in Sententias Petri Lombardi I, Herbipoli 1947, 351—352 č. 722 (literatura, tisky a rukopisy, křivoklátský neuveden).

34

I a 34

Pap., 1653, I+129 ff. 33×20 cm, vazba dobová pergamenová (měkká).

Původní foliace, stránkové reklamanty. Ff. Ir—v, 1v, 35v, 58v—59v, 69v, 82r—v, 96v, 108v, 117v, 128v—129v prázdná. Obsah na f. 126r—128r psán ve 2 sloupcích. — 2 ruce, A=Hainrich Fieheuser, školní mistr ve Schruns, 1653 (ff. 1r, 120v), ff. 1r—125v, B (soud.) ff. 125v—128ra. — Vazba: K vyztužení hřbetu užito originální něm. pergamenové listiny, na desky pergamenu s něm. textem; na zadním příděšti lat. text o hodině smrti (zčásti přelepen, zkoušky písma?), vše ze XVII. stol. Na hřbetě a přední desce titul (soud.). Signatury: 728 (XVIII. stol.); 6415.

[**Ordnungen, Verträge und andere Akten und Schriften besonders die Freien in Montafon, Herrschaften Bludenz und Sonnenberg und die Eidgenossen betreffend.**]

- (a) 1r—58r „Dis Buech sagt von **der Hoffjunger und Freien in Mondafun Landordnung**, ihrer Freiheiten, Erbschaften, Breuchen, Rechten, Satzungen und altem Herkomen, vom rechten Original und Libel ain glaubwürdig Vidimus... Diese Landordnung hat Hans Fritz für sich selbst und seinen Erben schreiben lassen und selbst bezalt p. 3 fl., do man zelt 1653 den 19. Januarii“.
Opis notářského vidimusu z 27. VIII. 1637 Innsbruck, obsahujícího text zřízení z 5. I. 1601 Bludenz a potvrzení práv panství Bludenz císařem Rudolfem II. z 20. XII. 1600 Innsbruck.
- (b) 60r—69r [**Ordnung des Vogts Hector von Ramschwag für die Herrschaften Bludenz und Sonnenberg.**]
- (c) 70r—76v „Folgt **der Zechen Vertrag, so anno 1599. Jars beschehen**“.
Úmluva ve sporu farností v Bludenz, Montafon aj. s kapitulou v Churu o desátky ze 17. VII. 1599 Innsbruck.
- (d) 77r—81v „**Landrichts-Vertrag**“.
Opis listiny rakouského arcivévody Ferdinanda ve sporu s obcemi Bludenz a Sonnenberg ad. o soudnictví z 10. I. 1579 Innsbruck.
- (e) 83r—89v „**Erbänne**“.
Smlouva o spolku mezi churským biskupem Luciem (1542—1548), opatem v Disentis a d. Datum 23. IX. 1524 nesouhlasí s dobou Luciova pontifikátu.
- (f) 90r—92r „**Etlicher gemainer drei Fünten Articul die Gaistlichen betreffende, gemacht 1524 am Sonntag Quasi modo geniti**“ [3. IV.]
- (g) 92r—96r „**Der zechen Grichtes Bundsbrief**“.
Smlouva o spolku z 16. VI. 1536.
- (h) 97r—99r **Conradus Wintter „Vom falschen Aid und Mainaid und was der Mensch lopt und schwerdt und was der Aid seie**, aus der hailigen göttlichen Schrift gezogen...
Ain jeder Mensch, der ain Aid schwerdt“ x „von mir Conradus Wintter, Diener der Kirchen in St. Anthönien... 1604“.

- (i) 99r—101r **„Ein Vermannung an die Richter und Amtsleut.**
O Richter, stand dem Rechten bei“ x „aber das zeitlich hindert vil Menschen am ewig“.
Verše rýmované.
- (k) 101r—108r **„Die Erbeinigung entzwüschten röm. kais. Majestät und dem Haus von Österreich und gemainen Eidgnossen sambt den dreien Püntten“.**
Smlouva o spolku s císařem Maximiliánem I. z 15. XII. 1518.
- (l) 109r—117r **„Verainigung und Pündnus, so gemaine Eidgenossen mit sambt ihren ewigen Pundsgnossen mit ainer Kronn aus Frankreich aufgericht, ab dem rechten Original und Hauptbrieffen von Luzern abgeschriben“** [7. V. 1521 Luzern].
- (m) 118r—120v **„Abschrift des Erbfbriefs in dem Gricht Costels und Schierss, die fürnembsten Hauptpunkten und Articul... aus dem rächten Hauptbuech abgeschriben“** x „Durch mich Hainrich Fieheuser, Schulmaistern zue Schrüns, geschriben anno domini 1653 den 19. Januarii“.
- (n) 121r—125v **„Summarischer kurzer Auszug der fürnembsten in der alten von Herren Hectoren von Rambschwag etc., gewesten Obervogten beeder Herrschaften Bludentz und Sonnenberg, ausgerichten Gandordnung begrifnen Punkten“** x „Schloss Bludentz den 13. Merz anno 1652 Jars. Ulrich von Rambschwag, Verwalter daselbst“.
- (o) 125v—128ra [Inhalt.]

35

I a 35

Pap., 1720, 95 ff. 32 X 20,5 cm, vazba dobová kožená.

Text psán většinou v 1 sloupci po pravé polovině stran (mimo tabulky). Ff. 25v—26v, 38v, 40v—41v, 53v—54r, 72r—v, 95v prázdná. — Několik rukou. — Signatury: C III 23, 6410. — Datování: „Collatum die 29. Januarii 1720“ (f. 40r). R. 1720 jako doba napsání vyplývá i z textu např. na f. 24r.

Hirsching 286 č. 29.

1r—95r

„Eine kurze Verfassung der Landeseinkünften und Ausgaben in dem... Königreich Böhmeib und un-

massgeblicher Überschlag, was dem . . . Kontribuenten nach defalcirter Aussaat, Konsumption und nötigen Unterhalt ex fundo reali vor Nutzen praeter propter überbleibet oder abgeheth.

Wann der Anfang und das End des menschlichen Lebens beobachtet wird“ x „was das Königreich Böhemb allein vorgesetzter massen sowohl jährlich als monatlich tragen tut“.

Pojednání, doprovázené na ff. 27r—39v a 54v—61r tabulkami (osedlost, výměra, výnos, ordinarium a extraordinarium, zemské výdaje, cla, desátky ap.)

36

I a 36

Pap., XVI.ex.—XVIII.in., IV+398 (recte: 397) ff. 30,5×19,5 cm, vazba dobová kožená.

Původní foliace 1—205, chyba: f. 44 vynecháno. Za f. 389 chybí 1 list. Řada ff. a stran mezi jednotlivými oddíly i uvnitř textu prázdných. — Několik rukou, základní A z konce XVI. stol. ff. IVr, 1r—193r a 336r—354r. — Vazba: Desky prkénkové, potah z bílé vepřovice, zdobený válečkovým slepotiskem, 2 spony. Na přední desce: „1572.“ — Signatura: 6409.

Základ knihy, vzniklý asi po r. 1586 (srov. datum při 1. oddíle), jsou opisy a výtahy, psané rukou A. Ostatek na ff. 203r—306v a 355r—371v byl doplňován postupně od konce XVI. do začátku XVIII. stol. Knihu získal patrně Karel Egon I. z Fürstenberku za svého působení u říšského komorního soudu ve Wetzlaru v letech 1766—1771.

IVr,
1r—371v

„Liber ad communem Collegii imperialis camerae usum destinatus, quae ad expeditionem causarum tam ordinariorum vel iudicialium, quam extrajudicialium magis necessaria sunt, complectens“.

1r—v [Vorrede.] „Gemeine Anzeig uff dasjenig, so in diesem Buch begriffen, gerichtet“. 2r—193r „Kurze Erinnerung und Verzeichnus aus der Kammergerichtsordnung, Reichs- und Visitationabschleiden und Memorialn, den Hern Kammerrichter, Beisitzer, Procuratores und andere des kais. Kammergerichts verwandte Personen belangend“. [Abschriften und Auszüge 1534—1586]. 203r—306v

[Bescheide, Dekrete und andere Akten des Kammergerichts 1593—1711]. 336r—354r „Volgt von den Extraiudicialsachen und dero Verrichtung“. 355r—371v *Dubia Collegii imperialis camerae resoluta. De appellationibus* (1600—1619).

Pamětní kniha říšského komorního soudu, určená k zapisování usnesení a nařízení, důležitých pro jeho chod a jednání. Texty něm. a lat. Marginální poznámky a vsuvky [soud. a mladší]. Srov. č. 13. O říšském komorním soudě, jeho dějinách a organizaci R. Smend, *Das Reichskammergericht I*, Weimar 1911.

37

I a 37

Pap., 1417+1465+1418+1439, 123 ff. 31,5×22 cm, ilum., vazba mladší lepenková.

Skladba: {VI—1, f. 11} + 6 VI + {VI—7, f. 88} + VI + {VI—2, f. 110} + {VI+1}. Reklamanty, na f. 111r kustod (?). Před f. 1 chybí 1 list, za f. 85 7 listů, za f. 105 2 listy. Původní dílčí foliace 1—53 [= ff. 60—105, texty g—h]. Psáno ve 2 sloupcích mimo text (n) na f. 123v. Ff. 57v—59v, 118v prázdná.

Písmo: 4 ruce, základní A = Petrus Trost de Oberhausen, představený špitálu v Norimberce, později kaplan, *Gothica cursiva textualis*, 1417 (f. 52rb), 1418 (f. 105rb), 1439 (f. 120vb), ff. 1ra—56rb (a—d), 60ra—108rb (? , g—i), 119ra—120vb) (l); B *Gothica cursiva currens*, 1465 (f. 57rb), ff. 56va—57rb (e—f), 118ra—rb (? , k), 121ra—123 ra (m); C *Gothica cursiva currens*, 1439 Landau (f. 118ra), ff. 108va—118ra (? , l); D kurentní písmo XVI. stol., f. 123v (n). — Výzdoba: 192 kolorované figurální perokresby na ff. 4v—52r, umístěné nad sloupci textu, c. 8,5×8,5 cm, provedeny patrně rukou A. Prostě iniciálky, nadpisy, paragrafy, podtrhávání a zdobení písmen červeně. — Vazba XIX. stol. jako č. 32. Pergamenové záševky se zbytky textu XV. stol. (*Gothica textualis formata*). — Signatury: 4278 (na hřbetě), III 19, V 7, 6391.

Kelle, *Altdeutsche Handschriften* 115—118 [2].

[a] 1ra—52rb **Speculum humane salvacionis.**

1ra—va [Prologus ad lectorem.] „Qui ad iusticiam erudiunt... [Dn 12,3]. Hinc est, quod erudicioni multorum decrevi librum compilare“ x „et me tibi gratum faciat. Amen“.

- 1va—3vb „Prohemium. Incipit prohemium cuiusdam nove compilationis“ x „ut in futuro possimus tecum feliciter habitare. Quod nobis omnibus prestare dignetur dominus noster . . . imperpetuum benedictus. Amen. Petri Trost alltag“.
- 4ra [Nota de viis ad regnum caelorum.] „Teste beato Augustino in principio libri de contemplacione“ x „per quas pervenire poteris ad regnum celorum. Ad quod nos perducere dignetur . . . Amen“.
- 4va—52rb „Incipit Speculum humane salvacionis, in quo patet casus hominis et modus redempcionis“ x „ut post hoc exillum perducet me ad thronum regni, ubi sine fine merear gaudio sempiterno frui. Quod nobis omnibus prestare dignetur . . . Amen.
Explicet per manus Petri Trost anno 1417 in die Sophie virg. [15. V.] tempore concilii in Constancia florente“.
- Dílo ilustrováno perokresbami, nad obrázky vysvětlující text. Hain 14922—14923, Copinger II 5580. Edd. J. Lutz-P. Perdrizet, Speculum humanae salvationis I, Mulhouse 1907, 2—99 [křivoklátský rukopis uveden na str. XIV č. 142].
- (b) 52va „Sequitur **status clericorum perversus**.
Pudicus moribus clericus habitu sit honestus“ x „ut clerici teneant. Hec omnia lure probantur“.
Obsah zčásti rýmovaných veršů vyjádřen střední rubrikou „Hec sunt servanda clerico, sed hec fugienda sunt“. Bloomfield, Preliminary List verše neuvádí.
- (c) 52va [S. Bernardus de praelatis et sacerdotibus indignis.]
Přípisek rukou A.
- (d) 52vb—56rb „**Tractatus bonus de confessione**.
Quia circa confessionem sacramentalem faciendam“ x „(Bona opera facta in peccato mortali valent ad sequencia) . . . ad tollerabiliorem penam eternam“.
- (e) 56va—vb [**Formae citationis, iuramenti, superscriptionis, commissionis etc.**]
Přísaha „ad laycos“ lat. a něm. Ve formulářích jmenován častěji plebán v Michaelsbuchu Jakub Lengvelder. Texty datovány 1452 a 1455. Přípisek rukou B.
- (f) 56vb—57rb „**Carmen de coniugio**.
Sit laus deo, gloria, benedictio / Iohanni, pariter

Petro, Laurencio“ x „sed ea mortua mox vitam recipit [?]. Tu autem, domine, iube me bene bibere. Explicit anno 1465“.

Připisek rukou B.

Walther, *Initia carminum* 18302. O satirě P. Lehmann, *Die Parodie im Mittelalter*, München 1922, 165—168.

- (g) 60ra—92va „Incipiuntur **Gesta Romanorum**.

„Legitur de quodam rege, qui filiam pulchram habebat“ x „{100. Erat quidam miles senex et honestus in civitate Romana} . . . quem prius fugit, et sic in gracia eius manere. Et sic est finis etc.“

Za f. 85 mezero: Ztraceny kapitoly 72—78 a části 71 a 79. Srov. J. Kelle, *Zu den Gestis Romanorum*, Serapeum 29, 1868, 97—99. Hain 7734—7752, Copinger II 2715—2718.

- (h) 92va—105rb „Incipiuntur **Gesta septem sapientum**.

Poncianus in urbe Romana regnavit“ x „{Rex Alexander omnes inimicos suos vicit} . . . et ita in pace vitam finierunt. Et sic est finis Gestorum et Hystoriarum. Amen.

Expliciunt Gesta Romanorum et cum hoc Hystoria septem sapientum anno domini 1418 per manus Petri Trost de Obernhawsen, tunc temporis prepositus [!] novi hospitalis in Nürnberg“.

Kelle, op. c., 100. Hain 8722—8726, Copinger II 2998—3002.

- 105va—vb „Registrum huius voluminis. 1^m gestum tractat de quodam rege“ x „26^m . . . In qua corrigit“///

Zbytek obsahu ztracen. Odkazy k původní foliaci {g—h}.

- (i) 106ra—118ra **Magistri Heinrici Probleumata de corpore humano**.

„Ex parvitate mei ingenio de corpore humano aliqua probleumata collecturus“ x „{Propleuma de membris generacionis} . . . et in fundendo creatur etc. Expliciunt proplewma [!] compilata per magistrum Heinricum in Plawen, sed huc scripta anno domini 1439 in Landaw“.

- (k) 118ra—rb **[Modus furem detegendi.]**

Verše a modlitby. Připisek rukou B.

- (l) „[Pseudo—] **Thomas de Aquino super Pater noster**.

- 119ra—120vb

Thomas de Aquino dicit Pater noster et non dominus“ x „ex intellectu et affectu dicenda est. Et sic est finis.

Scriptum per manus Petri Trost de Obernhausen, protunc cappellanus [!] Leonhardi Challenger in capp[e]lla Apostolorum anno 1439 sabbato ante Ascensionem domini“ [9. V.]

Totéž např. v rukopise KK v Praze D XVIII, ff. 303v—305r (Expositio Pater noster), Podlaha, Soupis I, 332 č. 584.

[m]

121ra—123ra

[Proverbia.]

„De numero capitum sententia multiplicetur. Als manig haupp, als manig sinn“ x „Ars crescit, vita decrescit, labitur hora“.

Lat. a něm. i lat.-něm. přísloví. Přípisek rukou B. Něm. text od. Kelle, Altdeutsche Handschriften, 115—117.

[n] 123v

„Jesus Christus, unser heilandt, /der von uns den gottes zorn wandt“ x „Er spricht selwer: Kumbt ir armen, / last mich uber euch erparmen“.

Přípisek rukou D.

38

I a 38

Pap., 1560—1563 + XVI. ex., 70 ff. c. 31,5×22 cm, vazba dobová pergamenová (měkká).

Několik rukou (Humanistica cursiva textualis, currens, cancellaria). — Signatura: 6408.

Cechner 103.

[a] 1r—66v

[Epistolare Iulii Pflug, episcopi Naumburgensis, 1560—1563.]

Konvolut, obsahující a) vlastnoruční nebo vlastnoručně opravované koncepty Pflugových listů ermlandskému biskupu Stanislavu Hosiovi, r. 1560 papežskému nunciovi u císařského dvoru ve Vídni a v letech 1561—1563 legátu na tridentském koncilu, Martinu Cromerovi, polskému vyslanci u vídeňského dvoru, a Matyáši Sittardovi OP, b) originální listy Stanislava Hosia, jeho sekretáře a Cromera Juliu Pflugovi (Cromerův list z 26. II. 1562 dán v Praze, f. 53r). Předmětem korespondence jsou hlavně náboženské poměry v Německu (luteranismus a kalvinismus), katolická reformace, jednání na tridentském koncilu, dogmatické otázky a Pflugova literární činnost (v listě Sittardovi o léčení v českých lázních, ff. 63r—64v). Literatura o Pflugovi, zastánci reformních myšlenek v církvi, mj. také laického přijímání podobojí, a edice v LThK VIII, 429—430.

[b] 67r—70v

[Instructio clericorum archiepiscopatus Pragensis, quomodo sese in administranda indifferenti communiōe gerere debeant, ab Antonio archiepiscopo Pragensi data et mense Augusto anni 1564 publicata.]

Ed. A. Frind, Urkunden über die Bewilligung des Laienkelchs in Böhmen unter Kaiser Ferdinand I., Abhandlungen d. kön. böhm. Gesellschaft d. Wissenschaften VI. 6., 1873, 37—41 č. 20—21. Titul zčásti podle nadspisu na f. 68v.

39

I a 39

Pap. + (perg.), 1419 + 1418, 192 ff. 32 X 21 cm., vazba dobová kožená.

Skladba: Většinou sexterny, jejichž vnější i vnitřní dvojlisty byly pergamenové. Kustody: 3us—4 na 1. stránkách složek v (a). Chybí 1. složka a řada listů uvnitř kodexu, zvláště pergamenové dvojlisty složek. Za f. 75 přivázan pergamenový lístek s vsuvkou do textu. Text na ff. 56r—192v (b—c) psán ve 2 sloupcích.

Písmo: 1 ruka A, Gothica cursiva textualis, 1419 (f. 55v), 1418 (f. 189ra). Písmo ruky A přetahováno místy tmavším inkoustem, patrně rukou marginálů XV. stol. — Výzdoba: V (a) prosté iniciálky, stránková záhlaví, paragrafy, podtrhávání a zdobení písmen červeně. V (b) větší iniciálky s perokresebnou výzdobou červeně a modře, prosté červeně nebo modře, nadpisy červeně, stránková záhlaví a paragrafy červeně a modře, podtrhávání, zdobení písmen a lemování červeně a žlutě. Text (c) nezdoben. — Vazba: Desky prkénkové, potah růžový, poškozené; kování (po 5 puklách na každé desce) a obě spony chybějí. Hřbet vyztužen pergamenovými proužky s lat. texty XIII. a XIV. stol. (Gothica textualis, textualis formata). Na hřbetě titul (XVIII. stol.). Na vnitřní straně přední desky obsah (XVII. stol.) a záznam: „1684 16. 9bris signatum. Nových tenat 15, starých 4, suma 19“. — Na f. 1r: „C.B.D.H.“ jako č. 45, 58, 88, 89, 93, 137. — Signatura: 6405.

Kodex se skládá ze 2 částí, odlišných úpravou a výzdobou, avšak psaných touž rukou: Starší je oddíl (b), datovaný r. 1418, který byl při vazbě položen za mladší oddíl (a), datovaný r. 1419. Podle písma a výzdoby středoevropského, snad českého původu.

[a] 1r—55v

Iohannis Maryenwerder Expositio symboli apostolorum.

///„(Articulus primus) autem per aliquam manuduc-

cionem iam credita sint intelligenda... [f. 1v]
 Quoad 2m, scilicet intelligencie perspicuitatem,
 quam debemus deo attribuere“ x „(Amen, amen
 est diccio hebrayca)... me exspectans. Per Iesum
 Christum... per omnia secula seculorum. Amen.
 Explicit Expositio symboli apostolorum edito [!]
 per reverendum magistrum dominum Iohannem
 Maryenwerder, sacre theoloye professorem eximi-
 um et decanum ecclesie Pomyranlense [!]. Scrip-
 tum est hoc symbolum anno domini M^oCCCC^oXIX^o
 et finitum in octava Innocentum“ [4. I.]

Text na začátku i uvnitř (srov. výše záhlavní poznámku)
 defektní, srov. např. rukopis UK v Praze V B 6, v němž
 začátek dochovaného textu je na f. 9ra. Marginální opravy
 rukou A, poznámky a rubriky k textu (XV. a XVI./XVII.
 stol.).

(b) 56ra—189ra **[Petri Comestoris Historia scholastica.]**

///[Genesis. De opere secundae diei.] „concame-
 rationem phylosophus summitatem ignis intel-
 lexit... De opere tercie diei. [f. 56rb] Tercia die
 aquas sub firmamento congregavit deus“ x „([Petri
 Pictaviensis] Actus apostolorum) ... et in loco ma-
 gis honorabili, scilicet in catacumbis.

Laus tibi, Christe, quia liber explicit iste. Anno
 domini M^oCCCC^oXVIII^o finitus est liber iste in die
 s. Barnabe discipuli domini“ [11. VI.]

Text na začátku i uvnitř (srov. výše záhlavní poznámku)
 defektní. Marginální poznámky rukou A.

Ed. PL 198, 1053—1722 [začátek dochovaného textu v sl.
 1058]. Srov. Stegmüller, Repertorium biblicum IV, 280—
 290 č. 6544—6565 [edice, literatura a rukopisy, křivo-
 klátský neuveden].

(c)
 189va—192vb

„Incipit **Expositio in quatuor ewangelia magistri
 Boneventure de actibus Salvatoris.**

Quoniam de infancia Salvatoris et eius operibus
 usque ad baptismum non legitur in ewangelio“ x
 „et a Iudels pecuniam accepisse. Hoc ergo idem
 conscripsi, ne quis aliter estimet esse credendum
 Iudeorum mendacis et sic est finis“.

Marginální poznámky rukou A.

Stegmüller, Repertorium biblicum II, 208 a n. č. 1770
 a n. spis mezi Bonaventurovými díly neuvádí.

Pap., XV², I+247 ff. 30,5X21 cm, vazba dobová kožená.

Skladba: 12 VI + (VI—1, f. 154) + 7 VI + (VI—3). Kustody a reklamanty. Za f. 154 chybí 1, za f. 245 2 a za f. 247 1 list. Text psán ve 2 sloupcích. Ff. Ir—v, 153r—154v, 245v—247v prázdná. Stránková záhloví.

Písmo: 1 ruka, Gothica cursiva textualis. — Výzdoba hlavně na začátku, potom řidší, Prosté iniciálky (většinou nedoplňeny), para-grafy, podtrhávání a zdobení písmen červeně, na ff. 185v—186r zdobení červeně a žlutě. — Vazba: Desky prkénkové, potah z hnědozelené kůže, zdobené rýhováním, 2 spony. Jako předsádek užito 2 pergamenových ff. z misálu XIII. stol. (Gothica textualis primitiva, prosté iniciálky). Na přední desce titul (soud., srov. níže v textovém popise), na přední předsádce názvy komentovaných biblických knih (soud.). — Na f. 1r nezřetelný monogram XVII. stol. jako č. 60, 64, 103, 108. — Signatura:6407.

1ra—245rb**[Nicolai de Lyra Postilla litteralis in Vetus Testamentum.]**

1ra—2ra

Prologus primus. „[H]ec omnia liber vite. Eccli XXIII° [32]. Secundum quod dicit beatus Gregorius omelia XXXVa ewangeliorum: Temporalis vita eterne vite comparata“ x „et sic per veri cognicionem et boni operacionem perducit ad vitam beatam. Quam nobis concedat pater... qui sine fine vivit et regnat. Amen. Explicit prologus primus de commendacione Scripture sacre“.

2ra—3ra

„Incipit prologus secundus de intencione autoris et de modo procedendi etc. [V]idi in dextera sedentis super thronum librum scriptum intus et foris. Apok. quinto [1]. Sicut dictum est in prologo precedenti“ x „cum fiducia divini adiutorii descendamus ad literam exponendam etc“.

Prology ed. PL 113, 25—34 (Pseudo-Walafridus Strabo, Glossa ordinaria).

3ra—245rb

[In Genesim.] „[I]n principio creavit deus celum et terram etc. [Gn 1,1]. Obmissis divisionibus curiosis, accipio illam“ x „[Ecclesiastici capitulum Llm]... et disponit omnia suaviter [Sap 8, 1]. Cuius nomen est benedictum in secula seculorum. Amen“.

Obsah díla podán v soud. titulu na přední desce: „Commentaria in Genesim, Exodum, Leviticum, Numeri, Deuteronomium, Proverbia Salomonis, Ecclesiastem, Cantica, Sapientie librum, Ecclesiasticum“. Marginální rubriky k textu, vsuvky, ručky ap. [soud.]

Glorieux, Répertoire II, 216 a n. č. 345 f, Stegmüller, Repertorium biblicum IV, 52 a n. č. 5829 a n. [edice, literatura a rukopisy, křivoklátský neuveden].

41 I a 42
Pap., XVII. in., 161 (recte: 162) ff. 31,5×19,5 cm, vazba dobová lepenková.

Původní dílčí foliace: 1—80 (= ff. 5—90); nová paginace a foliace [platná], chyba: f. 131 bis. Řada stran mezi jednotlivými opisy prázdných. — Několik rukou. — Podtrhávání a poznámky červeně. — Na přední desce titul (srov. níže v čele textového popisu). — Signatura: 6393.

Datování: Na ff. 1r a 10r chronogramy „RoMa DeCeptriX“, „DIVIna CoMIItIa“ (= 1609), na f. 35v: „1609“.

Cechner 108.

1r—161r

1609. Sněmování o náboženství tří stavův Království Českého.

Opisy veřejných, zvláště sněmovních akt z let c. 1574—1611. Vztahují se hlavně k náboženským a politickým událostem v zemi let 1609—1611 (jednání o Majestát aj.) a jsou doprovázeny lat., čes. i řeckými sentencemi, citáty a poznámkami (na ff. 85r signováno „R. G.“, 152 r „S. G. Ph. Zal. ad aed. P. Aegidii“). Na ff. 118v—121v satira „Volání a prosba jezuitův k sv. Václavovi a Kryštofovi... při tom dobré paměti mistra Šúda z Semanřna hvězdáře proroctví léta 1526 učiněné. Jezuitae mluví: Ach, milý svatý Václave, jenžs vejvoda České země“ x „vás Čechy věrné chrániti, požehnati i spasiti“ (ed. J. Kolár, Zrcadlo rozděleného království. Z politických satir předbělohorského století v Čechách, Praha 1963, 190—195, z rukopisu KNM I B 7/ VIII, křivoklátský text téměř o polovinu širší). Ff. 127 a 131—133 tisky: 1) cirkulář direktorů do měst Pražských o zemské hotovosti a kontribuci z 29. VI. 1609 Staré Město pražské, 2) snesení stavův království Českého, jímž zvoleny osoby k obraně země proti Pasovským z 8. III. 1611.

Rukopis zaznamenán ve Zprávě zem. výboru o činnosti král. čes. zem. archivu za r. 1902, I. výroční zasedání sněmu království Českého z r. 1901, tisk 373/č. 974, 11.

42

I b 1

Pap., XVII.ex./XVIII.in., IV+172 pp. 31×21 cm, vazba dobová lepenková.

Původní paginace. — Na předním přideštlí údaj o ceně: „4 fl.“ (XVIII. stol.). — Signatura: D III 14.

III, 1—159

**„Privilegia, immunitates et donationes a variis re-
gibus Bohemiae suae residentiali civitati Micro-
Pragensi datae, concessae et confirmatae“.**

Opis výpisu, pořízeného 14. XI. 1886 z desk zemských (St. ústř. archiv v Praze, DZV 551, J 29 z 11. VIII. 1859). Obsahuje text konfirmace Leopolda I. z 15. XII. 1657 Praha, potvrzující privilegia, smlouvy a jiné listiny Menšího Města pražského z let 1330—1648, ed. CIM I, 649—665 č. 333. Pp. 154—159 obsah.

43

I b 2

Pap., XVI. ex., 102 ff. 31,5×21 cm, vazba dobová polopergamenová.

Původní foliace 1—79 (= ff. 2—83), platná nová. Reklamanty. Ff. 1v, 76v, 78v, 84r—85v, 102v prázdná. — 3 ruce, A ff. 1r—83v, B 86r—102r, C soudobé vsuvky do textu, marginální i na přivázaných nebo vlepených listech, např. ff. 30r, 73r, 75r, 76r, 78r. — Vazba: Na hřbet užito zlomku pergamenového dvojlistu z lat. misálu XV. stol. čes. původu (svátek sv. Vojtěcha; Bastarda textualis). — Signatury: 12 (?), 11 [XVII./XVIII. stol.], 18 [XVIII. stol., vše na hřbetě]; D III 6, 6429.

Hirsching 284 č. 5, Cechner 108.

1r—102r

Práva horní Rudolfa II.

Osnova horního řádu, zpracovaná r. 1579 (na předním přideštlí rukou XVIII. stol. datována 1581). Ff. 2r—83v vlastní řád, 86r—102r formule přísah. Titul podle f. 1r. V textu škrty a vsuvky, většinou psané rukou C. Ed. Sněmy české V, 563—628 č. 292. Literatura uvedena v č. 8. Srov. dále č. 30.

44

I b 3

Pap., 1473, 224 ff. 30×20,5 cm, ilum., vazba dobová kožená.

Skladba: (a—b) VI + V + VI + (VI+2 ?, f. 48) + 6 VI (f. 120)

80

+ {c-v}: 6 VI + (VIII--1, f. 207) + VI + (VI--7?). Složky neznačeny. Za f. 195 chybí 1 list, za f. 224 asi 7 listů. Původní dílčí foliace I—LXXV (= ff. 122—196, texty c—g). Text psán ve 2 sloupcích o 43 až 54 řádcích. Ff. 15r, 42r, 101v, 201r—203r prázdná.

Písmo: 1 ruka A, Bastarda textualis, 1473 (f. 223rb). — Výzdoba: Miniatura malovaná a zlacená na f. 1ra: císař na trůně, vedle něho 4 stojící postavy, 6,5×6,5 cm. Větší iniciály malované a zlacené na začátku některých oddílů, v. 6—12 řádků, s rozvilinami, některé s figurálními motivy (na ff. 1r droalerie, 121v papež na koni, před ním klečící císař); ostatní prosté iniciály a nadpisy červeně nebo modře, číslice kapitol, foliace a paragrafy červeně, zdobení písmen červeně nebo žlutě. — Vazba: Desky prkénkové, potah z hnědé teletiny, zdobený válečkovým slepoticem, kování (na každé desce 4 nárožnice s orlicí a střední kování s ležícím lvem) a 2 spony s monogramem B. I. — Marginální rubriky rukou A, přípisky a poznámky rukama XVI. (např. na ff. 131v, datovaná 1504?, 199r) a XVII. stol. (např. na ff. 133v, 181v, srov. i poznámku při h). Na předním přidešti: „Stala se renovací těchto pánův volenejch radních od J. M. pánův místodržící[ch...] septembris“ (XVII. stol., přelepeno fürstenberským exlibris), na f. 224v „Vobnova pánů radních Nového Města pražského (XVII. stol., škrtnuto). Na zadním přidešti perokresba mužské a zvířecí postavy s poznámkou „Pan Czuter [?] má jeho [?] cery [...]“ (XVII. stol., začerněno). — Signatury: D III 11, 6406.

Cechner 108, obr. 90 (přední deska).

[Práva městská.]

- (a) 1ra—113ra **[Sepsání práva brněnsko-jihlavského.]**
 1ra—rb [Předmluva.] „Clesařské velebnosti potřeble jest netoliko oděním býti okrášlenu“ x „božím dopuštěním způsobuje“.
 Ed. CIB IV 3, 29—30.
- 1rb—103va „Podpisuje kapitola prvnie o rozdělení práva všeli-
 jakého. Kapitola prvá. V právlech píše se takto:
 Rozum městský práva městská muož porušiti“ x
 „(Fentování pro dluh) ... ženě nemohl fentovati“.
- 103vb—113ra „Tuto se počíná registrum na táž práva a najprvé
 o žalobách. Ktož jest k sůdu připověděn... A I“ x
 „Práva sladovníkuov M VI [recte: VII]“.
 Český překlad Gelnhausenovy sbírky práv brněnsko-jihlavských, pořizeny kutnohorským písařem Vítem Tasovským z Lipoltic, zvaný jinde Práva jihlavská. Srov. J. Čelakovský, O právech městských M. Brikcího z Licska a o poměru jich k starším sbírkám právním, Praha 1880,

33 a n. V textu mezery [volné místo, ponechané pro překlad něm. nálezů, např. na ff. 14va—15rb, 19ra—vb, 28rb—vb, 27va—vb, 42ra—rb aj.], srov. Čelakovský, op. c., 34 a n. Poslední článek [Fentovánie pro dluh] v obsahu neuveden.

(b)
113rb—120va

[Privilegia Jana Lucemburského, Karla IV, Václava IV. a Jiřího Poděbradského a královny Elišky pro Pražská města, Kutnou Horu i jiná města z let 1330—1467.]

1. 113rb—114ra Jiří Poděbradský pro Kutnou Horu z 10. IX. 1467 Praha, ed. CIM III, 513—514 č. 297.
2. 114rb—va Karel IV. pro Větší Město pražské z 4. VIII. 1366 Praha, ed. CIM I, 143—144 k č. 87 (bližší rukopisu vyšehradské kapituly).
3. 114va—115ra Václav IV. pro Větší Město pražské z 26. V. 1384 Křivoklát, něm. znění ed. op. c., 170—172 č. 105.
4. 115rb—vb Jan Lucemburský pro Prahu a jiná města království z 27. V. 1330 Landava, lat. znění ed. op. c., 32—35 č. 17.
5. 116ra—117rb Václav IV. pro Větší Město pražské z 24. I. 1385 Praha, lat. znění ed. op. c., 173—174 č. 107.
6. 117rb—vb Karel IV. pro Staré Město pražské z 27. XII. 1348 Drážďany, lat. znění ed. op. c., 85—86 č. 51.
7. 117vb—118ra Eliška pro Pražská města z 13. XII. 1386 Praha, regest, ed. op. c., 175 č. 108.
8. 118rb—va Václav IV. o apelaci z Nového Města pražského z 23. VI. 1409 Točnick, něm. znění ed. op. c., 202—204 č. 127.
9. 118va—vb Karel IV. pro Staré Město pražské z 17. I. 1354 Frankfurt n. Mohanem, lat. znění ed. op. c., 92—93 č. 57.
10. 118vb—119ra Karel IV. pro Staré Město pražské z 2. I. 1349 Drážďany, lat. znění ed. op. c., 86—87 č. 52.
11. 119ra—va Karel IV. pro Pražská města, Vratislav, Kutnou Horu a Sulzbach z 26. III. 1359 Cáchy (svědečná, koroborační a datovací formule chybějí), lat. znění ed. op. c., 117—119 č. 69, čes. překlad se nepřipomíná).
12. 119va—120ra Karel IV. pro pražské měšťany z 10. III. 1354 Lucemburk, lat. znění ed. op. c., 95—97 č. 60.
13. 120ra—va Václav IV. pro Větší Město pražské z 9. VI. 1418 Praha (opis nedokončen), lat. znění ed. op. c., 214—216 č. 133.

CIM I, III křivoklátský rukopis neuvádějí.

- (c)
121ra—149vb
 121ra—rb „Počínají se **Práva ciesařská**, jichž užíváše rytieřstvo i města po všem křesfanství“.
 [Předmluva první.] „Pane Jezukriste, nebeský otče, pro tvú štědrú dobrotu stvořil si člověka“ x „a té veliké odplaty skrze jeho umučenie mohli zaslúžití. Toho nám dopomáhaj všemohúci Hospodin.“
- 121rb—vb „Předmluva druhá k Ciesařskému právu. Když nás buoh jest v tak velikém duostojenství stvořil“ x „a jej súditi bude v súdný den k věčnému zatračení“.
- 121vb—149vb „Tuto znamenaj o dvú mečí světském a duchovniem kapitola prvá. Ostavil jest buoh dva meče na zemi: x „[O bulli papežově a jiných pečetech moci]... Také mohú z práva těch svědkuov neb rukojmí pečeti k němu přiložití“.
 Překlad zemského práva Švábského zrcadla, něm. text ed. F. L. A. v. Lassberg, Der Schwabenspiegel, Tübingen 1840, 3—75 § 1—159. Obsah, společný pro (c—d), v (h).
- (d)
150ra—188ra
města pražského.
 „Tuto se počínají **Práva rozličných běhuov Velikého města pražského.**
 A najprvé o lichevnicích. Přisahu-li já neb slíbím kterému člověku“ x „[O prázdné ženě]... tehdy obdrží své právo před každým světským súdem. Konec Práv ciesařských, jenž obecně slovú zemská práva, protože páni, rytieřstvo i města po všem křesfanstvu jimí se zpravovati mají“.
 ed. Lassberg, op. c., 75—162 § 160—377. Totéž v č. 103 Překlad zemského práva Švábského zrcadla, něm. text (p).
 Podle nadpisu na f. 121ra, explicitu na f. 188ra i společného obsahu texty (c—d) sdruženy jako Práva císařská. Český překlad vydán tiskem v Litomyšli r. 1538, Kníhopsi 14313 (ff. H Ilr a n.), kapitola I—CCCLXXXIV.
- (e)
188rb—193rb
 188rb—va „Počínají se **Knihy práva manského o sedmi vojenských štítech**“.
 [Předmluva.] „Ktož manská práva uměti chtěie“ x „kdy by se ten věk měl dokonati“.
- 188va—193rb „O těch, ješto manského práva přijítí nemohú. Kněžie a sedláci i všichni nesvobodní“ x „(Žádnému nenie třeba po druhé jeho zbožie přijímatí) ... než jako on chce a to jest právo“.

Překlad lenního práva Švábského zrcadla, něm. text ed. Lassberg, op. c., 171—180 § 1—33. Tiskem vydán v Lito-myšli r. 1538, Knihopis 14313 (ff. A Iir—B IIIv, kapitola I—XXXIV). Srov. č. 103 (q).

{f}
193rb—194rb

„Tuto sú popsáni **Kusové zvláštní z práv pány a úředníky starými pilně přemletaní a jimi potvrzení o práviech dědin manských i o svobodných.**

Tiemto během mnoho dědin manských ot koruny České země otcházie“ x „Panie králové dědiny... leč milost králova přikáže“.

Ed. CIB II 2, 414—416. Totéž v č. 103 (r).

{g}
194rb—195va

[Práva konšelská.]

„Počínají se práva města Pražského a najprv o konšelích, kterak se mají mieti v radách. Najprvé že všelikaký konšel má poslušen býti purgmistra“ x „{O sjití konšeluov}... a jiné věci, kteréž se také obce dotýčí, zjednávatí. Tuto jest konec řádu a práv konšelských“.

Statuta rady Starého Města pražského z doby okolo r. 1380. Něm. text ed. E. Fr. Rössler, Deutsche Rechtsdenkmäler aus Böhmen und Mähren I, Das Altprager Stadtrecht aus dem XIV. Jahrhunderte, Prag 1845, 88—90 č. 130, čes. překlad CIB IV 3, 15—19 článek I—XVIII. Totéž v č. 103 (o).

{h}
195vb—204rb

„Počíná se registrum na též Práva ciesařská i na Manské práva“.

195vb—200vb

„Předmluva o duostojenství človečiem“ x „O prázdné ženě, ješto ji ten v manželství potom pojme LXVII“.

203vb—204rb

„Počíná registrum tuto na Manské práva, kteréžto napřed popsána jsú. O sedmi vojenských štítech LXVII“ x „Žádnému nonie třeba po druhé jeho zbožie přijímati LXXII. A tak jest konec“.

Obsah textů {c—e}, odkazuje k původní foliáci. Na konci rukou XVII. stol.: „Et sic finis erat Romanam condere gentem“.

204va—219va
{i}
204va—205ra

[Práva Soběslavská.]

[A] „Počínají se práva města Pražského a najprv o Němcích, aby z nich úředníkuov v Čechách nedělali“.

- 204va [Předmluva.] „Za času kniežete Soběslava Vyšehradského a věvody českého stalo se jest pobitie“ x „učinili sú pod takú úmluvú dole napsanú“.
- 204va—205ra „O Němcích, aby úředníci nebyli pod užezáním nosu. Item najprvé, aby nižádný Němec cizozemec v Pražském městě ani v Českém kniežetství žádným úředníkem nebyl učiněn“ x „až do krále Václava, kterýž jest v Olomúci zabit“.
- {k} [B Práva Starého Města pražského.]
- 205ra—210va „Léta od narozenie syna božieho tisícieho po třech stech desátého února měslece ten úterý před sv. Blažejem těmito dary jest Město Staré pražské obdarováno od Jana krále českého... Item najprvnější kus jest tento: Žádný Němec, kterýž by česky neuměl“ x „(Item když by nový král jel do Prahy) ... Item kramáři mají mieti korúhev zelenú a na nie váhy červené“.
- A i B ed. R. Schranil, Die sogenannten Sobieslaw'schen Rechte, München und Leipzig 1916, 55 a n. (rukopis F 1, o něm i jeho textu 49—50 pozn. 1). Srov. č. 103 [m].
- {l} „Tuto se počíná o mýtu nebo o clu Malé Strany usazenie od krále Václava Druhého, českého krále a římského ciesaře, léta božieho tisícieho CCC^o [osmdesátého] třetieho“.
- 210va—211rb Čes. překlad listiny Václava IV. z r. 1383 Praha, ed. CIM I, 166—167 č. 103.
- {m} „Tuto se počíná řád, kterak vinice k dělání a perkrechtu placení vysazeny v zemi České“.
- 211va—213vb 1. 211va—vb články, potvrzené Karlem IV., z 25. II. 1351, ed. Schranil, op. c. v (i—k), 84—85 B 127—128. 2. 211vb—212va listina Karla IV. z 9. II. 1358 Praha, ed. CIM I, 110—112 k č. 66 z 16. II. 1358 (bližší textu v nejstarším právním kodexu archivu města Prahy, rovněž k 9. II.). 3. 212va—213ra listina Karla IV. z 12. V. 1358 Praha, ed. op. c., 115—116 k č. 68 (bližší textu téhož kodexu). 4. 213ra—rb listina rychtáře a přisežných Starého Města pražského z 15. VII. 1359, srov. op. c., 116 pozn., lat. znění ed. RBM VII, 164—165 č. 258. 5. 213va—vb Listina Karla IV. z 6. I. 1370 (recte: 1373) Lukov,

něm. znění ed. CIM I, 153—154 č. 94, o čes. pře-
kladě 154—155.

CIM I ani RBM VII křivoklátský rukopis neuvádějí.

{n}

213vb—214va

„Počíná se **řád pícníkuov Nového Města pražského**“.

Listina Václava IV. z 8. II. 1383 Praha, ed. CIM I, 164
č. 101.

{o}

214va—218va

„Tuto se počínají **práva a řádové, kterak se mají
měšťané Starého Města pražského zachovati a kupci
z cizích zemí**“.

1. 214vb—217rb listina rychtáře a přisežných Sta-
rého Města pražského z 5. I. 1351. 2. 217rb—218ra
listina Václava IV. z 25. I. 1393 Žebrák, něm. znění
ed. CIM I, 176—179 č. 111. 3. 218ra—va listina Vá-
clava IV. z 19. VII. 1400 Praha, něm. znění ed. op.
c., 183—184 č. 114 k 20. VII. 1400.

{p}

218va—221va

[**Berna regalis.**]

1. 218va—vb „Berna regalis generalis regni Bohemie
colligitur per districtus infra scriptos ac sessio-
nes...“, ed. CIB II 3, 123—124. 2. 218vb—219rb
„Ordo [seu] modus colligendi bernam per dictos
districtus“, ed. op. c., 124—125. 3. 219rb—va
„Iura collectorum, notarii maioris et civis“. „Iura
notariorum minorum“, ed. op. c., 126. 4. 219va—
220rb „Sequitur littera Maiestatis [Wenceslai, Ro-
manorum et Bohemiae regis] super collectione
berne generalis“, ed. op. c., 126—129. 5. 220rb—vb
„Sequitur una summa integra berne regalis a mo-
nasteriis et civitatibus regni Boemie tollenda ca-
meram domini regis concernens“, ed. op. c., 130—
132. 6. 220vb—221ra „Secuntur deperencie eiusdem
unius summe“. „Secuntur alleviaciones huiusmodi
summe unius“, ed. op. c., 132. 7. 221ra—221va „In-
dulta secuntur eiusdem unius summe“. „Secuntur
proscripta unius summe literis monasteriorum et
civitatum firmata“. „Proscripta nondum literis mo-
nasteriorum et civitatum firmata, que hucusque
tenta sunt iuxta literas Maiestatum et mandatum
domini regis“. „Item secuntur alia proscripta“.

- [q] 221vb—222ra „Sequitur **census hereditarius regius civitatum regalium**“.
Ed. CIB II 3, 73—75.
- [r] 222ra—va „Sequitur **ruga regalis**“.
Ed. CIM I, 195—196 [č. 122].
- [s] 222va—vb „Secuntur **statuta pretorii consilii Maioris civitatis Pragensis** et primo de homicidio“. „Nota, quod infra scripti testes non admittuntur ad deponendum pro capite iuramentum“.
Srov. J. Weber-J. Tříška-P. Spunar, *Soupis rukopisů v Třeboni a v Českém Krumlově*, Praha 1958, 241 č. 46 (f. 105v a n.)
- [t] 222vb „Sequitur **ius iudicis curie et aliorum officialium**“.
Ed. CIM II, 848 (č. 657).
- [u] 222vb—223rb „**Iura domini subcamerarii a monasteriis et civitatibus proveniencia**“.
„Iura familie domini subcamerarii secuntur“. „Et sic est finis feria VIa ante Sophie [14. V.] sub anno domini millesimo CCCC^oLXXIII^o“.
Ed. CIB II 3, 75—76 (text se liší), CIM II, 848.
- [v] 223va—224ra **[Rychtář, přisežní a obec Většího Města pražského vynášejí nález ve sporech kraječů sukna a kramářů s šrankníky aj. 22. XII. 1365.]**

45

I b 4

Pap., XVII., II+222 (recte: 224) 32×20,5 cm, vazba dobová kožená.

Původní foliace, chyba: f. 124 ter. Za f. 211 chybí několik listů, za f. 80 vložen lístek se soud. poznámkou k textu. Ff. 47r—49v, 99v, 106v, 164v, 174v, 176v—177r prázdná. — Několik rukou. — Vazba: Potah hnědý s tlačnou výzdobou, hřbet mladší bílý. Na hřbetě tištěný titul jako č. 5. — Na f. Ir: „E.[?] D. H.“, srov. č. 39. — Signatury: D III 9, 6431.

Ir—IIv, 1r—222v „**Registra všelijakých věcí případných a paměťhodných**“.

Opisy půhonů, obeslání, poselství, listů mocných, dlužních, podpůrčích, zatýkačích, jorgeltních a d. ze soudu nejvyššího purkrabství pražského a komorního, výpisy z desk zemských a městských knih, opisy testamentů

a d. z let 1544—1624, a to hlavně z prvých dvou desetiletí XVII. stol., dále zákazy pikartů, prococtví (ff. 159v—160v), sněmovní artykuly, „1598 kommisí na Karlštejn“ s inventářem klenotů a ostatků (ff. 165r—168v, srov. č. 89 b), lékárnické předpisy (přední přidešítí, f. Iv) aj. Ff. 212r—222v rejstřík. Četné opravy, marginální poznámky a vsuvky (soud.)

46

I b 5

Pap., XVIII², 9 ff. 31,5×20 cm, vazba mladší poloplátěná.

Za f. 9 chybí 1 list. — 1 ruka. — Vazba XIX. stol., na hřbetě zlatěný titul, jako č. 4.

1r—8v

„Mémoire de M. de Maillebois contre M. le Maréchal d'Estrées publié en avril 1758.

Mémoire. Les calomnies que l'on a répandues contre moi au sujet de l'affaire de Hastenbeck m'imposent l'obligation de me justifier aux yeux du public“ x „que j'ai avancés“.

Obrana generála Yves-Marie de Maillebois (1715—1791), vězněného pro neshody s maršálem d'Estrées, vítězem nad Angličany u Hastenbecku 1757.

47

I b 6

Pap., XV², 130 ff. 30,5×22,5 cm, vazba dobová kožená.

Skladba: (VI—1, f. 11) + 9 VI + (VI—1). Před f. 1 a za f. 130 chybí po 1 listu. Papír poškozen vlhkem. Text psán ve 2 sloupcích. Ff. 90r—v, 92r, 95r, 98r, 100v, 110r, 112v, 114r, 117v, 125v—130v prázdná.

Písmo: 2 ruce, A ff. 1ra—89va (a), B ff. 91ra—125ra (b), obě Bastarda. — Výzdoba: Prosté iniciálky, nadpis na f. 1ra, podtrhávání, zdobení l. písmen veršů v (a) a velkých písmen v (b) červeně; v obou částech patrně dílem 1 rubrikátora, někde neprovedena. — Vazba: Desky prkénkové, potah zelený (přelepen), 2 spony (na nich: „ria / gra / a / dominus“). K vyztužení vazby užito pergamenových proužků s něm. textem XV./XVI. stol. — Kodex dosvědčen v pražské fūrstenberské knihovně r. 1832 Schottkym 424.

Datování: Fr. Pfeiffer, Neue Jenaische allgem. Literatur-Zeitung I, 1842, 1006, K. Bartsch v edici, citované níže při (a) XLI, a Glaserův

inventář kladou kodex do XIV., Kelle do XV. stol., podle písma i fili-gránu (var. Briquet 15239) byl napsán nejspíše ve 3. čtvrti XV. stol.

Kelle, Altdeutsche Handschriften 129—131 č. 6.

[a] **1ra—89va** [Stricker Karl der Grosse.]

1ra—89va „Dis hernach geschriben seit von dem hallgen kaiser Karlo. Ich han gemercket ain list“ x „wie sant Karle sy geschechen“.

89va [Epilog.] „Hie endet sich min arbeit“ x „und mit dem sacrament uns nere“.

Ed. K. Bartsch, Karl der Grosse von dem Stricker, Quedlinburg und Leipzig 1857, 1—322 (fürstenberský rukopis uveden na str. XLI), písařský epilog Kelle, op. c., 130. Srov. Ehrismann, Geschichte 15.

[b] **91ra—125ra** [Kampf der sieben Tugenden wider die sieben Untugenden.]

91ra—vb [Vorrede.] „Man lisset in disem buch der kungen“ x „das wir am aller besten funden werdent an unserm ende. Amen“.

92va—125ra „Der erst haimlich schinbott, den der tufel sent wider den mentschen“ x „[D]ie sibent tugent ist andacht) . . . und zu rechter zit gesprochen. Amen“.

Týž námět v rozšířené a změněné formě zpracován v rukopise UK v Praze XVI E 33, ff. 129r—155v, W. Dolch, Katalog der deutschen Handschriften der . . . Universitätsbibliothek zu Prag I, Prag 1909, 57—58 č. 131, srov. Kelle, op. c., 131.

Pap., XVII. ex., II+689 (recte: 688) ff. 31,5×20 cm, vazba dobová pergamenová.

Dvojí stará dílčí foliace, platná nová, chyba: f. 279 vynecháno. Za f. 635 vložen lístek se soud. poznámkou. Ff. Ir—v, IIv, 395v—396v, 442v, 610v—612v, 652r—v, 688r—689v prázdná. — 3 ruce. — K vazbě užito zlomků 2 pergamenových ff. s lat. textem 2. poloviny XV. stol. (rubrika: „Index hymnorum“; Bastarda formata), hřbet mladší bílý. Na hřbetě tištěný titul jako č. 5. — Na f. IIr: „Léta Páně 1728 ode mne Václava Štásného Leopolda Šmerovského z Lidkovic a v Hoře Kutný . . . docela od slova k slovu vyčtena a 1738. roku znovu přečtena, zkorigována a“ (!). — Signatury: D IV 1, 6433.

Datování podle zmínky na f. IIr: „Tato kniha byla někdy sepsána

od Viléma hraběte Slavaty ... 1628, nyní od věrné ruky k přepsání zapůjčena léta Páně 1695“.

Cechner 109.

IIr, 1r—687v **Vilém Slavata [Paměti.]**

Výpisy z obou knih Paměti (mj. díl 7, 10, 8, 9, 1). Srov. č. 57, kde uvedena edice, a dále č. 49 a 177.

49

I b 8

Pap., XVII. ex., V+559 ff. 30,5×20,5 cm. vazba dobová kožená.

Původní foliace, chyby: ff. 189 a 540 bis, 191 a 544 vynechána. Ff. Ir—Vv, 18v, 553v, 558v—559v prázdná. — Pod textem na f. 553r podpis písaře (?) „Mikuláš C. Lyshowsky“ (?), kodex však není psán 1 rukou. — Vazba: Potah hnědý s tlačenou výzdobou, hřbet mladší bílý. Na hřbetě tištěný titul jako č. 5. — Signatury: D III 16, 6434.

Cechner 109.

1r—558r

[Vilém Slavata Paměti.]

Výpisy z obou knih Paměti (mj. díl 1, 8—10), ff. 554r—558r obsah. Srov. č. 57, kde uvedena edice, a dále č. 48 a 177.

50

I b 9

Pap., XVII², 36 ff. 31,5×21,5 cm, vazba dobová kožená.

Vazba hnědá, na přední desce dvojhlavý orel, na zadní český lev (zlaceno). — Signatury: D III 18, 6432.

1r—36r

„Abschrieft der röm. kais., auch zu Hungarn und Böhelmb kön. **Ferdinandí Tertii** hochlobwürdigsten Andenkens **dero ... AppellationsCollegio neuerteilten Instruktion**, so datirt Lintz den 26. Novembris anno **1644**“.

Ed. J. F. Schmidt, Monographie des k. k. Böhmischen Appellations-Gerichtes, Prag 1850, 53—85 č. VI—VII.

51

I b 10

Pap., 1685, VI+228 pp. 30,5×19 cm, vazba dobová pergamenová.

Původní paginace. — Opis pořizen Vácslavem Ladislavem Svobo-

dou pro měšťana Nového Města pražského a úředníka špitálu sv. Bartoloměje a sv. Alžběty Jakuba Hronka, datován 25. V. 1685. — Na hřbetě titul (soud.). — Signatura: D III 17.

Hirsching 284 č. 8.

I, 1—220

„Caroli IV., Romanorum imperatoris, Bohemiae regis... fundatio et privilegia Novae civitatis Praagensis cum variis confirmationibus et donationibus plurium imperatorum et regum, praecipue cum ultima renovata confirmatione... ab... Ferdinando Tertio... anno MDCXLIX facta“.

Opis výpisu, pořízeného 11. V. 1671 z desk zemských (St. ústř. archiv v Praze, DZV 551, E 10 z 6. V. 1650). Obsahuje text konfirmace Ferdinanda III. z 13. V. 1649 Prešpurk, potvrzující privilegia a jiné listiny Nového Města pražského z let 1348—1649, ed. CIM I, 631—643 č. 330. Pp. 215—220 obsah.

52

I b 11

Perg., XIII², 159 ff. 31 × 20,5 cm, ilum., vazba mladší polokožená.

Ff. 1—71 jihoevropský pergamen. Skladba: 4 IV + III + 3 IV + (IV+1, f. 71) + 11 IV + ? Reklamanty v části ruky A, kustody I^{us}—XI v části ruky C. Konec kodexu chybí. Text psán ve 2, na f. 38r—v ve 4 sloupcích. V části ruky C 44 řádky.

Písmo: 3 ruce, A ff. 1r—46v, B ff. 47r—71v, C ff. 72r—159v, všechny Gothica textualis, v části C zdobení písmen v 1. řádcích. — Výzdoba: V části ruky A a B větší iniciály s perokresebnou výzdobou na začátku prologu a knih červeně a modře nebo červeně a černě, ostatní prostě červeně nebo modře. Stránková záhlaví, nadpisy, marginální rubriky a poznámky rukou A a B červeně. V části ruky C větší iniciály zlacené se zoomorfními motivy na začátku knih, v. 6—10 řádků, ostatní s perokresebnou výzdobou červeně, modře a žlutě. Stránková záhlaví, nadpisy, marginální poznámky ruky C a zdobení písmen červeně. — Vazba XIX. stol. jako č. 2, na hřbetě: „De rebus et de signis“ (zlaceno). Jako přední předsádky užito zlomku z lat. liturgického kodexu XIII. stol. čes. původu (svátek sv. Prokopa; Gothica textualis primitiva), jako zadní zlomku z lat. výkladu knih proroků XV. stol. (Gothica textualis). — Signatury: 4276 (na hřbetě), III 6, 6435.

Kodex se psací látkou, úpravou, písmem i výzdobou dělí ve 2 části: Prvá, obsahující knihy I—II dle, je psána 2 rukama, má však stejno-

rodou výzdobu, lišící se od druhé části (knihy III—IV), psané rukou C. — Datování: Glaserův inventář klade kodex do XIV., písmo i výzdoba jej datují spíše ještě do 2. poloviny XIII. stol.

- 1ra—159vb** [Petri Lombardi Sententiarum libri IV.]
- 1ra—rb „Cupientes aliquid de penuria ac tenuitate nostra cum pauperula in gazofilatium domini ponere“ x „titulos, quibus singulorum capitula distinguantur, premisimus. Explicit prologus“.
- 1rb—2vb „Inciplunt capitula primi libri. Quod omnis doctrina est de rebus vel de signis“ x „Utrum passiones sanctorum debeamus velle“.
- 2vb—159vb „Veteris ac nove legis continentiam diligentí indagine etiam atque etiam considerantibus“ x „(Liber quartus. Distinctio XLVII) . . . alii iudicantur et regnant. Iudicantur et“///
- Text na konci defektní. Marginální a interlineární poznámky, výkladové glosy, odkazy a ručky (soud. i mladší XIV. a XV. stol., tytéž ruče v celém kodexu, v první části však poznámky hojnější).
Ed. PL 192, 521—954. Srov. Fr. Stegmüller, Repertorium commentariorum in Sententias Petri Lombardi I, Herblipol 1947, 1—3 č. 1 (literatura, edice, tisky a rukopisy XII. a XIII. stol., křivoklátský neuveden).

53

I b 12

Pap., XVII², VI+169 (recte: 170) ff. 31×19,5 cm, vazba dobová pergamenová.

Chyba foliace: f. 139 bis. — 1 ruka. — Na hřbetě: „Chronicon archiepiscoporum Moguntinensium“ (soud.). — Na předním přideštlí přítlačná okrouhlá pečeť v červeném vosku, v poli: H. — Signatura: 6436.

Hirsching 286 č. 23.

- 1r—141v **Catalogus episcoporum Moguntinensium per Ioan- nem Latomum, decanum ad s. Bartholomaeum Francofurti, digestus anno MDLXXV.**
- 1r—6r „Praefatio“. 6v—141v „Sequitur catalogus . . . S. Crescens martyr, Roma missus in Germaniam et Galliam“ x „quam diutissime servet incolumem“.

Předmluva jedná o městě Mohuči, vlastní spis o mohučských biskupech a arcibiskupech od Krescence až po Daniele Brendela z Homburku (1555—1582), a to do r. 1575. Titul na f. 6v.

Ed. I. B. Menckenil *Scriptores rerum Germanicarum III*, Lipsiae 1730, 407—563 (text v edici, pokračující až do r. 1582, končí v sl. 564).

54

I b 13

Pap., 1691, I+64 ff. 31×20 cm, vazba dobová lepenková.

Původní dílčí foliace 1—22. Ff. 1r—v, 22r—v, 64r—v a řada ff. a stran v rejstříku prázdných. — 1 ruka. — Vazba: Desky červené, mladší hřbet kožený bílý. Na hřbetě štítek: „Iudicati“ (tištěno), jako č. 5. — Signatury: „N 2do Iudicati“ (na přední desce, soud.); D IV 2, 6437.

Datování: Za rejstříkem na f. 63v ověřovací formule o shodě opisu s originálem, uloženým u fiskálního úřadu, podepsaná a zpečetěná koncipistou Zikmundem L. V. Felixem ze Straitenau a datovaná 7. XI. 1691 při fiskálním úřadě v Praze.

Hirsching 286 č. 22.

1r—63v

„Poznamenání těch osob, kterýchž akta od jich Milostí pánův komisařův již vyslyšána a uvážena jsou“.

Soupis osob, vyšetřovaných pro účast na stavovském povstání z let 1618—1620, rozdělených zčásti podle víry, s datem obslání a někdy s údajem o výsledku šetření nebo o úmrtí. Ff. 23r—63v rejstřík. Srov. č. 14 {d}, 174 {b}, {f} a 175.

55

I b 14

Pap., XVIII., IV+600 pp. 30×23,5 cm, vazba dobová kožená.

Původní paginace. — Patrně 1 ruka. — Vazba hnědá, na zlaceném hřbetě titul.

III, 1—582

„Collegium historiae Imperii Romano-Germanici.

[p. 1] Die teutsche Reichshistorie kann fuglich auf zwelerlei Art betrachtet werden“ x „(Carolus Sextus) . . . Endlich machte der Kaiser jene Sanctionem pragmaticam . . . die zu Zeiten Caroli V. gemacht worden“.

Výklad o dějinách Římské říše, rozdělený na kapitoly podle císařů a králů. Marginální odkazy k pramenům a literatuře. Na p. 583 nadpis „Tabula“, ale další pp., určené pro rejstřík, zůstaly prázdné. Spis byl v knihovně — podle vloženého lístku — považován za dílo, napsané J. Chr. Bartensteinem pro vychovatele korunního prince Josefa (II.). Bartensteinův spis o německých dějinách se však rozsahem i obsahem liší, srov. A. v. Arneht, Johann Christoph Bartenstein und seine Zeit 57—61. Dále srov. č. 4 a 109.

56

I b 15

Pap.+perg., XV², 447 (recte: 446) ff. 31×21.5 cm, ilum., vazba dobová kožená.

Vnější i vnitřní dvojlisty složek pergamenové. Skladba: {VI—1, f. 11} + 35 VI + VII + {VI—1}. Reklamanty. F. 1 a 1 list za f. 447 chybějí. Stará foliace XV/XVI. stol. 2—447, platná. 32—33 řádky. Rejstřík na ff. 443r—447v psán ve 2 sloupcích. Ff. 60r, 80v, 118v, 146r, 167v, 206v, 253r, 277r prázdná.

Písmo: 1 ruka, Humanistica rotunda. — Výzdoba: Větší iniciály malované a zlacené na začátku knih, v. 7—8 řádků, s rozvlninovými výběhy, někdy po celých 2 okrajích stran, prosté iniciálky na začátku kapitol a paragrafy červeně nebo modře, nadpisy, stránková záhlaví a zdobení 1. písmen hesel v rejstříku červeně. Representanty; na f. 7v, tj. na začátku vlastního textu, vynechán prostor 29 řádků pro výzdobu, jež však nedoplněna. — Vazba italská, desky prkénkové, potah z hnědé teletiny, zdobený razítkovým a válečkovým slepítkem (v rámcové obrubě stužka s opakujícím se jménem Maria). Kování (náročnice a středové kování) a obě spony chybějí. Na předním přideštlí citát z Ovidia (soud.). — Signatury: F 2 XXI (červeně na bílém poli, XIX. stol.), 4039 (obě na hřbetě), III 14, G 1.

Hirsching klade kodex do konce XIII. nebo začátku XIV. stol., podle písma a filigránů (var. Briquet 2406, 2445) vznikl však v polovině, kam jej klade Cechner, nebo až v druhé půli XV. stol. Podle Cechnera benátská práce.

Hirsching 283 č. 2, Cechner 106.

2r—447v

Genealogie deorum gentilium secundum Iohanem Bocatium de Certaldo libri XV.

2r—7r

///[Proemium.] „adolescens Abraam dum apud Siclonios cepit ista proserpere“ x „et ante alia Stigia [!] paludis vada sulcantes“.

- 7v—383v [Liber primus.] „3. Numma [!] cum maiestate tenebrarum arbore descripta“ x „(Liber declmus quintus. Cap. 14) . . . Non nobis, sed nomini tuo da gloriam. Deo gratias. Amen“.
Úvod, na začátku defektní, v rukopise označen jako první 2 kapitoly I. knihy, její začátek jako 3. kapitola. Titul podle označení jednotlivých knih. Marginální poznámky, překlady řeckých citátů, ručky ap. (soud.)
- 384r [Versus Dominici Sylvestri de Florentia super quindecim libros Genealogiarum.] „Que narrat ter quinque libri[s] Bocatius, audi“ x „quem genuit fluminis Perusii [?] civitas Tibris“.
- 384v—441r [Registrum I]
384v [Praefatio.] „[M]emoria tezaurus diliciarum in homine“ x „qui solus implere potest voluntates creaturarum omnium“.
- 385r—441r „Agaster unus equorum Plutonis libro octavo capitulo VI°“ x „Zetus fillus Boetie [!] . . . et etiam 10,6“.
- 441v—447v Jako autor se v předmluvě jmenuje Dominicus de Aretio.
[Registrum II] „Antheus terre filius 1,14“ x „Zesius filius Martis. Et sic est finis, sit laus et gloria trinis. Amen. Deo gratias“.
V 2. rejstříku odkazy většinou chybějí.
GW 4475—4479. Srov. Geschichte der Textüberlieferung II, 523.

57

I b 16

8 svazků, pap., XVII², XXXVI+887 (recte: 888), XXXVIII+650, VI+856, 736, 686, 528, 948, 904 pp. 28,5/31 X 19,5/20,5 cm, vazba dobová pergamenová.

Původní paginace v prvních 3 svazcích, chyby v 1. svazku: pp. 139 ter, 754 bis, 656 a 808 vynechány. Ve všech svazcích řada listů a stran prázdných. — 1 základní ruka = Matěj Ereth Hořovský (6. svazek, p. 525), v 7. a 8. svazku písmo poněkud jiný ráz; v 1. svazku, pp. 858—874 soud. přípisek jinou rukou. — Vazba bílá, mladší kožené hřbety. Na hřbetech tištěný titul jako č. 5. — Na předním příděščí 1. svazku: „Ex bibliotheca Friderici Dollenstein“ (XVIII. stol.). — Signatura: D IV 1.

Hirsching 283 č. 9 a 11 (?), Cechner 109.

Vilém Slavata [Historické spisování. Kniha I—VIII.]

1. sv. I—XXXII „Informatio neboližto pravdivá správa proti spisu Hendricha Matesa hraběte z Turnu i spolu grun-
tovní refutací téhož spisu jeho na dvě knihy roz-
dílňý.

V první knize tyto 6 díly se obsahují: První díl,
v kterémžto nachází se 1. příčina, pro kterou se
ta správa a refutací... činí“ x „(Čtrnáctý díl. 25.)
... skrze praktiku Jiřího z Kunštátu“.

1. sv. 1—854... „První díl. Byvše za léta Páně 1636 v městě Řezně
8. sv. 5—891 při sjezdu J. M. C.“ x „(Třicátý pátý díl.) ... kteráž
se Karlovi Devátému, králi franckému, za manželku
dostala“.

1. sv., I—XXXII obsah prvých 3 knih (díl 1—14), 1—854 text
dílu 1—6, 858—874 text Slavatova diktátu z 27. VII. 1644
St. Ötting. 2. sv., III—XXXI obsah IV. knihy (díl 15—19),
1—626 text dílu 7—10. 3. sv., 1—845 text dílu 11—14.
4. sv., 43—673 text dílu 15—19. 5. sv., 63—683 text dílu
20—23. 6. sv., 3—26 obsah VI. knihy (díl 24—27), 33—525
text těchto dílů. 7. svazek, 3—39 obsah VII. knihy (díl
28—31), 43—939 text těchto dílů. 8. sv., 5—52 obsah VIII.
knihy (díl 32—35), 53—891 text těchto dílů. Na konci 6.
sv., p. 525: „Až potad sem kontinuačí J. M. pana hraběte
Slavaty spisoval svou vlastní rukou. Matěj Ereth Hořov-
ský“. Prvé 2 knihy ed. J. Jireček, Paměti nejvyššího kan-
cléře království Českého Viléma hraběte Slavaty I—II,
Praha 1866 a 1868, 74—423 a 1—343. Obsah dalších knih,
tj. III—VIII, podán v I. díle edice, 13—21, zmínka o opise
fürstenberské knihovny tamže 29. Srov. č. 48, 49 a 177.

58

I b 17

Pap., 1426 + XV¹, I+181 ff. 30×21 cm, notace, vazba dobová
kožená.

Skladba: (VIII+2, f. 17) + VIII + 3 VI + VII + 2 VI + (VII+1,
f. 122) + (VII+1, f. 137) + VI + (X+1, f. 170) + (VI—1). Za f. 181
chybí 1 list. Přivázaný 2 lístky menšího formátu (ff. 130 a 154). Text
na ff. 18r—181v psán ve 2 sloupcích. F. Iv prázdné.

Písmo: Patrně 3 ruce, A = kněz Ondřej z Chvalšín, Gothica textua-
lis formata, 1426 České Budějovice (f. 2v), ff. 1r—2v text, 3r—14v
rubriky, v obou částech notace; B Bastarda, ff. 3r—14v a patrně 15r
—181vb, přerušena na ff. 108ra—123ra rukou C, Gothica textualis,
blízkou ruce A; B a C soudobé s A. — Výzdoba: Prosté iniciálky (na

f. 110ra přilepena iniciálka?, ztracena), rubriky, interpunkce a zdobení písmen červeně. — Notace na ff. 1r—14v, chorální rhombická, osnova o 4 linkách, červeně. — Vazba: Desky prkénkové, potah hnědý, spona chybí. Na hřbetě: „(P)salmi in lingua cothica“ (XVIII. stol.). — Na f. 1r vedle lat. modliteb rukou B (1. začíná „(D)eus, qui ecclesiam tuam b. Francisci...“) zkoušky písma a poznámka „Adam Chanovský jest votec těchto: Iohanes Ch., Wolfgangus Ch., Christophorus Ch., Petrus Ch., Helvicus[?] Ch.“ (XVII. stol.), na f. 1r: „C. B. D. H.“ jako č. 39. V kodexu marginální rubriky k textu a poznámky XV/XVI stol. — Signatura: 6439.

Kodex českého původu.

(a) 1r—20vb
43va—181vb

[Missale.]

1r—14v Kyrie, Ite, Gloria, prephaciones [cum notis musicis.] „Iste prephaciones notate sunt per Andream presbyterum de Chwalsin ad modum ecclesie Pragencis [!] In civitate Budwals et hoc actum est anno domini M^oCCCC^oXXVI^o sabbato in vigilia Epyphanie domini nostri Iesu Christi“ [5. I.] (f. 2v). 15r—17v, 112va—177rb [Proprium de sanctis e. a.] 18ra—20vb [Calendarium.] 43va—101vb [Proprium de tempore.] 102ra—107vb [Missae votivae et communes de b. Virgine.] 108ra—109vb [Praefationes.] 110ra—112rb [Canon missae.] 177rb—181vb Comune sanctorum et votive.

Text na konci defektní. V kalendáři svátky čes. světců a zčásti čes. jména měsíců. Březen zařazen za květen.

(b) 18r—43ra

[Rituale.]

18r—21rb Consecraccio salis et aque dominicis diebus. 21rb—va Introduccio mulieris post partum. 21va—22rb Benedicchio avene in die s. Sthephanni. 22rb—vb Benedicchio vini in die s. Iohannis ewangeliste. 22vb—23rb Benedicchio ad segetes in Assumpcione. 23rb Introduccio sponse ad ecclesiam. 23va—vb Intronisacio plebanorum. 23vb—24ra Ad copulam confirmandam matrimonii. 24ra Benedicchio uwarum. 24ra—rb Exorcismus salis. 24rb—25va Oraciones in baptisando. 25va—vb Ordo baptizandi puerum infirmum. 25vb—27rb Ordo ad visitandum infirmum et ungendum. 27rb—28vb In Purificacione s. Marie benedicchio candelarum. 28vb—29rb

In Capite ieiunlis [!] benediccio cinerum. 29rb—32ra Benediccio palmarum. 32ra—vb Ordo in ecclesia in Cena domini, 32vb—33rb in die Parasceven. 33rb—39ra Ad benedicendum nowum ignem. 39ra—va Inposicio ymaginis ad sepulchrum. 39va—vb In relevacione ymaginis Christi de sepulchro. 39vb—40rb Benediccio agni in festo Pasche, lardi, casei, oworum, lactis et mellis, pomorum. 40va—41rb Benediccio peregrinorum. 41rb—43ra Benediccio trium munerum in Epiffania domini.

Text na ff. 18r—20v psán v dolní části pod texty kalendáře. Na f. 112r dodatek „Introuccio mulieris ad ecclesiam“. Tituly oddílů zčásti podle marginálních rubrik XV/XVI. stol.

59

I b 18

Pap., 1481, I+177 ff. 29,5×20 cm, vazba dobová kožená.

Skladba: 14 VI + V. Reklamanty. Papír poškozen vlhkem. Ff. Iv, 116v, 175v—177v prázdná, na f. 116v soud. poznámka „Hic nullus defectus“.

Písmo: 1 ruka, Bastarda textualis, 1481 Tettngang (f. 175r), zdobení písmen v posledních řádcích. — Výzdoba: Prosté iniciálky a zdobení 1. písmen veršů červeně. Representanty. — Vazba: Desky prkénkové, potah zelený, spona chybí. Na přední desce: „Von hern Wygenlois von Rad“ (XV/XVI. stol.), na předním přideštit titul (XIX. stol., na f. Ir datace (XVIII/XIX. stol.). — Kodex dosvědčen v pražské fürstenberské knihovně r. 1832 Schottkym 424. Signatury: N° 237 (na hřbetě, XVII. stol.); 4280 (na hřbetě), III 18, L 9.

Kelle, Altdeutsche Handschriften 120—121 č. 4.

1r—175r

[Wirnt von Grafenberg Wigalois.]

1r—2v

[Prolog.] „Wer nach eren sinne“ x „iren grůs wil er gewinnen“.

2v—175r

„Es was hie vor, so man sait“ x „dar uns gott noch sende /uss disem ellende!/ Hie hatt das bůch ain ende etc.“

175r

[Epilog.] „Wer nun so demůttig sy“ x „mit aller saelden samen/ in gotes namen. Amen.

Dis bůch ist geschriben uss ze Tettngang in dem

schloss am nächsten donstag nach Sant Michelstag [4. X.], als man von gotes geburt zaht baide jung und alt tusent vierhundert achtzig und ain jar, gluck und hail werd uns war saeliclich dem lib geben und der sel das ewig leben“.

Ed. J. M. N. Kapteyn, *Wigalois der Ritter mit dem Rade von Wirnt von Gravenberc I*, Bonn 1926, I (od verše 20) - 498 [rukopis V, str. 55*]. O rukopise a textu, psaném v švábsko-alemanském dialektu, A. Schönbach, *Zum Wigalois II*, *Zeitschrift f. deutsches Alterthum* 24, 1880, 175—176 č. 3, o autorovi a díle Ehrismann, *Geschichte* 7—10.

60

I b 19

Pap., XIV², 128 ff. 29,5×21,5 cm, vazba dobová kožená.

Skladba: {a--b} {VI+1, f. 13} + 5 VI + 3 VII {f. 115} + {c--f}: {VI+1}. Kustody: primus, b--h (= ff. 1—101). Text psán ve 2 sloupcích.

Písmo: 4 ruce, A ff. 1ra, 1va—vb, 16ra—115vb, zdobení písmen v 1. řádcích; B ff. 1rb, 128ra—vb; C *Gothica cursiva currens*, ff. 2ra—15vb a patrně 116ra—121rb; D = Václav {f. 127vb} ff. 121va—127vb, A, B a D *Gothica cursiva textualis*, všechny ruce soudobé. V oddíle {a} některé nadpisy připojeny mladší rukou. — Výzdoba: Prosté iniciálky, některé s perokresebnou výzdobou, nadpisy, paragrafy, zdobení písmen a přetrhávání 1. písmen veršů v {a--b} červeně. — Vazba: Desky prkénkové, potah světle hnědý, kování (po 5 puklách na každé desce) a obě spony chybějí. Jako předního přideštlí užito pergamového dvoulistu s lat. textem XIII/XIV. stol. filosofického obsahu (*Gothica textualis*). Na přední desce titul, dvakrát {XV. a XV/XVI. stol.}, na předním přideštlí: „Legentibus [...] colligere fructum“ {2. polovina XV. stol., přelepeno fürstenberským exhibris}, „Liber Aurora pro XX[?] gr.“ {XV. stol., obdobně, rovněž nezřetelně, na zadním přideštlí}, „Verschiedene Bücher des Alten Testaments in lateinischen Reimen {konec XVIII. stol.}. — Na f. 2r: „Martini Novilliani Vinterpergen“ {?, XV/XVI. stol.}, na f. 1r nezřetelný monogram jako č. 40. — V kodexu marginální lat. vsuvky, opravy a poznámky {soud.}, ojedinělé čes. překladové glosy (např. na f. 89r). — Signature: N° 27 {?, na přední desce, XVI/XVII. stol.}; 6441.

Datování podle písma a filigránu {var. Briquet 7341}. Kodex českého původu.

- (a) **1ra—113vb** **Petri de Riga Aurora.**
- 1ra [Prologus prosaicus Petri de Riga.] „Frequens sodalium meorum peticio“ x „et veritatis fulgore hic liber patenter illuxit“.
- 1rb [Prologus Aegidii Parisiensis.] „Fraterne karitatis quasi predam capiti dulcedinem“ x „vetera proicienda esse instrumur et docemur [?]“.
- 1rb [Versus cuiusdam canonici anonymi s. Mariani Antissiodorensis.] „Stringere pauca libet bona carminis huius“ x „intima delucidat ([připsáno:] declinat) noxia vana fugat“.
- 1va—vb [Prologus M. Alberti Remensis de commendatione huius libri.] „Omnis enim Scriptura divinitus inspirata [R 15, 4] utilis est“ x „quia theologiam scire docet liber [? . . .] talis etc.“
- 1vb—2ra „Incipit Aurore liber a Petro Riga Parisius conscriptus] et incipit. [2ra] . . . Genesis.“
[Prologus.] „Primo facta die duo, celum terraque leguntur“ x „sub 6^a fit homo, septima complet opus.“
- 2ra—111ra „De primo die. Principio celum terramque creasse refertur“ x „(Actus apostolorum) . . . anno non alio fidei servando vigorem“.
- 111ra—113vb [Recapitulationes Veteris et Novi Testamenti.] „Tropologia quorundam nominum. Principio rerum post quinque dies homo primus“ x „Barnabas et Tytus, hii docuere fidem“.
- Stegmüller, Repertorium biblicum IV, 377—382 č. 6823—6824 (edice, literatura a rukopisy, křivoklátský neuveden), dále srov. Geschichte der Textüberlieferung II, 79.
- (b) 113vb—115vb **[Petri de Riga Floridus aspectus.]**
- „De laude beate Virginis. Nectareum rorem terris ingestat Olimpus“ x „[F]ige, Clia, stilum cultum sermonis in aura . . . audet in alta caput tendere cedrus ibi“.
- Stegmüller, op. c., 377 č. 6822. Text rukopisu se liší: Začíná až verši „Nectareum rorem“, za oddílem „Aron virga“ (114rb) následují verše „Sol nubes et aqua celestis luminis yrim“ (114rb), Walther, Initia 18382, a „Ezau debetur patris benedictio Iacob“ (114va), op. c. 5532, oddíl „Tange, Camena“ (114vb) a „Tres recipit“ (115ra) jsou přehozeny, na závěr připojen oddíl citovaný výše.

- (c) 116ra—121ra [Compendium historiae Veteris ac Novi Testamenti.]
116ra [Prologus.] „Considerans historie sacre prolixitatem“ x „usque ad Christum finem nostrum ordine perduxi“.
- 116ra--121ra „Adam in agro Damasco formatus“ x „Natus est dominus . . . nocte die dominico“.
- Autorství, přičítané Mikuláši z Lyry nebo Petrovi z Poitiers, považuje Glorieux, Répertoire I, 230 č. 100 f, II 230 č. 345 aj. za nejisté, Stegmüller, Repertorium biblicum IV, 362 a n. č. 6778 je připisuje Petrovi.
- (d) 121ra—127vb **Exordium humane salvacionis.**
„Prima die deus creavit celum et terram et angeli ceciderunt in abissum“ x „(De assumptione) . . . et assumpta regnat cum Christo in eternum. Que pro nobis semper rogitet ad filium. Amen.
Explicit Exordium humane salvacionis. Huius scriptoris si nomen scire velitis, Wen tibi sit primum, ces alterum, lausque [supremum]“.
- (e) 128ra—vb **[Versus de miraculis Christi et de phariseis.]**
„Quidam Bethania lagwebat Lazarus ingens“ x „quos nimius carnis amorque [attr]ahit [?]“.
- (f) 128vb, zadní přideštl [Notae, excerpta e. a.]
„Nota omnis tenetur dupliciter, scilicet cathegrematice . . .“, [Aenigma] „Sedit bipes in tripes et comedit unum pes . . .“; Crisostomus, Ovidius, Gregorius, Boethius, Quadripartitus e. a.

61

I b 20

Pap., XVII. ex., 52 ff. 30 X 20 cm, vazba mladší poloplátěná.

Text psán ve 2 sloupcích. — 1 ruka. — Vazba XIX. stol., na hřbetě zlacený titul jako č. 4. — Signatura: 6442.

1r—46va

„**Johannis Iacobi ab Uffenbach Observationes practicae ad Iohannis Christophori ab Uffenbach De consilio imperiali aulico editum tractatum**, in quibus necessariae notae et animadversiones solidae cognitioni summi huius tribunalis inservientes ex ipsa exper[i]entia multisque notabilibus praeiudiciis per plurimum annorum decursum in sublimi hoc iudicio

collectis traduntur ac novissima praxis et moderna facies supremi huius tribunalis ostenditur“.

Poznámky k dílu J. Chr. Uffenbacha Tractatus... de... consilio caesareo-imperiali aulico, vydanému r. 1683 ve Vídni a 1700 ve Vídni a Praze, rozdělené na 3 části: Reichs-Gravamina wieder den kais. Reichshoffrat und dessen Ordnungen Ferdinand III., Annotata ad ordinationem iudicii imperialis aulici Ferdinandi III. a Gemeine Reichshoffrats-Bescheidte, Reichshoffkanzlei-Ordnungen und Dekreten. Patrně opis tisku. O dvorské radě Fellner-Kretschmayr, Die österreichische Zentralverwaltung I 1, 218 a n. s odkazy k dílu J. Chr. Uffenbacha.

62

I b 23

Perg., XIV¹, II+149 ff. 27,5×19 cm, ilum., vazba mladší kožená.

Skladba: I + (III—1 ?, f. 5) + 2 II + 3 VI + (VI—2, f. 59) + VI + (VI—1, f. 82) + (VI—1, f. 93) + VII + (VI—1, f. 118) + VI + (VI—1, f. 141) + (VII—6). Kustody I—VIII (vyškrabány, = ff. 14—107). Za ff. II, 80, 93, 107, 134 chybí po 1 listě, za f. 54 2 a za f. 149 6 listů. 22 řádky. Ff. Ir—IIV, 6r, 148r—149v prázdná.

Písmo: Patrně 1 ruka (na f. 108r spíše jen změna inkoustu než střídní rukou), Gothica textualis formata. — Výzdoba: Miniatury malované a zlacené, celostránkové na ff. 6v—13v, 19,5×12/12,5 cm, zpravidla 2 výjevy nad sebou, při některých text, na ff. 6v: 2 páry postav nahoře, 3 ženské postavy, z nichž první korunovaná s Ježíškem v náručí, dole; 7r: zvěstování — navštívení P. Marie; 7v: sv. Rodina v chlévě — zvěstování pastýřům; 8r: tři králové na koních — tři králové u Herodesa; 8v: klanění tří králů — očišťování; 9r: zabíjení neviňátek — útěk do Egypta; 9v: vjezd do Jeruzaléma — poslední večeře; 10r: vydání Ježíše Židům — bičování; 10v: nesení kříže — přibíjení na kříž; 11r: Ježíš na kříži, P. Maria a sv. Jan; 11v: snímání s kříže — kladení do hrobu; 12r: sestup do pekel — zmrtvýchvstání; 12v: tři Marie u hrobu — Noli me tangere; 13r: smrt P. Marie — nanebevzetí; 13v: korunování P. Marie — kůry andělské; obrázky v kalendáři na ff. 1r—5v, charakterisující měsíce, prvé 2 okrouhlé Ø 3,5 cm, ostatní 2,5/3×2,5/3,5 cm. Figurální iniciály malované a zlacené, v. 8—11 řádků, s výběhy a droliemi, na ff. 14r B-eatus, 33r D-ominus, 45v D-ixi, 66v S-alvum, 95r D-omine, 120r A-d (postava řeholníka, klečícího před pultem s otevřenou knihou, v níž napsáno „Iesu, miserere mei“, vedle postavy „Fr. Robertus“). Ornamentální iniciály, větší malované a zlacené, v. obvykle 2 řádky, menší s pero-

kresebnou výzdobou červeně a modře, někdy s výběhy. Prázdný prostor v řádcích vyplňován červenomodrými perokresbami (zoomorfni a ornamentální motivy, výjimečně lidské postavy, na některých scéně, např. na f. 126r), ornamentální perokresebná výzdoba i na horních a dolních okrajích stran. Celá výzdoba provedena jediným iluminátorem.

Vazba 2. poloviny XVIII. stol., potah červený, zdobený zlacením, na hřbetě titul, srov. č. 21. — Na f. 1r štítek: „Isidorus Elger comparavit“ (tištěno, XVIII. stol.). — Signatury: 4016 (na hřbetě), III 4, R 18.

Datování: Hirsching klade kodex do XIII. nebo XIV., Cechner správněji do 1. poloviny XIV. stol. Podle výzdoby a kalendáře anglického původu, jak jej lokalisoval již Cechner. Fr. Robertus, jmenovaný v iniciále na f. 220r, byl patrně objednavatel nebo donátor knihy.

Hirsching 285 č. 13, Cechner 108 a 110, obr. 91 (ff. 13v—14r).

1r—147v

[Psalterium.]

1r—5v

[Calendarium.]

Začátek (leden—únor) chybí (za f. II ztracen 1 list). Svátky (Cuthberti 20. III., Ricardi Cicestrensis episcopi 3. IV., Aldelmi episcopi 25. V., Translatio s. Vulstani 7. VI., Edmundi regis 20. XI., všechny červeně) a nekrologový záznam „O. Leticia de Nauterforde“ (f. 3v) svědčí o anglickém původu kodexu.

14r—134v

[Psalmi.] „Beatus vir, qui non abiit in consilio impiorum“ x „[Laudate dominum de celis, laudate eum in excelsis] . . . Iuvenes et virgines, senes cum iunioribus laudent nomen domini, quia exaltatum“ ///

Ps 1—148, 13, zbytek chybí (za f. 134 ztracen 1 list).

135r—144v

[Cantica Veteris Testamenti.] /// „est michi in salutem. Haurietis aquas in gaudio de fontibus salvatoris“ x „[Benedicite omnia opera domini domino] . . . superexaltatus in secula“.

Začátek (Is 12, 1—2) chybí (za f. 134 ztracen 1 list). Stegmüller, Repertorium biblicum I, 9 č. 21 g 1—7, mezi 6 a 7 „Te deum laudamus, te dominum confitemur“, Chevalier, Repertorium hymnologicum 20086.

144v—145v

[Cantica Novi Testamenti.] „Benedictus dominus deus Israhel, quia visitavit“ x „[Nunc dimittis serum tuum domine] . . . gloriam plebis tue Israhel“.

Stegmüller, op. c., 9 č. 21 h 1—3.

- 145v—147v [Symbolum Athanasianum.] „Quicumque vult salvus esse“ x „salvus esse non poterit“.
Ed. PL 88, 585—586.
- 147v „Intret oratio mea in conspectu tuo domine“ x „ne in eternum irascaris nobis“.

63

I b 24

Pap., XVII. ex./XVIII. in., 120 ff. 28,5×20cm, vazba dobová položená.

1 ruka. — Exlibris Karla Egona I. z Fürstenberku (rytina J. Schmutzera). — Signatory: E Scr. IV N° 28 (na hřbetě štítek s předtiskem, XVIII/XIX. stol., jako č. 74, 127, srov. i č. 6); 6443.

1r—120v

„Gehaimbe Instruktion vor alle angehende Hoffkammerräte dieses Erzherzogtums Österreich under Enns, was die anitzo regierende röm. kais., auch zue Hungarn und Böhaimb kön. Majestät, Erzherzog zue Österreich Leopoldus I... sowohl aus dem Röm. Reich, als dero kön. Erbkönigreich- und Erbländern jährlichen Einkommens, was zue Bestraitung dero Hoffstadt, hungarischer Gränzen und Unterhaltung dero Soldateska, als auch kais. Armada einlaufen und sodan wiederumb angewendet und ausgegeben wierd“.

2r „Vorrede. Es ist die gemeine Opinion“ x „oder vielleicht gar nit erfahren wierd“. 2r—120v „Was einem kais. Ministro, Reichs- und Hoffkammerrat... zue wüssen obliget. [2v] Vor allen Diengen ist vonöten das Studium iuridicum“ x „(Schluss)... nec habitabit in corpore subdito pecatis“.

Přiruční kniha o povinnostech a činnosti komorních radů, jejíž jiné zpracování dochováno v č. 29, kde uvedena literatura. Srov. dále č. 66.

64

I b 25

Pap., XV. med. + XVI., 213 (recte: 212) ff. 28,5×20 cm, vazba dobová kožená.

Skladba: Vesměs sexterny, na konci složky nezřetelné. Kustody: der ander — der aht na 1. stránkách složek. Reklamanty. Za ff. 104 a 190 chybí po 2 listech, v další části vyříznuta řada listů. Za f. 213 vložen

lístek s něm. předpisy XVI. stol. Stará foliace XV. a XVI. stol.: ein — CLXIX, CLXX—195 (= ff. 1—194). Platná nová, chyba: f. 108 vynecháno. Základní text psán ve 2 sloupcích. Ff. 90r, 101v—107v, 194v, 205v, 206v—212v prázdná.

Písmo: 2 základní ruce, A ff. 1ra—89vb, B ff. 109ra—167ra, obě Bastarda textualis, polovina XV. stol. Přípisky dalších rukou XV. a XVI. stol., Gothica textualis, cursiva textualis, currens, Bastarda currens, kurentní písmo. — Výzdoba: Prosté iniciálky (na f. 1ra větší iniciálka s mečem a textem „Sich dich an etc.“), nadpisy a zdobení písmen červeně. — Vazba: Desky prkénkové, potah červený; kování (náročnice a pukly) a obě spony chybějí. Na přední desce: „Mayster Orttolffs von Bayrn erzney buech 1455“ (XVI. stol.), na předním přidešti: „1450“ (XVI. stol.). — Na f. 1r nezfetelný monogram jako č. 40.

Datování základní části do poloviny XV. stol. podle písma a filigránů (var. Briquet 11743, 11744; 11847—11850; Briquet 11254), shoduje se s daty 1455 a 1450 na přední desce a předním přidešti.

Kelle, Altdeutsche Handschriften, 131—132 č. 7.

1ra—213v

Das buech der ertzney.

Základem knihy lékařských, astrologických, alchymistických i jiných předpisů a pojednání jsou texty rukou A a B. Na ff. 1ra—48va je dílo würzburgského lékaře M. Ortolfa z Bavor, inc. „Salomon in der profecien spricht: Got hat ertzenei erdacht...“. O autorovi, jenž se jmenuje v textu na f. 1ra i v přípisu na témže f. „Maester Artolf von Bayern hat das buech gemacht“ (XVI. stol.), J. L. Pagels Einführung in die Geschichte der Medizin, 2. Aufl., umgearb. v. K. Sudhoff, Berlin 1915, 251 a Ehrismann, Geschichte, 648, tisky jeho děl Hain 12111—12117. Na f. 109ra začíná text ruky B „Hye merck welch andern mon slahen sulle, wen des not thut. Mercke des ersten von dem meister...“. K textům obou základních rukou byly v XV. a XVI. stol. připsány několika rukama četné dodatky, zvláště na předním přidešti, ff. 55r, 90va—101r, 167ra—194r, 213r—v. Na ff. 90va—97ra Die Zeichen des Tierkreises, inc. „Stir. Ist das do beleibt eins oder zwey...“ (nedokončeno), 97v „Des Jacob Judn ertzney 1539 von Prag“, 174v a n. předpisy M. Albíka. Ff. 195ra—206r rejstřík (XVI. stol.), z něhož převzat titul. Marginální něm. poznámky XV. a XVI. stol. a ručky.

65

I b 26

Pap., 1461, I+74 ff. 28,5×21,5 cm, vazba dobová kožená.

Skladba: VI + 4 V + VI + (V+1). Reklamanty. Ff. 1r—v, 74v

prázdná. — Písmo: 1 ruka Bastarda, 1461 (f. 74r). — Výzdoba: Prosté iniciálky, nadpisy a zdobení písmen červeně. Representanty. — Vazba: Desky prkénkové, potah červený, obě spony chybějí. Jako předního i zadního přidešti užito 2 pergamenových ff. z lat. liturgického rukopisu XV. stol. (Bastarda, rubrikátorská práce neprovedena). — Kodex zapsán v katalogu II a 4 (č. 164), f. 37r. — Signatury: 4264 (na hřbetě), III 10, L 8, 6445.

Hirsching 285 č. 20, Kelle, Altdeutsche Handschriften, 118—120 č. 3.

1r—74r

„**Marcus Tullius Cicero.** Daz ist daz erst bûch von den ampten. O Marce, sun der myn, wiewol du yecz das jar der Kuenstlichen wissheit Cracippi lernend gehôrt hast“ x „(Daz dritt bûch von den ampten) ... ob du in disen geschriften und leren dich erfroewest. Amen. Amen. M^oCCCC^oLXI^o“.

Něm. překlad Ciceronova spisu De officiis. Marginální poznámky (soud.) GW 6975. Srov. č. 76.

86

I b 27

2 svazky, pap., XVII. ex., 664+XXIX pp. 28×17 cm, vazba dobová kožená.

Původní paginace, průběžná v obou svazcích, v 1. svazku XVI, v 2. VIII nečíslovaných pp. Většina nepaginovaných listů prázdná. — 1 ruka. — Vazba: Desky prkénkové, potah černý, zlacená ořízka, spony. Na předních deskách titul a letopočet 1694. — Signatury: 6446/1, 6446/2.

Datování: Terminus a quo je r. 1694, uvedený na p. III (srov. i přední desky).

III, 1—657

„**Deutsch-österreichischer ausgelegter Adler oder unvorgreiflicher kurzer Entwurf kaiserlichen Hoffsein- und Ausgangs** und ist dises Buech von mir unterschribenen anno 1694 in Wien zusambengescriben worden. **Georg Andre Grueber**, kais. Secretario bei dero Kammer und Kupferhandlung Neusohl gehörig.

Der röm. kais. Extrakt Reichs-Matrikul. Aus der Reichs-Matrikul über noch in 1613 Jahr zu Regensburg bewilligten einfachen Römerzug“ x „zu einem vollkommenen glückseeligen, fridlichen, zeitlich und ewigen Ende“.

Pojednání o komorních záležitostech Říše a česko-rakousko-uherského soustátí [příjmy a vydání, úřady, vojenství ap.] s tabulkami. Srov. č. 29 a 63.

67 I b 28
Pap., XVII. ex./XVIII. in., III+115 ff. 25,5×20 cm, vazba dobová kožená.

Ff. Ir—IIIv, 10v, 11v, 63r—v, 112v—115v prázdná. — 1 ruka. — Exlibris Ant. Arnošta Burkarda barona z Birkensteinu (rytina). — Signatura: 6441.

1r—112r **[Plány pevností, pevnostních zařízení, nástrojů, zbraní ap.]**

Perokresebné plány, některé s francouzským nebo lat. textem (ff. 10r „Breda novis operibus post Spinolae adventum munita“, 11r „Obsidlo Bredae perfecta“).

68 I c 1
Pap., XVIII¹, III+189 [recte: 188] ff. 22,5×17 cm, vazba dobová kožená.

Původní foliace, chyby: ff. 75 a 180 bis, za f. 29 3 listy paginovány (30—35). — 2 ruce. — Vazba hnědá, na zlaceném hřbetě titul. Na ff. Iv údaj o ceně: „12 fl.“ (?), 1r: „Ex libris Benedicti Caroli comitis de Lamberg“ (obojí XVIII. stol.). Exlibris Karla Egona I. z Fürstenberku (rytina J. Schmutzera).

IIIr, 1r—187v **„Commentaire sur l'Etat et gouvernement de France.**

De l'Etat de la France. La connoissance de l'Etat suppose la connoissance géographique de la France“ x „Du titre de Saint Pierre aux Liens . . . et que cet Etat est le plus florissant et le plus puissant. Fin“.

Pojednání o králi a královské rodině, o šlechtě, zřízení, soudnictví, správě a úřadech [zvláštní oddíly o správě a zřízení Paříže], o bernictví, duchovenstvu ap. Ojedinelé marginální francouzská poznámky, vysvětlující a hodnotící text (soud.)

69

I c 2

2 svazky, pap., c. 1714, 217 (recte: 219), 1+213 ff. 20,5/21,5×16,5/17 cm, vazba dobová lepenková.

Chyby foliace v 1. svazku: ff. 5 a 137 bis. Řada ff. prázdných, zvláště mezi jednotlivými výpisy. — Několik opisovačů, z nichž jsou jmenováni J. C. Auwel, B. Frey a J. Ph. Theobaldt. — Na hřbetech titul.

Datování podle marginální zmínky v 1. svazku, f. 195v „... dieses 1714. Jahrs...“.

1r—212r, 1r—212r [Auszüge aus gedruckten Geschichtswerken.]

Zlomek rozsáhlejšího souboru: 1. svazek označen na předním předeštlí Tom. II, 2. na hřbetě Tom. VI (soud.). Obsahuje výpisy z různých děl XVI., XVII. a začátku XVIII. stol., hlavně k církevním a politickým dějinám Evropy od starověku do novověku. V obou svazcích obsah (ff. 1r—2v, 1r—2r). Titul podle Glaserova inventáře.

70

I c 4

2 svazky, pap., XVIII. med., II+546, 570 pp. 21,5×17,5 cm, vazba dobová kožená.

Původní paginace. — Patrně 1 základní ruka A, obsah v obou svazcích připsán pozdější rukou B. — Vazba hnědá, na zlacených hřbetech titul. — Signatury: D VI 3, 6464/1, 6464/2.

I, 1—546,
1—566

„**Universum ius patrium** summaria methodo explicatum, in quo non solum omnes termini technici ex iure communi explanantur et ad ius nostrum aptantur, verum etiam totum ius patrium in ordinatos materiarum titulos 2dum ordinem Institutionum imperialium . . . digeritur, in quolibet titulo didascala generalia ex iure communi explanantur et ad patrium accomodantur, ita ut theoria pariter et praxis iuris nostri adiunctis formulis potioribus adeoque et stylus curiae atque ritus tradantur praemisso prooemio de origine, progressu etc. iuris Bohemici. Opus omnibus utilissimum tam his, qui in patria nostra iudices, quam qui aliquando causidici esse contendunt, opera et studio **Ioannis Augustini Gressel**, almae Universitatis Carolo-Ferdinandae Pragensis p. t. bibliothecarii et archivarii“.

1—91 „Tractatus praeliminaris de origine, causa et

divisione iuris Boemici, de statibus regni, de usu et recurso ad ius commune, iurisdictione, iudiciis seu instantiis et officio iudicis. Quoniam haec adcitata non solum conducunt“ x „(§ 4. De iurisdictione et officio iudicis) . . . non alio modo potest quam sequenti“. 91—542, 1—562 „Titulus generalis 1us. De iustitia et iure § 1. Ita signate inscribitur in iure Municipali“ x „(Titulus finalis. De accusationibus et causis criminalibus . . . § XV. De captivitate subditorum) . . . poenam apud iudicium provinciale sustinebit. L-Ordn. Z 6 T. 30. 9“. 1. sv. 543—546, 2. sv. 563—566 Elenchus.

Příručka českého práva, podávající vedle poučení o právu vůbec, o zřízení, sněmech, úřadech a soudech, zvláště výklad o záležitostech soudnictví nesporného, sporného a trestního a o právu procesním. Jiný rukopis „u Jana Ehrlinga“ (nyní v KNM VIII A 10, Bartoš, Soupis II, 63—64 č. 2188) zaznamenává Jireček, Právnický život, 439—440 č. 350, jenž Gresselovo kompendium uvádí jako 2 díla, Tractatus praeliminaris (datován 1750) a Universum ius patrium. Srov. dále Klabouch, Osvícenské právní nauky, 134 a 159 pozn. 122.

71

I c 8

Pap., 1619, X+178 pp. 21 X 16 cm, vazba dobová pergamenová.

Původní paginace 1—122, platná. — Patrně 1 ruka = Stephanus Lansius, 1619 (pp. I a IX.) — Paginace, číslování veršů a orámování stran zčásti červeně. — K vazbě užito pergamenového dvojlistu s lat. textem lékařského obsahu XIII. stol. (Gothica textualis primitiva). Na hřbetě jméno autora (XVII. stol.). — Na p. I. „Sum ex libris manuscriptis Stephani Lansii Austrii. Descripti 13. octobris 1619“.

IX, 1—164

Callimachi Hymni et Epigrammata.

Řecký text a lat. překlad, „descriptus a Stephano Lansio anno 1619 13. octobris“ (p. IX). Pp. 1—122 hymny I—VI, 133—164 „Callimachi Epigrammata ex variis autoribus per Nicodemum Frischlinum collecta et versibus latinis exposita“ I—XXXI s doplňky. S Frischlinovým vydáním Callimachi Cyrenaei Hymni et Epigrammata, Basileae 1589 se opis zcela neshoduje. Titul podle pp. 1 a 133. O rukopisném dochování Kallimachova díla, edicích a literatuře Geschichte der Textüberlieferung I, 594.

Pap., XV. med., I+111 ff. 21,5×14,5 cm, vazba dobová kožená (měkká).

Skladba: VI + (VI—2, f. 21) + (VI—1, f. 32) + 6 VI + (III—2, f. 108) + 3. Kustody na 1. stránkách složek a reklamanty. Za ff. 15, 17, 31 chybí po 1 listu, za f. 107 2 listy. F. 111v prázdné.

Písmo: Základní ruka A, ff. 1r—107v, přípisky dalších soudobých rukou na ff. 104v, 108r—110v, všechny Bastarda. — Výzdoba: Prosté iniciálky, nadpisy, paragrafy, kustody a zdobení písmen červeně. Representanty. — Vazba: Potah desek bílý, na hřbetě hnědý proužek, prošitý provázkem do křížkového vzoru. — Na f. 111r a na vnitřní straně zadní desky vlastnické záznamy Hanse Schwartze, měššana v Eferdingu, datované r. 1561. — Signatury: 4296 (na hřbetě), II 31, M 2, 6451.

Datování: Kelle klade kodex do XVI. stol., písmo a filigrány (Briquet 2469, var. 2445) jej však datují do poloviny XV. stol.

Kelle, *Altdeutsche Handschriften*, 135—136 č. 12.

(a) 1r—v

[Gebete.]

Přípisek XV./XVI. stol.

(b) 1r—110v

[Arzneibuch.]

„Contra pestilenciam optimum remedium. Wenn der lauf des sterben, den man den schelm haisset, in ainem landt ist . . .“

Předpisy lékařské a zvěrolékařské, doplněné návody a radami pro domácí hospodářství (výroba barviv ap.) a předpisy kuchařskými. Ff. 27r—34r „Rossertzney“, 34v—66r pojednání o 48 kapitolách, sestavené k počtě rakouského vévody Albrechta zvláště z knih Avicennových, inc. „Alles das hernach geschriben stet, das leret sunderleich, wie man zu der ader lassen sol . . . Das in einem ygleichen menschen vierlay plüt ist . . . Capitulum primum. All ding, dy für sich selb bestent . . .“, expl. „ . . . an dem arm vor gelassen hab etc. Explicit“.

Pap., 1534, I+229 ff. 20,5×16 cm, vazba dobová kožená.

Skladba: 18 VI + (VI—2, f. 225) + (VI—8). Kustody. Za f. 225 chybějí 3, za f. 228 7 listů. Původní foliace (apertury): A I—XII . . . U XII (= ff. 36r—191r, tj. text). Ff. 1r—v, 31v—35v, 147v, 153v, 192r—228v, 229v prázdná.

Základní ruka A = Havel Trávníček z Příbramě, rektor v Dobrovicích, 1534 (f. 191r). Přípisky dalších rukou XVI/XVII. stol. na ff. 191v a 229 r. — Nadpisy, apertury, podtrhávání a zdobení písmen červeně. — Vazba: Desky prkénkové, potah z hnědé teletiny, zdobený válečkovým slepotiskem, hřbet mladší bílý; obě spony chybějí. Ve hřbetě pergamenový proužek s čes. textem XIV. stol. (psán ve 2 sloupcích, dochovány 2 poslední řádky, *Gothica textualis formata*: ///„jsú vádu. Kto blaha svému bližnímu...// lijících srdce nepravého vymýšlíje zlost a“///). Na hřbetě čes. tištěný titul jako č. 5. — Kodex dosvědčen v pražské fürstenberské knihovně r. 1818 J. Dobrovským, srov. *Dějiny české řeči a literatury*, vyd. B. Jedlička, Praha 1936, 368. — Signatury: D VI 4, 6452.

S datováním k r. 1534 souhlasí filigrán (G. Piccard, *Die Kronenwasserzeichen*, Stuttgart 1961, var. IX 84).

Cechner 110.

- 1r—191r** **Jádro.** (Knihy lékařské Havla Trávníčka z Příbramě.)
- 1r—31r „A. Počíná se registrum na knihy tyto prvé... A počnu registrum to od nemoci té, ješto slóve dna ... Proti dně v hlavě A I“ x „Proti kašli U XII“.
- 36r—191r „[V]e jméno svatě Trojice... Počínají se kniežky, kteréž já nazývám Jádrem, vybrané z mnohých kněh lékařských s velikú prací. V kterýchžto knihách najprvé sem sepsal o bolestech hlavy... Ale že bolenie hlavy z rozličných příčin pocházíe“ x „(Pro kašel) ... i pí ten trunk teplý ráno a večer. Dobrý trunk.
- Dokonány sú tyto knihy lékařské skrze Havla příjmi Trávníčka z Příbramě v úterý po sv. Vavřínci [11. VIII.] na Dobrovicevsi, toho času jsa rektorem u pana Jana z Chlumu Jeho Milostí léta etc. XXXIV⁰⁰ [1534].
- Obraz mužíka, ohlášený na f. 36r, chybí stejně jako vyobrazení muže a pouštění z žil, ohlášená na ff. 147r (jen obrys hlavy hrudkou) a 153r. F. 115v „Mistra Křišťana Pražského proti červené nemoci“. Titul podle ff. 36r a 191r. Další rukopisy jádra v citované edici Dobrovského *Geschichte der böhmischen Sprache*, 367 a n. (pozn.).
- 191v, 229r [Lékařské předpisy.]
3 mladší přípisky.

2 svazky, pap., XVIII., 428, 385 ff. 20,5×17 cm, vazba dobová polokožená.

Na hřbetech zlatený titul. — Signatury: 83 (? na hřbetě 1. svazku, XVIII. stol.); E Scr. IV No 7 (na hřbetech štítky s předtiskem jako č. 63), D V 14, 6453/1, 6453/2.

Hirsching 285 č. 18.

1r—428v,

1r—384v

„Acta aller Handlungen, so sich zwischen dem . . . Fürsten und Herrn . . . Ferdinanden, römisch, hungarischen und böheimbischen König, und etlichen [f. 1v] Personen aus dem Herrn-, Ritter- und Bürger-Stand der Kron Böheimb des vergangenen 1547. Jahrs verlossen. Aus böhmischer in deutsche Sprach transferirt und getruckt 1548, in Abschreiben aber wegen des bequemern Einbunds in zwei Teile abgeteilet“.

Opis tisku B. Netolického z r. 1548 (UK v Praze 51 C 54). Čes. znění Knihopis 105.

Pap., XVI., ex., XXVI+717 (recte: 716) pp. 19×16 cm, vazba dobová kožená.

Filigrán, var. Briquet 12460, z papírny u Jihlavy, srov. op. c. IV², str. 623. Skladba: V + 32 IV + III + (IV—2, p. 529) + VIII + IV + 3 VIII + (IV—1, p. 687) + 2 IV. Stránkové reklamanty (v textu c nepravidelně). Prvého listu prvé a posledního listu poslední složky užito jako přideští. Za p. 519 chybějí 2, za p. 679 1 list. Dvoji původní paginace: 1—310 (= texty a—b) a 1—197 (= text c), prvá při popise prodloužena do konce. Chyba: p. 42 vynechána. Pp. I—II, IV, XXIV, XXVI, 511—679, 681, 716—717 prázdné.

1 ruka A. — Výzdoba: Pp. III, XXV, 311 a 680 ornamentálně zdobeny červeně a zeleně. Tituly na pp. III, XXV a 680, nadpisy a paginace červeně. — Vazba: Desky prkénkové, potah z bílé vepřovice, zdobený válečkovým slepotiskem, hřbet mladší. Na hřbetě čes. tištěný titul jako č. 5, na předním přidešti: „Blanditur primo, hinc mordet, ceu Scorpius Aula“ (XVI. stol.), na zadním přidešti zkoušky písma. — Na p. III: „J. W. M[üller] z Milbachu (? XVII. stol.), „W. V. J. 1624“, na předním přidešti: „Václav Borotínský m. pr. 1630 [?] Hodonín

20. lunist“ a nezřetelný lat. záznam o koupi (XVI. stol.). — Signatury: 52 (XVIII. stol.); D VIII 1, 6454.

Datování podle nejmladšího nálezu (1598) v oddílu (c).

Hirsching 285 č. 16 (?), Cechner 106.

- (a) **III—XXV, 1—230** **Kniha páně Tovačovského.**
 III—XXIII „Poznamenání artikuluov v knížce páně Tovačovského, kde který artikul a na které straně napsán jest nalésti“.
 Obsah textů (a—b), opis poslední listiny v (b) do něho nepojat.
- 1—3 „Tuto předmluva na žádost pánův [a] jim k vuoli sepsání pořád se počíná. K žádosti vaší, duostojný pane, pane Tase, biskupe olomoucký, a urození páni“ x „a potom pánuom oznámíti“.
- 3—230 „Když pán země umře a země osířie. Hejtman, kterýž jest zemský, když král umře, má hned po smrti pána země všem oznámiti smrt pána a krále“ x „Nárok o čest... neb bohu sloužiti, to muož učiniti“.
 Předmluva i text patří k tzv. olomoucké skupině, představované kodexem UK v Olomouci M I 170 (v níže citované edici Brandlově rukopis I). Titul na p. XXV. Edd. K. J. Demuth, *Kniha Tovačovská*, Brno 1858, 1—126 a V. Brandl, *Kniha Tovačovská*, Brno 1868, 1—124.
- (b) 230—311 **[Opisy listin a akt z let 1484—1539.]**
 „Přípis listu od krále Matyáše landtfrýdného 24. VI. 1484 Budín“ x [Vladislav II. ve sporu pánů a rytířů Markrabství moravského o sedání v soudu. 1. XII. 1492. Budín.]
- (c) **312—715** „Znamenají se někteří potřební **póhonové a nálezové** od léta božího 1437 a tak pořád až do jiných let s pilností se vyhledali“.
- 312—508 „Když dvěma jaký zápis světčí, jeden bez druhého vuole nic odkazovatí nemuož. Anno 1437“ x „Tento nález udělán jest při sv. Janu [24. VI.] v Olomúci léta 1502... Páni nalezli: Kdož by pohnal jakúžkolí spravedlnost maje na listech... ten tu škodu povinen bude sám platiti etc.“
- 509—510 „Puohon. Adam Jankovský z Vlašimě a na Skalici

pohoním Stanislava Habarta z Strochovic“ x „Léta 1598° nález v Brně o sv. Kunhotě [3. III.] . . .“

Přípisek rukou A.

680—715

„Registra a poznamenání puohonuov a nálezův i jiných artikulův v této knížce, na které straně a listu se co najítí má, pro snadnější vyhledání etc.“

Půhony a nálezy z let 1415—1598 [chronologické pořadí není zachovááno]. Srov. V. Brandl, *Libri citationum et sententiarum III*, Brunae 1878 a d. a Fr. Čáda, *Sborníky moravských půhonů a nálezů*, Práce z Archivu ČSAV, Akademiku V. Vojtíškovu k 75. narozeninám, Praha 1958, 35—57. Obsah odkazuje k původní paginaci, přípisek na pp. 509—510 do něho nepojat.

76

I c 13

Perg., 1460, 83 ff. 21×15,5 cm, ilum., vazba mladší kožená.

Skladba: 8 V + (II—1). Reklamanty [psány svisle]. Za f. 80 chybí 1 list. 29 řádků. Ff. 82v—83r prázdná.

Písmo: 1 ruka Humanistica rotunda, 1460 (f. 82r). — Výzdoba: Větší iniciály malované a zlacené na začátku knih, v. 6—9 řádků, prvá na f. 1r s ornamentálním rámcem po všech 4 okrajích strany, dole uprostřed erb (reprodukce J. Květ, *Renaissance románské ornamentiky v italských rukopisech XV. století*, Sborník prací věnovaných . . . G. Friedrichovi k šedesátým narozeninám, Praha 1931, obr. 7 za str. 232 a Cechner 107 obr. 88); prosté iniciálky na začátku kapitol červeně nebo modře, nadpis na f. 1r červeně (ostatní nadpisy nedoplňeny). Representanty. O výzdobě kodexu jako typické ukázce renesančně románské ornamentiky Květ, op. c., passim. — Vazba 2. poloviny XVIII. stol., potah z červeného safiánu, na zlaceném hřbetě titul, jako č. 21. — Na f. 83r zkouška písma (soud.), 83v: „Iste liber Tullius De officiis [(oprav. z:] hoficiis) est mei Isachini filii [(oprav. z:] filius) Antonii de Caxanova, civis et merchatoris Ferariensis“ [XV./XVI. stol.] a další nečitelný záznam. Kodex zapsán v katalogu II a 4 [č. 164], f. 34r. — Signatury: 4273 (na hřbetě), II 24, C 6, 6455.

Kodex italského původu, podle Květa, op. c., 233 pozn. 22 byl patrně napsán ve Ferrare (srov. i vlastnický záznam na f. 83v).

Hirsching 287 č. 38, Cechner 106.

1r—82r

[M. Tullii Ciceronis De officiis ad Marcum filium libri III.]

„Incipit liber primus Officiorum Marci Tullii Ciceronis foeliciter. Quamquam te, Marce fili, annum iam audientem Cratippum, idque Athenis, abundare oportet preceptis“ x „[Liber III] . . . si talibus monimentisque preceptisque laetabere. *Τέλος* idibus julii [15. VII.] 1460“.

Marginální a interlineární vsuvky a opravy (soud., zčásti rukou A). Srov. č. 65. O rukopisném dochování díla a edicích *Geschichte der Textüberlieferung I*, 589.

77

I c 18

2 svazky, pap., XVIII., 426, I+396 ff. c. 19,5/20,5×16 cm, vazba dobová polokožená.

1. svazek na začátku defektní. — 1 ruka. Signatury: 6458/1, 6458/2.

1r—425v,

[Ius publicum Imperii.]

1r—395v

1r—13v [Introductio.] 13v—425v, 1r—395v „Liber I. Cap. I. De praecognitis. Annotata ad notitiam imperialem complectens. 1. Ius publicum est, quod ex naturalibus gentium civilibusque institutis . . . collectum“ x „(Addenda ad cap. VI de ducibus Saxoniae, § 40) . . . mitdirectorium vel condirectorium“.

Dílo, jehož začátek chybí, se člení v 9 knih, jen zčásti číslovaných. Obsah I. knihy podávají názvy jejích kapitol: De praecognitis, De Imperio Romano, De finibus Imperii, De imperatore Romanorum, De imperatorum commutationibus, De origine Imperii principum ordinumque. Liber secundus iuris publici tractationem iuxta systema Imperii complectens (na ff. 261v—276v Cap. VII De rege Bohemiae), Liber III de Imperii principibus, Liber de comitibus Imperii, Liber IV de ordine equestri, Liber de Imperii civitatibus, De principibus Italiae, De pontifice Romano, De ordine Melitensi, Additamenta. Srov. č. 112.

78

I c 19

Pap., XV. ex., 61 ff. 20×13,5 cm, vazba dobová lepenková (měkká).

Skladba: {a} 3 IV (f. 24) + {b—c}: 2 IV (f. 40) + {d—h}: IV

(f. 48) + {i}: III (f. 54) + {k}: (IV—1). Reklamanty (psány svísle). Za f. 61 chybí 1 list. Okraje ff. 41—48 seřfznuty, zčásti i s textem, část f. 61 chybí. Foliace XVI./XVII. stol. 238—298 (= ff. 1—61). Podle staré foliace se dochovala jen menší část původního kodexu, někdejší ff. 1—237 neznámá. F. 54v prázdné.

Písmo: 3 ruce, A ff. 1r—48v (a—h); B ff. 49r—54r (i); C ff. 55r—61v (k), všechny Humanistica cursiva textualis, postupně nabývají zběžnějšího rázu (currens), všechny soudobé. — Iniciálky nedoplněny, ponechán pro ně volný prostor. Representanty. — Signatura: 6459.

Datování podle písma a filigránů (zvláště Briquet 4862). Kodex italského původu.

- (a) 1r—24v **[Pseudo-Diogenis Sinopensis Epistolae.]**
 1r—2r „Francisci Aretini elegia, in qua Musam aloquitur mandatque, ut libellum suum epistolarum Diogenis reddat Pio Secundo pontifici maximo. Ad Vaticani pr[e]clara palatia Petri vade precor nostri diva Thalia memor“ x „candidus exuperes serius astra, Pie“.
- 2v—3v „Ad . . . Pium II. pontificem in Diogenis philosophi epistolas Francisci Aretini p[re]facio foeliceter incipit. Diogenis philosophi epistolas, nuper a me e greco in latinum traductas“ x „Nunc ad ipsum Diogenem veniamus“.
- 4r—24v „Diogenis epi[s]tole. Crateti. Audio, quod iniquo animo feras“ x „[Epimenidi. Diogenes Epimenidi p[re]clarorum omnium ob virtutem tolerantiam dicit] . . . policeri autem perfacile. Finis epistolarum M. Diogenis“.
- GW 8395—8398. Srov. R. Hercher, *Epistolographi graeci*, Parisiis 1873, 235 a n.
- (b) 25r—38v **[Pseudo-Bruti Epistolae.]**
 25r—26r „Epistolarum Bruti per dominum Ranutium e greco traductarum ad Eugenium s. d. n. prohemium feliciter incipit. Solent, beatissime pater, qui invigilant alicui operi“ x „et procul dubio caras habebit“.
- 26r—27r „Mitridates Mitridati. Bruti epistolas iterum et sepius sum admiratus“ x „faciliora ducuntur“.
- 27r—38v „Brutus Pergamenis. Audio vos Dollobelle dedisse pecunias“ x „[Dama Bruto. Ad eos transmittendi

officium spectat) . . . id eos denegare necesse est. Finis epistolarum Bruti“.

GW 5656. Srov. Hercher, op. c., 177 a n.

- (c) 38v—40v **„Exordium orationis in nuptiis et aliqua de laudibus matrimonii.**
[f. 39r] Quam maximum quamve amplissimum munus hodierno die infimis humeris meis desumpsisse intelligam“ x „[... ad mariti mariteque laudes transeamus) . . . nulliusque vituperatione minuantur etc“.
- (d) 41r—43r **[Epistula consolatoria ad Andream de patris eius morte.]**
„Si serius [?], mi Andrea, acceptis litteris tuis“ x „teque, quem iam in fratrem susceperam, modo patris loco mihi const [. . .]“.
- (e) 43v—45r **„Iuannis Bartolomei Brixienis oratio pro adventu illustrissimi Galeaz ducis Mediolani.**
Etsi me tuis laudibus atque glorie imparem esse intelligo“ x „ab omnibus inviola[bilem]prestabis. Finis“.
- (f) 45v—46v **„Quedam exordia orationum pulcherima“.**
Úvodní partie 3 řečí, druhá adresovaná papeži.
- (g) 46v—47v **„Ex Anticlaudio poeta clarissima excerpta carmina memoratu digna“.**
Úryvky z díla Alana ab Insulis, dist. I cap. 6—7. O díle Manitius, Geschichte III, 797 a n. Ed. Th. Wright, The Anglo-latin satirical poets and epigrammatists of the twelfth century II, London 1872, 268 a n., úryvky 281—283.
- (h) 48r—v **„In laudem iuris caonici sermo.**
Quoniam de doctrina canonica inibi rebusque divinis instituta fuit lectio“ x „et proprie symonia est voluntas studiosa vel cupiditas emendii vel vendendi aliquod spirituale vel spirituali annexum etc.“
- (i) 49r—54r **„Funebris oratio in . . . dominum Baptistam Brendum Romanum, iuris utriusque doctorem, advocatum consistorialem et comitem pallatinum, habita a fratre Cherubino Montano Vincentino ordinis fratrum eremitarum divi Augustini . . . apud gloriosam Virginem de populo pridie kalendas augustas [31. VII.] 1482“.**
Oprav v textu {jInou rukou}.

- 54r „In eiusdem tumulum fratris Cherubyn epigramma. Brendus hoc tegitur saxo Baptista Quiritum“ x „quem sibi devotum templo hoc virgo alma locavit. Finis“.
- (k) 55r—61r „**Funebris oratio in... dominum Iacobum Gotifredum Romanum**, artium ac medicine doctorem, **a fratre Cherubyno Montano Vincentino** ordinis fratrum eremitarum divi Augustini... apud s. Agnetem habita 17. kalendas septembres [16. VIII.] 1482“.
- 61r—v „In dominum Iacobum Gotifredum epygramma“.
Text na začátku defektní (část listu odtržena).

79

I c 20

Pap., 1590/1595, XVI+319 (recte: 315) ff. 20×15 cm, ilum., notace, vazba původní kožená.

Skladba: Většinou kvaterny. Kustody A—Z. Reklamanty. 1 list za f. 6 a ff. 41—49 a 208 chybějí. Původní foliace, ff. 163, 169, 198, 207, 240, 252 [tj. listy s ilustracemi] bis, značena a), b). Ff. Iv, Iiv, XVIr—v, 163b/r, 169b/v, 198b/v, 207b/v, 240b/v, 252b/v, 318v, 319v prázdná.

1 ruka = Jan Popel Horažďovický (f. 317v), správce sboru vidimského, Vidim (ib.). — Výzdoba: 7 figurálních kolorovaných perokreseb, ilustrujících text, 15/17,5×10,5/13 cm, na ff. 78v, 163b/v, 169b/r, 198b/r, 207b/r, 240b/r, 252b/r, barevné reprodukcce šesti z nich v níže citované edici. Prosté iniciálky. — Notace na ff. 111v, 122r, 205r, 209r, 209v, moderní, osnova o 5 linkách, na f. 111v žlutě. — Vazba: Desky prkénkové, potah hnědý s tlačenou výzdobou, obě spony chybějí. Na obou deskách erby, podle edice 45—46 patrně měšťanské: Na stužce prvního „Iohannes [...]“, nahoře „I. W. Z. K.“, dole „1595“ (obojí červeně), nad 2. erbem na zadní desce „Dominus prope“. Na vnitřní straně přední desky papírový proužek: ///„cích k zboží vidimskému“ (XVI. stol.). Na ff. 318r a 319r zkouška písma a účetní záznamy (XVIII. a 1. polovina XIX. stol.). — Kodex v pražské fürstenberské knihovně zaznamenává ČNM I, 1827, sv. 4, 139. — Signatury: D VI 29, 6460

Datování: Opis vznikl mezi r. 1590 (dokončení překladu díla do češtiny, srov. f. Ir) a 1595 (letopočet na přední desce), srov. edice 48. K identifikaci jména písaře tamže str. 11.

Cechner 106.

- Ir—XVv,
1r—317v** „Historie o plavení se do Ameriky, kteráž i Brasilia slove, od Jana Lerya z Burgundie nejprv francouzsky sepsaná, potom od něho do latinského jazyku vyložena, nyní pak teď léta tohoto 1590 z latinského jazyku do českého přeložena“.
- IIr** [Obsah.] „Vypravuje se pak v ní“ x „má kapitol XXII“.
- IIIr—VIv** [Věnování.] „Urozenému pánu, panu Bohuchvalovi Berkovi z Dubé, z Lipého a na Loukovci nad Jizerou, služby naše ponížené s modlitbou vzkazujeme etc.“ x „[f. VIIr] Léta od narození syna božského... [f. VIIv] MDCX^o [!]. Vaši Milostí ve vši službě věrně hotoví Pavel Slovák b., Matěj Cyrus b.“
- VIIIr—XIIr** „Předmluva k pobožnému čtenáři. Jestliže která věc [v] světě člověka pobožného a umění nabývati žádostivého ozdobuje“ x „v dobré obrátíš, věříme. Vale“.
- XIIv—XVv** „Kapitola má Historie tato XXII. 1. Jaká příčina byla tak dalekého a náramně nebezpečného plavení se do Brasílie. List 1“ x „[f. XVr] 22.0 nejtěžším hladu, bouřkách a i [f. XVv] jiných memenších [!] nebezpečností... List 293“.
- 1r—317v** „Historie plavení se do Ameriky... Kapitola první. Poněvadž jaké by bylo veselé, široké a ourodné položení čtvrté částky země“ x „(Kapitola XXII)... vypsati ty věci tak tvrdé a nám poněkud mnoho nevidané a neznámé. Králi pak věčnému... budiž čest i sláva až na věky věkův. Amen.
Finitum 7. ianuarii in aurora. Vidimís. I. P. H.“
Marginální rubriky k textu (rukou A), čtenářské poznámky (rukou XVIII/XIX. stol., zaměřené protihusitsky a protiluteránsky) a škrty (patrně touž rukou).
Křivoklátský rukopis je jediný známý text čes. překladu díla. Edd. Q. Hodura-B. Horák, Jean de Léry Historie o plavení se do Ameriky, kteráž i Brasilia slove, Praha 1957, 51—364 (literatura a dílčí edice 11, popis rukopisu 45—47).

a IX, všechny pp. ozdobně orámovány. Na p. VII 2 erby: na 1. štítě 2 šavle, na 2. štítě krokev a 3 křížky(?). — Vazba černá, hřbet zlačený. — Signatura: 6462.

VII, IX, 1—306 „**Le devoir journalier d'un chrétien**, savoir: des prières choisies, tant pour le matin que pour le soir et d'autre tems du jour, pour la messe, le saint sacrement de la confession et d'eucharistie“.

Obsahuje mj. modlitby k sv. Janu Nep. Pp. 303—306 obsah. Titul na p. IX.

81

I c 24

2 svazky, pap., XVIII², XII+360 (recte: 358), VI+356 pp. 20×15/15,5 cm, vazba dobová kožená.

Původní paginace, chyby v 1. svazku: pp. 214 a 215 vynechány. Pp. I—XII, 344—360 a I—VI, 261—356 prázdné. — 1 ruka. — Podtrhávání červeně. — Vazba hnědá, zdobená zlačením, na hřbetech titul.

1—343, 1—260 „**Compendium Pandectarum**“.

Výtah z Digest s odkazy k literatuře a s poznámkami, zčásti formou otázek a odpovědí.

82

I c 25

Pap., XVII², V+286 (recte: 285) ff. 20×15,5 cm, vazba dobová polokožená.

Původní foliace, chyba: f. 73 vynecháno. — Vazba bílá, na hřbetě tištěný titul jako č. 5. — Signatury: D VI 5, 6465.

Iir, IIIr—Vv, 1r—284v „Der röm. kais., auch zu Hungarn und Böhheim kön. Majestät **Ferdinandi II. Verneuerte Landesordnung deroeslbtm Erbmargraftumbs Mähern**“.

Opis Schumanova pražského tisku z r. 1628. Ed. CIB V 3. Totéž v č. 125.

83

I c 26

Pap., XVIII¹, IV+276 pp. 19,5×16 cm, vazba dobová kožená.

Původní paginace 1—153 (text a). Pp. I—IV, 154—166, 201—276

prázdné. — 2 ruce, A pp. 1—153 (a), B pp. 167—200 (b—d). — Vazba hnědá s tlačnou výzdobou. — Signatury: D IX 3, 6467.

(a) 1—153 **Antidii Dunod sacerdotis Burgundi [Relatio mortis Iohannis Friderici de Waldstein, archiepiscopi Praagensis.]**

1—150 „Ab anno septuagesimo nono, in quo feci notitiam“ x „praesentibus subscripsi 13. iunii anno 1694...“. 151—153 [Epilogus.] „Circa supra scripta“ x „dispositive promeruerit“.

Totéž v č. 192 (a), v rukopise UK v Praze XIV G 27, Truhlář, Catalogus II, 337 č. 2635 aj. Jméno autora na p. 150.

(b) 167—180 **„Copia fidelis relationis revelationum... religiosae Sasmukin factarum, a... Brunone, praeposito Doxanensi, tradita... episcopo Litomericensi“.**

Zpráva o zjeveních zesn. pražského arcibiskupa Jana Bedřicha z Valdštejna doksanské řeholnici, podaná litoměřickému biskupu Jaroslavu Františkovi ze Šternberku. Srov. texty (c—d), totéž v č. 192 (b).

(c) 181—185 **„Literae episcopi Litomericensis comitis de Sternberg ad... cancellarium Liepure [de revelationibus religiosae Sasmukin factis e. a.] Litomericii 20. 9bris 1696“.**

Srov. texty (b, d), totéž v č. 192 (c).

(d) 186—200 **„Vera copia literarum, in latinum idioma a... praeposito in Doxan translatarum, quas scripsit illa religiosa [Maximiliana Sasmukin]...“.**

Srov. texty (b—c), totéž v č. 192 (d).

2 svazky, pap., XVIII., 520, 452 ff. 19,5×17,5 cm, vazba dobová lepenková.

Původní paginace v 1. svazku 1—52, platná nová foliace. — Několik rukou, které se střídají. — Na hřbetech štítek: „Landtagsverhandlungen vom Jahre 1532—1675“ 1—2 (tištěno, jako č. 5). — Signatury: D VII 2, D VII 3.

Cechner 110.

1r—520v, **Landtagsverhandlungen.**
1r—447v

Opisy sněmovních a jiných akt z let 1513—1692 [převažují sněmy XVI. stol.], čes. nebo něm. Titul podle štítku na hřbetě. Srov. č. 181.

85

I c 28

Pap., 1502+XV², 159 ff. 19,5×15 cm, ilum., vazba mladší položená.

Skladba: (a) VI + (IV—2, f. 18) + (b): (VI—1, f. 29) + (VI—2+1, f. 40) + 8 VI + V + (VI+1). Složky neznačeny. Za ff. 18 a 29 chybí po 2 listech, za f. 39 chybějící list nahrazen novým. Ff. 18v, 29v prázdná.

Písmo: 2 základní ruce, A 1502 (f. 18r) ff. 1r—29r, 40r—v, 159r—v, B začátek 2. poloviny XV. stol., ff. 30r—39v, 41r—158v, v části ruky B úpravy jen o málo mladší rukou C, všechny Bastarda textualis. — Výzdoba: Miniatura na f. 1r: vyhnání Adama a Evy z ráje, 9,5×8,5 cm. Prosté iniciálky (někde nedoplněny), nadpisy, kolofon textu (a) a zdobení písmen červeně. Representanty. — Vazba: Desky lepenkové hnědé, poškozené, hřbet kožený bílý. Na hřbetě štítek: „Vyhnání Adama a Evy z ráje“ (tištěno), jako č. 5. — Na přední předsádce: „Tato kniha, koupená v tarma[r]ce za šest českých, Vilíma Moravce v létu 1656“. — Na f. 29v zkouška písma (soud.). — Signatury: D IX 6, 6467.

Psací látka (filigrány) i písmo svědčí, že kodex svým vznikem není jednotný celek. Skládá se ze dvou částí, jež se však zcela neshodují s rozdělením obsahovým: K starší části patří základ textu (b), psaný rukou B. Tento text je na začátku, na konci a na jednom místě i uvnitř defektní a byl později doplněn novými listy, na nichž chybějící partie dopsala ruka A (ff. 19r—29r, 40r—v, 159r—v), od níž pochází celý text (a).

(a) 1r—18r

Život Adamuov a Evin.

„Adam a Eva, když byla vyhnána z ráje rozkošného“
x „kralovati budú na [věky] věkuom. Amen.
Skonal se Život Adamuov a Evin léta M^oV^cII^o“.

Ed. Fr. Prusík, Duchovní romány: Josef a Asenech. Život Josefův. Adam a Eva, Krok II, 1888, 212—216, 259—263, 309—312.

(b) 19r—159v

[Barlaam a Josafat.]

„V ty časy, když biechu počali se pústeníci a mněškové nábožní rozmáhati“ x „[Tuto Jozafat po smrti

Barlámově bydlel [!] na té púšti XV let a potom také jest umřel) ... a Pán Buoh všemohúci mnoho divuov činil skrze svú milost skrze jich svatost. Jemuž buď čest i chvála na věky věkuov. Amen.

Kratší verše čes. zpracování románu. V původním textu ruky B soud. marginální i interlineární vsuvky a opravy, z nichž nejvýznamnější jsou zásahy ruky C, upravující text zčásti podle starší verše čes. zpracování. O poměru krivoklátského textu k dosud známým rukopisům mladší verše (UK v Praze XI D 3, Truhlář, Catalogus II, 143 č. 2037 a Strahovská knihovna DG IV 28) J. Pražák, K rukopisnému dochování staročeského románu Barlaam a Josafat, LF 87, 1964, 86—94, kde i další literatura, zvláště k otázce autorství Tomáše ze Štítného.

Ed. Fr. Šimek, Tomáš ze Štítného, Knížky o hře šachové a jiné, Praha 1956, 221—348, 420—453, 475—487 (z jiných rukopisů).

86 I c 29

Pap., XVI. ex./XVII. in., 374 ff. 19×15 cm, vazba dobová kožená.

Za f. 14 přivázán lístek s čtenářskou poznámkou XVIII. stol. V textové části (ff. 3—344) každé sudé f. prázdné. — 1 ruka, patrně též jako č. 89. — Nadpisy a paragrafy (do f. 111v) červeně. — Vazba bílá, hřbet mladší (?). Na hřbetě štítek: „Stará zř[ízení] zemská č[eská]“ (tištěno), jako č. 5. — Signatury: D IX 10, 6469.

Cechner 167.

1r—373v **„Práva a zřízení zemská Království českého“ [z r. 1564].**

Opis tisku, Knihopis 14317. Ed. CIB IV 1, sectio I, 497—703. Věnování [edice 499—501] v opise chybí, rejstřík na konci neúplný. Srov. č. 183.

87 I c 31

Pap., XVIII¹, II+136 pp. 19×15,5 cm, vazba mladší poloplátěná.

Původní paginace. Stránkové reklamanty v (a). — 2 ruce, A pp. 1—131 (a), B pp. 133—134 (b—d). — Vazba XIX. stol., na hřbetě zlacený titul, jako č. 4.

(a) 1—131 **„Das sich selbst erkennende Sachsen.**
Eine ganz überflüssige Bemühunge würde es heissen“ x „Doch von diesen Point des Justizwesens he-

treffend mit göttlicher Hülfe om einen andern Orte. Indessen verleihe die Güte des Himmels... Faxit omnia deus".

Pojednání o Sasku, přírodních poměrech, obyvatelstvu, hospodářství i vojenství.

- (b) 133 **„Ausführliche Specifikation der schwedischen Kontribution in Sachsen“.**
Sumář, sestavený hlavně podle krajů.
- (c) 134 **[Zahl der Städte, Dörfer, Kirchen, adeligen Sitze und Werkstätten in Sachsen im Jahre 1708.]**
- (d) 134 **„Von anno 1700 bis dato oder in wehrenden Polnischen Krieg seint aus Sachsen geführt worden...“**
Údaje o počtu vojáků, děl a množství peněz.

Pap., XVII², III+42 ff. 19×15 cm, vazba pergamenová.

Původní foliace. Stránkové reklamanty. Za ff. 30, 34, 36 a 40 chybí řada listů. — 1 ruka. — Na ff. IIv a IIr 2 rytiny: Ferdinand III. (Gaspar Dooms fecit Pragae) a erb Nového Města pražského (Ioannes Christ. Smishek). — K vazbě užito zlomku pergamenového listu z lat. liturgického kodexu XIV/XV. stol. (Gothica textualis formata; prosté iniciálky červeně, modře a zeleně nebo s perokresebnou výzdobou; rubriky červeně; notace chorální rhombická, osnova o 4 linkách). Na přední desce: „Instructio senatorum Neopragensium 1650. M. K.“ [soud.]. — Na ff. 29v, 30v—34r, 37v—42v zkoušky písma, účetní záznamy a neúplné koncepty čes. listů (XVII. a XVIII. stol., mezi záznamy se opakuje jméno Karel Antonín Krupský [Krubský]). — Na f. 1r: „C. B. D. H.“ jako č. 39. — Signatura: D IX 14.

- (a) 1r—2r **[Obnova rady na Novém Městě pražském r. 1650.]**
Seznam jmen rychtáře a konšelů, při některých později připsány křížky.
- (b) 2v—28r **[Instrukce Ferdinanda III. královskému rychtáři, purkmistru a radě Nového Města pražského z 27. VIII. 1650, Vídeň.]**

Marginální rubriky k textu. O instrukci V. Vojtíšek, O vývoji samosprávy Pražských měst, Praha 1927, 68. Neúplný opis (15 článků z 38, jež má křivoklátský text) v rukopise UK v Praze XVII C 32, ff. 442r—448v, Truhlář, Katalog českých rukopisů, Praha 1906, 42 č. 110.

Pap., 1602, II+156 ff. 19×15,5 cm, vazba dobová pergamenová.

Stránkové reklamanty. Ff. Iv—Iiv, 1v, 136r—156v prázdná. — 1 ruka, patrně táž jako č. 86, k r. 1602 (f. 1r). — Nadpisy červeně. — Na přední desce: „ISS 1621“ (tlačeno). — Na f. Ir: „C. B. D. H.“ jako č. 39. — Signatura: D IX 15.

Hirsching 286 č. 35.

- [a] 1r—125v **[Matouš z Chlumčan] „Registrum a všech klínotův, kteréž Česká země má, v jedno poznamenání** [a] kratičké uvedení, jakž každý, nač se vztahuje, porozuměti může, léta tisícího šestistého druhého přepsána jest etc.“
- 2r—3v „Předmluva k nejjasnějšímu knížeti a pánu, panu Vladislavovi, uherskému a českému králi... Od dávných časův v tomto slavném království Českém“ x „Léta od narození syna božího tisícího pětistého prvního“.
- 4r—9r „Registrum deseti truhlic s privilegii zemskými. V první truhlici vloženi jsou listové“ x „(V desáté truhlici K) ... Ota z Panovic ... Datum 1387“.
- Předmluvu a Registrum ed. K. J. Erben, Výbor z literatury české II, Praha 1868, 1101—1110 (křivoklátský text se poněkud liší).
- 9r—125v [Inventář.] „Na privilegia koruny České. Registrum toto předně menší ukazuje v sobě ... [f. 9v] V první truhlici vloženy jsou privilegia“ x „(Tyto níže psané osoby ... přehlídly jsou privilegia zemská) ... Psalo se toho času léta tisícího pětistého prvního“.
- O autorovi a díle Jireček, Právnícký život, 305—306 č. 214, R. Koss, Archiv koruny České I. Dějiny archivu, Praha 1939, 133—137 aj. a M. Boháček-Fr. Čáda, Žerotínské rukopisy bludovské, Sborník Nár. musea C III, 1958, 3—4, 101 č. 45 (a) a 175—176 č. 181 (a).
- [b] 126r—133v **Registrum svátostí.** „Všech svátostí, kteréž se na zámku Karlštejně ... chovají, tuto slovo od slova poznamenány a léta pominulého etc. tohoto devadesátého osmého zregistrovány jsou“ x „veliké množství jest. Skonává se registrum svátostí“.
- Srov. č. 45 a M. Boháček-Fr. Čáda, op. c., 101 č. 45 (b).

- [c] 134r—135v **„Potvrzení všech privilegií království Českého od . . . pana Rudolfa, toho jména Druhého. . .“** [12. XI. 1576 Řezno.]

Čes. překlad lat. originálu (St. ústř. archiv v Praze, AČK 2212, A. Haas, Archiv České koruny 1158—1935. Inventář, Praha 1961, 228), ed. Sněmy české V, 21—22 č. 14 (čes. a lat.).

90

I c 34

Pap., 1621, III+42 ff. 19,5×13,5 cm, vazba dobová pergamenová.

1 ruka. Podle přibližně soudobého titulu na hřbetě „*Conclusiones theologicae propria manu scriptae Ernesti Adalberti cardinalis ab Harrach*“ je kodex psán Arnoštem Albrechtem z Harrachu. Jde-li o autograf, jak svědčí ještě průkazněji podpis na f. 1r „*Ernestus Adalbertus ab Harrach anno domini 1621*“, psaný rukou textu, byl napsán ještě za Harrachových studií v Římě před zvolením pražským arcibiskupem. V souhlase s tím by byla zmínka v textu (d) „*Quoniam autem tractatus de simonia est utilissimus omnibus ecclesiasticis, praesertim in hac urbe sive degentibus sive morantibus*“ (f. 15v). — Signatura: 6470.

- [a] 2r—4v **„*Conclusiones theologicae de conscientia.*“**
Prima. Conscientia est iudicium practicum“ x „*et alii communiter*“.
 Výklad o 15 článcích, k nimž na konci připojen oddíl „*Medicinae scrupulorum*“.
- [b] 5r—9: **„*Conclusiones de legibus.*“**
Prima. Lex positiva in universum recte describitur“ x „*lib. 8 de matrimonio per totum. Finis*“.
 Výklad o 4 oddílech: *De natura et obligatione legis, De poenis, quae statuuntur per leges, De mutationibus, quae possunt contingere quasi ab extrinseco circa leges, earumque obligationibus*“.
- [c] 9v—14v **„*Tractatus de contractibus in genere.*“**
Contractus iuxta definitionem Labirolis [?] iuris consulti . . . definitur“ x „*patet responsio ex dictis. Atque haec de contractu sufficient*“.
 Výklad o 4 oddílech: *Quid sit contractus, quomodo datur et perficiatur, Quam obligationem pariant contractus et qui possint contrahere, Qui gaudeant privile-*

giis restitutionis in integrum, si ex contractu damnum acceperint, Quibus causis contractus sint invalidi.

(d) 15r—41r

„**Tractatus de religione**“.

15r—v [Prologus.] 15v—41r „In hoc tractatu primo loco agemus de natura simoniae“ x „De pretio simoniae... similiter licitum est duobus sacerdotibus“.

Pojednání obsahuje vedle úvodu jen 1. traktát De simonia, který však není ukončen (text končí v 1. části 3. kapitoly, 2. kapitola chybí).

91

I c 35

5 svazků, pap., XVIII. ex., C+552 [recte: 574] pp.; X+304+XVI+76+XVI+102+XII+92 pp.; XXXIV+269 [recte: 268]+XVI+92+XII+77 [recte: 80]+VIII+32+VIII+53 [recte: 54] pp.; XVIII+106+VIII+34+X+34+IV+22+XII+82 [recte: 98]+VIII+52+XX+161 [recte: 162] pp.; 132 pp. 18,5×11/11,5 cm, vazba dobová kožená.

Původní paginace, samostatná v každém oddíle. — Vazba hnědá, na zlacených hřbetech titul. Každý svazek v původním koženém pouzdře. — Signatury: D IX 33, 6471/5 Bde.

[Verordnungen in Lieferungs-, Rekrutierungs- und anderen Militärangelegenheiten 1778—1780.]

Opisy a výtahy z dvorských, guberniálních a j. reskriptů, dekretů, cirkulářů atd., rozdělené do 4 svazků o 17 oddílech, z nichž každý je opatřen zvláštním obsahem. 5. svazek obsahuje rejstřík k celé sbírce.

92

I c 36

Pap., c. 1660—1668, 171 ff. 19×15 cm, notace, vazba dobová pergaménová.

Mnoho ff. prázdných. — 1 základní ruka A = G. S. K (oziglowský) (ff. 1r, 97r), na f. 108r—v přípisek soud. rukou B. — Notace na f. 121v, bílá mensura, osnova o 5 linkách. — K vazbě užito pergamenového listu z lat. antifonáře XV./XVI. stol. [Gothica textualis formata, notace chorální rhombická, osnova o 4 linkách, červeně]. Na přední desce titul (rukou A). — Na předním a zadním přideštit: „Franciscus Iosephus Lisska“ (XVII./XVIII. stol.). — Signatura: 6501.

Datování podle údajů na ff. 1r (chronogram 1662 a „Scriptus Oppaviae 16. Ianuarii anno quo sub... professoribus rhetoricae P. Ioanne Gratzel et P. Henrico Carolo Bethner 1663“), 97r (gratulace z 20. VIII. 1668 Vídeň), 98r („Sub... Martino Krnowsky syntaxeos profesore 1660“) a 115r „Sub... Thoma Schmidl poseos professore anno 1661“). Ztotožnění ruky A vyplývá z podpisu „G. S. K.“ na ff. 1r a 97r a z gratulace bratru Janu Bernardovi Koziglowskému z Geisenfelsu na f. 97r.

1r—160v

„Vade mecum, mane mecum, age mecum“.

Příruční kniha opavského studenta, obsahující různé lat. i něm. výpisky, formuláře, synonyma, akrosticha, epigramy, hádanky a jiné hříčky a cvičení, zčásti abecedně řazené.

93

I c 37

Perg., XV², 299 ff. 18×12 cm, ilum., vazba mladší kožená.

Skladba: 26 V + (V—8, f. 262) + 3 V + (IV—1). Reklamanty. Za f. 261 chybí 8 (4 vnitřní dvojlisty kvinternu), za f. 299 1 list. Text na ff. 1r—277v psán ve 2 sloupcích. 36, ke konci kodexu 37 řádků.

Písmo: 1 ruka, Bastarda textualis formata, zdobení písmen v 1. a posledních řádcích i na okrajích sloupců. — Výzdoba: Větší iniciály malované na začátku knih a některých prologů, v. 4—8 řádků, s rozvilinovými výběhy, prosté iniciály na začátku kapitol střídavě červeně nebo modře. Nadpisy a stránková záhlaví červeně, zdobení písmen žlutě. — Vazba: Desky prkénkové, potah mladší černý patrně XIX. stol., zlacená ořízka, z 2 nových spon (jako č. 138) 1 chybí. Na hřbetě čes. zlacený titul. — Na f. 1r: „Domine, adauge mihi fidem et patientiam. Anno domini 1523 I P N m. pr.“, „Ex libris M. Ioannis Sculteti a Lerchenfels“ (XVII. stol.), „C. B. D. H. 1750“ jako č. 39. — Signatura: 6472.

Datování: Hirsching klade kodex zřejmě omylem přibližně do XII. stol., podle písma a výzdoby vznikl však až v polovině nebo ve 2. půli XV. stol.

Hirsching 286 č. 25, Cechner 111.

1ra—283v

Nový zákon.

1ra—va

„Počíná se předmluva sv. Jeronýma na čtenie sv. Matúše. Matúš z Židovstva, jakož v řadu první jest položen“ x „a snažně hledajícím nesmlčeli“.

- 1va—2ra „Druhá předmluva. Matúš když prvé bieše kázal čtenie v Židovstvě“ x „v orlu oznámena bývá skrytost božská“.
- 2ra—277v „Počínají se knihy Nového zákona. Kapitola 1^a. Kniha národa Jezukrista, syna Davidova, syna Abrahá-mova. Abraham urodil Izáka“ x „[Zjevenie sv. Jana XXII^a) . . . [f. 277rb] a již přijdu brzo. Příklad, Pane [f. 277va] Ježíši. Milost pána našeho Jezukrista se všemi vámi. Amen. [f. 277vb] Skonanie výpisu múd-rosti knih těchto. Chvála Otcí i [f. 277v] Synu i sv. Duchu . . . na věky věkův. Amen. Amen“.
- Skutky apoštolské následují za epištolou k Židům. Za f. 261v mezera: text končí 2. P 2,7 a na f. 262ra začíná Ap 2,10.
- 277v—283v [Zpravidlo.]
- 277v—283v „Počíná se registrum, to jest zpráva knih těch. Neděle prvá v advent. Vědúce, že hodina jest. Epiš-tola k Římenínóm VIII^a [recte: 13, 11—14]“ x „[Ne-děle XXIII) . . . Čtenie: Mt XXII [15—21] . . . Konec: a což jest božieho, bohu. Neděle poslednie. Hledaj, nevím kde“.
- 281r—282r „Počíná se registrum o svatých, najprvé puost. K sv. Ondřeji. Epištola [vacat.] Čtenie: Jan I^a [35—51] Pak opět jiného dne stáše Jan a dva“ x „[Na dušky] . . . Čtenie: Jan VI [37—39] . . . Konec: poslední den“.
- 282r—283v „Počínají se obecné epištoly o apoštolých. K Efezóm II^a [19—22] Protož již nejste hosté“ x „[Čtenie o pannách] Mar XII [41—44] Konec: vešken pokrm svůj“.
- 283v—299v „Počíná se řeč epištol postních. Prvá středa v postě. [Jl 2, 12—19] Toť die Pán Buh: Obratse ke mně ze všeho srdce vašeho v postu“ x „[Izaiáš XLIX [1—7]] . . . a modlíti se budú Pánu Bohu tvému a svatému Izraheli, jenž vyvolil tě etc.
- Bu Michale, jižť jest konec řehole. Amen“.
- V kodexu lat. marginální poznámky, udávající neděle, o nichž se perikopa čte [XVI. stol.], ručky.

94

I d 1

Pap., XVI², 88 ff. 13×14,5 cm, vazba dobová pergamenová (měkká).

Kodex na začátku, uvnitř i na konci defektní. Části ff. 1—4 a většina f. 88 chybějí. — Písmo: 2 ruce, A ff. 1r—40v, B ff. 41r—88v, obě Humanistica cursiva textualis. — Nadpisy červeně. — K vazbě užito zlomku pergamenového listu z lat. liturgického rukopisu XIII. stol. [text nezřetelný, Gothica textualis primitiva]. — Na předním i zadním přidešti čes. a lat. citáty XVI./XVII. stol., zčásti přelepené fürstenberským exlibris. Na zadním přidešti notace [začerněna]. — Signatura: 6476.

Kodex čes. poznámkami a překlady dosvědčen již v XVI./XVII. stol. v Čechách.

1r—87v

Historiae et exempla.

Sbírka příběhů ze starověku, středověku i ze současnosti, mnohdy s mravoučnou tendencí, zvaných Historia nebo Exemplum, dále sentencí, přirovnání, bajek ap., a to prosaických i veršovaných, např. De Nerone, qui occidit Senecam magistrum suum, De Octaviano caesare, qui libellum Ciceronis a nepote repetiverat, De humanitate Maximiliani, Dictum Demosthenis, Abstinencia et moderatio imperatoris Caroli V., De pictore quodam. V lat. textu něm. věty (ff. 41v, 60r, 71r), na ff. 2v—5v čes. interlineární překlady textu (XVII. stol.), na ff. 56v—57r in margine: „Maximilianus est rex Hungarie privative, Romanum imputative, Bohemiae participative, Germanię speculative“.

95

I d 2

Pap., c. 1593—1632, 516 ff. 14×9 cm, ilum., vazba mladší kožená.

2 tisky (Societas Iesu et roseae crucis vera, hoc est Decades quatuor emblematum sacrorum ex sacra Scriptura de dulcissimo nomine et cruce Iesu Christi... authore Daniele Cramero... Francofurti... 1617. Emblemata Andreae Alciati... postremo ab autore recognita vivisque imaginibus artificiosissime illustrata... Francoforti MDLXXXIII.), na volných pp. nebo okrajích 2. tisku a zvláště na prázdných listech mezi jeho jednotlivými folii rukopisné záznamy. Ff. 1 a 516 přilepena na desky, f. 3 pergamenové. — 18 figurálních kolorovaných perokreseb, zčásti celostránkových, na ff. 281v, 359v, 379v, 381v, 385v, 387r, 396r, 412r, 436r, 442r, 454v, 457v, 480r, 482v,

488r, 490r, 492v, 497r; 14 malovaných a zlacených erbů a několik rytin, přivázaných k tisku (kolorovány rovněž některé původní rytiny tisku). — Vazba tmavě hnědá, zdobená zlacením, zlacená ořizka. — Na ff. 2v: „P. Alfonsus Cappuzinus“ (2. polovina XVII. stol.?), 3r: „Carls von Hippmann 1750“ (srov. č. 180). Kodex zapsán v katalogu II a 4 (č. 164), f. 174v. — Signatury: 4300 (na hřbetě), G 4, 6475.

[Památník Floriána Vermilia Strakonického.]

Štambuch byl založen strakonickým měšťanem Ondřejem Vermiliem již počátkem 90. let XVI. stol., převážná většina jeho c. 230 záznamů pochází však až z 2. a zejména 3. desetiletí stol. XVII. a vztahuje se k Ondřejovu synu mistru Floriánovi Vermiliovi, rektoru škol u sv. Haštala v Praze a v Litoměřicích, jenž poslední léta života strávil v saském exilu (+1632). Obsahuje pamětní zápisy Floriánových učitelů na soběslavském gymnasiu i pražské Akademii, jeho přátel i žáků za pobytu v Čechách (na ff. 208v M. Mikuláše Troila Hagiochorana z r. 1623, 224v M. Jana Campana z r. 1620 s verši „Ista quidem est pomis, ut cernis, fertilis arbor...“, 283v Dr. Matyáše Borbonia z Borbenheimu z r. 1624, 434v M. Pavla Stránského z r. 1623) i v exilu (na f. 434r Pavla Aretina z Ehrenfeldu z r. 1628, dále universitních profesorů, rektorů škol, tiskařů ap.). Záznamy, doprovázené devisami, citáty z bible, církevních autorit i literatury antické, verši a miniaturami, jsou datovány ponejvíce v Soběslavi (1616), Praze (1617—1627), Litoměřicích (1621—1623, 1627), Písku (1623), Strakonících (1623), Teplicích (1623, 1625), Perně (1627—1632), Lipsku (1627, 1630), Jeně (1627), Vítemberce (1627), Míšni (1627—1628), Drážďanech (1627—1628), Budyšíně (1628) a Zhořelci (1628) a jsou psány latinsky, německy, česky, francouzsky, řecky, na f. 298v rusky. Vedle pamětních zápisů, věnovaných vlastníkovi štambuchu, vyskytují se také záznamy Vermiliovy, např. na ff. 53r—54r, 208r, 463v a 464v. Florián Vermilius se jmenuje ve vlastnické poznámce na f. 55r, v monogramech na ff. 55v a 112v a v četných zápisech. O památníku J. Hejnic, *Humanistica II. Nová humanistica v křivoklátské zámecké knihovně*, LF 88, 1965, 87.

Perg., XIV. ex./XV. in., 156 ff. 13,5×9,5 cm, ilum., vazba mladší kožená.

Skladba: IV + (V+1, f. 19) + 6 V + IV + 3 V + IV + 2 V + (V+1). Kustody. 16 řádků. — Písmo: 2 ruce, A Gothica textualis

formata, zdobení zvláště majuskulních písmen v 1. řádcích, ff. 1r—75v, 78r—156 v; B liší se od A kursivním rázom (Gothica cursiva textualis?), ff. 75v—77v. — Výzdoba: Větší iniciálky malované a zlatené na začátku oddílů, v. 4—7 řádků, s perokresebnými výběhy, značně archaické, na f. 1r se zoomorfními motivy ve výběžích; menší s perokresebnou výzdobou červeně a modře nebo červeně, prosté iniciálky červeně nebo modře. Representanty. Rubriky a zdobení písmen červeně. — Vazba: Desky prkénkové, poškozené, potah bílý (jen hřbet a části desek), zdobený válečkovým slepotiskem, 1 spona. Na hřbetě: „Liber precationum“ (XVIII. stol.), na přední desce: „1596“ (tlačeno). — Signatury: II 3, R 26.

Datování: Kelle klade kodex do XV.—XVI. stol., podle písma (srov. zvláště ruku B) a jeho zdobení může však být o sto let starší.

Kelle, *Altdeutsche Handschriften*, 134 č. 10.

1r—156v

[**Stundenbuch.**]

„Domine, labia mea aperies [Ps 50, 17]. Herre, gestat mir des, das mein munt chund dñ lob“ x „Daz ist ein guet gebet von unsers herren leichnamen. Almechtiger und barmherzigere got, ich ge ze dem heiltueme des leichnams... von augen ze augen. Dez helf mir Maria, ein roese aller wrowen. Amen“.

Něm. texty, jimž zpravidla předcházejí začátky textů lat. Na ff. 82v—87v litanie, 128r—v „Daz ist ein osterleich gesanch umb di chirchen. Cum rex. Do kunic der eren, Christus di helle ze uberstreiten intrat...“.

Pap., XV.ex./XVI.in. + 1565, VIII + 256 (recte: 250) ff. 14,5×10 cm, notace, vazba dobová kožená.

Rukopisná část ff. 1r—VIIIv, 139r—256r (celkem 117 ff.), tisk (Liber horarum, s. a. et l., na konci defektní) ff. 1r—138v. Skladba rukopisné části: IV (ff. I—VIII), 8 IV + V + 4 IV + V + I (ff. 139—256). Posledního listu užito jako přidešti. Foliace XVI. stol., chyba v rukopisné části: f. 169 vynecháno. Rejstřík na ff. 254r—256r psán ve 2 sloupcích. Ff. 144v—146v, 256v prázdná.

Písmo: 2 ruce, A = Andreas Craft OFM (f. 171v), Bastarda, ff. 1r—VIIIv, 147r—253v; B = G. R. B. S., něm. text kurentní písmo, lat. text Humanistica cursiva textualis, 1565 (f. 139r). — Výzdoba: Prosté ini-

ciálky, rubriky, interpunkce a zdobení písmen červeně. — Notace na ff. 141v—142v, cborální rhombická a jacentaě-rhombická, osnova o 4 až 5 linkách. — Vazba XVI. stol., desky prkénkové, potah tmavě hnědý, zdobený razítkovým slepotiskem (mj. dvojocasý lev), hřbet mladší bílý. kování (hranové a po 5 puklách na každé desce), ze 2 spon 1 chybí. Pergamenové záševky z lat. breviáře XIV. stol. (Gothica textualis). Při předním přidešti zlomek pergamenového listu s něm. veršovaným textem XIV. stol. ve 2 sloupcích (7 veršů, z nich 2 dochovány celé; Gothica textualis: ///„daz sie ir an siner stat / geben sie trost und rat / er wolt in hochmut [?...] / daz so nahen [...]...“///, zadní strana zlomku téměř nečitelná). — Na ff. 4r: „1562“, 256r: „Martinus Reyman ... tenet anno domini 1558“, srov. l níže v textovém poplse při f. 139r. — Signatura: N 84 (? XVII./XVIII. stol.).

Datování: Terminus a quo části ruky A je r. 1493 v zápise na f. 171v.

[Manuale horarum, orationum et benedictionum fr. Andreae Craft.]

Ir—v	[Rubricae breviarii.]
IIr—VIIv	[Calendarium OFM.]
VIIIr—v	[Tabulae computisticae.]
139r—144r	[Gesänge.]
	1. 139r—v „Media vita. Mitten in des lebens zeit ...“
	2. 139v—140r „Ein anders in thon Ach mensch, bedenck zu dieser frist etc. Ach wie elend ist unser zeit ...“
	3. 140r—v „Psalmus LXVII [recte: 66,2.] Deus misereatur. Es wolt uns gott genedig sein ...“
	4. 140v—141r „Ein ander gesangk. Nun last uns den leyb begraben ...“
	5. 141v—142v „Si bona suscepimus de manu domini ...“
	6. 143r „Der lobgesang Simeonis des altvaters Nunc dimittis, Lucae 2 29. Mit fried und freudt ich fahr dahin ...“
	7. 143v—144r „Psalmus CXXX [recte: 129,1] De profundis. Aus tiefer nott schrei ich zu dir ...“
	Připisek rukou B s nadpisem: „Anno 1565 die 5. iulii G. R. B. S.“ [f. 139r]. Text 5 s notací.
147r—160v	„Sequitur accessus altaris “ [cum antiphonis et orationibus].
161r—164r	„Sequitur recessus altaris “ [cum antiphonis et orationibus].
164r—165r	„Sequitur devota contemplacio b. Marie virginis iuxta crucem “. „Oracio de sancta facie domini“.

- 165v—167v „Sequitur **Corona b. Marie virginis**. Cum iocunditate memoriam nominis Marie celebremus . . .“
- 167v „**De s. Francisco antiphona**. Celorum candor splenduit . . .“
Chevalier, Repertorium hymnologicum 3589.
- 168r—170r „Sequitur **oratio dominica . . . , salutatio angelica . . . , symbulum apostolorum . . .**“
Texty lat. a něm.
- 170v—232r **[Officia.]**
Ff. 170v—171v „De hystoriis inponendis“. F. 171v „Anno domini MCCCC nonagesimo secundo ego frater Andreas Crafft intravi ordinem s. Francisci in Liptzck, anno domini MCCCC nonagesimo sexto cecini primicias in Liptzck, eodem anno accepi auctoritatem predicandi et confessiones audiendi . . .“
- 232v—253v **[Rituale.]**
232v—233r Exorcismus salis. 233r—234v Exorcismus aque. 235r—236r Benedicchio avene in die s. Stephani prothomartyris. 236v—238v Benedicchio vini in die s. Iohannis ap. et ew. 239r—241v In die Epiphanie domini auri, thuris, mirre et thimiamatis benedicchio. 241v—242r In die s. Petri Cathedra benedicchio raphani. 242r—244r Benedicchio agni Pascalis, carnis, panis, ovorum, lardi, casei et butiri, novorum fructum [!]. 244v—245v Benedicchio super herbas in die Assumpcionis Marie virginis. 245v—246r Benedicchio pomorum. 246r—247r Ad reconciliacionem vestium iotorum. 247v—250r Quatuor incia ewangeliorum. 250v—251r Ad introducendum mulierem ad ecclesiam post partum. 251r—v Circa volentes contrahere matrimonium notandum. 251v—253v Modus copulandi.
V posledním oddíle něm. formule v lat. textu.
- 254ra—256ra **[Registrum.]**
Připisek rukou B.

Pap., post 1560, 422 ff. 15,5×10,5 cm, vazba dobová kožená.

Kustody a reklamanty. Ff. 421r—422v prázdná. — Patrně 1 ruka. — Výzdoba: Perokresebná iniciálka na f. 1r, nápisy, citáty z Písma

a kustody červeně. — Vazba: Desky prkénkové, potah světle hnědý, zdobený válečkovým slepotiskem, 2 spony. — Signatury: 4 (XVIII. stol.); 6479.

1r—420r

„Ve jméno Trojice sv. Amen. Počínají se **kázání nedělní** na evangelia svatá od neděle vosmnácté po sv. Trojici, kteráž jest před sv. Havlem, a táž kázání jsou kázána od ctného kazatele **kněze Matěje Hrušky** v kostele sv. Jiljí v Starém Městě pražském **léta Páně 1^o560 a 61°** dokonána jsou.

Neděle 18. po sv. Trojici. Kázání na evangelium sv. Matouše 22 [34]: Uslyševše zákoníci, že by Pán Ježíš zapal ústa Saducejskejch etc. [f. 1v] Požehnanej Pán Buoh . . . račiž přítomen býti . . . Máme napsáno, křesťané, v Skutcích apoštolskejch . . . v položení 2 [36] . . . tyto slova: Jistotně věz tehdy veškeren duom Israelskej . . . Slova tyto předložená jsou apoštola Páně sv. Petra“ x „[Neděle [1]7^a po sv. Trojici. Kázání na evangelium sv. Lukáše 14^okap. [1]: I stalo se jest, když všel Pán Ježíš do domu nějakého knížete . . . Napsáno máme, křesťané, Ieremie 5° [13] . . . tyto slova: Proroci jich mluvili sou u vřtr) . . . druhého pro zoufalé nemravné. Tak aby všickni mohli nabýti zde milosti boží . . . a potom věčné slávy. Amen“.

Nedělní kázání od 18. až opět do 17. neděle po Trojici, mimo kázání na 23. neděli, při níž poznámka: „Nekázal, byla nová mše, kázal betlémský“ [Jan Mystopol, f. 50v]. Na f. 420v: „Počínají se kázání na svátky, kteréž přes celý rok bývají, první od slavného Zvěstování P. Marijí . . .“, texty kázání však chybějí. Srov. Jungmann, Historie literatury české, IV 1584. Jiný rukopis Hruškových nedělních kázání v Strahovské knihovně DB II 5, srov. V. Flajšhans, Strahovská analekta, ČNM 94, 1920, 190—191.

99

I d 7

Pap., XVII. ex./XVIII. in., 64 ff. 16,5×11,5 cm., vazba dobová kožená.

1 ruka. — Nadpisy červeně. — Signatura: 6482.

1r—63v

[Orationes.]

Modlitby pro laiky.

100

I d 9

Pap., XVIII¹, 364 ff. 18×14,5 cm, vazba dobová kožená.

Několik rukou. — Vazba hnědá, zdobená zlacením. — Na předním předeští exlibris: „Ex bibliotheca Ioannis Christiani Godofredi Iani, ... regis Poloniae et electoris Saxoniae a consiliis commissionum“. — Signatura: 386.

Datování: Terminus a quo je r. 1724, uvedený na konci 1. předmluvy.

1r—364v

„Mr. le comte de Boulainvilliers Essay de Métaphysique dans les principes de Benoit de Spinoza“.

1v—2v [Prologus.] 3r—v [Préface.] 4r—364v „Essay de Métaphysique. Première partie. Je ne sçai, quel sera le fruit de mon idée“ x „Seconde partie. Des passions... pour prendre une notion certaine de la mécanique de nos passions. Fin“.

Před vlastním textem předcházejí lat. a francouzská poznámka o autorovi, francouzském dějepisci a publicistovi Henri Boulainvillersovi (1658—1722), a jeho díle. V lat. předmluvě se práce prohlašuje za nevydané dílo. Předlohou opisu byl patrně exemplář knihovny něm. literárního historika Jakoba Friedricha Reimanna (1668—1743), jmenovaného na konci 1. předmluvy a v poznámce na f. 1r „Spectans ad bibliothecam Iacobi Friederici Reimanni“. V textu opravy a vsuvky. Dílo bylo vydáno, podobně jako další Boulainvillersovy práce, až po autorově smrti, a to r. 1731.

101

I d 10

Pap., XVIII. ex., II+145 ff. 11,5×19 cm, vazba dobová kožená.

Řada ff. mezi jednotlivými oddíly prázdných. — Vazba hnědá, zdobená zlacením, původní kožené pouzdro. — Signatura: D IX 8, 6483.

1r—138v

„Elenchus der in contributionali ergangenen kais.-kön. Hof-Dekreten, Reskripten, dann Repraesentations- und Gubernial-Verordnungen de anno 1748 usque ad 1773“.

Abecední seznam, uspořádaný podle věcných hesel.

102

I d 12

Pap., XVII.ex./XVIII.in., I+40 ff. 20,5×16,5 cm, vazba mladší poloplátěná.

136

Vazba XIX. stol., na hřbetě zlacený titul, jako č. 4. — Signatury: N 52 (XVIII. stol.); 6485.

Ir, 2r—40r

„Summa librorum, quos in omnibus scientiis ac nobilioribus artibus variis linguis conscriptos vel antea nunquam divulgatos vel utilissimis et pulcherrimis scholiis correctionibusque illustratos in lucem emittet Academia Veneta. In Academia Veneta MDLIX“.

Seznam, uspořádaný podle oborů. Ff. 2r—4v předmluva. Patrně opis tisku.

103

I d 13

Pap., 1499—1507, II+294 ff. 21×16,5 cm, ilum., vazba původní kožená.

Skladba: {a—b} I + {c—l}: VI (f. 12) + {m—n}: VI (f. 24) + {o—ah}: 3 VI + VIII + 10 VI (f. 196) + {al—an}: 2 VI (f. 220) + {ao—aw}: 2 VI (f. 244) + {ax—ba}: VII (f. 258) + {bb—bf}: 2 VI [f. 282] + VI 2 řady kustodů: 1 — 14 (= ff. 25—196), 1 — 8 (= ff. 197—294). Reklamanty. 2 první sexterny neznačeny. 29—36 řádků. Ff. Iv—Iiv, 23r—24v, 192v—196v, 221r—223v, 230r—232v, 253v, 280r—294v prázdná.

Písmo: 1 ruka A = Václav ze Semechova, městský písař chrudimský, Bastarda textualis, 1507 (přední předsádka v^o), 1501 (f. 22v), 1499 (ff. 67v, 138r), 1500 (? f. 186r); ukázka písma v stati, citované níže při {a}, 22 (f. 22v). — Výzdoba: Na přední předsádce v^o iniciálka W, komponovaná ze stužky zeleně lemované, s textem červeně psaným a žlutě zdobeným: „Per me Wenceslaum de Semechow anno MV^c septimo“, pozadí červené s ornamentální žlutou perokresbou. Větší iniciály malované, v. 5—12 řádků (řada iniciál, zvláště od f. 108r, nedoplněna, na ff. 99v a 197r iniciálky přilepeny); menší iniciálky s perokresbou výzdobou červeně, žlutě a zeleně, některé s maskami. Representanty. Nadpisy, číslování oddílů, interpunkce a podtrhávání červeně, zdobené písmen červeně a žlutě. — Vazba: Desky prkénkové, potah hnědý, zdobený razítkovým a válečkovým slepotiskem, z 2 spon 1 chybí. Na hřbetě lat. titul XVII. stol. Obě předsádky pergamenové, zadní z lat. liturgického rukopisu XIV./XV. stol. (Gothica textualis; notace chorální rhombická, osnova o 5 línkách, červeně).

Na předním předeští a znovu na přední předsádce v^o: „Item panské viny jest XIII ss. gr. mfš., ale ktož uručí pod právo měscské, ten musí uručiti pod L ss. gr. čes.“ (patrně rukou A), na přední předsádce: „Pane Vondřeji, tehdy přikázal jest Mojžiši, starší[mu] lidu izrahelského“ (soud., červenč). — Na přední předsádce nezřetelný monogram XVII. stol. jako č. 40 a vlastnická poznámka „Sum Ioanni Gottofridi Stublick a Königstain in Windig[...]" (XVIII. stol.). — Signatura: D V 22.

Kodex, psaný a sestavený chrudimským městským notářem, se skládá, jak nasvědčuje již značení složek, ze 3 částí. Nejstarší je text na ff. 25r—192r, napsaný ve svém základě ještě na konci XV. stol. (1499—1500, srov. ff. 67v, 138r a 186r; z mladších přípisků srov. text af, datovaný k r. 1504). K této části byly na začátku XVI. stol. (srov. letopočet 1501 na f. 22v) připojeny 2 prvé sexterny (ff. 1—24), jež nemají kustody ani reklamanty a obsahují vedle doplňků také obsah několika oddílů nejstarší části. Třetí část na ff. 197r—279v, značných samostatnou řadou kustodů, byla napsána na začátku XVI. stol. (srov. text bc z r. 1502). K ní se snad vztahuje odkaz v 1. části na f. 187r: „Quere plus in secunda parte“. K svázání sborníku došlo patrně r. 1507, k němuž je datována iniciálka jména písařova na přední předsádce. Kodex tedy vznikl postupně v letech 1499—1507 a nikoliv až po r. 1507, jak se soudilo v literatuře.

Hanka, Přehled pramenů právních, 158—159 (F II), Die deutschen Rechtsbücher des Mittelalters und ihre Handschriften von G. Homeyer II, bearb. von C. Borchling und J. v. Gierke, Weimar 1931, 223—224 č. 994.

[Právní sborník Václava ze Semechova.]

(a) Ir

„De litteratis.

Literáte, pomní ty na žáka, / uděluje s stolu ryby, masa i také ptáka“ x „z chodce a z baby povrhel bude / a dáváje tomu člověk odplaty zbuđe“.

Ed. J. Pražák, Česká žakovská píseň ze sborníku Václava ze Semechova, ČNM 132, 1963, odd. věd spol., 19—23.

(b) Ir

„Item když se kšaft dělá měscským právem“ x „Hec ius Brodensis“ [!].

(c) 1r—3r

„Signatur registrum super ius civile ut patet.

Najprvé čti zprávu konšelskú A primo“ x „O zmatcích man[žel]ského stavu E XXV°“.

Obsah textů (o—p).

- {d} 3r—6r „Aila arui [= Alia iura] ut patet. Tuto se počíná registrum a zpráva Práva ciesařského a vikpildského práva, jímž se muož každý zpravití.
A. Najprvé buoh ostavil dva meče ku obraně... A primo“ x „H. O věrné ruce a o tom, kto má krále voliti H. I, II° usque finem“.
Obsah textu {u}.
- {e} 6r—7r [**Vladislav II., král český, činí ustanovení o sběhlých poddaných. 20. VII. 1497 Kutná Hora.**]
Ed. AČ V, 481—482 č. 53 (fürstenberský rukopis uveden).
- {f} 7v—8r [**Venceslaus I., rex Bohemiae, una cum Přemyslo Otakaro, marchione Moraviae, civibus in Iglavia et montanis ubicunque in regno suo constitutis libertates confert. 1249 ex.**]
Ed. CDB IV 1, 294—296 č. 177 (I B). Jméno Jihlava v opise vynecháno. Srov. texty {x—y}.
- {g} 8r—9r „Et super illud ius scribitur registrum istud.
A. De mercibus et mensuris A I^o“ x „De novis edificitiis D XI°“.
Obsah textů {x—z}.
- {h} 9v—10r [**Vladislav II., král český, povoluje lazebníkům v Českém království provozovat jiná řemesla a obchody. 1474. Praha.**]
Srov. Z. Winter, Dějiny řemesel a obchodu v Čechách v XIV. a v XV. století, Praha 1906, 685 pozn. 4.
- {i} 10v—11r [**Jan purkmistr a přisežní činí výpověď o sladovnách, pacholcích a nájemcích sladoven.—**]
Formulář bez jména města i data.
- {k} 11v [**Purkmistr a přisežní činí výpověď ve sporu mezi staršími a vším řemeslem pekařským o pořad pečení a o prodej.—**]
Formulář jako {i}.
- {l} 11v—12v [**Porovnání ve sporu novinníků a vetešníků o výrobu a prodej obuvi.—**]
Formulář jako {i}.
- {m} 13r—22r 13r [**Práva Soběslavská.**]
[Předmluva.] „Práva pražská. Za času kněžete Soběslava Vyšehradského a vývodu českého stalo se pobitie“ x „učinili mezi nimi pod takovúto úmluvú“.

- 13r—22r „Aby nižádný Němec cizozemec v Pražském městě ani v Českém kniežecství nižádným úředníkem nebyl učiněn“ x „(O dluhu měscském) . . . než v světlem a teplém miestě“.
- Srov. č. 44 (i—k). V Schranilově edici rukopis F 2, o něm i jeho textu str. 50 pozn. 2. Písařským omylem, tj. vynecháním článků B 1—9 edice, spojeny texty vlastních Soběslavských práv (A) a Práv Starého města pražského (B) v 1 celek. Srov. dále text (ab).
- (n) 22r—v „Tato jsú **Práva kramářská**, což se falšuov dotýče. Item kramář svého pepře ani hřebíčkuov nemá falšovati“ x „Item kterýž jest usedlý kramář v městě . . . též hostem jako i měšťanuom. Finivi feria VI^a ante Palmarum [2. IV.] annorum etc. V^cprimo“ [1501].
- 25r—63v** „Počínají se **Práva měst všech hlavních**, kerak se mají při svých právích zachovati“.
- (o) 25r—26r [**Práva konšelská.**]
 „A najprvé o konšelých, kerak se mají mieti v radách. A I. Při tomto zřiezenie najprv všeliký konšel má poslušen býti purgmistra“ x „a jiné věci, kteréž se mají v práviech sjednávati“.
- Totéž v č. 44 (g), kde uvedena edice. Obsah, společný pro (o—p), v (c).
- (p) 26v—63v „Tuto se počínají **Práva rozličných běhuov týchž měst.** A najprv o lichvě rozličné takto. A II. Přisáhnu-li já kterému člověku“ x „[E XXV° . . . O ženimě] . . . tehdy obdrzie své právo před každým světským súdem s právem. A tak jest konec Právuom měscským k správě jich“.
- Překlad zemského práva Švábského zrcadla. Totéž v č. 44 (d). Nadpisem na f. 25r, společným vnitřním dělením (A I — E XXV) i společným obsahem v (c) texty (o—p) sdužený v 1 celek.
- (q) **64r—67v** **Práva manská.**
 64r [Předmluva.] „Počínají se práva, jim[i]ž manové země České všichni mají súzeni býti, takto. Ktož manská práva uměti chce“ x „kdy by se ten věk skonal“.

- 64r—67v „Kněžie a sedláci i všichni nesvobodní“ x „Co má mieti v manství . . . tehdy on muož . . . i právo zamleatati i nalézati v uobú súdú.
A tak jest konec Práv manských feria III^a ante Procopi [2. VII.] 1499“.
Překlad lenního práva Švábského zrcadla. Srov. č. 44 (e), v Lassbergově edici 171—177 § 1—24, v litomyšlském tisku z r. 1538 ff. A Ir—B Ir, kapitola I—XXIV.
- {r} 68r—69r „Tuto jsú popsáni **Kusové z práv pány starými pilně přemietaní a jimi potvrzení o práviech dědin manských i svo[bo]dných** takto.
Tiemto během mnoho dědin manských od koruny České země odcházie“ x „Panie králové dědiny . . . leč králova milost přikáže“.
Totéž v č. 44 (f).
- {s} 69r „**Man jaké právo má.**
Man, v Čechách sedě, též právo má jako zeměnní“ x „Ale právo o zprávci jako z dluhu“.
Ed. AČ I, 466—467 článek 120—121 (Kniha rožmberská). Srov. č. 104 (b).
- {t} 69v „**Statuta de homicidio.**
Item pro capite debet se expurgare met septimus“ x „Infrascripti testes non admittuntur ad deponendum pro capite iuramentum . . . et ceteri suspecti latrones“.
- {u} 69v—138r **[Míšeňská právní kniha.]**
69v—70r [Předmluva.] „Jiná práva. Tuto se již počínají Práva ciesařská a vikpildská, jimiž se každý muože spravovati. [f. 70r] . . . Tyto knihy jsú práva vikpildě sasického řádu, jakož Maytburk požívá“ x „ktož by mohl právu vyrozuměti a jeho neumenšovati ani přičiněti“.
- 70r—138r „Neb svatý Řehoř i doktorové jiní světi božská práva stavili, takže všecka světská práva z duchovních jsú vybrána . . . A protož svatý Řehoř i jiní světi doktorové píší . . . [f. 70v] A primum. Buoh ostavil dva meče k uobraně“ x „[H II] . . . O volení krále . . . a těm hrablem podává on také šultétství. Amen. Feria III. ante Assumcionem [13. VIII.] Et sic est finis per me Wenceslaum de Semechov annorum domini M^oCCCC nonagesimo nono . . .“

Překlad knihy I—VII, končící články o věrné ruce a o volení krále, rozdělený v rukopise do 6 knih, členěných v kapitoly A I—H II. Něm. text ed. Fr. Ortloff, *Das Rechtsbuch nach Distinctionen nebst einem Eisenachschen Rechtsbuch*, Jena 1836, 15—338. Čes. dílčí překlad ed. V. Prasek, *Český Sachsenspiegel, Časopis Moravského musea* 12, 1912, 124—155 [z kodexu jevíčského, obsahujícího čes. překlad I. knihy po kapitulu 28; o tomto rukopise Fr. Čáda, *Jevíčský kodex, Studie o rukopisech* 1964, 125—155, zvláště 141 a n.] Obsah v (d).

- {v} 138v—139r **„Zahájenie soudu“. „Zdanie súdu“. „Rečňovanie“.**
Formule řízení na městském soudě. Srov. texty (ad, af, ah, av) a dále Jungmann, *Historie*, III 337 l.
- {w} 139r—140r **„O pokoře vražedníka takto.**
Pokora vražedníka, kerýžto má sám XII^{ic}, aneb kerak smluvie, býti“ x „Balneum . . . a sukna nějaká mají dáti etc.“
Jungmann, *Historie*, III 337 i.
- 140v—186r**
{x} 140v—148r **„Civilia iura“.**
[Iurati Iglavienses iura civitatis statuunt.]
Ed. CDB IV. 1, 297—323 č. 177 [II B]. Jméno Jihlava zčásti v opise nahrazeno písmenem N. Srov. texty (f, y). Obsah, společný pro (x—z), v (g).
- {y} 148r—149v **[Venceslaus I., rex Bohemiae, una cum Přemyslo Otakaro, marchione Moraviae, iura montium statuunt.]**
Ed. CDB IV 1, 323—328 č. 177 [III B]. Srov. texty (f, x). Obsah, společný pro (x—z), v (g).
- {z} 150r—186r **[Excerpta ex Cursu civilium sententiarum.]**
„De arestacione rerum sacerdotum B III. Si sacerdos et persona ordinata cum equis et famulis domum hospitis intraverit“ x „(Edificia nova etc. D XII) . . . possunt per vicinum . . . obstrui edificando. Et sic est finis. Laudetur deus in celis. Amen. M^oD^o[?] feria II^a ante Magdalene“ [20.VII.]
Cursus civilium sententiarum (*Sententiae Brunenses*) ed. CIB II 4, 26—287. Společným vnitřním dělením [A primo — D XII] i společným obsahem v (g) texty (x—z) sdruženy v 1 celek.
- {aa} 186v—187v **[Nálezy.]**
1. „Copia. Super maleficos homines, comodo debent observari nota. Když by se přihodilo, že by jeden člověk nařekl jiného žhářstvem . . .“ 2. 187v „Ex

- alio. Item jestliže by kdy kdo žádal práva na koho a bylo jemu dopuštěno uručenie na tuto osobu“ x „nebývá dopuštěno uručiti etc“.
- [ab] 188r—v „Znamenaj o **korúhvech, keré mají napřed jíti.** Item řezníci mají napřed jíti etc.“ x „Soukeníci mají mieti korúhev bielú a na ní krample a štětky“.
Ed. Schranil, op. c. v č. 44 [k], 89—91. Srov. text [m].
- [ac] 188v **[Míry zemské.]**
„Item v LX^{ti} honech jest kročeji“ x „Item jeden prut pět jiter činí“.
Totéž v textu [aq], který je však na konci stručnějši.
- [ad] 189r—v **„Zahájený soud“.**
Formule řízení na městském soudě. Srov. texty [v, af, ah, av].
- [ae] 189v **„Pokuty“.**
Pokuty konšelům za zmeškání soudu (totéž v textu aw) s připskem dalších pokut za různé přestupky.
- [af] 190r—v **[Zápisy o řízení zahájeného soudu.]**
Lat. a čes. vklady městských knih, záhlavní datovány k r. 1504. Srov. texty [v, ad, ah, av].
- [ag] 191r—v **„Cla, [městské dávky, pokuty aj.]**
Clo. Item což se tkne kraječuov domácích sukna“ x „má s něho dáti v bráně 1 gr. alb“.
- [ah] 192r **„Zahájené právo“.**
Formule řízení na městském soudě a pořad jednání. Srov. texty [v, ad, af, av].
- [ai] 197r—213v **[Výtah z Práv Ondřeje z Dubé.]**
„Počínají se Práva zemská země České, keráž přiležie ke dcským zemským, a najprv se vypravuje, odkud jsou svoji počátek vzely táž práva. Právo české zemské jest dávno nalezeno“ x „(Znamenaj záповěd ciesaře nebo krále českého) . . . tehdy ty dědiny mají s právem na krále spadnutí“.
Výtah z článků 10—96. Srov. edici Fr. Čády, citovanou v č. 104 [a], 96 [rukopis A 12].
- [ak] 213v—214v „Tento jest **řád u desk.** Komuž trh kladú ve dcsky“ x „(Item purgrable pražský když kam s úřadem jede) . . . a to nemá býti“.
Ed. CIB III 2, 204—205 [z tohoto rukopisu].

- {al} 214v—220r **[Zápisy sněmu zemského 1497.]**
 „Třetí sněm... Kniežata, páni, rytieřstvo, Pražané i města... rozváživše velikú potřebu královstvie Českého“ x „(O zhanění jeden druhého)... odprosil pro böh a pro Matku boží před pány“.
 Ed. AČ V, 465 a n. č. 51.
- {am} 220r—v **„List páně Perštajnského o to, což se soudu komornieho dotýče“.** [19. III. 1501 Hrad pražský.]
 Ed. AČ VI, 230—231 č. 11 (z tohoto rukopisu).
- {an} 220v **„Item in litteris clausis non debent testes nominari...“**
- {ao} 224r—229v **(Zápisy sněmu Svatováclavského 1479.)**
 „Annorum LXXIX... tito artikulové dole psaní sepsáni jsú... Práva. Item najprvé o práva aby bylo jednáno“ x „takového bude moci trestati jako neposlušného a rušitele obecného zemského svolenie“.
 Ed. AČ IV, 496—502 č. 23.
- {ap} 233r—240v **[Výťah z Majestas Carolina.]**
 „Vybránie z práv zemských, od Přemysla Oráče ustavená a najprv statuta ciesaře Karla takto. O rozlúčení měst od králuov českých. Ustavujem a nalézamy... aby budúci naši náměstkové, králové čeští... měst a hradův dole psaných nikterak od České koruny... neodlučovali“ x „(Měšťané nemají práva stavovati pána ani jeho lidi)... ale prázden hospodáře“.
 Srov. č. 104 (h), kde uvedena edice.
- {aq} 240v **„Znamenaj o mierách zemských“.**
 Totěž v textu {ac}, který je však na konci širší.
- {ar} 240v—241r **[Nález.]**
 1. „Stánie z nářku. Item když kto stojí k své při...“
 2. „Nález krále Vladislava... 1477⁰ [?] post festum Georgii [post 23. IV.] Item staré dcsky aby nahoře zuostavili...“ 3. 241r „Aliud... Aby žádný k svědomí nepoháněl prvé...“ 4. „Item žádný listem od úřadu aby nebyl obeslán“ x „leč by zvláštně bylo rozkázáno ode pánuov na plném soudu“.
 Ed. AČ V, 469 č. 51 C (částečně).

- (as) 241r—v „**Pankhart**“. „**Sebránek**“. „**Padúch**“. „**Chlap**“. „**Zlo-syn**“.
Výklady pojmu, totéž v rukopise KNM I F 23, ff. 150v—151r, Bartoš, Soupis I, 46 č. 215 a j.
- (at) 241v—242r [**Nálezy**.]
1. „O cizoložných ženách. Popadne-li jeden jednoho u své ženy...“ 2. „O lúpeži dětí. Item lúpí-li kto čie děti...“ 3. „O morděfích. Item všichni lúpežníci, morděři, žhářové...“ 4. 242r „O svádě v domu. Item stane-li se kde sváda“ x „30 šilink funtových peněz“.
- (au) 242r—243v „**O přísahách**“.
Formule přísah na soudě, konšelů, cechmistrů a j.
- (av) 244r—v „**Zahájený súd**“.
Formule řízení na městském soudě. Srov. texty (v, ad, af, ah).
- (aw) 244v „**Pokuta na konšely**“.
Totéž v textu (ae).
- (ax) 245r—253r [**Zápis Kutnohorského sněmu 1485**.]
„První sněm. Ve jméno božie... my Vladislav... artikule dole psané zřiedili... jsme. Nota de fide. Item najprvé, což se víery dotýče“ x „[O stavování takto]... tehdy muož jiný člověk... z toho zbožie právem staven býti“.
Ed. AČ V, 418—427 č. 31 (z tohoto rukopisu).
- (ay) 254r—255r [**Zápis sněmovního snesení o policejním řádu zem-ském 1492**.]
„Sněm obecní druhý. Léta božieho MCCCC^oLXXXXII^o kněžata a páni zemští... rytieřstvo, páni Pražané a poslové z měst... tyto věci dole psané... zřiedili jsú... O morděře a zloděje. Item najprvé, což se morduov a nešlechetného zlodějstva po silnicích dotýče“ x „[O silnici na Železných horách]... když by toho potřeba kázala“.
Srov. ed. AČ V, 440 a n. č. 42 [o fürstenberském rukopise str. 440 pozn.].
- (az) 255r—257r [**Sněmovní snesení 1494**.]
„O přidání artikuléch. Páni a vладыky, Pražané i jiná města na sněmě obecním... tyto artikule přidali. Znamenavše, že se neumenšují krádežové“ x „[Tito

sú o to byli u desk vysláni) ... jsúc k tomu zvláště vysláni. Et sic est finis“.

Ed. AČ V, 454—456 č. 46 (mj. z tohoto rukopisu).

- fba) 257v—258v **[Nález a výrok královské rady ve sporných věcech zemských, zvláště proti žádostem městského stavu.]**
 „O třetiem hlasu takto. Item což se třetieho hlasu dotýče“ x „(O měšckých knihách) ... a nepotřebie žádných přísah etc.“

Ed. AČ V, 397—398 č. 18 (pořadí článků se liší).

- fbb) 259r—260r **[Nálezy.]**

1. „Král se pány nalezli, aby žádný v České koruně ... nepřijímal žádného zemského zhubce...“ 2. „Jiný nález. Aby kniežata a páni, rytieřstvo, zemané, města, žádný cizozemcuom aby nic neodprodával...“ 3. „Nález krále Vácslava. Item když by kdy kto koho chlapem nazval...“ 4. 259v „De literis. Matei 4° za ciesaře Zigmunda. Item páni nalezli za právo o všecy věci a zvlášt o listy, neb jest mnoho listuov starých i nových v této zemi . . .“ 5. 260r „Primo Stephani K XVIII°. Páni nalezli..., aby všickni, ktožkoli jsú přirození zemané České země, aby byli všickni v zemi“ x „jako jiný psanec a zloděj“.

Ed. Reliquiae tabularum terrae I, 594—595 (text 5, 1), CIB III 2, 8—9 č. 5—11 (text 4, totěž v č. 104 i), 97 (text 2), II 2, 60—61 (text 3).

- (bc) 260v—274r **[Výpověď krále Vladislava ve sporu pánů a rytířů s městy 1502.]**

„Tuto znamenaj o páních, o rytieřstvu a o měšťanech sněm čtvrtaj. My Vladislav ... Majíce mnoho ruoznice a nesnázi, kteréž jsú v království tomto Českém mezi stavy panským s strany jedné, Pražany a jinými městy našimi ... vznikly“ x „a mají v trestanie naše i budúcích králův českých ... upadnutí“.

Ed. P. M. Weselský, ČNM 21/2, 1847, 422—440, 492—498 a AČ VI, 249—264 č. 18.

- (bd) 274v—275r **„Puohonové“ [Nálezy.]**

1. „Item najprv Pražané na kohož ortel a rozsudek udělají“ x 16. „(Item měštěnin s měštěním) . . . má se před měšckým soudem súditi“.

[be] 275v—276r „[Snesení, které] se stalo od krále Jeho Milosti s radů pánuov, rytieřuov, zeman i měst o sněmě etc. Najprv Jeho královská Milost ustanovil se jest . . . , aby všechny peníze české i moravské mince . . . brali za každú kúpi“ x „O lovu. Item žádný aby nehonil na druhého polích . . . bez jeho vuole etc.“

Články: O ladování obilí, O jezích, O honění na řekách, O ujiti čeledína, O žoldněřích, O šenkování piva, O kupcích. Nadpis zčásti při vazbě seřiznut.

[bf] 276v—279v **[Smlouva stavů českých o jednotě a pokoji na 32 let, potvrzená králem Vladislavem.]**

„Obecní sněm. Ve jméno svaté a nerozdielné Trojice. Amen. My Vladislav . . . znamenajíce . . . věci potřebné království našeho Českého . . . [277r] O papeži. Item . . . , aby Kompaktáta anebo smlúvy . . . byly držány“ x „[279r] mají u všech tří listuov ty listy přiznávacie klásti . . . [279v] Datum anno et die ut patet“.

Ed. AČ V, 389—393 č. 16 (mj. z tohoto rukopisu).

104

I d 16

Pap., 1451+XV², 107 ff. 21X15 cm, vazba mladší polokožená.

Skladba: {VI—6 ?, f. 6} + 4 VI + {VI—1, f. 65} + VI + {V—1, f. 86} + II (?) + V + {III+1}. Kustody a zčásti reklamanty na složkách 1—7 (= ff. 1—77). Za f. 3 chybí patrně 6, za ff. 54 a 81 po 1 listu. Ff. 82v—83r, 90r—103r, 104v—105v prázdná.

Písmo: 4 (?) ruce, A Bastarda textualis, 1451 (f. 58v), ff. 1r—81r (? a—1, od f. 78r přerušována jinou rukou?), 89v (? q); B kurentní písmo XVI. stol., ff. 81v—82r (? m—n), 103v—104r (r), 106r (s); C Gothica cursiva textualis, ff. 83v—89r (o—p); D Gothica cursiva currens, f. 107v (t); C a D z 2. pol. XV. stol. — Výzdoba: Prosté iniciálky, některé s perokresebnou výzdobou, nadpisy, některé reklamanty, podtrhávání a zdobení písmen červeně. — Vazba 2. poloviny XVIII. stol., bílá, na hřbetě tištěný titul (srov. níže v čele textového popisu) jako č. 5. — Na ff. 106v—107r: „Bázeň Páně jest začátek moudrosti . . .“ a zkušky písma, psané vlastním kodexu Janem Karlem z Karlhufu r. 1578. — Signatury: D V 21, 6487.

Základní část kodexu jsou texty (a—h) na složkách 1—7, psané rukou A a datované k r. 1451 (s datací souhlasí filigrán, var. Briquet

11787). Na dalších složkách, jež již nejsou značeny a liší se i papírem (Mezey, Codices, filigrán 148, var. Briquet 5547), jsou jednak o něco mladší dodatky ruky A (text I má datum 1454), jednak texty ruky C a přípisky rukou D a B. — Kodex byl předlohou něm. překladů textů (a—l) v č. 5.

Hanka, Přehled pramenů právních, 157—158 (F), Cechner 107, 109, 110.

Práva česká panská.

(a) 1r—19r

[Ondřej z Dubé Práva zemská česká.]

„Práva česká panská. Právo zemské jest dávno nalezené“ x „(Takto jest právo, když kto koho požene) . . . To je nyní vnově úřad přijal“.

Ed. Fr. Čáda, Nejvyššího sudího království Českého Ondřeje z Dubé Práva zemská česká, Praha 1930, 123—182 (rukopis A 10, o něm str. 95). Text uvnitř defektní, obsahuje články 10—19 (20) a (61) 62—154 edice, články 20—61 chybějí. Při převazbě kodexu bylo na začátku porušeno původní pořadí ff., správné pořadí: 1, 3, 2 (dále mezera), 5, 4, 6 atd. Srov. č. 103 (ai) a níže texty (d—e).

(b) 19r—41r

„Práva pána starého z Rožmberka.“

O komornících. Ktož pojme komorníka pražského na pohn“ x „{O obci znamenaj tuto} . . . [40v] a koupil se vši volí etc. [41r] Skonávajíž se práva, ješto je měl pán z Rozemberga“.

Ed. AČ I, 451—484 (rukopis F), další edice jmenuje Výbor z české literatury od počátků po dobu Husovu, Praha 1957, 819. Srov. č. 103 [s].

(c) 41r—58v

„Počíná se **Řád práva zemského** a najprv o hlavu. Když by kto chtěl z hlavy bratra svého neb jiného přítele koho pohnati“ x „(A když by ten rok minul) . . . což chce jako z svých dědických etc.

Skonávají se Práva panská zemská česká léta narození syna božieho tisícieho etc. padesátého prvnieho“ [1451].

Ed. AČ II, 78—135 (rukopis F), další edice jmenuje Výbor, 819. Podle nadpisu na f. 1r i kolofonu na f. 58v texty (a—c) sdruženy v 1 celek, jehož titul převzat na hřbetě pro celý sborník.

(d) 58v—62v

[Ondřej z Dubé Pojednání o nejvyšších úřednících.]

„O tom, což který úředník od které věci má bráti etc. [59:] Hotovi jsúc každému k jeho potřebě vždycky“ x „(Pravil sem krátce) . . . ještíf [!] chci více tvého užitečného a počestného praviti“.

- Ed. Čáda, op. c. v [a], 116—122 (články 2—9), o vztahu této předmluvy k Právům zemským českým 28 a n.
- [e] 62v—63r **[Ondřej z Dušé Věnování králi Václavovi.]**
 „Najosviecenějšími [!] kniežeti a pámu [!], pánu Václavovi“ x „a stran ndržeti. Amen“.
 Ed. Čáda, op. c. v [a], 115—116 (článek 1) a Výbor, citovaný tamže, 804—805. O Věnování a jeho vztahu k Právům Čáda 27.
- [f] 63r—v „Tuto jest, **když by kto chtěl koho držeti dlúho na útociech.**
 Když by kto koho chtěl na úrociech [!] držeti dlúho“ x „neb nemóžeš jeho déle na útociech držeti“.
 Ed. CIB II 2, 98—99.
- [g] 63v—64v **„Kdyby kto koho chtěl pohnati,** an své dědiny jiným zapsal“ x „nebo do smlúvy o své právo etc.“
 Ed. CIB II 2, 99.
- [h] 64v—77r **[Majestas Carolina.]**
 „Počíná se Řád České koruny ciesařem Karlem potvrzený a najprvé o vieře cierkve svaté tak, jakož dole stojí psáno etc. [65r] Svatú Trojici, v jednotě tři osoby“ x „[O korunování krále i králové]... aby ve cti a v chvále spolu v jednotě přebývala etc.“
 Zkrácený překlad, ed. AČ III, 68 (75)—124 (otisk P 2). Srov. č. 103 (ap).
- [i] 77r—78r **[Nález panšký za císaře Zikmunda o listech. 8. III. 1437.]**
 „Item o vŕecky listy, že mnoho jest listuov starých i nových v této zemi“ x „[Item listové svěřování]... aby ti listové byli vráceni“.
 Totéž v č. 103 (bb 4).
- [k] 78r—79v **„Ustanovenie a zjednanie pánuov a zeman země České za ciesaře Sigmunda krále českého.**
 Nalezeno a ustaveno: Jakž jest bylo od starodávna bráno od desk“ x „[Item kdež sú komu lidé sběhlí z dědin]... takový by učinil proti právu a řádu zemskému“.
 Ed. CIB III 2, 7—8 č. 1—4.
- [l] 79v—81r **„Za krále Ladislava panští nálezové léta padesátého čtvrtého.**
 Páni na plném súdě nalezli jsú za právo... Již po tento dnešní den ktož na koho útok vloží“ x „[Item

ktož by koli z menších úředníků od dnešního dne co koupil) . . . po kterých by jemu kladeno ve dcky bylo. Actum anno domini MCCCCLIII feria V^a in die Procopii“ [4. VII.]

Ed. AČ III, 312—314 č. 187 a Právník II, 1862, 37—38.

- (m) 81v „Počíná se **vejklad snův**, kteréž složil sv. Jozef, byl [!] u vězení krále Faraona. Jestliže by se snilo tobě . . . A znamená štěstí“ x „M znamená bolest a nemoc“///
Přípisek ruky B, konec chybí (za f. 81 ztracen list).
- (n) 82r [**Devět kusů spásy.**]
///„pro Pána Boha rozdal. A tak kdož těchto VIII kusuov bude pilně z víry ostříhati“ x „v nebesích přebývati“.
Přípisek ruky B, dochován jen závěr textu (4 řádky), srov. při textu {m}.
- (o) **83v—85r** **Práva písařská.**
83v [Předmluva.] „Tuto Práva písařská, jakž se dole píše, ač práva slovú“ x „rač k tomu také přivolati starého“.
83v—85r „Požitky úřadu desk zemských . . . Nejprvé: Od vkladuov ve dcky obecných, trhův“ x „Item vrátnému u desk na každý týden čtyři groše“.
Marginální poznámky touž rukou C: „Placet“, „Non placet“ a j. Ed. CIB III 2, 205—207 [z tohoto rukopisu].
- (p) 85r—89r „Tuto se vypisují **úředníci zemští** větčí . . . První jest úředník komorní [!] nejvyšší“ x „[Item tak v sumě zbeř, žeť jich jest všech sedm] . . . doňavadž lepšího a pilnějšího ot můdřejších naučení nenajdeš“.
O úřednicích nejvyšších, menších i jiných. Ed. CIB III 2, I—VI [z tohoto rukopisu].
- (q) 89v [**Poznamenání pňhonů. Nálezý.**]
„Najprvé o dědicství troj pňhon“ x „Item komorník nemá poháněti na koni“.
Srov. ed. CIB II 2, 257—259 [Officium circa tabulas terrae].
- (r) 103v—104r [**Účty z r. 1599.**]
Záznamy o vydáních při sklizni ječmene „v Šlacích pod Panáčkovou vin[i]cí“ v Strašnicích {mzdy a strava nádeníků}. Přípisek rukou B.

- (s) 106r „**Léta Páně 1599** v tu sobotu po sv. Janu Křtiteli [26. VI.] **obnova jest rada v Novém Městě pražském...**“
Seznam jmen rychtáře, primase a konšelů. Přípisek ruky B.
- (t) 107v **[Listy.]**
Koncepty 2 listů o majetkových záležitostech, v druhém zmínka o králi „jest v Rakúsech 12 zámekv dobytých těch, jako byl ciesař rozzastavoval, a také slyším, že by Jeho Milost již rád v Čechách byl“. Přípisek ruky D. Pod textem čes. poznámka se zmínkou o jezuitěch (XVI./XVII. stol.).

105

I d 17

Pap., 1488+1489, 82 ff. 21,5×16 cm, vazba mladší polokožená.

Skladba: [a] (IV—1, f. 7) + 2 IV + II (f. 27) + [b]: 3 III + 2 IV (f. 61) + [c]: (IV—1, f. 68) + V (f. 78) + [d]: II. Reklamanty, v [a, c] psány svisle. Před ff. 1 a 62 chybí po 1 listě. Ff. 27r—v, 28v—29r, 60r—v, 61v, 78r prázdná.

Písmo: Základní ruka A = Vilém z Rýzemberka, Bastarda (?), 1488 Lipsko (f. 26v), 1489 tamže (f. 77v), přerušena rukou B, Humanistika cursiva textualis, na ff. 28r a 57r—v a rukou C, Bastarda (?), na f. 46r—v. — Výzdoba: Marginální figurální perokresby na ff. 16r, 18r, 31r, 50r, 71v, 74v, 76r. Iniciálky s perokresebnou výzdobou, některé s figurálními motivy, např. na ff. 1r, 28r, 29v, 30v (někde iniciálky nedoplněny). Representanty. Nadpisy, některé glosy a zdobení písmen červeně. — Vazba XIX. stol. jako č. 2, na hřbetě zlatený titul.

V kodexu marginální a interlineární komentář lat. i čes. rukou A, ručky. Na ff. 61r a 78v lat. poznámky a zkoušky písma, na f. 77v: „Bartholomeus de Crumnovia est latro et vilissimus biro“ (soud.).— Signatura: 6488.

- (a) 1r—26v „**Comedia Leonhardi Arethini**“ **[Gracchus et Pollis-cena.]**
- 1r „Prohemium. Corripio matres gnatas ne numina ducant sanctorum“ x „que mea Musa notat, ne despicere credere, lector“.
- 1r—v „Argumentum. Adolescens quidam nomine Graccus, [1v] filius cuiusdam senis Macharii“ x „in optatam metam mira calliditate perducit. Hec est summa comedie, sed eam poeta miro modo delatat etc.“

- 1v—26v „Graccus adolescens. [2r] Actus primus. E hem vellem Hercle hodierna die infausta me deglutisset febris“ x „[Actus quintus]... Calpurnia: ... Omnia intus rite et solenniter expedientur. Iterum valet. Valet.
Comedia Leonardi Aretini explicit feliciter per me Wilhelmum de Rysmberg in Lipsik 1488“.
GW 5610—5611.
- (b) **28r—59v** [**P. Terentii Afri Eunuchus.**]
28r [Argumentum.] „Meretrix adolescentem, culus mutuo amore tenebatur“ x „miles quoque in partem meretricii amoris receptus illuditur“.
29v—59v [Actus I.] „Phedria. Parmeno. Quid igitur faciam?“ x „[Actus IV, 59r] Thais: ... [59v] quem deffenso-rem paro. Thraso. Gnato. Sanga. Chremes. Thais“///
Text nedokončen, od IV, VI 32 chybf. Srov. č. 149 [c].
- (c) **62r—77v** [**Vitalis Blesensis**] **Geta.**
62r „Argumentum comedie Getę. Grecorum studia nimumque diuque secutus“ x „ira tepet“.
62r—v „Prologus. Carmina composuit voluitque placere poeta“ x „et sibi pulcer eat et sua solus amet“.
62r „Persone istius comedie“.
62v—77v „Arde in Alcmenam Saturnius atque beatum“ x „Birrea, Geta hominem se fore. Queque placent. Sorte supernorum scriptor libri pociatur, morte malignorum destructor libri moriatur. Comedia Gete explicit feliciter per me Wilhelmum de Rysemberg alias de Sswihow in alma universitate Lipczeni anno domini etc. LXXXVIII [1489] Iesu Christi. Sit laus deo“.
Ed. G. Cohen, La „Comédie“ latine en France au XIIe siècle I, Paris 1931, 34—57. O díle, vzniklém c. 1160, Manilius, Geschichte III, 1016 a n.
- (d) 79r—82v „**Carmen elegiacum Alde pulcherrime virginis.**
Hac quicumque via tendis, studiose viator“ x „ossa remanserunt nostra inhumata feris“.
Srov. L. Bertalot, Humanistisches in der Anthologia latina, Rheinisches Museum für Philologie NF 66, 1911, 63 a n., pozn. 11 (rukopisy). Ediči uvádí Podlaha, Soupis II, 335 č. 1469 (ff. 119r—122r).

106 I d 18

Pap., XVII. ex., 15 ff. 21,5×17 cm, vazba mladší lepenková.

1 ruka. — Vazba XIX. stol., podobná č. 4. — Exlibris jako č. 28. — Datování: Terminus a quo je r. 1691, k němuž sahají deníkové záznamy.

1r—14v

„Journal du Règne de Louis le Grand.

1638 septembre 5. La naissance de Louis XIV., roy de France“ x „1691 décembre 21. Montmeillane pris en 30 jours par Maréchal de Catinat“.

Deníkové záznamy, vztahující se ponejvíce k životu a vládě Ludvíka XIV. a soudobé Francii.

107 I d 19

Pap., XVIII., I+165 ff. 21,5×17 cm, vazba dobová polokožená.

1 ruka. — Vazba 2. poloviny XVIII. stol., na hřbetě tištěný titul jako č. 5. — Signatura: D VII 1, 6489.

1r—v, 1r—163v

Böhmische Landtäge vom Jahre 722—1526 [—1548].

„Das erste Buch die von anno 722 bis zur Zeit Kaisers Ferdinandi des Ersten... in Böhmen gehaltene Landtäg enthaltend. [Iv] Dem freundlich lieben Leser ist anzumerken... Die Böhmen seind mit ihren böhmischen Fürsten in das [1r] Böhmerland den 15. Julii des... 644... Jahrs... kommen“ x „[Nun folget die mittlere... Abtheilung die von der Zeit der Regierung Ferdinandi 1^{mi}... vorgeloffene Begebenheiten enthaltend)... Anno 1548 war kein Landtag“.

Pramenem práce byla podle f. 101r sněmovní snesení v Hájkově kronice, srovnaná s deskami zemskýmí. Titul na hřbetě. Srov. č. 174 (a) a č. 180.

108 I d 20

Pap., XV. med., 106 ff. 22×15,5 cm, vazba dobová kožená.

Skladba: 8 VI + (VI—2). Reklamanty. Za f. 106 chybějí 2 listy. — Písmo: 1 ruka, Bastarda. — Výzdoba: Prosté iniciálky červeně, zdobení písmen žlutě. Representanty. — Vazba: Desky prkénkové, potah hnědý, zdobený rýhováním, kování (po 5 puklách na každé desce).

i obě spony chybějí. — Na f. 1r: „Hunc librum dono accepi a meo familiarissimo condiscipulo Andrea Gampero. Sum Caspari Puckeram. Anno 1589“ a nezřetelný monogram jako č. 40. — Signatura: 6490.

Datování podle písma a filigránů (var. Briquet 14514 a 14516, srov. také Mezey, Codices, filigrán 75; dále var. Briquet 14724). K lokalisaci kodexu srov. poznámku k textovému popisu.

1r—106v

[M. Albici Regimen corporis humani auctum.]

„Incipit Medicinale optimum et perutile. Pro corporis sanitate conservanda hec compendiose duxi ascribenda, nam duo tempora plus complexioni vestre magis inconveniencía, videlicet autumpnus et yemps...“

Základ textu je spis M. Albíka Regimen corporis humani, Thorndike-Kibre, Catalogue 1131, srov. např. Hübl, Catalogus, 285 č. 257, sign. 53. h. 9., ff. 113v—121r, jehož explicit „abstineatis potius“ je v křivoklátském kodexu na f. 10r. Text obsahuje pokyny pro řádnou životosprávu, poučení o chorobách a jejich léčení, o účincích rostlin a pokrmů i předpisy pro přípravu léků. Na ff. 104r—106v něm. překlad i výklad lat. názvů rostlin, užívaných v lékařství, výklad o váhách a jejich značky. V textu citován Hippokrates, Dioskurides, Galenos, Avicenna, M. Alexander Physicus a zvláště M. Albík (na ff. 17v: „Anno domini M^oCCCC^oXXII^o currente hec collegit... dominus Albicus in Wratislavia“, 37r „Ita M. Albicus fecit regi Bohemie“ a j.).

V lat. textu něm. i čes. slova, např. na ff. 5r „medium zeitlikonem“, 16v „orexi id est zháha“, „vlaský kmín“, 21v „pomeranče, limones“, „item rozinky, uva passa“, 33r „valet divizna cocta“, 35r „de feno aut de otava“. Marginální lat. a něm. poznámky (výklad a překlad), soud. i mladší, ručky.

109

I d 21

Pap., XVIII², IV+196 ff. 22×18 cm, vazba dobová kožená.

1 ruka. — Část titulu na f. 1r, jméno autora na f. 7r a nadpis s iniciálkou na f. 38r předepsány k ozdobnému provedení, ale nedoplněny. — Vazba hnědá, na hřbetě zlacený titul. — Na f. 1r: „Excellentissimi domini auctoris donum. R. m. pr.“ (soud.). — Signatura: D V 6.

Datování: Terminus a quo je r. 1759, uvedený v chronogramu na konci díla.

1r—193v

Francisci Xaverii comitis de Wiežnik „Compendium historicum regni Bohemiae cum praemissa dissertatione de huius regni statu politico.“

2r—7r [Dedicatio.] 8r—37v „Dissertatio praeliminaris de regni Bohemiae statu politico. Caput I. Bohemia est alte jacens“ x „[Caput III § VIII] . . . ut irrevocabilem evicit“. 38r—193v „Historia regni Bohemiae. § I. Bohemiam antiquissimis temporibus habitatam fuisse“ x „[Maria Theresia] . . . ut cum tota Bohemia mihi acclamare liceat: Regia Nestoreo Theresia floreat aeVo, hostis teLa Deo praeside Laesa CaDant“ [= 1759].

Dílo, dokončené 1759 a věnované arcivévodovi Josefovi (II.), pojednává v úvodní rozpravě o zeměpisných, správních a hospodářských poměrech země, o jejích obyvatelích a jazyku, o panovníku a jeho hodnostech, znaku a poměru k Říši. Ve vlastním textu o 2 hlavách popisuje české dějiny od dob bojského osídlení až do vlády Marie Terezie, a to podle panovníků, počínajíc Rudolfem I., jímž Habsburkové dosáhli poprvé českého trůnu. Výklad se odvolává vedle cizích děl na Zbraslavskou kroniku, Životopis Karla IV., Bartoška z Drahonice, Dubravía, Hájka, Sixta z Ottersdorfu, publicistiku z doby bělohorské, na Stránského, Slavatu, Balbína, Pešinu, Tannera a Bořka, zčásti dochované jen v rukopisech. Jméno autora, pozdějšího presidenta apelačního soudu a nejvyššího hofmistra a soupeře Karla Egona z Fürstenberku, uvedeno na konci věnování. Totéž v rukopise KNM VI B 9, Bartoš, Soupis II, 5 č. 1848. Srov. č. 4 a 55.

110

I d 22

Pap., 1765, X+106 pp. 22,5×18 cm, vazba dobová kožená.

1 ruka. — Titulní list (p. V), věnování (s fürstenberským erbem, p. VII), pp. 80 a 104 i některé iniciálky zdobené perokresbou, někde s figurálními motivy. — Vazba 2. poloviny XVIII. stol., potah z červeného safiánu, zdobený zlacením, na hřbetě titul, jako č. 21. — Signatury: 4269 (na hřbetě), II 27; Fürstenbergiana M 1.

V—X, 1—104

„Manuel de campagne ou Formule des médicaments, où l'on trouve en abrégé l'instruction nécessaire pour employer les drogues, qui sont contenues dans cette pharmacie pour les maladies, aux quelles on est le plus sujet et le plus communement exposé

dans les voyages et les campagnes éloignées des plus prompts secours. On y trouvera aussi détaillés les moyens de se porter soi-même le soulagement, dont on peut avoir besoin, en attendant de meilleurs avis, si le cas l'exige. Par J. B. C. xxx, ancien chirurgien aide-major des gardes françaises et suisses, premier élève des messieurs Faget et membre de faculté de Prague année 1765".

VII—VIII [Dédicace.] IX—X [Préface.] „Avis. Par le titre, que j'ai donné à ce manuscrit" x „pour le traitement de toutes ces maladies". 1—80 „Chapitre premier des maladies externes et de celles qui arrivent le plus communement. Des contusions. Les contusions sont la suite pour l'ordinaire d'un coup reçu" x „Chapitre dix-huitième des maladies internes, VI° Des palpitations de coeurs) ... qu'on en voit l'exemple tous les jours". 81—96 [Ordonnances.] 97—100 [Relevé des médecines.] 101—104 [Registre des maladies.]

Přručka, informující o lehčích onemocněních a o způsobu jejich léčení, věnovaná Karlu Egonu I. z Fürstenberku. Autorem by mohl být Josef Blažej Maggeth Czernitzký, srov. Neuer Prager Tytular- und Logtaments-Calender ... auf das 1765. Jahr, 48.

111

I d 23

Pap., XVIII., 22 ff. 23×18,5 cm, vazba mladší poloplátěná.

Vazba XIX. stol., na hřbetě zlacený titul, jako č. 4. — Signatura: 6491.

1r—22v

Übergabe der Ober-Lausitz. 1636.

1r—4r [Ferdinand II. tritt an den Herzog Johann Georg von Sachsen die Markgrafentümer Ober- und Nieder-Lausitz als Lehen der Kron Böhmen ab 16. II. 1636 Wien.] 4v—20v „Instrumentum traditionis sub dato Görlitz den 14/24. Aprilis anno 1636". 21r—22v „Loszehlung der Stände-Aid und Pflicht". [24. IV. 1636 Görlitz.]

Verzeichnis Oberlausitzischer Urkunden 2, Görlitz (1824), 306—307. Titul na hřbetě.

112

I d 24

Pap., XVIII., II+ 626 pp. 23,5×18 cm, vazba dobová kožená.

Původní paginace. — 1 ruka. — Podtrhávání nadpisů zeleně. — Vazba hnědá, hřbet zlacený. — Signatura: 6492.

1—624

[Commentarius in Philippi Reinhardi Vitriarii Institutionum iuris publici Romano-Germanici librum III.]

„Liber tertius. Methodo Institutionum Iustinianeum observata autor libro 1. de personis egit“ x „(Titulus decimus quintus. De superioritate territoriali. § 1) . . . per pacem enim Westphalicam haec superioritas territorialis mirum in modum“///

Univerzitní výklad III. knihy Vitriariova díla o veřejném právu Říše římskoněmecké, jehož 1. vydání vyšlo v r. 1686. Opis není úplný, komentář končí při 15. titulu, zatímco III. kniha má titulů 18. Srov. č. 77.

113

I d 25

Pap., XVIII², 212 ff. 23,5×18 cm, vazba dobová kožená.

2 ruce, A ff. 1r, 8r—212r (b—d), B ff. 4r—6r (a). — Vazba: Potah z červeného saflánu, zdobený zlacněním, na hřbetě: „Orazio Toscano“ (zlaceno), jako č. 21. — Signatura: 6493.

1r—212r

„Le Ode e gli Epodi di Quinto Orazio Flacco, trasportati in rime italiane da Roberto di Sanseverino“.

(a) 4r—6r

„Vita d'Orazio Flacco da'suoi medesimi scritti compilata“.

Stručné životopisné údaje, připsané rukou B (začátek na f. 4r s nepatrnou obměnou znovu na f. 5r—v), nedokončeno.

(b) 8r—170v

Le Ode.

„Libro I. Ode I. A Mecenate. [Argomento.] Diversi essere gli studi . . . Mecena d'atavi monarchi sangue“ x „(Ode XV. Lodi d'Augusto) . . . viventi ancor', daremo e laudi e voti. Fine dei libro IV“.

(c) 172r—208v

„Libro degli Epodi.

Epodo I. A Mecenate. [Argomento.] Orazio brama girsene con Mecenate . . . Tu su Liburnie barche/ten'vai, Mecena amico“ x „(Epodo XVIII. Risposta di Canidia) . . . contro te solo, Canidia invalida?“

- [d] 209r—212r „Epodo XIX. **Carme secolare.**
Ad Apolline e Diana. Preghiere per la salute d'Augusto e dell'Impero di Roma. Coro insieme di fanciulli e di donzelle. Febo e di selve, o tu, gran'dea Diana“ x „tal'sia la mente! Fine“.
V záhlaví básní uváděn jejich stručný obsah. Srov. č. 115 (c—e) a 117 (b—d).

114

I d 26

Pap., XVIII., I+51 ff. 25×16,5 cm, vazba dobová kožená.

1 ruka. — Vazba: Potah z červeného safiánu, zdobený zlacením.

1r—50v

„Il trionfo della fedeltà“.

2r „Argomento“. 2v „Personaggi“. 3r—v „Mutazioni“. 4r—50v „Atto I. Scena I. Bosco sacro . . . Clori, indi Fileno. Clori: Almen fra queste selve posso al fine sfogar' i miei sospiri“ x „[Atto III., Scena ultima [VIII] Coro: . . . che le misere vicende del dolor felice rende la serbata fedeltà. Il fine“.

Milostná pastýřská hra o 3 dějstvích. Osoby: Tirsi, Fileno, nymfy Nice a Clori. Dějiště v Arkádií.

115

I d 27

Perg., XIII., V+98 ff. 25×15 cm, ilum., vazba mladší polokožená.

Jihoevropský pergamen. Skladba: (a—b) III (f. V) + (c—h): 11 IV + III (f. 94) + (a): II. Prvého listu 1. složky užito jako předního přídeštf. Foliace XVI. stol. Text na ff. IIIr—IVv a 95v psán ve 2, na f. 96v ve 3 sloupcích. V části ruky A 39—40 řádků. Ff. Ir—v, Vr, 94v—95r, 96r, 98r—v prázdná.

Písmo: Základní ruka A, Gothica textualis primitiva, ff. 1r—94r (c—h); B = Guillelmus Pontensis, Gothica notularis, XIII./XIV. stol. Gap (f. 95vb), ff. IIv—IVvb, 95va—97va (a). V kodexu marginální a interlineární komentář několika rukou soud., XIV. a XV. stol. {Gothica notularis, cursiva}, z nichž nejmladší C začíná již na f. IVv výkladem o autorovi (b). Zpočátku se ruce střídají, od (f) převládá ruka C (v textovém popise při c—e zachyceny starší vrstvy komentáře, od f mladší). — Výzdoba: Celostránková miniatura na f. IIr:

v horním poli sedící postava malíře, v dolním obluda s lidskou hlavou, koňským trupem a předními nohama, křídly a rybím ocasem (Ars poetica 1—4), 19×9,5 cm. Iniciálky malované, některé s figurálními a zoomorfními motivy, větší na začátku děl a knih, menší na začátku básní, v. 2—13 řádků. Nadpisy červeně, zdobení 1. písmen veršů, nadpisů i počátečních veršů žlutě, některé incipity několika-barevně. 3 perokresby lidských polopostav na ff. IVr a 97v (mladší). — Vazba XIX. stol.

Na ff. IIr: „Ego B[...] ss.“, 98v: „Ego Franciscus [?] Lux [?], notarius de Pist[oia?] ss.“ (XIV./XV. stol., vlastnické poznámky?), na f. 97v nezřetelné záznamy. — Signatury: 240, 90, 4263 (všechny na hřbetě), III 11, L 10, 6496.

Datování: Hirsching klade kodex do XIII. nebo XIV., Schottky 424 do konce XII., mladší literatura správně do XIII. stol. Kodex italského původu.

Hirsching 287 č. 40, Kelle, Die klassischen Handschriften, 15—17 č. 4.

- (a) IIv—IVv, [Quaestiones et probationes logicae cum notatis et
95va—97va versibus.]

Přípisky rukou B. F. 95vb: „Si vis scire, quis ego sum, qui compono hos rimulos, Guillelmus vocor Pontensis... Ad presens me retinuit Vallis Pinguis, qui dicitur, interpretatur civitas Vapincensis... ego Baalardina...“.

- (b) IVv, Vv „Vita, titulus, numerus librorum, qualitas, intentio“.
„Oratius Flaccus satyricus et lyricus poeta libertino patre Venusii nascitur“ x „et utitur hac metri compositione cantibus tribus“.

Přípisek rukou C. Titul na f. Vv.

- (c) 1r—37v [Q. Horatii Flacci Opera cum commentariis.]
Carminum libri IV.

„Mecenas atavis edite regibus“ x „[A]divum Augustum... progeniem Veneris canemus. Finit Horatius. Carminum liber IV. explicit“.

[Commentarius marginalis.] „Intentio Horatii est per totum istum librum transferre Yliricum carmen de greco in latinum“ x „quia Augustus primo de occidentalibus triumphavit“.

- (d) 37v—41v „Incipit Epodon [liber].
Ibis Liburnis inter alta navium“ x „(In Canidiam) ... plorem artis in te nichil agentis exitum. Explicit Epodon“.

[Commentarius marginalis.] „Iste liber dicitur Epodon“ x „Ponit minas et arrogantias Canidi [?] contra istum“.

Na f. 37v marginální poznámka: „Quedam clausula et finis superioris est versus inferior“ x „ut per illum invectives scribantur“ (soud.).

- [e] 41v—42v „Incipit **Carmen seculare** in Apollinem et Dianam proseutice. Phebe silvarumque potens Diana“ x „doctus et Phebi chorus et Dianę/dicere laudes. Explicit“.

[Commentarius marginalis.] „Scribit solennitates et laudes decantandas a Romanis“ x „Hec dic propter filium Exculapium bonum medicum medicinis“.

- [f] 42v—48v „Q. Horatii Flacci **De arte poetica** liber incipit. Humano capiti cervicem pictor equinam“ x „non missura cutem nisi plena cruoris, hirudo“.

Srov. miniaturu na f. Iir.

[Commentarius marginalis.] „Humano capiti. Fortasse magis epistola quam opus debet dici“ x „sua mala recitata“.

- [g] 48v—67v **Epistolarum libri II.**

„Q. Horatius Flaccus. Epistolarum liber primus incipit. Prima dicte michi, summa dicende Camęna“ x „(Ad Florum) . . . rideat et pulset lasciva decentius ętas. Q. Horatii Flacci Epistolarum liber secundus explicit“.

[Commentarius marginalis.] „Prima. Flacci Oratii poete satiri et lyrici in his duobus Epistolarum libris pro materia debet assumi virtutum exploratio“ x „satis hucusque dedisti operam vitilis“.

- [h] 67v—94r **Sermonum libri II.**

„Incipit Sermonum I^{us}. Qui fit, Mecenas, ut nemo, quam sibi sortem“ x „(Ad Fundanium) . . . Canidia afflasset, peior serpentibus astris [opraveno na:] Afris. Explicit“.

[Commentarius marginalis.] „Qui fit. Materia in hoc opere sunt vitia Romanorum plurima“ x „serpentes multum pestiferi sunt“.

O rukopisném dochováni Horatiova díla, edicích a literatuře Geschichte der Textüberlieferung I, 394—396, 593. Srov. č. 113 a 117.

Perg., XV., 86 ff. 23×16,5 cm, notace, vazba mladší kožená.

Skladba: 10 IV + {IV—2}. Na začátku chybí nejméně 1 složka, za f. 86 2 listy. — Písmo: 1 ruka, Gothica textualis formata. — Výzdoba: Větší iniciálky s perokresebnou výzdobou modře a červeně nebo červeně a hnědě, ostatní prostě červeně nebo modře. Rubriky (některé připsány dodatečně) a zdobení písmen červeně. — Notace chorální rhombicko-virgální, osnova o 4 linkách. — Vazba: XVI. stol., desky prkénkové, potah světle hnědý, zdobený razítkovým a válečkovým slepotiskem, kování (nárožnice a středové kování), ze 2 spon 1 chybí. Na hřbetě: „Agenda 25“ (XVII./XVIII. stol.). Na zadním příděstí: „S tím Pán Bůh s námi 1659“. — Signatury: 4262 (na hřbetě), III 7, R 18.

Kodex patrně cizího původu (srov. poznámku k textovému popisu), nejpozději v polovině XVII. stol. bylo ho však již užíváno v českých zemích.

1r—86v

[Rituale.]

1r—3v [Benedictio aquae.] 3v—11r Ordo ad catheizandum infantes. 11r—21r Ordo visitandi et inungendi infirmos. 21r—31v Commendationes animarum. 31v—32v Benedictio sponsi et sponse. 32v—33r Introductio mulierum post partum. 33r—v Benedictiones radicum in festo Kathedre b. Petri ap., 33v—40r cereorum in festo Purificationis Marie virginis, 40r—46r cinerum in Capite ieiunii, 46r—56v in festo Palmarum. 56v—61v Ordo salutandi crucifixum in die Parasceves. 61v—76v Benedictiones in vigilia Pasche, agni Paschalis, carnis, butiri et casei, panum et ovorum, 76v—78r in vigilia Penthecostes, 78r—v uvarum et fabe in festo Sixti, novi vini, 78v—80v herbarum in Assumptione b. Marie virginis, fructuum, novarum frugum, salis et aque ad segetes, aque cum ligno s. crucis, 80v—82r avene in die b. Stephani prothomartyris, 82r—84r vini in die s. Iohannis ev. 84r—86v Inicia quatuor evangeliorum in festo Corporis Christi in processione.

Text na začátku i na konci defektní. V litaniích na f. 63r—v se čeští světci nejmenují.

Perg., XV², 157 ff. 24×16 cm, ilum., vazba mladší polokožená.

Skladba: 15 V + (IV—1). Reklamanty (psány svistle). Za f. 155 chybí 1 list. 26 řádků. Ff. 84v, 155v—156r prázdná. — Písmo: 1 základní ruka A, Humanistica cursiva textualis, od f. 2v zběžnější, na f. 5r řádek 10—16 patrně přerušena soudobou rukou B, Humanistica rotunda. Marginální a interlineární komentář několika rukou zvláště na ff. 1r—84r (a—d, dále řídký); základní vrstva, zachycená v textovém popise, psána patrně rukou A, další ruce zběžnější a mladší. — Výzdoba: Větší iniciály malované a zlacené na začátku děl a knih, v. 4—5 řádků, s výběhy, na f. 1r s bordurou po 3 okrajích strany s erbem (vyškrabán), figurálními a zoomorfními motivy; ostatní iniciály prosté, střídavě červeně a modře. — Vazba XVIII. stol., hnědá, na zlaceném hřbetě latinsko-francouzský titul.

Na f. 1r: „1612“ (?) a rasura (vlastnická poznámka?), na ff. 156v—157r italské a lat. citáty, řecká abeceda aj. (XV./XVI. stol.). — Signatury: 135 (tištěno, XVIII./XIX. stol.), 4265 (obojí na hřbetě), III 12, C 4, 6494.

Datování: Hirsching a B. Lifka, Křivoklát. Státní hrad a okolí, Praha 1954, 20 kladou kodex do XIV. stol., podle písma a výzdoby vznikl však později, nejspíše až v 2. polovině XV. stol. Kodex italského původu. Byl zakoupen Karlem Egonem I. z Fürstenberku v Paříži z knihovny vévody de la Vallière za 100 francouzských liber.

Hirsching 287 č. 39.

[Q. Horatii Flacci Opera cum commentariis.]

(a) 1r—10r

De arte poetica ad Pisones.

„Humano capiti cervicem pictor equinam“ x „non missura cutem nisi plena cruoris, hyrundo“.

Titul připsán mladší rukou.

[Commentarius marginalis.] „Hunc librum De arte poetica scripsit Oratius ad Pisones“ x „irudo vero sanguis [...]“.

(b) 10v—70v

[Carminum libri IV.]

11r „Maecenas attavis edite regibus“ x „(Phebus volentem prelia me loqui) ... progeniem Veneris canemus“.

10v [Commentarius.] „Hac ode Horatius varia esse hominum studia“ x „porro deinde rustice rei studium“.

11r—70v [Commentarius marginalis.] „Oda grece, cantus latine dicitur“ x „quod ab ea originem habuit“.

(c) 70v—82v

[Epodon liber.]

„Ibis Liburnis inter alta navium“ x „(Iam iam efficaci do manus scientię) . . . plorem artis nihil agentis exitum“.

[Commentarius marginalis.] „Metrum hoc iambicum dicitur“ x „cum possim maiora“.

(d) 82v—84r

Carmen seculare.

„Phebe silvarumque potens Diana“ x „doctus et Phebi chorus et Dianę / dicere laudes“.

Titul z marginálního komentáře.

[Commentarius marginalis.] „Carmen seculare ideo sic appellatur“ x „et sic statuere“.

(e) 85r—114r

[Epistolarum libri II.]

„Prima dicte mihi, summa dicende Camena“ x „(Flore, bono claroque fidelis amice Neroni) . . . rideat et pulset lasciva decentius ętas“.

(f) 114r—155r

[Sermonum libri II.]

„Qui fit, Mecenas, ut nemo, quam sibi sorte[m]“ x „(Ut Nasidieni iuuit te cena beati) . . . Canidia afflasset, peior serpentibus Afris“.

Srov. č. 113 a 115 {c—h}, kde uvedena literatura.

118

I d 30

Pap., XVIII², 104 (recte: 94) pp. 24X17 cm, vazba dobová kožená.

Původní paginace, chyba: pp. 55—64 vynechány. — 1 ruka. — Signatory: 4268 (na hřbetě), C IV 20, II 28; Fürstenbergiana G 2.

Kodex, náležející patrně dceři Eleonory Valdštejnové Marii Anně, se dostal do fürstenberské knihovny v souvislosti s jejím provdáním za Josefa Viléma z Fürstenberku, jenž sňatkem získal Křivoklát. Srov. č. 177 a 179.

1—101

„Gottseeliges Leben und Tod Ihro . . . Excellenz . . . Eleonora, geboren und verwüttlbtten Gräffin von Waldtstein.

Erster Absatz. Von ihren ersten Jahren. Eleonora,

geboren in der keis. Residenzstatt Wien“ x „[Letzter [9.] Absatz. Von hinterlassenen Denkmalen ihrer Tugenden] . . . und ist gehorsam worden büs in Tod. O. A. M. D. G. D. H.“

Životopis hraběnky Eleonory (1687—1749), manželky Jana Josefa z Valdštejna, jež po ovdovění vstoupila do karmelitánského kláštera v Praze.

119

I d 31

Perg., X., 32 ff. 23,5×17 cm, vazba mladší kožená.

Skladba: 4 IV. Složky patrně neznačeny. Slepé linkování (pro text i komentář). Text psán ve středním sloupci o 21 řádku, zrcadlo 16,5/18×6/6,5 cm, komentář ve 2 postranních sloupcích i na horním a dolním okraji stran.

Písmo: 1 ruka A, Carolina. V kodexu marginální a interlineární komentář, základní vrstva psána rukou A, drobné přípisky dalších soudobých rukou. — Výzdoba: Iniciálky na začátku prologu a satir s prostou perokresebnou výzdobou, zpočátku některé kolorovány červeně. Nadpisy, začáteční písmena veršů a kolofon červeně. — Vazba XVIII. stol., hnědá. Na 3. papírové předsádce v° lat. titul (XVIII. stol.). — Signatury: 4272 (na hřbetě), II 25, C 5, 6503.

Datování: Schottky 424 klade kodex do 1. poloviny XII., Kelle a Kvíčala v níže uvedených pracích do X., ne-li již do IX. stol., podle písma vznikl spíše v X. nebo až na začátku XI. stol. Pochází patrně ze severovýchodní Francie (sdělení G. I. Lieftincka).

Hirsching 287 č. 37, Kelle, Die klassischen Handschriften, 12—15 č. 3.

1rb—32vb **Auli Persii Flacci Satirarum liber [cum commentario.]**

1rb—vb [Prologus.] „Nec fonte labra prolui caballino“ x „Cantare credas Pegaseum melos“.

1vb—32vb „Incipit Aulis Persii Flacci satira prima. O curas hominum! O quantum est in rebus inane!“ x „(. . . ad Cesium Bassium, in quo alloquitur et ostendit eum esse lyricum et poetam) . . . Inventus, Crissippe, tui finitor acervi. Explicit liber Persii Flacci“.
[Commentarius.] „Satyra est genus . . .“
32v „Incipit Vita Aulis Persii Flacci de commendatio Probi Valerii sublata. Aules Persius Flaccus na-

tus est“ x „ne hoc vero de se dictum arbitraretur. Explicit Vita Persii“.

Marginální komentář přerušen na začátku 6. satiry (f. 29r) a pokračuje až na jejím konci (f. 32v). V celém textu interlineární výkladové glosy. Scholia tohoto rukopisu ed. J. Kvíčala, *Scholorum Pragensium in Persii satiras delectus*, *Abhandlungen d. kön. böhm. Gesellschaft d. Wissenschaften* VI. 6., 1873, 6—39. O rukopisném dochování Persiova díla, edicích a literatuře *Geschichte der Textüberlieferung I*, 407—408, 598.

120

I d 32

Perg., XIV¹, 76 ff. 23,5X15 cm, vazba dobová kožená.

Skladba: (a—d) 2 V + III (f. 26) + (e): 5 V. Na začátku a na konci chybí nejméně po 1 složce. Text psán ve 2 sloupcích. — Písmo: 2 ruce, základní A = Oettlinus (ff. 7r, 26va), Gothica textualis, ff. 1ra—26va (a—c), 27ra—76vb (e), zdobení písmen v 1. a posledních řádcích. B Gothica textualis currens, f. 26va (d) a přípisky k (a). — Výzdoba: Perokresby, většinou figurální, některé červeně zdobené, provedeny rukou A na dolních okrajích ff. 7r: klečící postava se jménem Ot[linus?], 11r: postava s pohárem, 15r postava se zvířetem, 16r: postava s hadem, 17r: sedící postava u stromu, 18r: postava se psem, 31r: postava se psem (?) a kostí, 46r: jezdec v brnění na koni a d.; čtené perokresby při okrajích sloupců ve spojení s písmem (masky ap.). Větší iniciálky s perokresebnou výzdobou a výběhy, na f. 27ra s vegetabilními a zoomorfními motivy, ostatní prosté, červeně nebo červeně a modře. Nadpisy, paragrafy a zdobení písmen červeně. — Vazba: Desky prkénkové, potah světle hnědý (jen do poloviny desek), spona chybí. K vyztužení hřbetu užito pergamenových proužků s nezřetelným textem XV. stol. jako zadního příděští pergamenového listu s lat. čtením o sv. Havlu XIII. stol. (Gothica textualis primitiva) s lat. přípisky XIV. stol. (Gothica textualis, cursiva textualis). Na hřbetě: „Sermones de sanctis antiquo caractere conscripti“ (XVII. stol.). Na předním příděští perokresba koně a lat. poznámky XV.—XVII. stol. — Signatury: 4271 (na hřbetě), II 6, R 19, 6504.

Kodex podle písma středoevropského, pravděpodobně německého původu.

(a) 1ra—24vb [Peregrini] *Sermones de tempore*.
 ///[Dominica VII.] „qui sequebatur unum, sed post-

quam idem homo legi audivit in ecclesia... [1va] Dominica VIII^a. Omnis arbor bona fructum bonum facit etc. Mt VII [17]. In hoc ewangelio dominus duo facit. Primo comparat bonam arborem“ x „(Dominica XXV^a. Cum subleuasset oculos Iesus. Io VI [5]. Multis locis legitur)... veniamus ad montem dei Oreb. Quod nobis prestare dignetur. Explicunt sermones de tempore dominicales“.

Marginální poznámky (doplňky k textu) rukou B a další rukou XV. stol.

Hain 12580—12586, Copinger II, 4670. Text se shoduje např. s postilou UK v Praze VII E 12, ff. 206va—229ra, Truhlář, Catalogus I, 501 č. 1301. Srov. dále J. B. Schneyer, Beobachtungen zu lateinischen Sermoneshandschriften der Staatsbibliothek München, München 1958, 37 a n., sign. 4632 a I.ThK 8, 270.

(b) 25ra—25va **[Sermo.]**

„Simile est regnum celorum homini regi... Mt XVIII [23]. Notare debemus in verbis istis, quod nullus admittitur ad nupcias regni celorum“ x „prius volunt cum uxoribus et pueris dampnare quam reddere“.

(c) 25va—26va **„Sermo de adventu domini.**

Lauda et exulta filia Syon, quia ecce venio [Zch 2, 10]. In hiis verbis duo occurrunt consideranda. Primum est ammonicionis“ x „malis autem: Ite, maledicti, in ignem eternum.

Qui me scribebat, Oettlinus nomen habebat, qui me finivit, pro parte scribere scivit, qui me furetur, in culum percucietur“.

(d) 26va **[Versus de casibus reservatis.]**

„Qui facit incestum, deflorans aut homicida“ x „pontificem super hiis semper devotus adibis“.

Přispisek rukou B.

Walther, Initia 17719 (Si facis...).

(e) 27ra—76vb **„Incipit Peregrinus de sanctis.**

Vestigia illius secutus est pes meus... Iob XXIV^a [recte: 23, 11]. Dominus vocans Petrum et Andream, dixit eis“ x „[De s. Matheo. Cum transiret Iesus... [Mt 9, 9]. Verba ista leguntur in ewangelio hodierno

ad honorem s. Mathei]... ut nullus locus tutus
esset peccatori, quia nec in celo nec in paradiso“///

Text na konci defektní. Hain 12580—12586, Copinger II,
4670. Literatura uvedena při textu (a).

121

I d 33

Perg., XV.med., I+25 ff. 22,5×16 cm. sešit v pergamenové
obálce.

Skladba: 2 V + III. Reklamanta. Ff. 24v—25v prázdná. — Písmo:
1 ruka, Bastarda textualis. — Výzdoba: Prosté iniciálky, na f. 1r
s perokresebnou výzdobou, a zdobení písmen červeně. — Jako obálky
užito pergamenového dvojlistu z lat. lekcionáře 1. poloviny XII. stol.
(Carolina s počínající gotisací). — Signatury: 4293 (na hřbetě), II 8,
R 21, 6505.

Datování: Terminus a quo je datum potvrzení statut.

1r—24r

**„Statuta canonicorum regularium data auctoritate
apostolica per Brandam Placentinum nunc., cardina-
lem et legatum a latere domini Martini pape
Quinti“.**

Opis statut, potvrzených klášterům v Rebdorfu, Waldsee,
Neunkirchen a Langenzenn papežským legátem kardiná-
lem Brandou 9. IX. 1422 v Norimberce. Za textem statut
o 21 kapitole následuje výklad některých článků řehole
a insert zmocňovací listiny Martina V. ze 17. XII. 1421
Řím.

122

I d 34

Pap., XVIII., 299 (recte: 301) ff. 22×17,5 cm, vazba mladší po-
lokožená.

Chyby foliace: ff. 280 a 294 bis. — V oddíle nákresů řada ff. a stran
prázdných. — Patrně 1 ruka. — Vazba XIX. stol., jako č. 2.

1r—297r

**„Traité de Méchanique où l'on explique ce qui est
nécessaire dans la théorie et la pratique des artes
qui en dépendent“.**

1r—225v „Définition 1. La Méchanique est une
science, qui fait connoître“ x („Description de la

troisième figure) ... que l'on a fait". 227r—297r [Dessins.]

Cvičebnice mechaniky o 2 částech (1. statika, 2. stroje jednoduché a složené), k nimž jsou připojeny nákresy. Vedle výkladu obsahuje úkoly a jejich řešení. Na ff. 1r—2r základní pojmy.

123

I d 35

Pap., 1805, XVI+230 pp. 22×17,5 cm, vazba dobová kožená.

Původní paginace. — 1 ruka, 1805 (p. III). — Vazba zelená, zdobená zlacením, zlacená ořizka a titul na hřbetě. — Signatury: 4292 (na hřbetě), II 7, 6498; Fürstenbergiana R 19.

III—XVI, 1—228 „**Der betrachtend, betend und singende Christ** oder Betrachtungs-, Gebet- und Gesang-Buch in gebundener Schreibart von **Franz Bernard Neuffer**, hochfürstlich fürstenbergisch- und hochbischöflich Konstanzenischen geistlichen Rat und Pfarrer in Röhrenbach, im Jahre 1805“.

V—XI [Widmung.] XIII—XVI [Vorrede.] 1—224 [Gebete und Gesänge.] 225—228 [Inhalt.]

Modlitební kniha, věnovaná Marli Alžbětě z Fürstenberku (+ 1822). Na pp. 102—109 modlitba k sv. Janu Nep.

124

I d 36

Pap., XV., 142 ff. 21×15 cm, vazba dobová kožená.

Skladba: 4 VI + V + 3 VI + V + 3 VI + I. Kustody: primus — nonus na posledních stránkách, v 3. sexternu na 1. stránce složky (= ff. 1—104). F. 142r prázdné.

Písmo: 3 ruce, A ff. 1r—13v, 24r—v, 37r—129v (text na doplněných částech ff. 51—53 připsán jinou rukou); B ff. 14r—23v, 25r—36v, obě Bastarda; C Bastarda textualis, ff. 129v—141v (d). — Výzdoba: Prosté iniciálky (v c většinou nedoplněny), na f. 1r s perokresebným výběhem, nadpisy, v (a) výjimečně incipit kapitoly a kolofon, interpunkce v (b, d) a zdobení písmen červeně, iniciálka na f. 129v červeně a zeleně. Representanty v (a—b). Na f. 6r mladší marginální perokresba půlkoně červeně a zeleně. — Vazba: Desky prkénkové, potah hnědý, zdobený razítkovým slepotiskem a diagonálami, hřbet mladší bílý; kování (po 5 puklách na každé desce) a obě spony chy-

bějí, na štítku spony „m“. Na hřbetě štítek: „Dalemila [k]ronika“ (tištěno), jako č. 5, na f. 1r: „Dalemila Kronika Boleslavská“ (XVIII. stol.). Pergamenová přední předsádka a záševky s hebrejským textem.

V kodexu čtenářské přípisky, zvláště v textu (a), podtrhávání, NB a ručky, poznámka na f. 24v datována k r. 1633. Na f. 142v lat. poznámky XVI. stol. — Signatury: D V 11, 6499.

Kodex svým vznikem není jednotný celek. Nejstarší částí je základ textu (a), psaný rukou B a patřící podle filigránu (Briquet 14898) i písma do 1. čtvrti XV. stol. Tento text je na začátku, na konci a na jednom místě i uvnitř defektní a byl doplněn novými listy, na nichž chybějící partie dopsala ruka A (ff. 1r—13v, 24r—v, 37r—89r), od níž pochází také přepis textů (b—c). Ruce A a C (text d) jsou datovatelné do 2. poloviny XV. stol. S výjimkou edice, citované níže při (d), 18 (Zibrť rozeznává však jen 2 ruce) si novější literatura této postupné genese zápisu Dalimilovy kroniky nepovšimla a kladla křivoklátský rukopis do konce XV. stol.

Dílčí opis kodexu v rukopise KNM II E 20, Bartoš, Soupis I, 83 č. 400.

Hirsching 286 č. 26, Cechner 107.

(a) 1r—89r	Kronika Dalimilova.
1r—2r	[Předmluva.] „Mnozí pověsti hledají“ x „a to k úsilí mě připudilo“.
2r—84r	„A již veškeren lid pro svú vinu / kromě osmi lidí zhynuli vodú“ x „ale v tom chci dosti učlniti“.
84r—v	[Doplněk 1.] „Léta od narozenie syna božieho po tisíci po třech stech a po desieti pátého léta / pro opilstvo sta se súd nevidaný“ x „a děkujfc bohu žádného nestrávil“.
84v—86r	[Doplněk 2.] „Při tom časě v Moravě zle se dějieše“ x „a vsecky Němce přeč rozpusti“.
86r—87r	[Doplněk 3.] „Léta od narozenie syna božieho po tisíci po třech stech a po desieti šestého / král bez zemanóv [z] země jede“ x „avšak se hladu pro nic neobránila“.
87r—v	[Doplněk 4.] „Tehdy rytieř jeden v zemi bleše“ x „jenž jest podobno pastýři nepravému“.
88r—v	[Doplněk 7.] „[Ž]elejmi českého pokolenie“ x „a v zemi pohřiechu vjide“.

- 88v—89r [O velikéj povodni.] „Léta od narození syna božieho [89r] po tisíci po třech stech desátého / v rozličných krajích taká povodeň byla“ x „Smiluj se Pán Buod [opraveno na: Buoh] nad nimi / i nade všemi jinými křesťany.
Tak se dok[o]nová [!] kronika Boleslavská“.
Ed. J. Jireček, *Prameny dějin českých III*, Praha 1882, 3—230 [o křivoklátském rukopise F str. XXIII], a B. Havránek-J. Daňhelka, *Nejstarší česká rýmovaná kronika tak řečeného Dalimila*, Praha 1957, 17—179 [rukopisy a edice 181—187, o křivoklátském rukopise Fs str. 184]. Text O velikéj povodni, připojený za doplněk 7, je v edici Havránka-Daňhelky na str. 167—168, kap. 105.
- (b) 89v—112v **[Burleyovy Životy starých filosofů.]**
„Tuto se čte o m[u]drcích přirozených, kterúžto múdrostí byli obdařeni od pána našeho milého Ježíše Krista. Sales mudřec, jenž jest byl v Athénách on najprvnější mudřec nazván“ x „(Astragos)... a tak jest svého života polepšil. Pomáhaž [!] nám milý Pán Buoh... a zdrávi byli na těle i na duši. Amen“.
Srov. A. Vidmanová-Schmidtová, *Burleyovy Životy starých filosofů a jejich české překlady*, Praha 1962 [o křivoklátském rukopise zvláště str. 47 a n.]. Srov. č. 153 (c).
- (c) 112v—129v **[Historie o Alexandru Velikém.]**
„List k Alexandrovi o[d] mudrcuov. Buoh, jenž jest stvořil všecko na světě“ x „kterýchžto byl Alexander v držení. A tak se o něm skonává. Amen“.
Ed. Fr. Prusík, *Kronika o Alexandru Velikém*, Krok X, 1896, 79—81, 117—123, 157—163, 197—200, 237—242, 277—284. O poměru čes. zpracování k lat. předloze A. Vidmanová, *Latinská Historie o Alexandru Velikém v našich rukopisech*, LF 86, 1963, 263—267 [o křivoklátském textu str. 265 pozn. 9 a 266 pozn. 14].
- (d) **129v—141v** „Tuto se počíná **Lucidář** o všech věcech a najprvé o vieře o bohu.
129v—130r [Předmluva.] „Buoh, jenž jest i bude věčně“ x „ten bude mnoho múdrostí jmieti“.
130r—141v „O vieře. Najprvé otázka mlazší svého mistra“ x „[Tuto se o súdném dni bude konati pořád]... neb naše dědictvie jest v nebeském království. Bože, pomoz nám tam jíti... vše jeden Hospodin. Amen.

Tuto se dokonává Lucidář, jemužt slušie věřiti, leč by co písarem bylo omýleno. Bone deus, fac iustum scriptorem meliorem. Amen“.

Ed. Č. Zíbrt, Staročeský Lucidář. Text rukopisu Fürstenberského a prvotisku z r. 1498, Praha 1903, 42—70 (o poměru obou textů 22—29).

125

I d 37

Pap., 1684. VI+282 ff. 20,5×15 cm, vazba dobová kožená.

Na f. 278v: „Scripsit pro memoria suo amico bono iam antiquo Fran. Iac. Pilat et detulit 29. 8bris 1684, ne illius quoque obliviscatur“. — Výzdoba zčásti podle tisku: na ff. 11r malovaný císařský orl, 278v perokresebná ozdůbka. Nadpisy a paragrafy červeně. — Signatury: D VI 1, 6497.

11r—VIr,

„Der röm. kais., auch zu Hungarn und Böhmeim kön.

1r—278v

Majestät **Ferdinandi II. Verneuerte Landesordnung deroselben Er̄markgraftumbs Mähren MDCXXVIII“.**

Opis Schumanova pražského tisku z r. 1628. Totéž v č. 82, kde uvedena edice.

126

I d 39

Pap., XV²+XVI. med., 34 [recte: 35] ff. 20,5×15 cm, ilum., vazba mladší pergamenová.

Skladba mimo 1. sextern nezřetelná. Reklamanta. K 1. složce přivázán menší lístek (f. 5) s doplňkem k textu. F. 20 slepeno s dalším nefoliováním prázdným listem. Dílčí původní foliace 26—43 (= ff. 2—20, text a), platná nová. Podle původní foliace chybí na začátku kodexu 25 ff., tj. patrně 2 sexterny. V části ruky A 34 řádky. Ff. 21r—v, 25v prázdná.

Písmo: 2 ruce, A = Mathias Favanter, lector de Wyenna (Vianen?), Bastarda, Utrecht, (? f. 20r), ff. 1r—24v (a—c); B, již mladší připssek na f. 25r ztotožňuje s Theophrastem Paracelsem, ff. 25v—34v (d). Text ruky A místy přepisován jinou rukou. — Výzdoba: V části ruky A malovaná a zlacená iniciála na f. 1r, v. 8 řádků, s rozvilinovým výběhem po 3 okrajích strany; ostatní iniciálky s perokresebnou výzdobou, větší na f. 13v, nadpisy, interpunkce, původní foliace, podtrhávání a zdobení pímen červeně. V části ruky B nadpis a pod-

trhávání červeně. — Vazba XVI./XVII. stol., potah bílý, zdobení zlačením. Na přední desce: „Imitatio Christi 1425 scripta in Traiecto“ (XVI./XVII. stol.).

Na předním přidešti: „Martinus Wenceslaus Herfurt Pragensis a Franckenberg, . . . metator aulicus“ (XVII. stol.) a citát z Petrarky, na f. 25r: „Davidis Ehingeri Augustani“ (XVI./XVII. stol.). — Kodex dosvědčen v pražské fürstenberské knihovně r. 1832 Schottkym 425. — Signatura: 6506.

Datování: Část ruky A je datována na f. 20r k r. 1425, letopočet je však porušen, neboť číslice 2 byla připsána tmavším inkoustem na rasuře. Podle filigránu (Briquet 14829) byla napsána až ve 2. polovině XV. stol., takže datum v kolofonu znělo původně 1465, 1475, 1485 nebo 1495. Část ruky B se filigránem (Briquet var. 1244) hlásí do poloviny, ne-li již do konce 1. půle XVI. stol. — Kodex se skládá ze 2 kdysi samostatných částí, odlišných psací látkou (filigrány), písmem i výzdobou: starší, obsahující texty (a—c), a mladší s textem (d). Zjištění o původní samostatnosti obou částí potvrzuje i vlastnická poznámka na f. 25r, tj. na začátku textu (d). Kodex cízího, v části ruky A snad nizozemského původu, v českém prostředí dosvědčen vlastnickou poznámkou již v XVII. stol.

- (a) 1r—20r „Viri egregii **Thome [a Kempis]**, Montis s. Agnetis in Traiecto canonici regularis, **libri De ymitacione Christi** incipiunt“.
- 1r—13r Prima pars. „Capitulum primum. De ymitacione Christi et contemptu omnium vanitatum mundi. Qui sequitur me, non ambulat in tenebris [J 8, 12], dicit dominus. Hec sunt verba Christi, quibus ammonemur“ x „[Capitulum 25] . . . quantum tibi vim feceris. Deo gracias. Explicit liber De imitacione Christi et contemptu omnium vanitatum mundi“.
- 13r—20r „Incipit pars secunda. Capitulum primum. De interna conversacione. [13v] Regnum dei intra vos est [L 17, 21], dicit dominus. Converte te ex toto corde ad dominum“ x „[Capitulum duodecimum] . . . sit hec conclusio finalis: Quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum dei [A 14, 21]. Amen. Explicit secunda pars libri De ymitacione Christi pro religiosis.
Viri egregii Thome . . . due partes libri De interna consolacione seu secundum alios De imitacione

Christi foeliciter expliciunt. Prima pars pertinet ad incipientes, secunda ad proficientes, tertia vero ad perfectos, quarta est de sacramenti venerabilis suscepcione. Quas ultimas duas partes devotus religiosus apud Carthusienses invenire poterit et huc vel alibi scuti placet apponere. Scriptum in Traiecto per fratrem Mathiam Favanterum [?], lectorem de Wyenna, anno domini 1425 undecima die mensis iulii in sociatu provincialatus“.

Na přivázaném lístku f. 5 vsuvka psaná rukou A s poznámkou: „Hoc obmissum fuit in exemplari, consequenter non est defectus ulius“. Slova „in Traiecto“ a číslice 2 v letopočtu kolofonu psána jinou rukou.

Ed. L. M. J. Delaissé, Le manuscrit autographe de Thomas a Kempis et „L'Imitation de Jésus-Christ“, Paris-Bruxelles, Anvers-Amsterdam 1956, 181—222, 223—251 [jednotlivé knihy vydány jako samostatné traktáty].

(b) 20v

[Ordo unctionis extremae.]

Začátek porušen slepením f. 20 s dalším listem, text nedokončen.

(c) 22r—24v

„Epistola beati Dyonisii ad Thymotheum martyrem de morte Petri et Pauli apostolorum.

Saluto te, divum discipulum et filium spiritualis patris“ x „qui fuit servus et apostolus domini nostri Iesu Christi. Quem decet gloria... in sempiterna secula seculorum. Amen. Explicit epistola beati Dyonisii episcopi et martyris... Descriptum ex manu propria beati Dyonisii episcopi etc. anno Christi 70“.

Srov. Mezey, Codices, 177 č. 108/11 [Pseudo-Dionysius]. Slova „Descriptum... 70“ psána jinou rukou, zčásti na rasuře.

(d) 25r—34v

„Iudicium de conceptu et exortu carnis Christi.

Charissimi, ne cuius spiritui credatis, sed probati spiritus“ x „sed deus per suum spiritum errata nostra nos intelligere faciet et dominum Iesum Christum“.

Pod titulem na f. 25r připsáno jinou rukou: „Tractatus lectu dignissimus, manus propria Theophrasti Paracelsi D.“, za textem na f. 34v jinou rukou (?): „Theo. Paracelsus D.“ [oba připsky XVI/XVII. stol.]. Dílo ani rukopis se v paracelsovské literatuře neuvádějí, srov. K. Sudhoff, Versuch einer Kritik der Echtheit der Paracelsischen Schriften II. Paracelsische Handschriften, Berlin 1899,

dále K.-H. Weimann, Paracelsus-Bibliographie 1932—1960. Mit einem Verzeichnis neu entdeckter Paracelsus-Handschriften (1900—1960), Wiesbaden 1963 i Theophrast von Hohenheim genannt Paracelsus, Theologische und religionsphilosophische Schriften IV 1, bearb. v. K. Goldammer, Wiesbaden 1955. Marginální rubriky a poznámky [soud.].

127

I d 40

Pap., XVIII. med., I+67 pp. 20×14,5 cm, sešit v dobové papírové obálce.

1 ruka. — Výzdoba: Prosté iniciálky, předmluva na p. 1, paginace, perokresebné ozdůbky, podtrhávání aj. červeně a modře. — Exlibris Karla Egona I. z Fürstenberku (rytina J. Schmutzera). — Signatura: G 51 Scr. VII N° 22 (štítek na hřbetě s předtiskem jako č. 63).

Předmluva datována „Verona 1749“ (p. 1).

1—59

„Giacomo Scherli“ Brevi notizie delle cose più rimarcabili di Verona.

1 „Cortese lettore...“ 2—59 „La città di Verona è una delle belle“ x „se mai fosse possibile dalli forestieri diletanti delle antichità“.

Popis města, jeho památek a jiných pamětihodností. Titul na obálce [soud.], jméno autora na p. 1.

128

I d 42

Pap., XVIII², II+28 ff. 20,5×16,5 cm, sešit v dobové papírové obálce.

1 ruka. — Signatura: D V 17.

Hirschling 286 č. 34.

1r—26v

„Diarium oder Promemoria über die während der Belagerung und Ploquirung der kais. kön. Haupt- und Residenz-Stadt Prag im Jahr anno 1757 von der feindlich preisischen Armée sowohl in Militair-Sachen als anderen Civilsbegebenheiten sich ergeben und zugetragen hat“ [!].

2r—25v [Tagebuch.] 26r—v [Tabellen.]

Denfkové záznamy o událostech od 1. V. do 26. VI. Text se v podstatě shoduje s tiský Diarium oder Verzeichnis dessen, was während feindlich preussischen Bloqu-

rung der kön. Hauptstadt Prag im Jahr 1757... täglich passiert und vorgekommen ist, Wien, Prag und Triest (UK v Praze 50 E 8) a Prag (UK v Praze 22 K 732, titul poněkud odlišný), čes. tisk Knihopis 1878.

129

I d 43

Pap., XVIII., 67 ff. 20,5×16 cm, vazba dobová papírová.

1 ruka. — Signatura: 6508.

1r—67v

[**Vocabularius iuris, praecipue romani et canonici.**]

„A. Abigeatus est fraudulenta gregis... abductio“ x
„Usura est lucrum ultra sortem...“.

Abecedně řazené výklady právních pojmů s odkazy k literatuře i ke sbírkám legistickým a kanonistickým.

130

I d 44

Pap., XVII¹, I+109 (recte: 112) ff. 19,5×15,5 cm, vazba dobová pergamenová.

Původní foliace 1—15 a paginace 2—57 (= ff. 58r—86r); platná nová foliace, chyby: ff. 48, 49 a 102 bis. Ff. 1r—v, 38r—49 bis v^o, 55r—56v, 86v—97v, 98v—102v, 103r—109r a další v textu prázdná. — Několik rukou, mezi nimi ruka Adama Ferdinanda Czoffalského. — K vazbě užito 2 pergamenových ff. s lat. textem lékařského obsahu XIV./XV. stol. (Gothica textualis). — Na předním přidešti: „Poznamenání, kdo sou kderým mým totiž Weylczaca [?] Píseckýho dětem kmotrové a km[otry] při křtu sv. byli...“ (XVII. stol.). — Signatury: 4313 (na hřbetě), II 30; Fürstenbergiana B 3.

Kodex se skládá ze 2 částí, lišících se papírem, písmem, samostatnou původní foliací a paginací i textově, prvá na ff. 1—57, druhá 58—109.

1r—86r

[**Formulářová sbírka.**]

Prvá část je složena většinou z lat. vzorců i jiných textů, souvisejících zčásti s působností arcibiskupské kanceláře (srov. na f. 10r: „Sequuntur formae cancellariae archiepiscopali necessariae“), druhá (od f. 58r) z převážně čes. formulářů agendy vrchnostenské kanceláře a j. Vzorce jsou datovány od poslední třetiny XVI. do 40. let XVII. stol. Listy na ff. 1v—4v se týkají Českého povstání a exekuce v r. 1621, text na ff. 24r—26r zavraždění Valdštejna v Chebu r. 1634 („Catastrophen tragicum, quem dux Frid-

landiae cum comitibus... Aegrae 26. february 1634 subierunt. Die Martis 20. february proxime praeteriti Albertus nuncupatione Fridlandiae dux" x „Schoffgottsclus Glatii in Silesia detinetur. Haec est breviter de exitu proditiōnis Fridlandiae.“) V listě na f. 6r je zmínka o Adamu Ferdinandovi Czoffalském, veřejném notáři a registrátoru desk zemských (srov. f. 30v), o němž se v marginální poznámce tamže mluví v 1. osobě (Glaserův inventář Czoffalskému sbírku připisuje). Na ff. 36v se jmenuje Bedřich Rudolf z Fürstenberku (1640 Praha), 98r soudobá poznámka „De piscibus“.

131

I d 45

Pap., 1649—1651, I+114 ff. 19×15 cm, vazba dobová kožená.

Několik rukou, jež se střídají. — Signatura: 6509. — Prvá část přednášek datována na začátku k 15. XI. 1649 (f. 2r), druhá na konci k 2. VII. 1650 (f. 52r), čtvrtá část k 13. I. 1651 (f. 77v).

1r—112v

„Disputationes in I^{am} II^{dae} D. Thomae a quaestione 71^a ad 89^{nam} seu de vitis et peccatis, traditae a Rev. P. Ioanne Molitoris, ss. theologiae doctore eiusdemque professore ordinario, exceptae ab... Rev... Sigismundo Graeff a Graeffenburg Boemo Pragensi, regiae exemptae ecclesiae Wissehradensis canonico, AA. LL. et philosophiae M., ss. theologiae auditore 1. anni“ [1r—18v], „Disputationes de auxiliis seu de gratia divina adiuvante a quaestione 109^a ad 114^{am} [19r—52r], „Disputationes de iustificatione et merito“ [52r—64v], Disputationes de peccatis [65r—112v].

Přednášky profesora theologie Jana Molitora (1604—1664), pozdějšího prvního rektora spojené university pražské, konané v Klementinské koleji. O Zikmundu Greffovi z Greffenbergu (+1658) J. Fl. Hammerschmidt, Gloria et Majestas... Wissehradensis ecclesiae, Vetero-Pragae 1700, 607 a A. Podlaha, Series praepositorum... metropol. ecclesiae Pragensis, Pragae 1912, 166 č. 769.

132

I d 46

Pap., XVII., 10 ff. 19,5×15 cm, vazba dobová polopergamenová.

1 ruka (fraktura). — Text zdoben vlepenými rytinkami mincí, nádob aj. — Signatura: 4317 (na hřbetě), II 19 (?), V 10, 6502.

1r—10v

[Münz-Jammer in Deutschland.]

„Vorzeiten war ich lieb und wert, / zum Almosen man mein begert“ x „[Ich thu mich an euer Klag nicht kern] . . . wie werden gfallen dir die Sachen, / wan man aus Kupfer Geld wird machen“.

10 básní, každá o 5 dvojverších, stěžujících si na zhoršování mince a měnových poměrů v Německu. Titul podle Glaserova inventáře.

133

I d 47

Pap., 1609, I+59 (recte: 58) ff. 18,5×15,5 cm, vazba mladší polo-plátěná.

F. 30 a větší částí ff. 43 a 51 chybějí. Obsah na ff. 54r—55r psán ve 2 sloupcích. Ff. Iv, 55v—59v prázdná. — 2 ruce, základní A = Andreas Ziskhus, lazebník a ranhojič v Chomutově (?), 1609 (f. Ir), ff. Ir, 1r—53v; B mladší přípisek na ff. 54ra—55ra (XVII. stol.). — Vazba XIX. stol., na hřbetě zlacený titul, jako č. 4. — Na f. Ir lat. poznámky.

1r, 1r—55ra

„**Neue Arzneibuch**, angefangen zu schreiben von mir Andreas Ziskhus, Balbierer und Wundarzt in Commethau, den 16. December anno 1609“.

1r—53v [Rezepte.] 54ra—55ra [Inhalt.]

134

I d 48

Pap., XVIII. ex., 132 ff. 18,5×10,5 cm, vazba dobová kožená.

Signatura: D IX 24.

1r—131r

„**Catastrum regni Bohemiae sive Königreichs Böhmeim wahre Landesansässigkeit**, abgeteilet in zwölf Kreisen, wie sich eigentlich dieselbe befunden im Jahre 1772“.

Abecední seznam panství, statků a měst, řazených podle krajů, s těmito rubrikami: statek, vlastník, osedlost r. 1772 (ff. 2r—74v); osedlost podle krajů (f. 75r), soupis komorních panství, královských, věnných a horních měst, panství duchovenských a velké šlechty s rubrikami: vlastník a místo, osedlost, kraj (ff. 75v—100v); hlavní sumář měst, městeček, vsí, domů a mužských obyvatelů r. 1771 podle krajů (ff. 101v—102r), soupisy obyvatelů k r. 1771 i domů a jejich ceny v Pražských městech (ff.

102v—103v), celkový počet měst a městeček, zámků, vsí a hospodářů v království a d. (f. 104r), abecední seznam obcí s rubrikami: vzdálenost od Prahy v mílich, kraj (ff. 104v—131r). Srov. č. 6, 12 a 189.

135

I d 50

Pap., XVIII., II+60 ff. 19×12 cm, vazba dobová kožená (zdobená zlacením).

IIr, 1r—57v

„Unterschiedene Ausrechnungstabellen und Resolvierungen ausländischer Münzen in sächsische im Einkaufen und Verkaufen zu sonderbarer Bequemlichkeit zu gebrauchen“.

Tabulky k určení ceny a úroku, srovnání měr a vah, měnové a mincovní přepočítávací tabulky.

136

I d 52

Pap., XVIII.ex./XIX.in., II+79 (recte: 77) ff. 18,5×11,5 cm, vazba dobová lepenková.

Původní foliace, chyba: ff. 15—16 vynechána. — 1 základní ruka. — Podtrhávání nadpisů červeně.

Ir, IIr, 1r—78r

„Eltegive. Ein Trauerspiel in fünf Aufzügen. Verfasserin von Russ“.

IIr „An die Freunde der teutschen Schaubühne“. 1r [Personen.] 2r—78r „Erster Aufzug. Erster Auftritt. Ein Saal in Edmonds Palast. Montegü, Deshomme. Montegü: Nun sind Sie einmal zurück“ x „(Fünfter Aufzug. Zehnter Auftritt.) Eltegive: ... mein letzter Wunsch. (Sie fällt ihn in die Arme.) Ende des Trauerspiels“.

Jméno autorky připsáno jinou soudobou rukou. Osoby: vévoda Edmond, jeho chof Eltegive, syn Etelred, vévodův synovec Egard, Hildegard hraběnka z Thelemontu, její bratr Thelemont a d.

137

I d 53

Perg., XIV.ex./XV.in., 158 ff. 18,5×13,5/14 cm, vazba dobová kožená.

Skladba: {a—g} 2 VI [f. 24] + {h—i}: 2 V [f. 44] + {k—o}: IV + V [f. 62] + {p—q}: V + IV [f. 80] + {r}: 3 V [f. 110] + {s—v}: 2 V [f. 130] + {w—ac}: V + {V—1, f. 149} + {V—1}. Složky patrně neznačeny. Za ff. 149 a 158 chybí po 1 listu. Text psán ve 2, na f. 81r ve 4 sloupcích.

Písmo: Ruka A ff. 1r {a}, 23vb—24vb {f—g}, 44va—55vb {i—k}, 63ra—80va {p}, 111ra—149rb {s—z}, zdobení písmen v posledních řádcích; B ff. 1r {b—c}, 60rb {m}, 62rb {část o}, 80va—vb {q}, 157rb—vb {ab, část ac}; C ff. 1va—23vb {d—e}; D ff. 25ra—44vb {? h}; E ff. 55vb—60rb {l}; F ff. 60va—62vb {n, část o, patrně přerušena na f. 62rb rukou B}; G ff. 81ra—110vb {r}; H ff. 149va—157rb {aa}; I ff. 157vb—158rb {část ac}, vesměs Gothica textualis, zvláště B a I kursivnější ráz (Gothica cursiva textualis); ruce A—E jsou si někde značně blízké. — Výzdoba: Prosté iniciálky, na ff. 131ra a 149va s perokresebnou výzdobou, a paragrafy červeně nebo modře, nadpisy, podtrhávání a zdobení písmen červeně. — Vazba: Desky prkénkové, potah světle hnědý, kování (po 5 puklách na každé desce) a obě spony chybějí. Jako předního přideštlí užito zlomku pergamenového listu z breviáře 2. poloviny XIII. stol. (Gothica textualis primitiva; notace chorální romana — quadrata, linky pro klíče zeleně a žlutě), jako zadního přideštlí pergamenového listu z lat. mravoučného traktátu XIV./XV. stol. (Gothica cursiva textualis). Na přední desce a přední papírové předsádce r° titul textů {d, p, t} XV. stol.

V kodexu marginální poznámky (soud., mj. patrně rukou B). Na ff. 158v: „Liber fratris Wilhelmi prioris {?...}“ (XIV./XV. stol.), 1r: „C.B.D.H. 1750“ jako č. 39 a údaj o ceně „14 kr.“ (XVIII. stol.). — Signatury: Q 63 (na přední desce, XV. stol.); 4312 (na hřbetě), II 10, R 23, 6512.

Datování: Glaserův inventář klade sborník do XV. stol., písmo základních rukou připouští časnější dataci do rozhraní XIV. a XV. stol. Kodex středoevropského původu, marginální poznámkou „swyetby“ na f. 158v dosvědčen v českých zemích nejpozději v XV. stol.

[Vitia et virtutes. Expositio missae. Alanus ab Insulis. Bonaventura. Bernardus Claraevallensis. Meditationes. Auctoritates. Physiologus. Exempla.]

{a} 1r

[Versus de exemplis vitiorum et virtutum.]

[Versus octo de personis Veteris Testamenti exemplis septem vitiorum capitalium.] „Superbia: Lucifer, Antiochus, Nemrot, Nabucho, phariseus“ x „Luxuri-

ria [!]: David, presbyteri, Ruben, Samson, Salomon, Zambri“.

[Versus octo de personis Veteris et Novi Testamenti exemplis virtutum contrariarum.] „(Humillitas:) Abel, Virgo, Iesus, humiles [!] et iustificatus“ x „(Castitas) virtus septena talibus est propria“.

Vershe jmenující biblické představitele sedmera neřestí a ctností, jejichž názvy připsány na okraji rukou B. Bloomfield, Preliminary list 489, 988.

- [b] 1r **[De quinque viis Iesu Christi.]**
„Dominus ivit viam primo karitative humillitatis“ x „V^o circa matrem“.
- [c] 1r **[De septem dignitatibus b. Mariae.]**
„Quod Maria est regina angelorum“ x „et posuit dyadema regni etc“.
- [d] **1va—22rb De officio misse.**
1va—2rb [Tabula.] „De premissione psalmodum“ x „De benedictione ultima“.
2va—22rb „Sacerdos celebraturus missarum sollempnia, quosdam psalmos et oraciones premitit... Quinque dicit psalmos“ x „(U Ultima [!] benedictio)... quia benedictionem illam sacerdos facit in nomine trinitatis, in nomine patris et filii et spiritus sancti. Amen“.
Titul na přední desce a předsádce jmenuje jako autora Innocence III. Srov. H. O. Coxe, Catalogus codicum mss, qui in collegiis aulisque Oxoniensibus... adservantur I, Oxoni 1852, Coll. Mert. XLIII/9, str. 30 (Innocentii papae III. de expositione missae liber).
- [e] 22rb--23vb **[De expositione missae.]**
„Tria sunt, in quibus precipue lex divina consistit [!]“ x „non estimo eum evadere dampnationem“.
Týž incipit má dílo De sacro altaris mysterio Innocence III. (Pl. 217, 773), jenž se na f. 23rb jmenuje „auctor operis istius“, v dalším textu se liší.
- [f] 23vb--24vb **[Sermo super psalmi versiculum Misericordia et veritas obviaverunt sibi. Ps 84, 11.]**
„Quoniam, dilectissimi, recentia libenter audimus“ x „et pacificavit sorores suas. Et sic deo gracias. Misericordia et veritas obviaverunt sibi, iusticia et pax osculate sunt“.

- [g] 24vb „Notandum, quod tribus testibus Ieronimo, Augustino et Ambrosio probatur Salomonis salvatus [!]“ x „Unde psalmus [88, 34]: Misericordiam autem meam dispergam ab eo etc“.
- [h] 25ra—44vb **[Quaestiones de peccatis.]**
 „Duplex est cogitacio vel de veniali vel de mortali“ x „[Sequitur de superbia vite. De qua queritur, utrum concupiscencia laudis humane]... et numerus annorum incertus est tyrandis [!] eius“ [Job 15, 20].
 Marginální přípisky rukou D i mladší. Začátek znovu na f. 111ra {s}.
- [i] 44vb—va **[Nota de confessione et communione.]**
 „Omnis utriusque sexus fidelis... omnia sua solus peccata... confiteatur“ x „quod digna est cautela pudor [?]“.
 Srov. dekretál Inocence III. X 5, 38, 12.
 Konec dopřán na volném místě v sloupci a.
- [k] 45ra—55vb **[M. Alani ab Insulis Liber poenitentialis.]**
 „A, a, a, domine deus, nescio loqui, quia puer ego sum [Jr 1, 6]. Si Iheremias ab utero sanctificatus“ x „acceptum relinquit. Hec de officio spiritualis medici et modo spiritualem curando egrotum dicta sufficiant. Amen“.
 Ed. PL 210, 281—304.
 Na f. 53ra marginální čtenářská poznámka: „De communione utriusque speciei“ (XV. stol.).
- [l] 55vb—60rb **[Bonaventurae cardinalis De triplici via.]**
 „Ecce descripsi eam tripliciter, in cogitationibus et sciencia... Prov. 22 [20—21]. Cum omnis sciencia gerat trinitatis insigne“ x „que est utriusque principium. Amen“.
 Glorieux, Répertoire II, 43 č. 305 am. Marginální přípisky patrně rukou B.
- [m] 60rb **[Exempla.]**
 1. „Cuidam religioso doctori et lectori Maximino [?] tantum carnis temptacio prevaluerat...“ 2. „Quidam monachus carnalis multis facinoribus laborabat“ x „et verbis et signis demonstravit. Benedicta illa dulcis Maria. Amen“.

- [n] 60va—62rb **„Meditacio monachi cuiusdam de passione domini.**
Iesu dulcis, magne deus, /risus cordis, amor meus“
x „tecum semper gratulari/ seculorum seculis.
Amen“.
Ed. AH 31, 66—71 č. 56.
- [o] 62rb—vb „Bernhardus super Cantica“.
Srov. texty (q, ab).
- [p] **63ra—80va Bernardi [Claraevallensis Super verba evangelii
Missus est angelus Gabriel homiliae IV.]**
63ra—80rb „Secundum Lucam. In illo tempore missus est Ga-
briel angelus... [L 1, 26—27]. Omelia s. Bernardi.
Quid sibi voluit ewangelista“ x „(Non est dubium)
... sed specialiter fiat mihi secundum verbum
tuum“.
80rb—va [Excusatio s. Bernardi.] „Lectionem ewangelicam
exposui“ x „cui hoc meum qualecumque opusculum
devotissime destinavi“.
Ed. PL 183, 55—88.
Marginální přípisky, patrně také rukou B.
- [q] 80va—vb „Bernhardus super Cantica“.
Srov. texty (o, ab).
- [r] 81ra—110vb **Auctoritates Doctorum [Augustini, Gregorii, Ieroni-
mi, Bernardi, Ambrosii.]**
Na f. 81ra—rc obsah, nedokončený. Titul na přední před-
sádko.
- [s] 111ra [Quaestiones de peccatis.]
„[D]uplex est cogitacio vel de veniali vel de mor-
tali...“
Začátek textu (h), 2. článek nedokončen.
- [t] **[Excerpta ex Physiologo.]**
111ra—117rb „De leone. Igitur Iacob, benedicens filium suum
Iudam, dicebat“ x „(De lacerta)... qui illuminat
omnem hominem venientem in hunc mundum etc.
Amen“.
O díle L. Thorndike, A History of Magic and Experimental
Science I, London 1923, 497—503. Z výtahů srov. např.
rukopis KK v Praze B XXXVI, ff. 132r—142v, Podlaha,
Soupis I, 204 č. 337. Titul na přední desce a předsádko:
„De naturis animalium et avium“.

- {u} [De venenis vitiorum.]
117va—130va „Dacio veneni potissime convenit peccato“ x „(Venenum luxurie) . . . vere enim regnum de gente in gentem transfertur propter peccatum. Amen“.
Bloomfield, Preliminary list, 286 dŕlo neuvádŕ.
- {v} 130vb [Signa quindecim dierum ante diem iudicii.]
„Prima die erigit se mare“ x „et tu[n]c resurgunt omnes ad iudicium etc“.
Srov. ř. 153 {u}, text se vřak liřŕ. V obou sloupcŕch pod textem rasura (asi 15 řádkŕ).
- {w} „Incipiunt auctoritates s. Bernardi“ [Augustini, Anselmi, Bedae, Ieronimi.]
131ra—134rb
- {x} [Lamentatio virginis Mariae.]
134va—138vb „Quis dabit capiti meo aquam et oculis ymbrem lacrimarum“ x „tu sis benedicta in eternum et ultra cum Iesu filio tuo, qui cum patre et s. flamine vivis et regnas deus per omnia secula seculorum. Amen“.
Ed. J. Merlonus Horstius, S. P. Bernardi Operum tomus V, Lugduni 1679, 381—384 {Pseudo-Bernardus, závěr se liřŕ}. Dále srov. např. Hübl, Catalogus, 270 ř. 245/5 {Anselmus}.
- {y} [Planctus s. Anselmi in Parasceve.]
138vb—144ra „Incipit Anselmus. Sanctus An[s]helmus longo tempore cum lacrimis et oracionibus et ieiuniis rogavit beatam virginem Mariam“ x „toto corde conpaciebantur“.
Srov. R. Pavel, Beschreibung der im Stifte Hohenfurt befindlichen Handschriften, Xenia Bernardina II 2, Wien 1891, 238 ř. 18/28 {Apparitus b. virginis s. Anselmo facta} a 274 ř. 92/1 {Planctus . . .}.
Na ff. 142v a 143r marginálnŕ přŕpisky patrně rukou B {biblické a j. citáty}.
- {z} [Sermo.]
144ra—149rb „Maria stabat ad monumentum foris plorans etc. [J 20, 11]. Audivimus, fratres, Mariam ad monumentum foris stantem“ x „desideret tota substantia mea, donec intrem in gaudium dei mei, qui est trinus et unus deus, benedictus in secula seculorum. Amen“.
Za explicitem rasura (asi 10 řádkŕ).
- {aa} [Auctoritates ss. Bernardi, Gregorii, Hugonis, Augustini, Ieronimi, Isidori.]
149va—157rb

Obsah zčásti podávají nadpisy: De caritate, De celesti mansione, De die iudicii, De IX penis inferni, De sacerdotibus, De detraccione, De lacrimis, De fide, De humilitate, De festinacione ad deum, De hodie peccati, De oracione, De mendacio, De confessione.

(ab) 157rb

„Bernhardus super Cantica“.

Srov. texty (o, q).

(ac)

157va—158rb

[**Exempla.**]

1. „Cuidam heremite quidam latro proxime habitavit“ x 6. „(Quedam matrona infantem suum in fonte submersum reperit)...et vivum in domum suam reportavit“.

V textu 2 se vyskytují něm. slova.

138

I d 54

Perg., XIV., 391 ff. 19×12,5 cm, vazba dobová kožená.

Skladba: 13 V + (VI—1, f. 141) + 4 V + (V—1, f. 190) + 2 V + (V—2, f. 218) + (V+1, f. 229) + 5 V + VI + 10 V. 2 řady kustodů, zpočátku na posledních, od f. 121 na 1. stránkách složek: I—XXIX (= ff. 1—291), I—X (= ff. 292—391). Uvnitř složek značeno někdy prvních 5 ff. písmeny a—e. Za ff. 137 a 190 chybí po 1, za f. 217 2 listy. Text psán ve 2 sloupcích o 40—56 řádcích. F. 291v prázdné.

Písmo: Patrně několik rukou, jež se střídají, Gothica textualis. — Výzdoba: Větší iniciálky s perokresebnou výzdobou, ostatní prosté, nadpisy (často chybějí), stránková záhlaví, číslice kapitol a zdobení písmen červeně. — Vazba: Desky prkénkové, potah z vepřovice; kování a obě původní spony chybějí, 2 nové spony jako č. 93. — Signatury: 52 (na hřbetě, XV./XVI. stol.); II 11, R 22, 6511.

Kodex podle písma cizího původu.

Cechner 106.

1ra—391vb

[**Biblia sacra prologis aucta.**]

1ra—136vb,

[Vetus Testamentum.]

142ra—290rb

290va—391vb,

[Novum Testamentum.]

136vb—141va

Za 4. Rg následují Pr—Sir, Est, Tob, Jdt, Is, Jr, Ez, Dn, Job, Os — Mal, Bar, 1. Mach, 2. Mach, Mt — A, Ja — Ap, R — Ph, 1. Th, 2. Th, C, 1. T — Hb. Text 2. T, na f. 391vb nedokončený, znovu celý přepsán na ff. 290va—291rb (na

volných stránkách za 2. Mach), Tt, Phm, Hb doplněny na ff. 136vb—141va (na volných stránkách za 4. Rg).
Marginální komentář (soud.) a přípisky se stručným obsahem jednotlivých knih (XIV/XV. stol.)

139

I d 55

Pap., XVIII. ex., 286 [recte: 280] pp. 16×20,5 cm, ilum., vazba dobová lepenková.

Původní paginace. Pp. 225—226, 229—230, 233—234 chybějí. Řada pp. v textu prázdných. — Patrně 1 ruka. — Výzdoba: Kresby ilustrující text, zčásti kolorovány. — Na p. 282: „Georg Ransa“ (? soud.). Signatura: 6513.

(a) 1—286

[Miszellaneen.]

Sbírka výpisků a poznámek rozmanitého obsahu (společenské hříčky, věčný kalendář, astronomické a astrologické poznámky, předpisy lékárnické, k zhotovování barviv ap.), provázených tabulkami a ilustracemi. Na pp. 204—221 opis tisku Prognostication auf XXIV jar zukünftig, durch... Doctorem Paracelsum geschriben... MDXXXVI, srov. např. UK v Praze 65 D 2861 adlig. 8, opis jen po D IV v^o.

(b)
zadní přidešti
—286

[Volkslied von dem österreichischen Erbfolgekriege im Jahre 1742.]

„1. Jezt gibts im Land Leut allerhand“ x „[27]... sie sein zum Schiessen all vill zu langsam“.

V bavorském nářečí, titul podle Glaserova inventáře. Začátek opisu na přidešti, konec na poslední p.

140

I d 56

Pap., XV², 132 [recte: 130] ff. 16,5×11 cm, vazba dobová kožená [měkká].

Skladba: 3 VI + V + 7 VI. Kustody 1—9 na 1. stránkách složek, sextern za 7. složkou a poslední složka neznačeny. Původní foliace I—CXXXII, platná, chyby: ff. 101 a 129 vynechána.

Písmo: 1 základní ruka A, ff. 1r—89r, 91r—125v, 127r—132v (?), soudobé přípisky, Gothica cursiva textualis. — Výzdoba: Prosté iniciálky, nadpisy a zdobení písmen červeně. Při začátečních písmenech kapitol i jinde perokresby, zdobené červeně: hlavičky, na ff. 55v zvířecí polopostava, 91r hlavička se jménem Bartolmeus Gelhoer, 93r

postava s mitrou, 121v poprsí ženy s korunou. — Pergamenové záševky z lat. rukopisu XIV. stol. (Gothica textualis).

Datování: Kelle klade kodex do XV.—XVI. stol., podle písma a filigránů (zvláště Briquet 11800) vznikl v 2. polovině XV. stol.

Kelle, *Altdeutsche Handschriften*, 133—134 č. 9.

1r—132v

[Alchymistische Rezepte u. a.]

„Alle kunst zcukunftics ist bey gote und ist von ym on ende...“

Základní část sbírky je dílo o 74 kapitolách na ff. 16v—21r (kap. I—VI), 6r—12v a 25r—74r (kap. VII—LXXIV, pořadí porušeno při oplování), inc. „Item cinober sol tu alzo machen...“, expl. „Eyn kunst, wy man sal lunam machen...alz ich for gelert habe“, provázené řadou dalších předpisů. Na ff. 75r nadpis „Hans Storcheben“ [?] rukou A, 95r se jmenuje „meyster Rupertus zu Constantinopel“. Na ff. 131v—132v přípisek „I'em wil tu wysen under czweyn elichen, welchs ere sterben sal...“. Marginální a interlineární poznámky XVII. a XVIII. stol., něm. a lat., ručky a podtrhávání v textu. Text na f. 59r přepsán mezi řádky — patrně pro obtíže při čtení starší kursivy — rukou XVIII. stol.

141

I d 57

Pap., c. 1620—1630, I+167 [recte: 198] ff. 15×10,5 cm, vazba mladší lepenková.

Původní dílčí paginace 1—37 (= ff. 6r—24r), platná nová foliace. Ff. 5, 25, 30, 31, 54, 59, 60, 62, 64, 65, 70, 71, 78, 99, 108, 113, 120, 121, 126, 127, 132, 133, 138, 139, 144, 151, 152, 157, 158, 163, 164, tj. většinou nerozříznuté dvojlisty archů, bis. — Řada ff. mezi jednotlivými oddíly prázdných. — 1 ruka, autograf Matěje ml. Cyra. — Nadpisy některých oddílů a básní červeně. — Signatura: 6473.

O datování srov. poznámku k textovému popisu.

[Mathiae Cyri iunioris Carmina.]

Sborník lat. a řeckých básní Matěje ml. Cyra [1601 — post 1638], syna stejnojmenného bratrského kazatele a biskupa, jemuž je také věnováno několik básní (ff. 13v, 84r, 84v—85r). Text byl do kodexu zapsán asi v letech 1620—1623 a 1629—1630. Základní vrstva, psaná patrně najednou v r. 1620, je nadpisy rozdělena do 9 oddílů: *Ἐπιγράμματα* (f. 6r a n.), Anagramata (f. 32r a n., na ff. 34r—v Mathias Borbonius, 36r Carolus Zerotinius, Iohannes Amos a d.), *Ἐποσγμωϊσεις* et gratulatoria (f. 44r a n.),

Funebria et *παρομιθηλιακά* (f. 76r a n.), Genethliaca (f. 83r a n.), Epithalamia (f. 114r a n.), Symbola (f. 145r), *Προπαιτικα* (f. 155r), Philothesia (f. 163r), z nichž 3 poslední zůstaly prázdné. K tomuto základnímu textu patří také veršovaná lat. předmluva k čtenáři (f. 2v) a patrně i jednotlivé básně na různých ff. kodexu (Iv, 1r, 31r bis v^o, 43v, 145v, 166v?). V pozdější době byly připojeny jednak nové oddíly na ff. 89r—v a 106r—v (Eucharistica), jednak doplňky k oddílům původním (ff. 23v a n., 37r a n., 53r a n., 63r—v, 88r, 117v a n., na f. 140r—v připsána báseň *Invectivum. Vox dei ad Cainum*). Některé z doplňků činí dojem konceptů (škrty, přepisování, přípisky). Několik básní původní vrstvy bylo škrtnuto, zčásti patrně v důsledku změněných politických poměrů po r. 1620, např. báseň na Viléma z Roupova na f. 1r, o králi Ferdinandovi a Bedřichovi f. 15r, *Cum Fratres in aede Iesuitica Pragae dicere coepissent* 1620 f. 15v, *De statu Bohemorum panegyri habita anno 1618* 28. maii f. 17r—v, *In hostes dei tres e fenestra regiae arcis Pragensis 1618 proiectos* f. 18v, při nadpise *Ad proceres Bohemiae Pragae 1620* [!] a *caesare Ferdinando II. decolatos* na f. 24r připsáno: „*Omissa...*“ (text chybí). Z původního textu byla upravena zvláště báseň na f. 76v. O sborníku J. Hejnic, *K humanistické poezii Matěje mladšího Cyra*, Zprávy Jednoty klasických filologů 6, 1984, 161—166 a týž, *Humanistica II. Nová humanistica v křivoklátské zámecké knihovně*, LF 88, 1985, 82, dále Rukověť humanistického básnictví v Čechách a na Moravě 1, Praha 1966, 526—527.

Pap., 1696—1700, 108 ff. 15×9 cm, vazba dobová kožená.

Rejstřík na ff. 82r—107r psán ve 2 sloupcích. — 1 základní ruka A, věnování podepsáno autorem (f. 2r). — Vazba hnědá, zlacená ořízka. — O datování srov. poznámku k textovému popisu.

1r—107ra

„Francisci Iosephi Philippi comitis ab Hoditz et Wolfframitz Libellus de hominis convenientia“.

1r—2r [Dedicatio.] 3r—v „Ad legentem“. 5r—81r „Sectio 1^a. Non est, quod magis dedeceat hominem“ x „(Sectio 78) ... utinam et hi saltem omnes essent homines!“. 82ra—107ra [Registrum.]

Rozprava o podstatě a povaze člověka, připsaná Karlu Ign. ze Šternberka, pojednává o otázkách ontologických, noetických i etických, včetně etiky sociální, užívajíc literatury antické, autorit církevních i spisovatelů novodobých (Grotius, Hobbes). Dfio, jehož autor žádá v dedi-

kaci o posudek, zda je hodné otištění, zůstalo nevydáno a dochovalo se patrně jedině v křivoklátském rukopise. Titul na f. 4r. Věcný rejstřík část hesel dvakrát opakuje, text f. 91vb pokračuje na f. 100ra.

O díle R. Zimmermann, Bericht über ein bisher unbekanntes rechtsphilosophisches Manuscript eines österreichischen Verfassers, Abhandlungen d. kön. böhm. Gesellschaft d. Wissenschaften V. 9., 1855, o jeho dataci tamže, str. 7.

143

I d 59

Pap., 1595—c. 1675, 253 (recte: 252) ff. 15×10 cm, ilum., vazba dobová kožená.

Chyba foliace: f. 188 vynecháno. Řada ff. a stran prázdných. — 16 figurálních perokreseb kolorovaných, zčásti celostránkových, na ff. 12r, 13r, 27r, 30r, 36r, 47r, 82r, 111r, 128r, 132v, 150r, 162v, 165r, 174v, 177v, 214v; téměř 200 malovaných a zlacených erbů. — Vazba červená, bohatě zdobená zlacením, na f. 1r datována k r. 1599. Na přední i zadní desce zlacený erb vlastníka. — Signatury: 4304 (na hřbetě), II 36, G 5, 6515.

1r—253r

„Liber insigneorum Ioannis Henrici von dem Bongardt foeliciter inchoatus in coeleberrima Lotharingica Academia Pontimussana anno 1595 22. die iulii. De novo compactus in coeleberrima Academia Bononiensi anno 1599 1. february“.

Štambuch člena porýnského šlechtického rodu Bongardt (srov. erby na ff. 2v, 3r, 7v, 8r), založený za jeho studíí na universitě v Pont-à-Mousson v r. 1595. Pamětní zápisy, doprovázené devisami, verši a miniaturami, jsou datovány ponejvíce v italských, německých a rakouských městech na konci XVI. a v 1. desetiletích XVII. stol. (na ff. 67r zápis Petra ze Švamberka na Orlíku z 28. VIII. 1599 Slena, 69r Jana Zenona ze Šternberka na Bechyni z 4. IX. 1598 Ingolstadt, 238r Kašpara Ladislava Stehlíka z Čenkova z 16. IV. 1598 Ingolstadt). Jsou psány latinsky, německy, italsky, francouzsky i španělsky a doplněny mnohdy údaji o další životní dráze i smrti jejich pisatelů.

144

I d 61

Perg., XII. + XIII., 87 ff. 15,5×10,5 cm, vazba dobová kožená.

Codex rescriptus. Skladba: {a—b} 2 IV + V (f. 26) + {c—l}: 6 IV +

(III—1, f. 79) + (m): IV. Reklamanty. Za f. 74 chybí 1 list. V části ruky A c. 36—64, ruky B c. 38—40 řádků, zrcadlo 12/14×7,5/8,5 a 12,5×7 cm.

Písmo: 2 ruce, A Carolina, XII. stol., ff. 1r—79v (a—l); B Gothica textualis primitiva, XIII. stol., ff. 80r—87v (m). Pod textem ruky A zvláště od f. 17 zřetelné stopy staršího písma (Carolina) i iniciálky (např. na ff. 37v, 43v, 64r), nový text místy špatně čitelný. — Výzdoba: V části ruky A prosté iniciálky, nápisy a přetrhávání slov červeně, v části ruky B prosté iniciálky. — Vazba XIII. stol. (?), desky prkénkové, potah ze světle hnědé vepřovice, 1 spona. — V kodexu marginální rubriky a vsuvky i interlineární opravy rukou A a B i mladší, společné v částech obou základních rukou. — Signatury: 4306 (na hřbetě), II 32, 6516.

Kodex se skládá ze 2 částí, odlišných formátem, písmem i výzdobou, starší, psané rukou A na ff. 1—79, a mladšího zlomkovitého přívazku menších rozměrů (14,5×9,5 cm), psaného rukou B.

[Tractatus medici.]

(a) 1r—21r

Constantini [Africani?] Liber de oculis.

1r

„Incipit prologus Constantini medicorum peritissimi in Libro de oculis. Quamquam quę in libro pantegni et in viatico de oculis sufficienter tractavimus“ x „Id est de natura oculorum et sui compositione. Explicit prologus“.

1r—21r

„Incipit pars prima de natura oculorum. Oportet medicum scire volentem curam oculorum“ x „[Receptum] . . . cum vino sufficienter agentur“.

Thorndike-Kibre, Catalogue 1161 (Quamquam . . . Pseudo-Galenus, De oculis, překlad Constantinus Africanus), 1012 (Oportet . . . Constantinus Africanus? Galenus?, Liber oculorum). Dále srov. M. Steinschneider, Die europäischen Übersetzungen aus dem Arabischen bis Mitte des 17. Jahrhunderts, Sitzungsberichte d. phil.-hist. Klasse d. kais. Akademie d. Wissenschaften 149, Wien 1905, 9—10.

(b) 21v—26v

[Constantini Africani Liber maior de coitu.]

„Incipit Liber coitus. Creator volens animalium genus firmiter ac stabiliter permanere“ x „(Climax ad venerem) . . . id est yringi dimidium [?] VI“.

Thorndike-Kibre, Catalogue 273.

- {c} 27r--28r **[Tractatulus medicus, praecipue de urinis.]**
„Cum inter omnia animalia homo rationabilis creatura“ x „egritudinem significat“.
Thorndike-Kibre, Catalogue 311.
- {d} 28v--45v **[De passionibus variis et earum remediis.]**
„Ut mulier concipiat. In VIII fialas vini mandragorę rotulas VIII“ x „Herba epatica in aqua cocta valentissima est calidę passioni epatis“.
Některé oddíly se opakují v textu (m): Ut mulier concipiat na f. 86r, De cancro (f. 40r) na f. 87v. Nadpisy zčásti doplněny jinou mladší rukou. Na f. 45v přípisek rukou A, inc. „Contra calorem epatis accipe radicem erbe s. Iohannis...“, expl. „usque dum sanus fiat“.
- {e} 46r--48r „Incipit **Liber de pulsibus et de urinis scilicet Galieni.**
De agnoscendis febris omnibus scriptum est“ x „[Scabia in vesica]... in initium cauculi ostendit. Explicit Liber urinarum Galieni dogmaticis“.
Thorndike-Kibre, Catalogue 364.
- {f} 48r „**De sciaticis.**
Urina eorum spissa“ x „(De urinis mulierum)... urina pura et super“.
Text patrně nedokončen.
- {g} 48v--50v „**De passionibus mulierum** utile previdi vobis scribere“ x „Hec valitudo aut de vulneribus in matrice posita...“
Závěr textu nečitelný, podán začátek posledního oddílu. Thorndike-Kibre, Catalogue 385.
- {h} 51r--65v „Incipit **Liber simplicis medicinę.**
Simplex medicina est“ x „servetur et custodiatur“.
Text na f. 51r z větší části nečitelný.
- {i} 65v--73v Practica.
„Capitulum XXXIII in erbis et primus in absinthio. Absinthiorum melius [...] et novellum et odoriferum“ x „quia reddit locum insensibilem“.
Na f. 73v při dolním okraji rukou A: „Explicit secunda vel III particula Practicę“.
- {k} 74r--76r „Incipit **Liber genecię** primus ad comciendum. Prius menstrua deducenda sunt“ x „et purpuram superpone et Hea. Finit Liber genecię universorum medicorum“.

- [l] 76v—79v „Incipit **Liber dietarum diversorum medicorum, hoc est Alexandri et aliorum.**
De capillis cadentibus. Cibos accipiant agros [!]“
x „Ad eos, qui siringium in carne habuerint. Abstinenti sunt... et ab omni legumine“.
Thorndike-Kibre, Catalogue 366.
- [m] 80r—87v **[De variis passionibus et earum remediis.]**
///„et tenebis in ore cepiam... Ad impetiginosam faciem. Ad impetiginosam faciem... accipe“ x „(De cancro. Si[c pot]eris cognoscere cancrum)... usque dum incendatur“///
Text na začátku i na konci defektní. Titul podle Glasero-va inventáře. Některé oddíly obsaženy v textu (d).

145

I d 62

Perg., 1317?, 449 ff. 15×11 cm, vazba mladší kožená.

Składba: III + (VI+1, f. 19) + 35 VI + V. Kustody, patrně několik řad, při vazbě většinou seřiznuty. Stará foliace XVI. stol., na obou stranách ff. Text psán mimo ff. 1r—7v ve 2 sloupcích o 30—32 řádcích.

Písmo: Základní ruka A = fr. B. de Kircham (?), 1317 (? f. 449v), kolofon připsán soudobou rukou B, od níž pochází i několik připisek k textu, např. na ff. 121v, 187ra—vb, 449rb; obě ruce Gothica textualis, B zřejmější. — Výzdoba: Větší iniciálky s perokresebnou výzdobou (výběhy), v. 4—9 řádků, červeně a modře, ostatní prosté iniciálky a paragrafy červeně nebo modře, rubriky, podtrhávání a zdobení písmen červeně. — Vazba XVI. stol., desky prkénkové, potah tmavě hnědý, zdobení válečkovým slepotiskem, 2 spony. — Na f. 1r: „Hanns Adam [?] Zeltman Buchbinder“ (XVII. stol.). — Signatury: 4307 (na hřbetě), II 5, R 25, 6517.

Datování, uvedené na f. 449v, nejisté — stejně jako ztotožnění ruky A — neboť kolofon byl připsán jinou rukou, souhlasí s ním však písmo i iniciálky (fleuronnée). Kodex německého původu, napsán pro některý minoritský klášter patrně ve Virtembersku (srov. poznámku k textovému popisu).

1r—449v

Breviarium fratrum Minorum.

2r—7v [Calendarium.] 8ra—65rb [Psalterium breviarum.] 65rb—67ra [Rubricae breviarum.] 68ra—267vb [Proprium de tempore.] „Incipit ordo bre-

viarii fratrum Minorum secundum consuetudinem Romane curie. Sabbato de Adventu ad vespas" x „Dominica IV^a mensis novembris..." 267vb—424rb [Proprium de sanctis.] „In s. Saturnini martyris" x „In s. virginis Katherine virginis [!] ac martyris..." 424rb—449rb [Commune sanctorum] „In natalibus apostolorum" x „In festo confessoris non pontificis..." (445rb—447va „In Dedicacione"). 449v „Anno domini M^oCCC^oXVII^o in die Assu[m]pcionis b. virginis gloriose [15. VIII.] istud [?] breviarium scriptum [?] fuit a fratre B. de Kircham [?]".

V kalendáři nekrologové záznamy: „Obiit Ulricus, rector ecclesie in Halgingen" (f. 2v, XIV. stol.), „Obiit Hermanus dictus Gulant" (f. 3v, XIV. stol.), „Obiit frater Hainricus Schefolt" (f. 6r, XV. stol.), „Obiit Adelheid Rlethamerin, mater Osw[...?]" (f. 7v, XV. stol.). Na ff. 1r—v, 67ra—va, 187ra—vb, 449rb—v doplňky XIV. a XV. stol., passim marginální poznámky téže doby.

146

I e 1

Perg., XV¹, 108 ff. 6×4 cm, ilum., vazba mladší kožená.

Skladba: 4 IV + {IV—1, f. 39} + 6 V + {V—1}. Kustody XIX—XXIX. Reklamanty. Za f. 39 a patrně za f. 108 chybí po 1 listě. 9—10 řádků.

Písmo: 2 ruce, A Gothica textualis formata, ff. 1r—32v; B Gothica textualis, ff. 33r—108r a přípisky jmen některých svatých v litanii na rasuře, zdobení písmen v posledních řádcích. — Výzdoba: Inicialky malované a zlacené s perokresebnou výzdobou (výběhy), větší v. 2 a 5 řádků, na f. 1r s vegetabilními motivy ve výbězích, menší v. 1 řádek. Nadpisy a zdobení písmen červeně. — Vazba 2. poloviny XVIII. stol., potah z červeného safiánu, zlacený hřbet a ořízka, jako č. 21; v mladším koženém pouzdře. — Signatury: 4320 (na pouzdře), R 32.

Kodexu bylo užíváno v některém klášteře, podle jmen světců v litanii patrně cizím.

1r—108r

[Orationes.]

Sedm žalmů kajčích, litanie (ff. 28r—36v), modlitby „Pro abbate" (f. 102r—v), „Pro fratribus et sororibus nostre congregacionis" (ff. 103v—104r).

Perg., XIV², 249 [recte: 250] ff. 8X6 cm, vazba dobová kožená.

Skladba: 2 VI + 2 V + 2 VI + VII + 2 VI + V + 10 VI + IV + III. Kustody II^{us} — XVII^{us} na 1. stránkách složek. Folia značena pořadovou číslicí složky a listů v ní (p^{us} 1—22 6), 1. polovina ff. ve složce písmeny a—f. Reklamanty. Nová foliace, chyba: f. 153 bis. C. 20 řádků.

Písmo: 2 základní ruce, jež se střídají, Gothica cursiva textualis. — Výzdoba: Prosté iniciálky, paragrafy, pod- a přetrhávání a zdobení písmen červeně. — Vazba: Desky prkénkové, potah hnědý, 1 spona. — Na f. 1r: „In fundo celle pausas, mi care libelle, verbis cum melle repletus stas sine felle“ [2. polovina XV. stol.].

Kodex německého původu (srov. zvláště text b).

Kelle, *Altdeutsche Handschriften*, 114—115 č. 1.

(a) 1v—222v **[Tractatus theologici, sermones, notae et excerpta.]**

Drobné texty, z nichž některé se opakují. Z obsahu: „VII gradus ortus spiritualis“, inc. „Veniat dilectus in ortum etc. [Ct 5, 1] Nota, quod triplex est ortus...“ [ff. 1v, znovu 96r], „De visione Bonaventure“ (18r, znovu 112r), [De contemplatione] (25v), „Spiritus sanctus movetur motu quadruplici“ (65v), „Nota de assumptione b. virginis (85v), „Nota de arbore amoris“ (88r), „Progressus in peccatum mortale“ (95r), „Nota Pater noster“ (133r), „Sermo de oracione“ (149r), „Sermo de contemplacione“ (156r), „Triplex est modus ascensionis spiritalis“ (162r), „De gradibus contemplacionis“ (168r), „Nota de raptu“ (169r), „Nota de predestinatis“ (171r), „Hic nota tria de b. virgine“ (176v), „De caritate: (187r, 194v), „De temptatione bonorum“ (188v), „Nota de VII^{tem} mansionibus“ (192v), „Sermo de timore“ (197r), „Nota sermonem de arbore amoris“ (201v), „Nota de anima contemplativa“ (221r). V textu něm. slova [ff. 2r a znovu 97r].

(b) 222v—228v **[Glossarium latino-germanicum.]**

„Aptitudo bequamelicheyt“ x „contrarium naturarum naturen dy en widerzijn...“.

Slovník obsahující dolnoněmecké termíny scholastické filosofie. Text místy téměř nečitelný, písmo na ff. 222v a 228v obtaženo tmavším inkoustem. Edice, kterou přislíbil Kelle, op. c. 115, v *Zeitschrift für deutsches Altertum* nenalezena.

(c) 229r—249v **[Tractatus theologici et notae.]**

Drobné texty, místy, zvláště na f. 249v, téměř nečitelné. Z obsahu: „Tractatus devotus de 4^{or} dietis“, inc. „Diete

4^{or} sunt ad vitam eternam...“ (ff. 229r), „Concupiscencia“ (242r), „Aliqui gradus dilectionis“ (expl. 248v), „Ad perfectionem paupertatis anime hominum“ (248v).

148

I e 4

Perg., XV², II+159 (recte: 160) ff. 10,5×8 cm, ilum., vazba mladší kožená.

Skladba: I + VI + 2 III + II + IV + (III—1, f. 41) + (II+1, f. 46) + IV + (IV—1, f. 61) + (IV—1, f. 68) + 2 IV + (IV+1, f. 93) + III (?) + II + III + 4 IV + (IV+1, f. 149) + IV + I. Řada chybějících listů nahrazena patrně při převazbě novými (srov. výčet prázdných ff. a textový popis), dále chybí po 1 listě za ff. 37, 59 a 67. Chyba foliace: f. 121 bis. 11 řádků. Ff. Ir—IIv, 13r—28v, 95r—103v, 158r—159v prázdná.

Písmo: 2 ruce, A ff. 1r—149v, zdobení písmen v 1. a posledních řádcích; B ff. 150r—157v, obě Bastarda. — Výzdoba v části ruky A: Miniatury malované a zlacené, celostránková na f. 46v: Ecce homo, 9×7,5 cm, s bordurovým orámováním s figurálními a vegetabilními motivy; 24 medailonů v kalendáři Ø 2,5 cm na ff. 1r—12r (na pravých stránkách): znamení zvířetníku a výjevy, charakterisující měsíce, s bordurovým orámováním s droleriem, zoomorfními a vegetabilními motivy. Iniciálky malované a zlacené, v. 2—6 řádků, s lištami a orámováním po 1—4 okrajích stran s figurální (na ff. 50v: turnaj, 52r: lov, 53r, 57r, 63v, 66v, 69r, 71r, 75r, 77v, 78v, 80v, 94r, 104r, 110r, 111v, 143r., 144r) a ornamentální výzdobou; prosté iniciálky a nadpisy červeně nebo modře, zdobení písmen žlutě. V části ruky B větší iniciálky s perokresebnou výzdobou červeně a modře, menší červeně nebo modře, nadpisy, podtrhávání a zdobení písmen červeně.

Vazba 2. poloviny XVIII. stoí., potah z červeného safiánu, zlacený hřbet a ořizka, jako č. 21. — Na f. 1r.: „TP“ (? XVI./XVII. stol.). — Signatury: 4220 (na hřbetě), R 30, 6519.

Kodex podle písma, kalendáře i litanie cizího původu.

1r—157v

[Liber horarum.]

1r—12v

[Calendarium.]

29r—38r

[Psalmi paenitentiales.]

Začátek chybí, dochována část žalmu 4 (Ps 50) a žalmy 5—7 (Ps 101, 129, 142).

38r—46r

„Sequitur letania“.

- 47r—51v [Commendationes.] „Commendatio devotissima. Quid retribuam domino pro omnibus, que retribuit michi . . .“
- 52r—93v [Memoriae, antiphonae et orationes de s. trinitate, s. spiritu, b. Maria, de sanctis, de s. Cruce, pro pace et pro defunctis, commendationes.] „Memoria de s. trinitate. Antifona. Gloria tibi trinitas, / equalis una deitas . . .“
- 94r—v,
104r—109v [Hocae s. Crucis.] „Sancti spiritus assit nobis gracia . . .“
Dochován začátek a konec, za f. 94 mezerá.
- 110r—157v [Orationes et commendationes ad Mariam virginem et Iesum, memoria passionis Christi, orationes de sanctis, de angelis e. a., benedictiones.] „Devota salutatio ad Mariam. Ave, cuius conceptio solemní plena gaudio . . .“

149

I e 6

Perg., 1471, 228 (recte: 230) ff. 11 X 8 cm, vazba mladší kožená.

Italský pergamen. Skladba: III + IV + 11 II + (II—1, f. 65) + 9 II + (II—1, f. 100) + 9 IV + (IV—2, f. 178) + (IV—1, f. 185) + 5 IV + II. Reklamanty. Za ff. 58, 98 a 185 chybí po 1, za f. 178 2 listy. Chyba foliace: f. 203 bis. F. 185a vloženo Glaserem.

Písmo: 1 ruka A = Iohannes Rufi Brito de Leonia, Humanistica cursiva textualis, 1471 [f. 227r], text a základní vrstva komentáře (zachycena v textovém popise; komentář hlavně k b—c, dále řídký). Marginální a interlineární výkladové glosy (XVI. stol.). — Výzdoba: Prosté iniciálky, větší červeně a modře, ostatní červeně nebo modře (někde nedoplněny). Representanty. Zdobení písmen žlutě. — Vazba 2. poloviny XVIII. stol., potah z červeného safiánu, na zlaceném hřbetě titul, zlacená ořízka, jako č. 21. — Na ff. 227v: „Nicolaus Laventer [škrtnuto] me possidet teste suo signo hic posito . . .“, „Ludovicus Laventer [škrtnuto] hic liber [!] possidet suo signo hic posito“, „I. Laventer“ [škrtnuto], 228r: „Iacobus Laventer [škrtnuto . . .]“, „Iacobus Laventer [škrtnuto . . .] possessor . . .mil. V^cXXXVIII“ a další poznámky, 228v: „Pro Nicolao Laventer“ [škrtnuto, všechny XV.—XVI. stol.). — Signatury: 4218 (na hřbetě), I 9, C 7, 6520.

Kodex snad italského původu.

Hirsching 287 č. 38 bis.

- [P. Terentii Afri Comoediae cum commentariis.]
- (a) 1r—3r [Prologus.]
„Quamvis Therencii probatissimi opus ipsum satis commendat... Post eversam Carthaginem“ x „ut satis in predictis patuit“.
- (b) 3r—40r „Andria“
3v [C. Sulpicii Apollinaris argumentum.] „Sororem falso creditam meretricule“ x „dat aliam Carino coniugem“.
- 3r—v [Commentarius.] „Sororem falso. Istud argumentum brevissime continet partes quinque“ x „brevissimis sermonibus annotabo“.
- 4r—v „Prologus. Poeta cum primum animum ad scribendum appulit“ x „spectande an exigende sint vobis prius“.
- 3v—4r [Commentarius marginalis.] „Poeta. Quoniam autem ante diffusam narrationem“ x „patent in textu“.
- 4v—40r [Actus I.] „Simo. Sosia. Vos istec intro auferte“ x „[Actus V. Davus... intus transigetur siquid est quod restet... Calliopiis recensui. Explicit Andria“.
- 5r—40r [Commentarius marginalis.] /// „[post pro]logum consequenter in hoc loco ponit suam narrationem“ x „et apud Grecos et apud Latinos etc“.
- Titul na f. 5r a n. Marginální komentář zčásti seřiznut.
- (c) 40r—79v „Eunuchus“.
40v [Didascalia.] „Eunuchus incipit. Acta ludis Megalensibus...“
- 40r—v [Commentarius.] „Acta ludis etc. Hic ostenditur, quo tempore“ x „super curulas solas sedentibus“.
- Komentář přechází na f. 40v v marginální.
- 40v—42r [Prologus.] „Si quisquam est“ x „quid sibi Eunuchus velit“.
- 40v [Commentarius.] „Si quisquam. Sicut dictum est“ x „ut prius patuit [?]“.
- 42r—79v [Actus I.] „Pa[r]meno. Phedria. Quid igitur faciam?“ x „[Actus V.] Gnato. Ite hac... Calliopiis recensui. P. Terentii Afri Eunuchus explicit“.

- 42r—48r [Commentarius marginalis.] /// „aliquid extra textum sumendum est. Actor enim iste“ x „dicebat: Dii immortales etc.“
Komentář, zčásti seřiznutý, končí na f. 48r, dále jen ojedinelé stručné poznámky.
Srov. č. 105 (b).
- (d) **80r—120v** „**Heauton timorumenos**“.
80r [Didascalia.] „Incipit Heauton timorumenos. Acta ludis Megalensibus...“
80r—v [C. Sulpicii Apollinaris] „Argumentum. In miliciam proficisci gnatum Cliniam“ x „hanc Clinia, aliam Clitipho uxorem accepit“.
80v—82r „Prohemium. Ne cui sit vestrum mirum“ x „vobis placere studeant potius quam sibi“.
82r—120v [Actus I.] „Chremes. Menedemus. Quamquam inter nos nuper haec noticia admodum est“ x „[Actus V.] Chremes. Fiat... Calliopius recensui. Explicit Heauton timorumenon“.
- (e) **121r—155r** „**Adelphe**.“
121r [Didascalia.] „Incipit Adelphe. Acta ludis funebribus...“
121r—v [C. Sulpicii Apollinaris] „Argumentum. Duos cum cum [!] haberet Demea adolescentulos“ x „exorato suo patre duro Demea“.
121v—122r „Sequitur prologus etc. Postquam poeta sensit“ x „ut equanimitas poete ad scribendum augeat industriam“.
122r—155r [Actus I.] „Micio. Storax! — non rediit hac nocte a cena Eschinus“ x „[Actus V.] Eschinus. Istuc recte... Calliopius recensui“.
- (f) **155v—185a/r** „**Hechira**.“
155v [Didascalia.] „Incipit Hechira. Acta ludis Megalensibus...“
155v—156r [C. Sulpicii Apollinaris] „Argumentum. Uxorem duxit Pamphilus Philusienam“ x „uxorem recepit Pamphilus cum filio“.
156r „Prologus [I.] Hechira est huic nomen fabule“ x „quæso nunc hanc noscite“.

- 156r—157v [Prologus II.] „Orator ad vos venio“ x „posthac precio emptas meo“.
- 157v—185a/r [Actus I.] „Philotis. Syra. Per pol quam paucos reperias meretricibus fideles evenire amatores“ x „[Actus V.] Parmeno...quam sciens ante hunc diem unquam...“
Chybějící závěr textu doplněn na vloženém listě 185a Glaserovou rukou.
- {g} 185a/r—227r „Phormio“.
185a/r—v [Didascalia.] „Incipit Phormio. Acta ludis Romanis...“
185a/v „Argumentum“.
Jen nadpis.
- 185a/v-186v „Prologus. Postquam poeta vetus poetam non potest retrahere“ x „bonitasque vestra adiutans atque equanimitas“.
Chybějící začátek doplněn na vloženém listě 185a Glaserovou rukou.
- 186v—227r [Actus I.] „Davos. Amicus summus meus et popularis Getta“ x „[Actus V.] Phormio. Iam hic faxo aderit... Calliopus recensui.
Explicit Therentius per lo[hannem] Rufi Britonem de Leonia anno domini millesimo CCCC septuagesimo primo“.
O rukopisném dochování Terentiova díla, edicích a literatuře Geschichte der Textuberlieferung I, 377—380, 603.

150

I e 7

Perg. c. 1455, 163 ff. 12×9,5 cm, illum., vazba mladší kožená.

Składba: (V+1, f. 11) + V + VI +4 V+ VI + 2 V + 2 VI + 2 V + IV + (VI—1). Poslední list poslední složky chybí. 17—20 řádků.

Písmo: Patrně 1 ruka, Bastarda. — Výzdoba: 41 miniatur, malovaných a někdy zlacených, ilustrujících text (a-f), 4/9,5×5,5/6,5 cm, v (b) okrouhlých Ø 4,5/5 cm, na ff. 2v, 4v, 6v, 8v, 10v, 12v, 14v, 16v, 18v, 20v, 22v, 24v; 29v, 32v, 34r, 36r, 37v, 39v, 41v, 43r, 44r, 46v, 47v, 49r; 55r, 59r, 61r, 65r, 67r, 69r, 71r; 76r; 83v, 86r, 87v, 89r; 102v, 110r, 118v, 131r, 145r. Větší iniciálky s perokresebnou výzdobou (srov. zvláště na ff. 24r a 142v), na f. 102v zlacená, v. asi 2 řádky, ostatní prostě červeně, modře nebo zeleně, nadpisy červeně. Vazba

XVIII. stol., potaň hučďý, zlacený hřbet a ořizka. — V kodexu margi-
nální něm. a lat. čtenářské poznámky XVII. stol., zvláště v textu {f}.
— Signatury: 4214 (na hřbetě), I 10, K 6521, 2.

Datování: Kelle klade kodex do XV.—XVI. stol., podle kalendářních
tabulek v {a} vznikl již v polovině XV. stol. — Podobný obsah jako
tento sborník v textech {a—f} mají jiné kodexy, slov. např. H. Men-
hardt, Verzeichnis der altdeutschen literarischen Handschriften der
Österreichischen Nationalbibliothek 2, Berlin 1961, 872—874 č. 3085
{z r. 1475} a Mohlberg, Katalog, 29 č. 84 {z let 1459/1471}.

Kelle, Altdeutsche Handschriften, 132—133 č. 8 {sign. I e 1}.

[Astrologische und medizinische Abhandlungen.]

(a) 1r—29r

[Kalender.]

1r—24v

[Kalender mit Lebensregeln.]

[2r] „Genner pin ich genant, / trinkchen und essen
ist mir wol erkannt“ x „(Wintermanad)... du solt
den mund waschen und rain halten“.

12 obrázků, charakterisujících měsíce.

25r—26v

„Die tabel der zaichen des mann[es]“.

27r—28r

[Tafeln für die Jahre 1455—1504.]

28v—29r

„Das sein poes verwarfen tag, so im jar komen, an
den sol man weder lassen, kaufen noch verkaufen“.

(b) 29v—50r

[Die Zeichen des Tierkreises und ihre Kraft.]

„Hienach ist geschriben von den zwelf zaichen des
gestirns und von irer kraft... Der wider hat under
des menschen gelidern das haupt“ x „(Von dem
zaichen der vischen)... und ist auch flegmaticus
mit seinem wandel. Dicz ist gesait von den zwelf
zaichen und von iren naturen und aigenscheften,
so sy an in habent“.

12 ilustrací v textu.

(c) 50v—77v

„Hienach sagt **der maister Partholomeus** [recte:
Ptolemaeus?] **von den sibem planeten**, wie die iren
lauf und gang durch die zwelf zaichen der sunnen
habent und von iren naturen... .

Die sibem planeten habent iren lauf und gang hin-
der sich“ x „(Von der sunnen lauf durch die zwelf
zaichen im jare)... als dann davor im calender
stet“.

7 celostránkových ilustrací. U Mohlberga, op. c., 29 č.
84/2 c dílo zváno Iatromathematischer Traktat von den
Planeten.

- (d) 77v—83r **[Von den Himmeln.]**
 „Nu sagt dicz puech von den ubrigen koren der himel und von irem lauf und auch iren naturen. Got hies Abraham“ x „[Item der himel ist synbel an im selber] . . . so taitt sich der man“.
 1 ilustrace v textu.
- (e) 83r—90r „Hienach stet geschriben **von den vier complexion** und von irn naturen, was sey der melancolicus, colericus, flegmaticus und der sangwineus. Melancolicus unser complexian ist von erdreich . . . Es sein vierer hand natur“ x „(Colericli) . . . das ist der wider, der leo und auch der schucz. Und dises sey gesait von den vier complexion und von iren naturen und eigenscheften“.
 4 ilustrace v textu.
- (f) 90r—151r **[Gesundheitsregimen.]**
 „Das ist ain capitel von dem lassen, wie oder zu welher zeit man in dem jar lassen sull zu gesuntheit. Es spricht der maister Almausor in disem capitel“ x „[Von dem zufall des synnes und auch des muetes] . . . die in uppigkait vertriben ist. Und damit ain ende, got uns in sein reich weis und sende. Amen“.
 5 ilustraci, z nich 2 celostránkové (ff. 110r, 131r).
 U Mohlberga, op. c., 29 č. 84/2f dŕlo zváno Aderlass-traktate, obsah však širši, jak naznačují názvy kapitl: Von dem paden, Haisse und auch chalte gelider, Wie sich der mensch gesunt sull halten mit dem stuelgang, Von den cristirn, Von erczney, Von dem lufte, Von den vier winden.
- (g) 151v—160r **[Pseudo-Aristoteles Gesundheitslehre für Alexander.]**
 151v—159r „Das ist Aristotiles des hohen maisters brief, den er kunig Alexander schikcht und lert in, wie er sich vor siechtumb behueten und gesunten behalten solt . . . Alexander, wenn du des morgens frue aufsteest“ x „und an allen dingen rechte mass ze nemen“.
 159r—160r [Epilog.] „Das ist die lere, die maister Arestotiles hat geschriben“ x „und er lebet auch lang. Amen. Deo gratias“.

Srov. J. Haupt, Über das md. Arzneibuch des Meisters Bartholomaeus, Sitzungsberichte d. phil.-hist. Klasse d. kais. Akademie d. Wissenschaften 71, Wien 1872, 508 a n.

- (h) 160r—168v **[Pseudo-Aristoteles Mahnung an Alexander.]**
 „Der edel kunig Alexander, / an manhait der ander“
 x „(Flegmaticus mag nit empern) . . . mues dñkch
 missvallen gar, / er swirt im von der lungel dar“///
 Text na konci defektní. Srov. Menhardt, op. c., 1006
 č. 4120/17.

151

I e 8

Perg., XV. ex./XVI. in., 112 ff. 14×9,5 cm, ilum., vazba mladší kožená.

Skladba: IV + (IV+1, f. 17) + (IV+1, f. 26) + (IV+1, f. 35) + 2 IV + 1 + 6 IV + 2 III. Jednotlivá přivázaná nebo vlepená ff. jsou listy s miniaturami. 13 řádků. Ff. 16r, 22r, 33v, 51r—52r, 103v—112v prázdná.

Písmo: 1 ruka, Bastarda formata. — Výzdoba: 4 miniaturny malované a zlacené, 9,5/10,5×6/6,5 cm, na ff. 16v: sv. Jan Křtitel, 22v: Kristus na kříži, P. Maria a sv. Jan, 33r: Kristus s trnovou korunou pod křížem, 52v: král David s harfou. Větší iniciály malované a zlacené, v. 5—7 řádků, s rozvilinami zpravidla po 2 okrajích stran (většinou odděleny od těla iniciály). Prosté iniciály (na f. 103r nedoplněna) a nadpisy červeně nebo modře, zdobené písmen žlutě. Representanty. — Vazba hnědá. — Na f. 103r: „Ex libris Evan. Godefridi Troili, S. Caes. Mis consiliarii 1625“. — Signatury: I/3 (XVIII. stol.?) ; 4302 (na hřbetě), II 2, 6518.

Datování: Cechner klade kodex do XV. stol., podle písma a zvláště výzdoby vznikl spíše kolem r. 1500 (srov. draperii miniatury na f. 22v a rozviliny iniciál).

Cechner 106 a 108, obr. 89 (ff. 22v—23r).

[Modlitby.]

(a) 1r—17r

Modlitby.

1. 1r—v „Tuto modlitbu říkati máš s náboženstvím, když ráno vstáváš. Všemohúcí věčný bože, tvé svaté božské milosti děkuji, žes mě bídnu a hubenú. . .“
2. 2r—3r „Všemohúcí věčný bože, jenž jsi mně nehodné to dobrodiní ráčil učiniti. . .“
3. 3r—4v „Všemohúcí věčný bože, rač tohoto dne na mne na

hříšnú vzhlédnúti . . .“ 4. 4v—9r „O přesvětlá, o předobrotivá, o předivná múdrosti Pána našeho Ježíše . . .“ 5. 9r—11v „Kriste, jenž jsi světlo i den všeho světa . . .“ 6. 11v—12v „Odpolu životem naším položenú jsúce na smrti . . .“ 7. 12v—13v „Hospodine všemohúci, věčný bože, prosím tvé [13r] svaté božské milosti . . .“ 8. 13v—17r „Modlitba o zvláštním anjelu. [14r] Prosím tebe, svatý anjele muoj, rač mi na pomoc býti . . .“

Modlitby ranní, večerní a jiné.

(b) 17r—19r

„Čtení sv. Jana.

Na počátku bíše slovo“ x „a viděli sme slávu jeho, slávu jakožto jednorozeného od otce, plného milosti a pravdy“.

J 1, 1—14.

(c) 19r—21r

„Modlitba o Matce boží.

Zdráva, Matko přežádúci, hvězdo morská přestkvúci“ x „o přeslavná Matko, Panno Maria“.

(d) 21r—32r

„Modlitby o Synu božím a o jeho nevinné smrti i o jeho umučení . . .

[23r] O milý Jezukriste, vida ty svú přežalostivú smrt“ x „[V hodinu devátú zvolal jsi hlasem velikým] . . . aby tvá smrt přivedla mě k věčnému životu. Amen. Otče náš. Zdráva Maria až do konce“.

(e) 32v—50v

„Tuto se počíná **Výklad na Otčenáš**, a to najprv takto: Otče náš. Rozpomeň se, milostivý otče“ x „[Ale zbav nás od zlého] . . . kteréž by byly škodné našim těluom i našim dušem. Amen“.

(f) 53r—85r

Sedm žalmů kajfcích.

„Hospodine, v tvé náhlosti netresci mne ani v hněvě tvém kaž mne“ x „[Žalm sedmý krále Davida kajfcí] . . . [83r] neboť já služebnice tvá jsem. Sláva Otci . . . [Druhá modlitba. Rač přijíti, Pane Bože všemohúci, tyto žalmy] . . . [84v] kteříž jsú mně dobře činili i za [85r] všecky živé i mrtvé. Amen“.

Za jednotlivé žalmy vkládány vždy 2 modlitby.

(g) 85r—92r

[Vyznání víry sv. Athanasia.]

„Tento žalm udělal jest Anastazius [!] biskup alexandráský . . . Ktožkoli chce spasen býti, přede [85v]

všemi věcmi potřebí jest“ x „[91v] spasen nebude
moci býti. [92r] Sláva Otcí...“

Lat. text ed. PL 88, 585—586.

(h) 92r—103r

„Tuto se počíná **letaní většíc**.

Nespomínaj, Hospodine, poškrvrn mých“ x „Beránku
boží... a uslyš nás. Otče náš. Zdráva Maria...“.

Na ff. 94v—95r jmenování čeští patroni sv. Václav, Vít,
Vojtěch, Zikmund a Prokop.

Modlitební kniha, určená pro ženu.

152

I e 9

3 svazky, pap., XVIII., II+99, III+122, II+100 ff. 14×9,5 cm,
vazba dobová kožená.

1 základní ruka. -- Vazba hnědá, na zlacených hřbetech titul a mo-
nogram „G. V. L.“ Exlibris jako č. 28.

1r—97r,

„Heures d'un honet homme philosophe“.

1r—120v,

1r—99r

Veršované i prosaické texty náboženského a mravně vý-
chovného obsahu (hymny, ódy, parafráze žalmů, úvahy,
sentence, výňatky z antické literatury a j.).

153

I e 10

Perg., XIV.—XV., 123 ff. 13,5×10,5 cm, notace, vazba dobová
kožená.

Skladba: {a—m} 4 IV (f. 32) + {n}: VI (f. 44) + {o}: IV (f. 52)
+ {p—ah}: 2 IV + VI + 3 IV (f. 104) + {ai—an}: {IV—1, f. 111} +
{ao—aq}: IV + II. 2 řady kustodů, psaných patrně 1 rukou: I — VI
(=ff. 1—52), I — VIII (=ff. 53—119). 1. řada kustodů patrně mladší
než text, neboť nezachycuje ztracenou složku za f. 44. Dále chybí
složka za f. 52, 1 list za f. 108 a polovina f. 106. Texty {a—g, i—m,
ai—an} psány ve 2 sloupcích, 21—48 řádků.

Písmo: Ruka A ff. 1ra—32vb {a—m}; B ff. 33r—44v {n}; C f. 45r
{část o}; D ff. 45v—52v {část o}; E ff. 53r—104v {p—ah}; F ff. 105ra
—111vb {ai—an}; G f. 112r {ao}; H {totožná s E ?} ff. 112v—123r
{ap—aq}, A, B a F Gothica textualis, C a G Gothica cursiva currens,
D Gothica cursiva textualis, E a H Gothica textualis currens; ruce
A—D patrně XIV., E—H XV. stol.; v částech rukou A, E a F zdobení

písmen v 1. a posledních řádcích. — Výzdoba: Prosté iniciálky, některé s perokresebnou výzdobou i maskami, nadpisy, paragrafy, zdobení písmen a ručky červeně. Representanty. Na předním pergamenovém příděští perokresba 2 postav (XV. stol. ?), z velké části přelepená fürstenberským exlibris. — Notace v (g), chorální gothica, osnova o 5 linkách. Táž osnova připravena na f. 32r (6 řádků), notace i text však chybějí. — Vazba XV. stol., desky prkénkové, potah růžový; spona chybí. Jako zadního příděští užito zlomku pergamenového listu z lat. breviáře XIII. stol. (Gothica textualis; neумы). — Na f. 123r: „Liber fratris Iohannis de Tribowia“ (XV. stol.). — V kodexu marginální poznámky, rubriky k textu a ručky několika rukou XV. stol. Text na f. 123v a některé marginálně vyškrabány. — Signatura: 6522.

Kodex se skládá nejspíše ze 3 částí, a to 2 starších snad ještě ze XIV. stol., psaných rukama A—B na ff. 1—44 a rukama C—D na ff. 45—52, a mladší z XV. stol. na ff. 53—123 (ruce E—H). K spojení došlo již v XV. stol., kdy starší i mladší část opatřena kustody. Písmo sborníku nevyklučuje domněnku o domácím původu, v českém prostředí je dosvědčen vlastnickou poznámkou již v XV. stol.

[Liber hymnorum. Hugo de s. Caro. Dialogus de temptationibus religiosorum. Sermones. Versus. Exempla. Auctoritates]

(a) 1ra—28rb

„Liber iste dicitur **Liber hymnorum**.

Hymnus dicitur laus dei cum cantico facta“ x „[O] Christe, proles virginis, patris compar altissimi) ... ora pro nobis, domina. Gloria tibi, domine“.

Výklad hymnů. Text se zčásti shoduje s rukopisem KK v Praze D CXXX, ff. 57r—95r, Podlaha, Soupis I, 418 č. 700.

(b) 28va

[De altari.]

„Altare multipliciter [?] accipitur in sacra Scriptura“ x „id est ornata 4 cardinalibus virtutibus, scilicet iusticia, prudencia, fortitudo, temperancia“.

(c) 28va—30rb

[Gualteri Burlaei De Secundo philosopho.]

„Secundus philosophus fuit. Hic in omni tempore servans“ x „precepit eius libros bibliotece [!] inseri et intitulari Secundi philosophi“.

Ed. H. Knust, Gualteri Burlaei liber De vita et moribus philosophorum, Tübingen 1886, 372—386 cap. CXXII (text se značně liší). Srov. č. 124 (b).

Na okraji f. 29v rukou A: „Sorte supernorum scriptor libri pociatur, morte superborum raptor libri moriatur“.

- (d) 30rb—va **[Liber XXIV philosophorum.]**
 „Triginta quatuor [!] philosophorum diffinitiones de deo communi assensu constitute. [D]eus est monas“ x „[D]eus qui sola ignorancia mente cognoscitur“.
 Ed. C. Baeumker, Das pseudo-hermetische „Buch der vierundzwanzig Meister“, Beiträge zur Geschichte der Philosophie und Theologie des Mittelalters 25, 1927, 207—214 (text v rukopise bez komentáře).
- (e) 30va „[T]ribus de causis invente sunt littere . . .“
- (f) 30vb—31ra **„[P]reponat primo sacerdos confitenti octo principalia vicia“** x „[Tristicia] . . . Sunt etiam ad bonum pusillanimes“///
 Text nedokončen.
- (g) 31rb „Crucifixum in carne laudate et sepultum propter vos glorificate“ x „ut te ducente possimus pervenire ad te sancte cuncti benigne“.
 6 notaci.
- (h) 31v—32r **„Cantilene viciorum.**
 Luxurie. Sermo sit Veneri“ x „[Ipocrisis] . . . michi dat virtus simulata“.
 Walther, Initia 17564 (De vitiis et virtutibus).
- (i) 32va **[De amore.]**
 „Sicut cera fluit subito percussa calore“ x „si minus est aliquid, cum tempus erit, michi manda“.
 Walther, Initia 18151.
- (k) 32va **[De amore protervo.]**
 „Plurima cum soleant sacros evertere mores“ x „quo lex, quo populus, quo simul ipsa ruit“.
 Walther, Initia 14193.
- (l) 32vb **[Versus.]**
 „Quot pecudes ville, / quot habent animalia silve“ x „sit tibi tanta dei gratia parte mei“.
- (m) 32vb **[Proverbia.]**
 „Bene vigilat, qui a bono non cessat“ x „Bono vincere mala est ad celum scala“.
 Za textem rasura.

- [n] 33r—44v **[Exempla.]**
 1. „Commorante beato viro in quodam heremitorio iuxta Reatum, medicus eum pro cura oculorum cotidie visitabat... [2.] Tempore, quo se ad repetendam vite sue regulam cum suis coram papa Innocencio presentavit“ x „[63] Quidam agricola diuturno labore languebat... [64] Senex cum fratre communem vitam duxit. Senex erat misericors et tempore famis“///
 Text na konci defektní (za f. 44 chybí složka).
- [o] 45r—52v **Sermones.**
 1. ///„Iesus et eas de resurrectione sua certas fecit. Tercio aparuit Yoseph ab Aromathia... [2. 47r] Dominica prima in Adventu. Sermo bonus. Fratres, scientes, quia hora est iam nos de sompno surgere etc. Ro 13 [11.] In verbis predictis, fratres karissimi, s. Paulus sicut verus et fidelis amicus excitat aliquos... [3. 49r] Secunda dominica. Erunt signa in sole et luna et stellis [L 21, 25]. Beatus enim Ieronimus in animalibus [!] Hebreorum invenit signa XV dierum... [4. 52r] Ecce rex tuus venit tibi mansuetus Mt 11° [recte: 21, 5]. Adventus salvatoris ab antiquo fuit prenunciatus“ x „quia venit rex. Erat in superbia“///
 1. kázání na začátku, čtvrté na konci defektní (za ff. 44 a 52 chybí složka).
- [p] 53r **Orationes.**
 „Nota oracionem, per quam et ultimo in bono statu reportaris... 1. Domine Iesu Christe, per tua sanctissima vulnera dig[n]eris mihi aperire... 2. Post prandium sive post cena[m] dicat sacerdos oracionem: Retributor omnium bonorum, domine deus, retribuere digneris omnibus nobis...“
- [q] 53r—54r **„De angelo, qui nos custodit,** debemus sagaciter considerare“ x „in celo est collocata. Ubi nos Iesus Christus hodie collocare dignetur in celesti patria. Amen“.
- [r] 54r **„De duodecim diebus... in quibus omnes christiani debent ieiunare...“**
- [s] 54r—v **„Item tres sunt dies verius observandi per annum...“**

- [t] 54v--73r „**Auctoritates sanctorum**“.
Obsah zčásti podávají nadpisy (některé připsány později):
Comuniter, De elemosina, De femina, De temptacione,
De humilitate, De oracionibus, De predicacione, De nup-
ciis, De extrema morte, De fide, De monacho, De detracto-
ribus.
- [u] 73r--v „Hec sunt **quindecim signa XV dierum ante diem
iudicii**, que invenit Ieronimus in annalibus libris
iudeorum. Prima die erigit se mare“ x „et post hec
erit dies iudicii“.
Srov. č. 137 (v), text se však liší.
- [v] 73v--74r **[De tribus Mariis.]**
„Anna et Hismeria fuerunt due sorores“ x „quando
assumpta est in celum“.
Ed. M. Förster, Die Legende vom Trinubium der hl. Anna,
Germanische Bibliothek II 20, 1925, 115 (konec textu
se liší).
- [w] 74r **[De negligentis, quae fiunt in missis.]**
„Si per negligentiam peracto canone . . . nec vinum
nec aqua reperiantur in calice“ x „et qui cum eo
participes culpe competenti“.
- [x] 74v--75r **[Exhortationes ad sacerdotes.]**
„Apostolus clamat: Nomen dei blasfematur per nos
[R 2, 24], qui debemus populum dei precedere
verbis et exemplis“ x „et caremus gracia ipsius“.
- [y] 75r--76r **[Exhortationes ad vitam christianam.]**
„Fratres, omnes sumus peccatores et mortales“ x
„[Tria pre oculis habentes] . . . eternum, quod
cruciat“.
- [z] 76r--89r **Hugonis [de s. Caro Speculum ecclesiae.]**
„Dicit apostolus ad E[p]hesios VI [11] Induite vos
armatura dei . . . Hec armatura est vestis sacerdo-
talis“ x „quia precedit et subsequitur hominem in
bonis operibus. Explicit tractatus domini Hugonis,
tituli s. Sabine cardinalis presbiteri, sine exposicio-
ne et significacione misse cum maxima brevitate.
Istud explicit per manus“.
Glorieux, Répertoire I, 48 č. 2 aw.
- [aa] 89r **„Versus [de transubstantiatione.]**
Constat in altari carnem de pane creati“ x „ascen-
sio iudiciumque“.

Walther, Inītia 3214 {konec v rukopise, začínající „Articuli fidei sunt...“, se liší}.

- [ab] 89v—99r „Incipit **Dyalogus consolatorius de temptacionibus religiosorum.**
 Cesarius monachus dicit: Ascendentes filii Israel de Egipto mox temptati sunt in deserto“ x „[Cesarius: Sive sint filii legitimi] . . . qui per vitam bonam et gratiam finalem computabuntur inter filios glorie celestis regni. Ad quod nos perducatur dominus Iesus Christus. Amen“.
 V textu exempli.
- [ac] 99r—v **[Exemplum.]**
 „De quodam milite, qui bene virgini Marie servivit. Quidam miles cum uno oculo aliquantulum literatus in consuetudine habuit“ x „quod regnum celorum adeptus est. Ad quod nos dominus noster Iesus Christus perducere dignetur. Amen“.
 Ed. J. Klapper, Erzählungen des Mittelalters in deutscher Übersetzung und lateinischem Urtext, Breslau 1914, 281—282 č. 62.
- [ad] 99v **[Versus.]**
 „Petrus, Mathias, Gregorius atque Maria in lucem domini venientes anticipentur“ x „omne levat crimen dat celi tangere limen, gaude, peccator, veniam pete, linque reatum“.
- [ae] 100r—104r **Sermo [fr. Bertholdi Ratisbonensis.]**
 „Sermo nobilis communis, in quo ornamenta sacerdotis describuntur. Quis ex vobis aruet me de peccato etc. [J 8, 46]. Quia hodie in epistola tractatur de pontificatu et sacerdotio Christi eterno“ x „de quibus dicit Iohannes [14, 2] In domo patris mei mansiones multe sunt. Ad que nos perducatur . . . per omnia secula seculorum. Amen. Explicit sermo“.
 Srov. H. Pfeiffer-B. Černík, Catalogus codicum . . . qui in bibliotheca . . . Claustroneoburgi asservantur II, Claustroneoburgi 1931, 246 č. 450/200.
- [af] 104r—v **[Versus et notata ad usum sacerdotum.]**
 „Per ipsum feriens clerum, falsarius, urens“ x „Nota, quod oratio trila operatur . . .“

- [ag] 104v „**Nota oracionem contra corpus Christi, quando levatur . . . Ave, salus mundi**“ x „caro Christi, sanguis et unda . . .“
Chevalier, Repertorium 35720.
- [ah] 104v **Exemplum de anunciatione s. Marie.**
„Quam bonum est dicere Ave“ x „donec aque transirent“.
Text na začátku při opisování porušen. Titul připsán mladší rukou.
- [ai] 105ra—va **[Exemplum.]**
„De quodam sculari. Refert magister Allexandar [!] super illud verbum Misericordia et veritas obviaverunt sibi etc. [Ps 84, 11]“ x „abitu ordinis petit et accepit“.
- [ak] 105va—106ra **Sermones de s. Iohanne.**
1. „Sermo de s. Iohanne [!] bonus. Ecce puer meus, quem elegi . . . [Mt 12, 18]. Secundum beatum Gregorium omnis Christi accio nostra est instructio . . . [2. 105vb] Sermo de s. Iohanne. Ecce puer etc. Verba sunt Isaie [42, 1] et competunt beato Iohanni ewangeliste“ x „dicens: Ecce puer meus, quem elegi. Quod nobis prestare dignetur pater . . . Amen“.
- [al] 106vb—110v **Exempla.**
1. „Quidam miles heremum transiens vidit maximam multitudinem demonum . . . [2.] Ex[e]mplum. Quidam miles peccator a rege suo sepe monitus“ x „[15. 109va] Exemplum. Erat quidam monachus valde lubricus . . . [16. 109vb] Exemplum bonum. Miles quidam potens valde et dives, dum omnia bona sua indiscreta libertate dispergeret . . . et tu adduxisti mihi Mariam.
[110v] Ista sunt exempla valde bona, qui vult. Non fui scriptor, qui quunque leget, non habeat pro malo. Corrigam“.
Exempla 13 a 15 na ff. 108vb—109rb a 109va—vb ed. Klapper, op. c. v textu [ac], 286—287 č. 68, 361—362 č. 170.
- [am] 111ra—rb „De humilitate nota.
Humilitas filium dei de celesti palacio in talamum virginis venire fecit“ x „que ceteras virtutes facit fructuosas“.

- [an] 111va—vb **[Exempla.]**
1. „Dicit apostolus: Michi vivere Christus est et mori lucrum [Ph 1, 21]... Invenitur in quodam libro greco, quod quidam unicornis... [2. 111vb] De filio, qui suspenditur. Quidam fillum suum, cum parvus esset“ x „et ob hec suspenderetur“.
- [ao] 112r **[De b. Maria virgine. Tropus ad offertorium.]**
„Ave, tu rosa, virgo Maria“ x „da gaudia nobis“.
Ed. AH 49, 324 č. 641.
- [ap] 112v—113v **„De assumptione Marie.**
In tempore illo, cum esset beata Maria vigilans et orans“ x „cecus mansit“.
- [aq] 113v—123r **[Exempla.]**
1. „De clerico indevoto. Quidam iu[v]enis nomine Petrus in Clara valle non poterat habere devocionem in psalmodiis... [2. 114r] De sacerdote luxurioso. In regno Francie fuit quidam sacerdos“ x „[36. 122v] Cum venisset beatus Andreas ad urbem Vicenam... [37. 123r] Mulier quedam coniuncta cuidam homicide concepit... crede ergo in Christum et“///
Text na konci defektní (na f. 123v vyškrabán).

154

I e 11

Pap., XVIII¹, III+163 ff. 13,5×7,5 cm, vazba dobová polokožená.

Několik rukou. — Na f. IIr perokresebná výzdoba, kolorovaná, určená pro titul (text nedoplňen). — Signatura: 6523.

[Explicationes, tractatus e. a. in usum noviciorum S. J.]

- [a] 1r—14r **„Explicatio brevis ad reddendam conscientiae rationem iuxta morem Societatis.**
Cum reddere rationem conscientiae res sit“ x „in similem perturbationem“.
- [b] 14v—20r **„Modus dandi rationem conscientiae iuxta institutum Societatis.**
Praenotanda. Ratio conscientiae solidatur“ x „fundamentum aedificii“.

- [c] 21r—87v „**Catechismus Societatis instituti seu explicatio eiusdem** continens in se tres in sua capita divisos tractatus. A^o MDCCXXXIX.
Caput I^{um} De quidditate . . . Qui accensus“ x „[Tractatus III, Caput V^{um}] . . . si nihil vovisset. A. M. D. G. B. V. M. I. H.“
Oddílý: De instituto Societatis Iesu, De distinctione et differentia graduum et personarum, quae in Societate est, De votis Societatis.
- [d] 89r—95v „**Indulgentiae Societatis Iesu**“.
- [e] 95v—96r „**Casus reservati a Clemente VIII.**“
- [f] 96r—97r „**Alii undecim casus autoritate quintae congregationis reservantur superioribus in Societate**“.
- [g] 97r—98v „**Preces mensales**“.
- [h] 99r—148v „Tractatus III^{ius}. **Scholastici religiosi mores sancti et quaestuosa occupatio seu utilis studendi modus tam scientiis philosophicis quam theologicis.**
Studium nihil est aliud“ x „efficacia otiosos. Ad maiorem dei gloriam et I. M. V. H.“
O studíích a cvičeních v T. J.
- [i] 149r—v „**Toni diversis animi affectibus accommodati**“.
Meditace.

155

I e 12

Pap., c. 1585—1598, 166 ff. 13,5×8,5 cm, ilum., vazba mladší sametová.

Řada ff. a stran prázdných. — 66 malovaných erbů. — Vazba XVIII. stol., potah růžový. — Signatury: II 34, G 6, 6524.

1r—166v

[**Stambuch Albrechts von Haen.**]

Památník člena některého holandského, brabantského nebo lucemburského rodu Haenů (srov. J. B. Rietstap, *Armorial général I*, Berlin 1934, 867—868). Záznamy hlavně německých šlechticů, provázené devisami a erby, jsou psány latinsky, německy, francouzsky a italsky a datovány v Německu a Itálii v letech 1585—1598. Vlastník jmenován na ff. 7r, 39r, 56r, 59v a d.

Pap., XV. ex./XVI. in., II+122 ff. 13X10 cm, ilum., notace, vazba dobová kožená (měkká).

Skladba: I + 9 VI + (VI—2, f. 118) + II. V sexternech 1—3 značena prvá polovina ff. arabskými a římskými číslicemi. Za f. 118 chybějí 2 listy. Mezi ff. 49 a 50 vložen lístek se soudobým doplňkem k textu. 22—23 řádků. Ff. 1r—11v, 47r—49r, 119r—122v prázdná.

Písmo: Patrně 1 ruka, Bastarda, v tvarech písmen značně proměnlivá (zvláště od ff. 49v a 76v), ovlivněná humanistickým písmem. — Výzdoba: 12 malovaných a zlacených medailonů, ilustrujících text {c}, Ø 3 cm, na ff. 71v—74r. Iniciály v textech {a—c} malované, v {a—b} také zlacené, na začátku děl a kapitol, v. 3—6 řádků, s rozvlícnovými nebo perokresebnými výběhy, v textech {d—f} nedoplněny. Paragrafy červeně nebo modře, nadpisy, podtrhávání a zdobení písmen červeně. — Notace na ff. 54v—55r, chorální quadrata (noty prázdné), osnova o 5 linkách. — Vazba bílá, zdobená hnědými proužky, prošitými řemínkem do křížkového vzoru, 1 spona. — Soudobé marginální poznámky v textech {c, f}. — Signatury: 4303 (na hřebetě), II 9, R 30, 6525.

Kodex podle písma cizího původu.

[Alphabetum divini amoris. Meditationes. Petrus de Alliaco. Ekbertus Schonauigiensis.]

(a) 1r—46v

Alphabetum divini amoris.

1r—2r

Prohemium. „Ad honorem omnipotentis dei aliquos modos et vias pro elevatione mentis in deum propono scribere“ x „et ultimum erit de doctrinis utilibus ad elevationem mentis mentis [!] in deum. Et hec de prohemio“.

2r—v

„Tabula capitulorum“.

2v—46v

„De via inchoativa capitulum primum. A timore servili procedit timor filialis“ x „[De doctrinis capitulum sedicimum et ultimum] . . . ut vocetur Alphabetum divini amoris. Qui hec legerit, exoret pro ordine Carthusiensi, ex quorum fonte hec procedunt. Deo gracias“.

Srov. Hübl, Catalogus, 279 č. 252/9 a 431 č. 396/6 [Alphabetarium divini amoris].

(b) 49v—71r

Alphabetum trinitatis dei et anime.

Meditace, jejichž základ jsou abecedně uspořádané tabulky na ff. 49v—53r (Theologia mistica, Vicia opposita

virtutibus), 53v—54r (Theologia symbolica) a 55v (Memoria artificialis alphabeti virtutum et viciorum in una domo 48 cellularum), na ff. 54v—55r notace k textu tabulek s výkladem. Na ff. 56r—71r výklad tabulek, inc. „Ad meditationem presentem declarandam et eius utilitates duodecim generales et plures particulares demonstrandas ordinate ingredimur...“, expl. „corpus dotat immortalitate..., ignem caliditate. Amen“. Titul podle textu na ff. 56r a 61r.

[c] 71v—87v

„Recordacio theologie, ludus sacre Pagine, promptitudo predicandi, artificium contemplandi, temptationes superandi“.

Základ výkladu na ff. 76v—87v, inc. „Sequuntur nunc probationes figurarum. Pro aliquali intelligencia prescripte figure est sciendum...“, expl. „tercie 4^{or} terrent“, jsou iluminované tabulky na ff. 71v: stvoření člověka, Creacio — bůh, Deitas; 72r: Kristus na kříži, P. Maria a sv. Jan, Redempcio — bůh a člověk, Revocacio; 72v: anděl s křížem, Virtus — ďábel, Vicium; 73r: kolo, Tempus — krajina se stromy, Exilium; 73v: Kristus s mečem a lilij, Iudicium — postava s lukem, Mors; 74r: Adam a Eva, Paradisus — hlava ďablova, Infernus, a dále tabulky na ff. 74v (Viginti quinque dignitates dei) a 75r—76r (Contemplacio Ihesu). Na f. 87v soudobý připssek, inc. „Circa dignitates dei...“, expl. „potest allici ad devocionem maiorem“. Titul v nadpise na ff. 71v—74r.

[d] 88r—95v

Petri de Alliaco [Epilogus de quadruplici exercitio spirituali.]

„De exercitacione mentali. Tractatulus domini Petri Cameracensis. [A]nima devota cupiens ad divinam contemplacionem spiritualiter se exercere“ x „orationum suarum postulo suffragia, et [1] sic tandem per hec exercicia spiritualia ad illius perducamur gaudia eterna. Qui est deus benedictus in secula. Amen“.

Hain 850 [ff. r IIIv—VIv].

[e] 96r—104r

„Incipit **Soliloquium** Richardi de S. Victore [recte: **Ekberti abbatis Schonaugiensis**].

[V]erbum michi est ad te, o rex seculorum“ x „Inviolabile decus et regnum solidum, permanens in secula seculorum. Amen“.

Ed. PL 195, 105—114. Dílo mylně připsováno také Bernardu z Clairvaux.

[f] 104v—118r

[Dialogus patris et filii de mundi contemptu.]

„[I]nmundum mundum, fili, fugito furibundum.

Quoniam summa sapiencia est“ x „sed cui premia reddat eterna dominus noster Iesus Christus, qui est in secula benedictus. Amen“.

(g) 118v

„Tractatulus exercicii interioris hominis, quo peruenitur ad veram scienciam et sapienciam, ex Trinario reverendí magistrí et doctoris Bonaventure cardinalis“.

Jen nadpis, text nepřepsán.

157

I e 14

Perg., 1500, 72 ff. 11×8 cm, vazba dobová kožená.

Skladba: 8 IV + {IV—1}. Složky neznačeny. Přední předsádka označena f. 1, poslední list poslední složky chybí. Foliace XVI/XVII. stol. F. 1r prázdné.

1 ruka A = Nicolaus, mnich kláštera v Hirsau, 1500 (f. 72r), patrně totožný s vlastníkem kodexu, hirsavským řeholníkem Mikulášem Baselliem (přední přidešť). — Výzdoba: Prosté iniciálky a nadpisy červeně [jen po f. 18r, dále nedoplněny]. Representanty. — Vazba: Desky prkénkové, potah hnědý, zadní deska a hřbet mladší; spona chybí. — Na předním přidešť: „Nicolaus Basellius Hirsaugiensis coenobita And. Ruttellio suo D. D. MDXXI“, monogram složený z písmen J (?) E N S T D (?) R (XVI/XVII. stol.), „M. Andreas Christophorus Zeller, ducalis alumnorum in monasterio Denckendorfino P. et V. D. M.“ (XVIII. stol.). — Signatury: 21 (? XVIII. stol.); 4237 (na hřbetě), I 3, R 29, 6527.

2r—72r

[**Evangelium s. Iohannis** (gráce).]

Kolofon na ff. 72r jmenuje písaře kodexu Mikuláše a letopočet 1500 (řecky). Marginální poznámky (soud.)

158

I e 15

Perg., XVI¹, V+215 ff. 9,5×7,5 cm, ilum., vazba dobová kožená.

Skladba: {III—1, f. V} + 27 IV. Za f. V chybí 1 list, posledního listu poslední složky užito jako zadního přidešť. Původní foliace. 12 řádků. Ff. 1r—v, 2v, 13v, 15r, 21v, 27r, 40r, 67v, 122v, 139v, 142v, 145r, 150r, 152r, 157v, 162v, 191v, 199r, 215v prázdná [mimo ff. I a 215 ponechána volná patrně pro miniatury, jež nebyly doplněny].

Písmo: 2 ruce, základní A, Bastarda, ff. IIr—Vv, 1r—212r, zdobené písmen v 1. a posledních řádcích; B Bastarda currens, ff. 212r—215r, obě ruce soudobé. — Výzdoba: Větší iniciály malované a zlacené, v. 3—5 řádků, některé s rozvilinami (někdy odděleny od těla iniciály), menší červeně nebo modře. Text na ff. 1r—2r, nadpisy, velká písmena v textu a zdobené písmen červeně. — Vazba: Desky prkénkové, potah světle hnědý, zdobený válečkovým slepotiskem, 2 spony; liber catenatus. — Signatury: 4215 (na hřbetě), I 4, R 31.

Datování podle písma a výzdoby.

Kelle, Altdeutsche Handschriften, 135 č. 11.

IIr—Vv, 1r—215r [Gebetbuch.]

IIr—Vv [Inhalt.] 1r—2r [Ablässe.] „Der heylig vatter pabst Gregorius las eines mals zu Rom mess...“. 3r—215r [Gebete.] „O herr Jesu Christe, ich anpett dich am creutz hangent...“

159

I e 17

Perg., c. 1593—1606, 134 ff. 10×7,5 cm, ilum., vazba mladší kožená.

Řada ff. a stran prázdných. — Výzdoba: Miniatura na f. 1r: postava v brnění s fürstenberským erbem na praporci. — Vazba 2. poloviny XVIII. stol., potah z červeného safiánu, hřbet zlacený, jako č. 21. — Signatury: 4219 (na hřbetě), I 11, 6529; Fürstenbergiana G 7.

1r—134v

[Fürstenbergisches Stammbuch.]

Památník, náležející podle erbu na f. 1r patrně Bedřichovi III. z Fürstenberku (1563—1617). Záznamy Míšských knížat, vévodů a jiných šlechticů německých, italských, francouzských, uherských i českých (na ff. 14v Petra Voka z Rožmberku 1604, 43r Marie a Judity Španovské 1596, 56r pražského arcibiskupa Zbyňka Berky z Dubé 1596, 104v Adama z Hradce 1595, 114r Jana Rudolfa Trčky z Lípy 1595) jsou datovány ponejvíce v letech 1593—1606, některé i v Praze (ff. 49r, 132r). Psány latinsky, německy, francouzsky, italsky, španělsky i česky (f. 43r).

160

I e 19

Pap., XVIII., IV+48 ff. 10,5×6,5 cm, vazba dobová kožená.

1 ruka. — Vazba černá, zdobená zlacením; v původním koženém pouzdře. — Signatura: 6530.

1r—48r

„Ein schöner und wol approbirter heiliger Seegen
zue Wasser und Land wider alle seine Feinde, so
ihm begegnen auf allen Wegen und Stegen“.

Žehnání a modlitby.

161

II a 1

Pap., 1754, 15 ff. 39,5×53,5 cm, ilum., sešit v dobové papírové obálce.

1 ruka A = autor, 1754, [f. 1r]. — Na titulním f. 1r fürstenberský erb (rytina). Kolorované nákresy, některé s figurálními kresbami. — Signatury: 4291 (na přední obálce), III 24, 359; Fürstenbergiana 2.

1r—15r

„**Geometria subterranea**, Markscheidkunst, welche unter ... Stipendio und Vorsorge Ihro hochfürstlichen Durchlaucht ... Mariae Annae ... Fürstin von Fürstenberg ... in Wortwexel und in der Tat preiswürdigsten Berg-Fürstin, unter Tradition des Joannis Christian Fischer, Ihro kais. kön. Majestät verordneten Bergmeistern deren ... kön. freien Goldbergstätten Eule und Knin, dann hochgedacht fürstlichen Durchlaucht Bergmeister zu Swatta Hora als geschwornen Markschaiders, durch 4 jährigen Fleiss und Experimental-Exercitia nebst andern bergmännischen Wiessenschaften erlernet, mit eigener Hand tat, sowohl geometrice als arithmetrice in 26 Mappen, jede ein besondere Proposition enthaltend, artificialiter transport und als ein demütigster Untertan hochgedachten Durchlaucht ... zu Füßen geleet **Franz Florian Pochmann** in Monat Novem̄ber anno 1754“.

Příručka praktické důlní geometrie, připsaná Marii Anně roz. z Valdštejna (+1756), manželce Josefa Viléma z Fürstenberku a matce zakladatele pražské fürstenberské knihovny Karla Egona. Obsahuje nákresy horních děl s textem [ff. 2r—14r Propositio 1—25, 14v—15r nákres zlatého dolu „ob den grossen Kotzauer-Zug s. Joannis Nep. und s. Adalberti Fundgruben an Radecker-Gebürg der kön. Euler Bergamtsrevir“ a „Kleiner Bericht des neu getroffenen Durchschlags in Monat Martio 1754“].

162 II a 2
Pap., XVIII², III+55 ff. 49×36 cm, vazba dobová kožená, červená, zdobená zlacením.

IIIr—v, 1r—54r **„Katastralische Topographie die in Buntzlauer Kreis befindliche sieben Dominia als Herrschaft Friedland, Reichenberg, Grafenstein, Lämberg, Gabel, Reichstadt und Gut Laden betreffend, in welcher alle Städte, Märkte, Dörfer, Klöster, Schlösser, Edelsitze, Höfe, Mühlen u. d. gl. angezeigt werden und in der rektificirten Mappe anzutreffen seind“.**

Abeceďně uspořádaný popis obcí, kostelů, kaplí, dvorů, ovčínů, mlýnů, mysliven a hostinců, dále potoků, hor atd. s údaji o kraji, panství, vrchnosti, počtu škol a domů, o vzdálenosti od Prahy v mílích, ordinariu (osedlost z r. 1757) a extraordinariu a d. v předtíštěných rubrikách. Na ff. IIIv—1r vysvětlení zkratk, značek a číslic.

163 II a 3
Pap., XVIII., 76 ff. 41×31 cm, ilum., vazba dobová polokožená.

2 ruce, jež se střídají. — Perokresby, ilustrující text. — Signatury: 4255 (na hřbetě), III 22, V 1, 6385.

1r—76v **[Les files militaires.]**
Nákresy vojenských útvarů s velícím důstojníkem, znázorňující různé pochodové cviky, obraty a figury. Od f. 11v na jedné straně vyobrazení a na druhé francouzský text.

164 II a 4
Pap., XVIII², 214 ff. 38,5×23,5 cm, vazba poloplátěná.

Několik rukou, z nichž 1 psala katalog č. 166 a snad i 187. — Signatura: 38 (na hřbetě).

1r—214v **[Katalog der Fürstenbergischen Bibliothek in Prag.]**
Abeceďní soupis tisků i rukopisů. Předtíštěné lat. rubriky jako v katalogu č. 166, udávají signaturu (Rep. Scrin. No, např. J V 35], autora a název, formát, místo a rok vydání, počet svazků. Četné škrty a dodatky. Ve skupině 4 do-

chovaných katalogů pražské fürstenberské knihovny XVIII. stol. (č. 164—166, 187) je č. 164 patrně nejstarší, z něho je odvozen katalog č. 166.

165

II a 5

5 svazků, pap., XVIII², 410 (recte: 409), 428 (recte: 427), 395, 283, 357 (recte: 355) ff. 37,5/38×22,5/23 cm, vazba dobová lepenková.

Stará foliace, chyby: v 1. a 2. svazku vynecháno f. 323, v 5. svazku ff. 323 a 353. — Základní ruka A = Karel Egon I. z Fürstenberku (totožnost prokázána srovnáním s jeho vlastnoručními koncepty v křivoklátském archivu), vedle ní se vyskytuje také základní ruka katalogu č. 166. — Na hřbetech uvedena krajní písmena, pojatá do jednotlivých svazků: A—C, D—H, J—N, O—R, S—Z.

1r—404r,
1r—423r,
1r—394v,
1r—279r,
1r—356v

[Katalog der Fürstenbergischen Bibliothek in Prag.]

Abecední soupis tisků, rozdělený do 5 svazků. Záznamy byly původně psány na volné listy s 5 předtíštěnými sloupci, rozstříhány a nalepeny do těchto svazků, a to pravidelně 3 na stránku. Mezi těmito proužky připsovány doplňky. Katalogisační záznamy obsahují signaturu (např. Ee III 30), autora a název, místo a rok vydání, počet svazků. Mnoho záznamů škrtnuto. Ve skupině 4 dochovaných katalogů pražské fürstenberské knihovny XVIII. stol. (č. 164—166, 187) je č. 165 pořadím třetí: Jeho předlohou byl patrně katalog č. 166, odvozený z č. 164 a opravovaný Fürstenberkovou rukou. Katalog č. 165 je již z větší části přímo dílem Karla Egona.

166

II a 6

Pap., XVIII², X+546 pp. 36,5×22,5 cm, vazba dobová lepenková.

Původní paginace. — Základní ruka A, patrně totožná s rukou katalogu č. 187 a s 1 rukou č. 164; opravy a přípisky rukou Karla Egona I. z Fürstenberku (srov. č. 165).

VII, 1—528

[Katalog der Fürstenbergischen Bibliothek in Prag.]

Abecední soupis tisků i rukopisů. Předtíštěné lat. rubriky jako v katalogu č. 164. Při titulech rukopisů odkaz „Vide Manuscripta“ (bez signatur). Pp. VII přehled počtu děl a svazků v jednotlivých oddílech podle písmen abecedy, I a X přípisky. Ve skupině 4 dochovaných katalogů pražské fürstenberské knihovny XVIII. stol. (č. 164—166, 187) je č. 166 pořadím druhý: Jeho předlohou byl patrně katalog č. 164, z č. 166 je pak odvozen katalog č. 165.

167

II a 7

Pap., XVIII.ex./XIX.in., 268 pp. 36,5×23 cm, vazba dobová polokožená.

Původní paginace. — 1 ruka. — Signatura: 6387.

1—268

Immerwerender Wirt[s]haftskalender, was jeden Monat sowohl im Hause, Obst-, Lust-, Küchengarten, Feld, Weingarten, Bienen, Waldungen, Weidwerk, Fischereien zu beobachten und zu verichten nebst der Anzeüge von der Witterung, Gesundheitspflege und allmonatlicher Kräutersammlung.

„Januarius. Von der Witterung dieses Monats. Wann der Winter und sonderlich dieser Monat ungewöhnlich gelinde“ x „Man samblet in diesem Monat die Beere vom Epheu oder Epich *Hedera arborea*“.

Příručka pro hospodářství i domácnost, lišící se od kalendářů, vydávaných Vlasteneckohospodářskou společností. V textu čes. pranostiky (veršované předpovědi počasí ap.) Původní titul na přední desce.

168

II a 8

2 svazky, pap., XVIII², IV+524, II+534 pp. 36/36,5×23 cm, vazba dobová polokožená.

Původní paginace. — Základní ruka A, v 2. svazku na p. 532 přípisky 2 rukama z konce XVIII. stol. — Na hřbetech tištěný titul. — Signatury: 6388/1, 6388/2.

(a) I—IV,
1—524

„**Codex Ferdinando-Leopoldino-Iosephino-Carolinus** cum eiusdem continuationibus et locupletis appendice annexisque hincinde sanctionibus pragmaticalibus ducatus Silesiae, ad normam Codicis Austriaci synoptice compilatus a **Carolo Iosepho Kitlitz**“.

Abecedně uspořádaný věcný seznam k rozšířenému Weingartenovu Codexu. Pp. III—IV předmluva k čtenáři, 497—524 rejstřík. Srov. pozn. k textu (b).

(b) I, 1—532

[**Caroli Iosephi Kitlitz**] „**Appendix ad Codicem Ferdinando-Leopoldino-Iosephino-Carolinum** oder Resolutiones pragmaticales, dann besondere kais. und kön. Rescripta und andere auserlesene Documenta,

welche in des Weingarten Codice . . . noch in denen diesfälligen gedruckten Continuationibus Codicis enthalten, sondern theils aus denen bei der kön. Landtaffel darzu eigens haltenden Quaternen, theils aber aus andern Notizbüchern ausgezogen und in chronologischen Ordnung zusammengetragen worden“.

Doplňky 1—182, chronologicky uspořádané, do r. 1748. Na p. 532 přípisky. Obě rukopisně dochovaná Kittlitzova díla zaznamenaná v Kurze Biographie Karl Joseph Kittlitzens, cit. v č. 28, str. 32—33. Dále srov. Zíbrt, Bibliografie II, 712 a Jireček, Právníký život, 437 č. 346.

189

II a 9

Pap., XVIII. med., 381 ff. 36×22,5 cm, vazba dobová lepenková.

1 ruka. — Vazba bílá jako č. 173—177.

2r—379v

[Iosephi Azzoni] „Collegia iuridico-practica seu expositio praxeos iuridicae, praecipue boemicae, tam in causis civilibus quam criminalibus“.

3r—9v „Discursus praeliminaris . . . Summaria . . . N. 1. Iurisprudentia utpote scientia practica in theoria et praxi consistit“ x „nomine promereri . . .“

10r—369v „Caput primum . . . Summaria . . . [11r] N. 1. Antequam specialem praxeos iudicariae expositionem aggrediamur“ x „[Caput quintum . . . N. 74.] . . . nunc ad processum ordinarium digredendum est“. 372r—379v [Registrum.]

Přednáškové kompendium, vzniklé kolem r. 1740. Text není ukončen, neboť rukopis obsahuje vedle úvodu (De praxi in genere, eius definitione, divisione et obiecto) jen 5 hlav (1. De iure communi et statutarío, praecipue de iure pat[r]io seu bohemico eiusque partibus, 2. De iurisdictione et foro competenti ac praeprimis de dicasteriis et instantiis regni Bohemiae, 3. De personis in foro versantibus, in specie de iudicibus, advocatis eorumque officis, 4. De actionibus in foro usitatis necnon specialitatibus actionum de iure bohemico, 5. De processu summarío), hlava 6 (De processu ordinario et eius partibus, scilicet libello, exceptione, replica et duplica summaria, srov. např. rukopis UK v Praze VII B 1, p. 791 a n., Truhlář, Catalogus I, 478 č. 1225) chybí. O autorovi Jireček, Právníký život, 438—439 č. 349 a Klabouch, Osvě-

censké právní nauky, 138—140 a passim, 159 pozn. 119 a 161 pozn. 143 [rukopisy, křivoklátský neueden]. Dílo dochováno jen rukopisně.

170

II a 10

Pap., XVIII., 355 [recte: 356] ff. 35,5×22 cm, vazba lepenková.

Titulní list chybí. Chyba foliace: f. 349 bis. — Signatura: C I 7.

1r—355v

[Verneuerte Landesordnung des Königreichs Böhmen mit Declaratorien und Novellen.]

Opis vídeňského tisku z r. 1638 a 1640.

171

II a 11

2 svazky, pap., XVIII², 623, 512 ff. 34/34,5×20,5 cm, vazba dobová kožená.

Na hřbetech: „I. H. F. [?] Collectanea cum extractibus ad alphabetum et chronologiam“ (ztlaceno). — Signatura: C I 11, D I 10, 6386/1, 2.

3r—621v,

Collectanea.

3r—511r

Opisy a výtahy z něm., čes. i lat. listin a jiných písemností, vydaných panovníky i úřady a týkajících se zemí českých i sousedních, v 1. svazku z let 1518—1753 (č. 1—245), v 2. svazku z let 1694—1756 (č. 1—158). V obou svazcích rejstříky chronologické a věcný [ff. 588r—599v, 600r—621v, 2. svazek 464r—474v, 475r—511r]. Opisy pořizeny patrně z historiografického zájmu.

172

II b 1

Pap., XVIII¹, 182 ff. 44,5×29,5 cm, vazba dobová kožená.

Rada ff. a stran mezi jednotlivými oddíly a na konci prázdných. — 1 ruka. — Na hřbetě tištěný titul. — Signatura: C I 2.

Hirsching 284 č. 7.

1r—176r

„Extrakt deren in höheren Stand erhobenen Personen im Königreich Böhmeib“.

2 abecední seznamy šlechticů, kteří získali inkolát a byli nobilitováni nebo povýšeni do vyššího stavu od XVI. do 1. poloviny XVIII. stol., s citací deskových vkladů. Prvá řada (ff. 2r—101r) má rubriky: Revers, Inkolat, Neu-Ritterstand, Alt-Ritterstand, Freiherrenstand, Fürst- und

Grafenstand, druhá [ff. 103r-166v a 176r]: Der Namen, Adliger oder Wladyka, Neu-Ritterstand, Alt-Ritterstand, Freiherrenstand, Fürst- und Grafenstand.

173

II b 2

6 svazků, pap., XVIII. in., X+734, 698, VI+844, 1068, 384, 1050 [recte: 1056] pp. 34,5/35×22/22,5 cm, vazba dobová lepenková.

Původní paginace, chyby v 5. svazku: pp. 647, 650, 729, 730, 731, 732 bis. — Základní ruka A text, B opravy. — Stránková záhleví, jmenující navštívená místa, v 1. a 2. svazku červeně. — Vazba jako č. 169. Na hřbetech označení svazku. — Signatury: 4249 — 4253 [na hřbetech, v 1. svazku chybi], V 4 a—f.

Hirschling 284 č. 12.

V—X, 1—734,
1—691, V,
1—843, 1—1067,
1—382, 1—1050

„Dreier vertrauter Freunde Journal ihrer durch einen Teil Deutschlands und derer vereinigten Niederlande vorgenommenen Reise, darinnen der Zustand verschiedener Höfe und Akademien, wie auch anderer Orte aufrichtig und freimütig vorgestellt wird“.

Popis cesty z Halle do Magdeburku, Helmstedtu, Brunšviku, Wolfenbüttelu, Hannoveru, Celle (1. svazek), Hamburku, Altony, Brém, Emden (2. svazek), Groningen, Leeuwarden, Franeker, Amsterdamu (3. svazek, Amsterdamu věnován také téměř celý 5. svazek), Haarlemu, Leidenu, Haagu, Rotterdamu, Utrechtu (4. svazek), Duisburgu, Düsseldorfu, Kolína n. R., Frankfurtu n. M., Wetzlaru, Giessenu, Marburgu, Kasselu a Eisenachu (6. svazek), podniknuté od dubna do října 1703 nejmenovanými halskými evangelíky. V deníku, který je opravován a doplňován patrně jedním z účastníků cesty, věnuje se pozornost zřízení, správě, soudnictví, právu, historii, poměrům církevním a náboženským i památkám navštívených zemí a měst, zvláště však poměrům kulturním, školství, knihovnám a knihkupectvím, popisují se návštěvy u různých učenců a duchovních a podává se obsah rozmluv s nimi [v 4. svazku, pp. 666—672 v oddíle o Haagu zmínka o J. A. Komenském]. V 1. svazku, pp. V—X předmluva k čtenáři, titul v 3. svazku, p. V.

174

II b 3

5 svazků, pap., XVIII. med., 442, 250, 340, 335, 597 ff. 34,5/35×21,5/22 cm, vazba dobová lepenková.

222

Několik rukou. – Vazba jako č. 169. Na hřbetech tištěný titul jako č. 5. — Signatury: 5 (na přední desce 1. svazku), D I 2, D I 7 (2. svazek).

Hirsching 285 č. 15 (?).

[Epitome comitorum. Böhmische Rebellion. Wallenstein.]

(a) 1r—441r,
1r—58v,
1v—340r,
1r—334r,
1r—230v

[Caroli Iosephi Kitlitz] „**Epitome comitorum** oder substantialer Inhalt derer im Königreich Böhmeib ab anno 722 bis inclusive 1734 durch ein Tausend und zwelf Jahr gehaltenen Landtagsschlüssen“.

[17r] „Im Namen der allerheiligsten... Dreifaltigkeit... [17v] Caput I^{um}. Von der Religion... Gleich wie aus der Histori jedermänniglich be- kannt“ x „(Caput LX Miscelanea, Von Bonificirung der Feuer- und Wetterschäden)... und darbei es sein Verbleiben haben solle“.

1. sv., 2r—16r rejstřík, 17r—441r kapitola 1—2, 2. sv., 1r—58v konec 2. kapitoly, kapitola 3 I. dílu, 3. sv., 1v—4v obsah, 5r—18v rejstřík, 20r—340r kapitola 4—30, II. díl, 4. sv., 1r—2v obsah, 3r—334r kapitola 31—47, III. díl, 5. sv., 1v—3v obsah, 4r—15r rejstřík, 17r—230v kapitola 48—60, IV. díl.

Přehled obsahu rukopisně dochovaného spisu podán v Kurze Biographie Karl Joseph Kitlitzens, cit. v č. 28, str. 28—29 [rozdělení do 3 dílů o 46 kapitolách se s křivoklátským textem neshoduje]. Srov. dále Jireček, Právnický život, 436 č. 346 [křivoklátský rukopis neuveden] a rukopis č. 107 a 180.

(b) 2. sv.
61r—249r

„Sententiae in causa confiscationis publicatae“.

Soupis osob, souzených pro účast na povstání z let 1618—1620. Na f. 249r: „Beschrieben und aus dem Originalprotocollo herausgenommen tells von mir Philip Fabricio und tells von des kön. Herrn Procurator Akten von Paul Michna von Walzenau“. Srov. text [f], dále č. 14 (d), 54 a 175 a rukopis KNM VI C 9, ff. 1r—78r, Bartoš, Soupis II, 12 č. 1883.

(c) 5. sv.
233r—407r

„Verzeichnus verschiedener Familien, deren in denen alten Landtagsschlüssen bies auf das 1620 Jahr eine Meldung beschiehet, was für Officia selbde administriret, wie auch Herrschaften und Gütter posediret“.

Abecední soupis.

- (d) 5. sv.
409r—415r **„Spezifikation derjenigen Kammerschulden, welche die Stände des Königreichs Böhmeim vermöge des 1615 jährigen Landtagschlusses in 5 nacheinander folgenden Jahren denen alhier verzeich[ne]ten Creditoribus zu bezahlen über sich genohmen“.**
Abecední soupis věřitelů.
- (e) 5. sv.
417r—477r **[Jaroslav von Martinic Beschreibung der böhmischen Rebellion anno 1618.]**
„Demnach die sogenannte Defensores der 3 böhmischen Stände sub utraque ihr unbilliges Verfahren immefort pertinaciter defendiren“ x „und mit ihr sambt seinen lieben Kindern nacher München gereist“.
Srov. č. 14 (a), kde uvedena edice.
- (f) 5. sv.
478r—498r **„Verzeichnus derenjenigen Rebellen, so durch offentliches Urthl bei dem Kriminalprocess kondemniret worden den 14. Mai 1621, bei welchen Process nicht ich, sondern der Herr Dr. Milander, ein teutscher, und der Herr Dr. Kaper, ein böhmischer Secretarius gewesen“.**
Totěž v rukopise UK v Praze XIX A 35, pp. 205—213 (Děčín Ms. 55), Kapras, Rukopisy Děčínské, 343 č. 55 a KNM VI C 9, ff. 79r—86r, Bartoš, Soupis II, 12 č. 1883. Srov. dále text (b) a č. 14 (d), 54 a 175.
- (g) 5. sv.
500r—510v **[Die Exekution oder Belohnung deren kön. Herren, welche wider Ihre kais. Majestät Ferdinand II. den Pfalzgrafen und Kurfürsten Friedrich anno 1619 zum König erwählt und gekrönt haben.]**
„Gefährliche Dinge vorzunehmen“ x „welchen Tod er ganz gedultig ausgestanden“.
Totěž v č. 14 (b), kde uvedeny další rukopisy.
- (h) 5. sv.
512r—596r **Albrecht von Wallenstein Aufkommen, Verrat und Untergang.**
„Des Wallenstein, Herzogs zu Mägtleburg und Friedlandt, Aufkommen und Avangirung. I^{ter} Teil. [513r] Non solum quandoque virtus... Wallenstein wäre gebornen“ x „(III. Teil)... [595v] Obriste Schaffgotsch... [596r] vor dem Tor... begraben lassen. Ende“.

I. díl listů Valdštejnův vzestup [ff. 512r—522r], II. podává Rašínovu relaci [524r—573v, srov. č. 14 c], III. jedná o Valdštejnově spiknutí a konci [574r—596r]. Poslední díl, inc. „Wie hoch der weltberufene kais. Generalissimus... erhoben worden...“, v rukopise UK v Praze XIX A 35, pp. 219—245 (Děčín Ms. 55), Kapras, Rukopisy Děčínské, 343 č. 55.

175

II b 4

Pap., XVIII¹, I+486 (recte: 484) ff. 35×22 cm, vazba dobová lepenková.

Původní foliace, chyba: ff. 72—73 vynechána. — Patrně 1 ruka. — Vazba jako č. 169. — Signatury: D I 2, D I 7.

Hirschling 286 č. 30.

1r—485v

Konfiskationen unter Ferdinand II.

Soupis osob, souzených pro účast na povstání z let 1618—1620, s údaji bodů obžaloby, rozsudkem, datem publikace a přílohami. Titul na hřbetě (XIX. stol.), původní na f. Ir: „Confiscationes“. Srov. č. 14 (d), 54 a 174 (b, f).

176

II b 5

Pap., XVIII¹, 521 (recte: 522) ff. 34,5×21,5 cm, vazba dobová lepenková.

Původní foliace 3—259 (číslováno každé 2. f.), platná mladší, chyba: f. 23 bis. — Několik rukou. — Vazba jako č. 169. — Signatury: D I 2, D I 7.

[Entwurf der neuen böhmischen Landesordnung.]
„Oh[n]massgebige Einteilung der Rubriken und Titulorum, nach welchen die neu einrichtende kön. böhmische Landesordnung koordiniret werden könnte“.

(a) 1r—20v

Návrh systému revidovaného zemského zřízení, připravovaného od r. 1709. Látka, rozdělená do 9 částí podle dosavadního zřízení, práva kanonického a Justiniánových Institucí, je shrnuta v tabulce na ff. 3r—20v do nových titulů, při nichž jsou uvedeny jednak příslušné články českého a moravského zřízení a městského práva, jednak články novel a královských pragmatik z let 1701—1709. O kodifikačních pracích v 1. polovině XVIII. stol. Kla-

bouch, Osvěcenské právní nauky, 105 a n., o systematické chystaného zákoníku tamže, str. 108, další literatura 145 pozn. 4.

(b) 23r—23
bis r

„Schema de successione (!) ab intestato ex altiori statu“.

Tituly VII—X návrhu 6. dílu nového zřízení, jednajícího o dědickém právu. O tomto dílu, zpracovaném Václavem Xav. Neumannem a dokončeném r. 1729, Klabouch, op. c., 128.

(c) 24r—519v

„Dritter Teil. De iudiciis seu de processu ordinario, summario et executivo et schedis scissis.“

Von Gericht processen ins Gemein. Der Gerichtsprocess ist eine dem Richter . . . getane Vorstellung“ x „(Tit. XXX. Von Krida-Process) . . . zu dem Cridae-Process zu verhalten habe“.

Návrh 3. dílu připravovaného zřízení z r. 1726, zpracovávající v 30 titulech látku procesního práva. O osnově tohoto dílu, dosud neznámé, jejímž autorem byl rovněž Václav Xav. Neumann, Klabouch, op. c., 125 a n., dále též, K reformním snahám v českém soudnictví kolem roku 1730, Právněhistorické studie 11, 1965, 29 a n.

177

II b 6

Pap., XVIII¹, 546 ff. 34,5X21 cm, vazba dobová lepenková.

Původní dílní paginace, platná nová foliace. — Několik rukou. — Vazba jako č. 169. Na hřbetě titul (rukou Glaserovou). — Signatury: D I 2, D I 7.

Kodex se dostal do fürstenberské knihovny patrně v souvislosti se sňatkem Marie Anny roz. Valdštejnové s Josefem Vilémem z Fürstenberku, srov. poznámku na f. 530r, ukazující k valdštejnské knihovně duchcovské. Dále srov. č. 118 a 179.

Cechner 110.

1r—545v

Vilém Slavata [Historické spisování.]

Ff. 1r—536r výpisy z III., I. a II. knihy (mj. díl 11—14, 1 a 7, poslední část o vpádu Pasovských nedokončena), 537r—545v obsah III. knihy. Na f. 530r jmenován autor, tamže za nadpisem oddílu o vpádu Pasovských: „Ex libris Czechorodanis anno 1660“. Srov. č. 57, kde uvedena edice Paměti (tj. kniha I—II), obsah III. knihy podán v I. dílu edice, 13—15. Dále srov. č. 48 a 49.

178

II c 1

Pap., XVIII., 502 (recte: 503) ff. 32,5×20,5 cm, vazba mladší poplátěná.

Chyby foliace: ff. 3 a 39 bis, f. 439 vynecháno (přivázané listy). — Základní ruka A, přípisky na ff. 3 a 39 bis jinou rukou.

1r—502v

„Kurzer Entwurf der fürnehmsten Geschichten, so sich im Teutschen Römischen Reich zugetragen.

Das 1te Kapitel. Vom Ursprung der Teutschen... Teutschland, welches ehemalen auch die nördlichen Länder“ x „[Das achte Buch, Das vierte Kapitel. Von der Regierung Kaisers Caroli V., § 8] ... sein Leben geendet“.

Dějiny od doby římské až do r. 1558, rozdělené do 8 knih.

179

II c 2

Pap., 1709—1712, XXI+335 (recte: 333) ff. 33×20,5 cm, vazba dobová kožená.

Původní foliace. Ff. 178 a 179 chybějí. Řada ff. prázdných. — Signatura: Nro 2 (na přední desce, XVIII. stol.).

Datování podle údaje na f. 1r a tabulek na ff. 294r—299r. Kniha, patřící původně správě valdštejských panství, přešla do majetku Fürstenberků spolu se získáním Krušovic a Lán sňatkem dcery Jana Josefa z Valdštejna Marie Anny s Josefem Vilémem z Fürstenberku. Srov. č. 118 a 177.

1r—XIIIr,

1r—335r

„Gestüttbuch von... Johann Joseph Grafen von Waldstein auf dero Herrschaften Dux, Kruschowitz und Lahna von neuen eingerichtet anno 1709 durch Carolum Berhandtzky, dazumalen dero Stallmeister.“

Ff. 11r—XIIIr záznamy o hřebcích, 1r—281r o chovu klisen, abecedně uspořádané podle jejich jmen, 294r—299r tabulky, uspořádané podle hřebců, za léta 1707—1712, 330v—335r abecední rejstřík klisen (jen zčásti vyplněn).

180

II c 3

Pap., XVIII¹, 188 ff. 31,5×20,5 cm, vazba dobová kožená.

1 ruka. — Na hřbetě titul. — Na f. 1r: „Ex bibliotheca Caroli de

Hippman“ (polovina XVIII. stol., srov. č. 95). — Signatury: N 5us (na přední desce, XVIII. stol.); C III 21.

1r—175v

„Epitome comitorum in Bohemia celebratorum.

Anno 722 Czechis in castrum Libin (nunc vocatur Wissehrad) convocatis“ x „Anno 1708 20. octobris in castro Pragensi finita sunt comitia... Generalis repartitio...“

Jednání a snesení zemských sněmů. Totéž v rukopise KNM VIII F 54, Bartoš, Soupis II, 99 č. 2385 a j. Srov. č. 107 a 174 [a].

181

II c 4

4 svazky, pap., XVIII., 175, 189, 197, 442 ff. 31,5/32 X 20/20,5 cm, vazba dobová kožená.

V 1. svazku vložený dvojlist se soudobým dodatkem. — Patrně 1 ruka. — Vazba hnědá, na hřbetech zlacený titul. — Signatury: C III 20, 6419/1 (1. svazek), 6419/2 (4. svazek).

Hirsching 285 č. 21.

1r—174v,

Böheimbische Landtagsschlüsse de anno 1546—1652.

1r—188v,

Něm. překlady sněmovních snesení. 1. svazek obsahuje artikuly z let 1546—1569, 2. z let 1571—1582, 3. z let 1583—1598, 4. z let 1606—1652 (s mezerami). Titul podle přehledů obsahu jednotlivých svazků [Consignation derer in diesem Tomo befündlichen in die teutsche Sprach übersetzten böheimbischen Landtagsschlüsse...]. Srov. č. 84.

1r—196v,

2r—440v

182

II d 1

Pap., XVIII., 59 ff. 21,5 X 30 cm, notace, vazba dobová kožená.

Za f. 59 chybí řada listů. — Několik rukou. — Notace moderní. — Vazba hnědá, obě spony chybějí. — Signatura: 6418.

1r—58v

Arie e cantate.

Notované texty italské a německé, vesměs milostné. Z komponistů jmenováni Giuseppe Aldrovandini, Giambattista Bassani a Giuseppe Amadori.

Pap., 1582, 204 ff. 30,5 × 21,5 cm, vazba dobová kožená.

Kodex značně poškozen vlhkem, části textu chybějí. — 1 ruka A = Gorge Hauffe, někdejší kostelní písař boleslawiecký, 1582 (ff. 187v, 204v). — Nadpisy a číslice článků červeně. — Vazba bílá, zdobená válečkovým slepotiskem, na přední desce uprostřed tlačený pečetní obraz (městské hrady s 3 věžemi a dvojhlavým orlem, opis: „SIGILLVM CIV/TATIS [BOLEZLAJVIENSIS ANNO 1542“], patřící patrně městu Boleslawiec ve Slezsku [reprodukce M. Gumowski-Herby miast Polskich, Warszawa 1930, 136, srov. i H. Saurma, Wapenbuch der schlesischen Städte und Städtel, Berlin 1870, 32—34, tab. II 14—15 Bunzlau]. — Signatury: N^o V B (na hřbetě); 6417.

1r—204v

Die böhmische Landesordnung [vom Jahre 1564.]

1r—2r

[Dedikation Volfs von Vřesovic]

2r—187v

„A. I. Von welungk, election oder chur königlicher Mayestet. So oft es dahin gereicht“ x „Z IV. Die fürsten... gegen den andern vorhalden. Ende des bemyschen rechtens... und gentzlichen volbracht und abgeschrieben annorum 1582 den montagk, welche ist der dreyundczwatzigste julius. Finis“.

188r—203v

„Register der bemischen landesordenunge. Abt, abtischen... wie man laden soll C 28“ x „Wochenmerckdte und jharmerckte sollen frei sein [...] Finis“.

[204v] „Ich Gorge Hauffe, gewesener kirchenschreyber zu Tillenudorf habe diese bemische landesordenunge umbgeschrieben und vorferdtiged den 28. julius annorum 1582 . . .“

Štěrboŭ překlad zemského zřízení z r. 1564. Křivoklátský opis pochází z doby před jeho vytištěním, neboť překlad byl vydán až 1604 ve Frankfurtě n. M. a 1617 v Lipsku. Další opis něm. překladu zřízení z konce XVI. stol. mj. ve fürstenberské knihovně v Donaueschingen, srov. K. A. Barack, Die Handschriften der fürstlich-Fürstenbergischen Hofbibliothek zu Donaueschingen, Tübingen 1865, 519 č. 749. O M. Petrovi Štěrbovi ze Štěrbic a jeho překladech Jireček, Právnícký život, 373—374 č. 260 a J. Dobiáš, Dějiny král. města Pelhřimova III 2, Praha 1954, 455—458. Srov. č. 86.

184

II e 1

2 svazky, pap., XIX¹, 714 pp. 23,5×18,5 cm, 526 pp. 26×20 cm, vazba dobová poloplátěná.

Patrně několik rukou. — Původní paginace. — Na hřbetech zláčený titul. — Signatury: 6423/1, 6423/2.

1—714, 1—525 **Miscellen.**

Výpisky z novin, časopisů a knih i jiné záznamy o pozoruhodnostech z historie i současnosti, anekdoty, hádanky ap., většinou německé. Titul na hřbetech.

185

II e 2

2 svazky, pap., XVIII. ex./XIX. ln., II+432, VI+450 pp. 23,5×18/18,5 cm, vazba dobová.

Původní paginace. — Základní ruka A, text na pp. 207—216 2. svazku rukou B. — Vazba 1. svazku polokožená, 2. svazku kožená, obě zdobené zláčením, na hřbetech titul. — Signatury: 6422/1, 6422/2.

I, 1—432, III—V, „**Collektaneen . . . gesammelt von Joseph Karl von Auersperg**“.

Výpisky z literatury soudobé i antické (v něm. překladech), poznámky s náměty historickými, zeměpisnými, životopisnými i hospodářskými, opisy básní, anekdoty ap. Rejstříky na pp. 411—432 a 415—446. O hr. J. K. Auerspergoví, radovi zemského a apelačního soudu v Praze a apelačním presidentu v Brně (1767—1829), Jireček, Právnický život, 460 č. 390 a str. 467—468.

186

II f 1

Pap., c. 1732, I+349 ff. 21,5×17 cm, vazba dobová polokožená.

Původní foliace, v každém oddíle samostatná; první prodloužena do konce. — 1 ruka. — Na hřbetě zláčený titul (srov. níže v čele textového popisu). — Signatury: 4274 (na hřbetě), II 26, 6420; Fürstenbergiana G 3.

Datování podle letopočtu poslední cesty {d}.

Reisbeschreibung Karl Friderich Fürsten zu Fürstenberg.

{a} 1r—84v

„**Beschreibung der im Herbst 1730 aus Prag durch Ober- und Nidersachsen von . . . Karl Friderich Für-**

sten zue Fürstenberg unter dem Namen eines Herren von Wildenstein **gemachten Reis**".

Deníkové záznamy o cestě Karla Bedřicha z Fürstenberku (1714—1744) z Prahy přes Berlín do Hamburku a Brém a zpět přes Hannover a Halle.

(b) 85r—114v **„Tägliche Anmerkung über ein von . . . Karl Friderich Erbprinzen zue Fürstenberg im Jahr 1731 von Regensburg bis Cölln gemachte Reis**".

(c) 115r—138r **„Diarium oder tägliche Beschreibung der von . . . Karl Friderich Fürsten zue Fürstenberg etc. in februario anno 1732 aus Cölln gemachte Reis nacher Lüttich und widerumb zuerück nacher Cölln**".

Na f. 138r záznam o Fürstenberkově studiu práv a jiném učení v Kolíně n. R.

(d) 139r—347r **„Beschreibung der im Fruehling den 24ten Mai 1732 von . . . Karl Friderich Erbprinzen zue Fürstenberg etc. aus Cölln durch Hollandt, Niderlandt, Franckreich und Lothringen gemachten Reise und von dar wider zurück ins Teutschland**".

Deníkové záznamy o cestě do Amsterdamu, Rotterdamu, Antverp, Bruselu, Paříže, Remeše, Lucemburku a Štrasburku.

187

II f 2

2 svazky, pap., XVII^{1/2}, 84, 80 ff. 21,5×17 cm, vazba dobová kožená.

Řada ff. mezi jednotlivými oddíly prázdných. — 1 ruka, patrně totožná se základní rukou katalogu č. 166. — Vazba hnědá, hřbety zlačené. — Signatury: 4266, 4270 (na hřbetech), II 33, II 33 a; Fürstenbergiana V 8a, V 8b.

4r—75r, 4r—69r **„Catalogus bi[b]liothecae Caroli Egonis landgravii in Fürstenberg**".

Abecední soupis tisků (1. svazek A—L, 2. M—Z). Předtištěné lat. rubriky udávají signaturu (Rep. Scrin. No, např. A VII 12), autora a název, formát, místo a rok vydání, počet svazků. Ve skupině 4 dochovaných katalogů pražské fürstenberské knihovny XVIII. stol. (č. 164—166, 187) má č. 187 ráz čistopisu.

188

II f 3

Pap., 1789+1791, 159 ff. 20×16,5 cm, ilum., vazba dobová lepenková.

Text (a) psán zpravidla v 1 sloupci na vnitřních polovinách stran, na vnějších poznámky. — 1 ruka. — Kolorovaná kresba na f. 88va. — Signatury: N° 17 (XIX. stol.); 6421. — Text (a) datován 19. II. 1789 (f. 27r) a 4. III. 1789 (f. 61v), text (b) 1791 (f. 134r).

- (a) 3ra—133vb **Philosophisch-ökonomisch-medicinisches Handbuch**
 „Der Mensch ist ein denkendes Wesen“ x „d. i. der Faulnis widerstehende Eigenschaft. Ende des Systems“.
 Spis se dělí na 3 části: 1. Anweisung, wie man glücklich leben könne, 2. Von den Mitteln sich zu ernähren und zu einigem Vermögen zu gelangen, 3. Wie man sich in den vorzüglichsten Krankheiten selbst helfen könne. Text doprovázen tabulkami a nákresem rodinného domu. Titul na hřbetě (soud.). V poznámkách opravy a škrty.
- (b) 134r—159r **„Entwurf einer Religionslehre nach dem Bedürfnisse unsrer Zeiten.** Für solche, die das Bedürfnis nach einer verbesserten Religionslehre fühlen und es zu befriedigen wünschen. 1791.
 [135r] Bei jeder menschlichen Anstalt“ x „Die Wahrheit wird euch freimachen. Ende“.
 Spis se dělí na 3 části: 1. Vorläufige Begriffe, 2. Vorschriften aus der Lehre Jesu, 3. Mittel uns auf dem Wege der Tugend zu erhalten.

189

II f 8

Pap., XVIII. ex., 94 ff. 22×17,5 cm, desky chybějí.

Signatury: 331, 209 (f. 94v).

1r—93r

„Beschreibung von dem Einkommen der Herrschaften und Güter anno [1]792, dann der Ansässigkeit in Königreich Böhme nebst der Bemerkung, wieviel Landmeilen jene von der Hauptstadt Prag entlegen und in welchem Kreise erfindlich sind, nach alphabetischer Ordnung verfast“.

Sumář, obsahující rubriky: panství nebo statek, kraj, vlastník, osedlost, cena, 4% výnos, vzdálenost od Prahy. Srov. např. rukopis Strahovské knihovny DC II 20, datovaný k r. 1757, a výše č. 6, kde uvedena literatura, 12 a 134.

190 II f 9
Pap., XVII., 140 ff. 19,5×15 cm, vazba dobová kožená.

1 ruka. — Vazba bílá, na hřbetě titul (XVIII. stol.). — Na ff. 5r: „Ernesti Leopoldi Richter de Mühlbach 1681“, 4v: „Ex libris Ferdinandi Francisci Ernesti Richter de Mühlbach a. 1709“, na předním příděští exlibris J. J. Klausera (rytina s textem: „Nil nisi quod prodest“). — Signatury: Lit. D N. 8 (na hřbetě), 146 (na zadní desce), N. 99, 273.

5r—136v **„Apologia oder Verantwortung des... Freuleins Evae Eusebiae Mariae Poplin... von Lobkowicz, welche sie an... Rudolfen den Andern... für iren Herrn Vatern... Georgen Popl... von Lobkowicz, geschrieben hat. Darinnen sie ausführlich beweiset, das ihr Herr Vater an allem dem, wessen er vor aif Jaren beschuldiget worden, durchaus unschuldig gewesen ist...“**

[6r] An die römische kais... Majestät... muss ich zwar öffentlich bekennen“ x „mit fester, ungezweifelter Hoffnung erwartend. Ende“.

Ed. Sněmy české VIII, 753—815 č. 408 (z rukopisu poloviny XVIII. stol. Lobkovické knihovny v Praze).

191 II f 11
Pap., XVIII. ex./XIX. in., IV+76 pp. 16,5×11 cm, vazba dobová kožená.

Původní paginace. — Základní ruka A, dodatky na pp. 68—75 rukama B a C. — Vazba černá, zdobená zlacením. V koženém hnědém pouzdře. — Kodex podle litanie cizího, patrně německého původu.

1—75 **[Preces.]**
Modlitební knížka pro laiky, lat. a něm. texty.

192 II f 12
Pap., XVIII¹, 46 ff. 25,5×20,5 cm, vazba mladší polokožená.

2 ruce, A ff. 1r—43r (a—d), B ff. 43v—46r (e). — Na přední předšádce obsah (XIX. stol.).

- (a) 1r—35v **Antidii Dunod sacerdotis Burgundi [Relatio mortis Iohannis Friderici de Waldstein, archiepiscopi Pragensis.]**
1r—34v „Ab anno septuagesimo nono, in quo feci notitiam“ x „praesentibus subscripsi 15. iunii anno 1694 . . .“ 35r—v [Epilogus.] „Circa supra scripta“ x „dispositive promeruerit“.
Totéž v č. 83 (a). Jméno autora na f. 34v.
- (b) 36r—38v **„Copia fidelis relationis revelationum . . . religiosae Sasmukin factarum, a . . . Brunone, praeposito Doxanensi, tradita . . . episcopo Litomericensi“.**
Zpráva o zjeveních zesn. pražského arcibiskupa Jana Bedřicha z Valdštejna doksanské řeholnici, podaná litoměřickému biskupu Jaroslavu Františkovi ze Šternberku. Srov. texty (c—d), totéž v č. 83 (b).
- (c) 39r—v **„Literae episcopi Litomericensis comitis de Sternberg ad . . . cancellarium Liepure [de revelationibus religiosae Sasmukin factis e. a.] Litomericii 20. 9bris 1696“.**
Srov. texty (b, d), totéž v č. 83 (c).
- (d) 40r—43r **„Vera copia literarum, in latinum idioma a . . . praeposito in Doxan translatarum, quas scripsit illa religiosa Maximiliana Sasmukin . . .“.**
Srov. texty (b—c), totéž v č. 83 (d).
- (e) 43v—46r **[Kaiser Leopold I. an den Prager Erzbischof über sein Verhalten gegen die Bei- und Kopfsteuer-Postulation.] „Wien den 31. December 1692“.**

193

II f 13

Pap., XVI. ex./XVII. in., IV+332 (recte: 328) ff. 18×15 cm, illum., vazba dobová kožená.

Ff. 40, 41, 154 a 161 chybějí. Za textem vložen dvojitě se soudobým doplňkem. Původní foliace. Rejstřík na ff. 311r—331v psán ve 2 sloupcích. Ff. IV—IIIV, IVv, 309r—310v, 313r—v, 317v—318v, 320v—321v, 323v—325r, 328v—329v, 332r—v prázdná.

Patrně několik rukou, jež se střídají. — Perokresby, ilustrující text. — Vazba bílá. — Na přední desce a na f. IVr: „G. R.“ (soud.), na f. IVr: „Francisci [. . .]“ (soud.) — Signatury: N^o88 (XVIII. stol.),

N 9 (XVIII/XIX. stol., obě na přední desce), N° 9 (XVIII/XIX. stol.), 327, 204, 20 (na zadním přičeští, ?).

IVr, 1r—331vb „**Kinstlich probierbuech auf allerlei arczt und metall, nicht weniger auch vill andere herrliche, adeliche, aprobierte alchymistische khunststuckh auf goldt- und silberarbeit etc.**, durch ainen guetten freundt und sonderbarn liebhaber deren freien adelichen khünsten mit höchsten vleis beschriben. Wie man die aschen zu den testen und capeln beraitten soll. Die aschen, so von linden-, felbern-, erlin-... holcz geprent wird...“

Ff. 1r—308v text, doprovázený kresbami, 311ra—331vb rejstřík. Jako autoři předpisů se uvádějí např. na ff. 170v V. G., 207v „Herrn Rosenhaimers einbringen“, 228r „Ain einbringen vom herrn von Rosenberg in Payrn“, 237r V. R., 252r von Kheitschach (Zillersthal v Tyrolích), 293r „Gilberti cardinalis khunst alle metall zu solvirn“, na f. 258r odkaz „Vide in grienen puechlein folio 33“.

194

II f 14

Pap., XVIII², 79 ff. 21,5×16,5 cm, vazba dobová papírová (mök-ká).

1 ruka. — Na hřbetě titul. — Signatury: 325, 202 (na zadní obálce).

1r—78r

„**Le congrès des Bêtes**, sous la médiation du Bouc pour négocier une paix entre le Renard, l'Ane revêtu de la peau du Lion, le Cheval, la Tigresse et autres Bêtes belligérantes. Comédie en deux actes, représentée sur un nouveau grand théâtre en Allemagne, composée en haut-allemand par le Baron de Huffumbourghausen, traduite en anglois par J. J. N. [recte: H.] D. G. R. [Ecuy]“.

2r—78r „Acte I. Scène I. Scène: Une plaine sur le coing d'une forêt. Le Renard et le Léopard. Renard: C'est par rapport à notre intrêt [!] commun“ x „(Acte II, Scène XIII) ... Singe: ... que la désunion parnis vous mêmes ne cesse“.

Satirická komedie, vzniklá při příležitosti mírových jednání v Cáchách r. 1748. Srov. Dictionnaire des ouvrages anonymes. Supplément. Par G. Brunet, Paris 1889, XCII.

195

II f 16

Pap., XVIII. ex., II+242 pp. + 6 ff. příloh, 22×18 cm, vazba dobová kožená.

Původní paginace. — 1 ruka. — Kolorované nákresy. — Vazba hnědá, zdobená zlacením, na hřbetu titul. — Signatury: W (?), 260, 142.

3—237

„Traité qui comprend le calcul numérique et algébrique, les rapports, proportions et progressions géométrique et arithmétique, la géodésie ou le partage des terrains avec la trigonométrie rectiligne et sphérique, dédié a monsieur le Comte Rodolphe de Wrba par son très dévoué serviteur le Major Augé“.

5—227 „Définitions des principaux termes dont on fait usage dans les mathématiques. On appelle proposition tout“ x „Du calcul des triangles sphériques obliques...“ 227—237 „Table des matières“.

Učebnice, věnovaná hr. Rudolfovi z Vrba (1761—1823). Za p. 240 6 rozkladacích příloh s 81 nákresem a logaritmickými tabulkami.

196

II f 17

Pap., XIX. in., 116 ff. 22×17 cm, vazba dobová polokožená.

Patrně 1 ruka. — Na hřbetě zlacený titul. — Signatura: 1089. — Datování: Terminus a quo je nejmladší letopočet v textu, tj. r. 1805 (f. 36v).

1r—94v

„Böhmisches Staatsrecht“.

1r—3r „Einleitung. § 1. Jene Gesetze, wodurch der Staatsvertrag bestimmt wird, heissen Fundamentalgesetze“ x „(§ 7., Ignatz Cornova)... denen die Wahrheit nicht behagen wollte“. 3r—94v „I. Hauptstück... Mit Böhmen sind schon von alten Zeiten... vereinigt worden grosse... Länder“ x „(XI. Hauptstück, § 19.)... sondern ist ein Teil der unabhängigen österreichischen Monarchie. Ende des böhmischen Staatsrechts“.

Dílo se vedle úvodu, pojednávajícího o povaze, dělení, pramenech a literatuře předmětu, člení na 11 oddílů:

1. Von den dem Königreiche Böhmen einverleibten Kronländern, 2. Von den Bewohnern Böhmens und ihrem Charakter, 3. Von der politischen Landesbeschaffenheit Böhmens, 4. Von den Landtügen, 5. Von den Ständen und den Privilegien derselben, 6. Von den Landes- und Erbämtern des Königreichs Böhmen, 7. Von der Kirchenverfassung Böhmens, 8. Von der Staatsverfassung Böhmens, 9. Von der Erbfolge im Königreich Böhmen, 10. Von dem Krönungszeremoniel der Herzoge und Könige in Böhmen, 11. Von den Majestätsrechten der Könige von Böhmen. O českém státním právu přednášel v té době v Praze Josef Veith.

197

II g 1

Perg., XV², 17 ff. 13,5×10 cm, ilum., vazba mladší plátěná.

Skladba: V + III + 1, f. 17 papírové. Složky neznačeny. Chyby foliace: f. 8 bis, f. 16 vynecháno. 16 řádků. F. 17v prázdné. — Písmo: Základní ruka A ff. 1r—15v, B f. 17r, obě Bastarda. — Výzdoba: Větší iniciály malované, v. 2 a 4 řádky, s rozvillinami, ostatní prosté červeně nebo modře. Nadpisy, linkování a zdobení písmen červeně. — Vazba XIX. stol., černá. — Signatury: 4310 (na hřbetě), II 1, R 28 (přepsáno na:) R 29.

Kodex podle litanie cizího původu.

1r—17r

Orationes.

Seďm žalů kajících, litanie (ff. 8 bis v⁰—12r), na f. 17r do datek.

198

II g 2

Pap., 1848—1849, 84 ff. 15×10 cm, vazba dobová kožená.

Tištěný kalendář s rukopisnými poznámkami. Většina ff. nepopsána. — 1 základní ruka = Max z Fürstenberku. — Vazba zelená, zdobená zlatem. — Na přední předsádce: „Max Fürstenberg, k. k. Lieutenant bei Civalart- Uhlanen N^o1“. — Signatury: 2029 (na hřbetě), N° 142 (na visačce). — Vnější úprava knížky stejná jako č. 199.

Datování: Na f. 1r záznam, datovaný 31. XII. 1848, kalendář na r. 1849.

[Diarium Maxens von Fürstenberg.]

Stručné záznamy v kalendáři na r. 1849, zvláště z května — července za léčebného pobytu v Jesenku (Gräfenberg). Na ff. 1r žehnající zápis Maxova otce Karla Egona II., 2r a 58r účetní poznámky. Srov. č. 199.

199

II g 3

Pap., 1834, 75 ff. 15,5×9,5 cm, vazba dobová kožená.

Řada ff. a stran prázdných. — 1 ruka = Max z Fürstenberku. — Vazba hnědá, na hřbetě zlacený titul. — Na přední desce: „Max“ (soud.) — Signatury: 2028 (na hřbetě), N° 345 (na visačce). — Vnější úprava knížky stejná jako č. 198.

11r—74v

Voyage en Bohême 1834.

Záznamy Maxe z Fürstenberku (1822—1873) o cestě z Donaueschingen do Čech s popisem navštívených zemí, Bádenska, Vírtemberska, Bavorska a Čech (ff. 46v—74v). Pro Maxovo autorství svědčí jeho jméno na přední desce i shodná úprava knížky s kalendářem č. 198. Titul na hřbetě.

200

II g 4

Pap., 1895—1935, 138 ff. 27×19 cm, vazba dobová kožená.

Vazba červená, na přední desce: „Grund“ (zlaceno). — Signatura: 4285 (na hřbetě).

1r—113v

[Gedenbuch des Schlosses Dřevíč.]

Pamětní kniha zámku Dřevíč (Grund) se zápisy z let 1895—1935. Záznamy psány jednak vlastníky z rodu Fürstenberků, jednak jejich hosty, zvláště z řad šlechty. Týkají se pobytu v zámku a zejména lovu zvěře v křivo-klátských a lánských lesích.

201

II g 5

Pap., XV. ex./XVI. in., 239 (recte: 240) ff. 16×10,5 cm, ilum., vazba sametová.

Skladba: (VI—4 ?, f. 8) + 6 VI + V + 4 VI + (VI+1, f. 150) + 7 VI + (IV—3 ?). Složky neznačeny. Před ff. 1 a 9 chybí po 2 (?), za f. 239 3 (?) listy. Vloženy 3 lístky se soudobými i mladšími doplňky (XVI/XVII. stol.) Chyba foliace: f. 92 bis. 15—20 řádků. Ff. 141v, 231v—239v prázdná.

Písmo: Patrně 1 ruka, Bastarda.— Výzdoba: Figurální iniciály malované na ff. 23v, 29r, 35r, 39r, 43r, 47v, 52r, 58r, 66r, 91r, 108r, 142r, 157r, 181r, 184r, 188r, 195r, 197r, 206r, 208v, 212v, 214v, 215v (vyobrazení ze života Kristova, svatých a j., neumělé provedení), v. 6—9 řádků, větší ornamentální červeně a modře, obojí s perokresebnými výběhy (archaický ráz XIV. stol.). Prosté iniciálky, rubriky a zdobení

238

písmen červeně. — Vazba kožená, potah sametový červený, zlacený a stříbřený. — Na předním přideštití tištěné exlibris Maxe z Fürstenberku jako č. 225. — Signatury: II 4, R 24, 7 W — 212 V (?), Sr 44 — Ru/ S Jo R. (?)

Datování podle písma [filigrány nezřetelné]. Kodex určen patrně pro některý německý dominikánský klášter (srov. něm. rubriky a poznámku k textovému popisu). V Německu jej patrně získal Max z Fürstenberku (1822—1873), jehož knihovně patřil.

1r—231r

[Breviarium ordinis s. Dominici.]

1r—141r [Ordinarium et psalterium cum letania et vigilia mortuorum.] 142r—183r [Proprium de tempore.] „Dominica prima in Adventu domini. Sabbato precedenti ad vesperas“ x „Dominica XXVII^a... In festo dedicacionis ecclesie...“ 183r—215v [Proprium de sanctis.] „S. Andree apostoli“ x „In festo b. Barbara [!] virginis et martyris“. 215v—231r [Commune sanctorum cum appendice.] „In comuni apostolorum extra tempus paschali [!]“ x „In tempore paschali confessoris... In Divisione apostolorum... Quindecim gradus isti quinque dicuntur sine Gloria patri...“

Text na začátku defektní. V litanii na ff. 101r—105v sv. Dominik a Anežka jmenování dvakrát za sebou, v Proprium de sanctis na ff. 184r—186v „In festo b. Agnetis virginis et patrone nostre“, 197r—199r „In festo b. Dominici patris nostri“.

202

II g 6

4 svazky, pap., XIX¹, 57, 65, 80, 81 rukopisných ff. c. 22×17,5 cm, vazba dobová papírová [někká].

Tisk [Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch, Wien 1811], mezi jehož folia přivázány volné listy, určené pro rukopisný komentář. 2. a 4. svazek na konci defektní. Několik rukou.

[Kommentar zum Allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuch vom Jahre 1811.]

1. svazek obsahuje komentář k §§ 1—284, 2. k §§ 285—634 (výklad k §§ 635—644 chybí), 3. k §§ 647—1052 a 4. k §§ 1053—1493 (výklad k §§ 1494—1502 chybí). S výjimkou 1. svazku se dělení neshoduje s díly tisku, jehož poslední svazek (rejstřík) vůbec chybí.

202a

Pap., 1616—1619, 21 rukopisných ff. 29,5×20 cm, vazba dobová kožená.

Rukopisný přívazek k tisku Hájkovy Kroniky české z r. 1541 {Knihopis 2867}. Vazba: Desky prkénkové, potah z hnědé vepřovice, zdobené válečkovým slepotiskem s medailony a figurálními plotnami uprostřed, kování (nárožníky); obě spony chybějí. — Na poslední p. tisku čes. poznámka, signovaná „J. W. m. pr.“ (soud.). — Signatury: D III 20, D II 14.

Písmo: 2 ruce, A ff. 1r—20v, B f. 21r, oddíl A autograf (srov. níže citovanou práci Hejnicovu). Marginální rubriky rukou A a snad B. — Na f. 21v přípisek „Nápis na staroměstské vodárně latinský zní takto po česky . . .“ {2. polovina XVIII. stol.}

1r—21r

„**Historií některých** víry a paměti hodných o rozličných proměnách a příhodách šťastných i nešťastných, veselých i smutných, obecních i osobních, jak v jiných národech a zemích, tak obzvláště v slavném národu a království Českém pořad zběhlých za devadesát let, totiž **od léta Páně 1527**, v kterémž tato Kronika Hájkova přestává, **až do léta nynějšího 1616** pořádně vedlé počtu let v krátkosti **sebrání** od **M. Tobiáše Adalberta Vodňanského**, na ten čas správce školy s. Martina v Starém a Novém Městě pražském“.

Kronika let 1527—1616 na ff. 1r—20v, pokračování pro léta 1618—1619, datované chronogramy k r. 1619 na f. 21r. Srov. J. Hejnic, Humanistica II. Nová humanistica v křivoklátské zámecké knihovně, LF 88, 1965, 79—80 a Rukověť humanistického básnictví v Čechách a na Moravě 1, Praha 1966, 37—38.

INVENTÁŘ ORIENTÁLNÍCH RUKOPISŮ

203 I b 21

Pap., 1590, 301 ff. 29,5×19 cm, vazba kožená.

Text psán ve 2 sloupcích. — Dopsal Muhammad b. Murád r. 999 h. — Vazba tmavě hnědá s tlačenu výzdobou, s chlopní. — Na ff. 301r—300v: „1601 Jar Hans Pippe [?] von Olmütz, Underleutenamtb unter dem bayrischen Crais unter dem Herzogs von Neuburg Fendl [?] gelegen“. — Signatury: [.] 267 (na hřbetě), III 9, R 2, 6440.

Legendární veršovaná skladba {Adam, Muhammad, chalífové a p.)

Text na začátku defektní. Turecky.

(F. Tauer)

204 I b 22

Pap., 1747, 407 ff. 29,5×21 cm, vazba kožená.

Psal 'Abdalláh al-Hilmí r. 1160 h. Pěkné naschí. — Na ff. 1v a 2r zlacené serlevhy, zlacené tituly súr. — Vazba hnědá se zlacenou tlačenu výzdobou. — Signatury: 4286 (na hřbetě), III 8, R 1.

Kur'án.

(F. Tauer)

205 I c 3

Pap., XVIII², 107 ff. 21,5×18 cm, vazba kožená.

Původní foliace. — Vazba hnědá, na tlačenu hřbetě: „S. I. O. P.“

Křesťanské liturgické texty v hebrejštině s latinským interlineárním překladem, hebrejské žalmy a vybrané verše ze Starého zákona.

Kniha určena pro pokřtěné židy nebo učební pomůcka pro katolické bohoslovce.

(S. Segert)

206 I c 5

Pap., XVIII., II+40 pp. 22×17 cm, sešit v papírové obálce.

Na p. I: „Versio persica in I. Samuelis cap. I—VIII. 12“ (XVIII. stol.) — Signatura: Manusc. N. 30 (na vloženém lístku, XIX. stol.) — Přivázán tisk o 16 pp. (pp. 63—78).

Samuelova kniha kap. 1—8.

Malajsky.

(M. Oplt)

207

I c 6

Pap., XVIII., 30 ff. 21,5×16,5 cm, sešit v papírové obálce.

Na f. 1r: „Hhakajath Nabi Monsa. Persice conscriptum“. — Signatura: 6449.

Geschichte d. Prophet Moses.

(Glaserův inventář.)

208

I c 7

Pap., XVIII., 26 ff. 21×16,5 cm, sešit v papírové obálce.

Na f. 1r: „Hhakayat schaglen“ (XIX. stol.) — Signatura: 6448.

Unterhaltende Erzählungen.

(Glaserův inventář.)

209

I c 14

Pap., XVII², 106 ff. 21×13,5 cm, vazba kožená.

Psáno c. 1100 h. Zběžné naschí. — Vazba černá s tlačenou výzdobou. — Signatury: 4297 (na hřbetě), II 17, R 4, 6456.

Arabská právní kniha.

Text na začátku i na konci defektní.

{F. Tauer}

210

I c 15

Pap., XVII., II+94 ff. 21×14 cm, vazba kožená.

Zběžné naschí. — Vazba černá. — Signatury: 4294 (na hřbetě), II 18, V 9, 6457.

Arabský spis gramatického obsahu.

{F. Tauer}

211

I c 21

Pap., XVII², VII+55 ff. 20,5×14 cm, vazba kožená.

Vazba hnědá s tlačenou výzdobou. — Signatury: 4315 (na hřbetě), II 19, K 1, 6461.

Turecké kalendářní tabulky pro léta 1068—1082 h.

{F. Tauer}

242

212

I c 23

Pap., XVII², 76 ff. 20×14 cm, vazba kožená.

Psáno c. 1100 h. Naschí. — Vazba červenohnědá. — Signatury: 4314 (na hřbetě), II 20, R 6, 6463.

Turecký spis lékařského obsahu.

Text na konci defektní.

(F. Tauer)

213

I c 30

Pap., 1623, 345 ff. 20×14,5 cm, vazba kožená.

Psáno r. 1033 h. Zběžné naschí. — Vazba hnědá s tlačenou výzdobou, s chlopní. — Tituly červeně. — Signatury: 4298 (na hřbetě), II 21, R 3, 6468.

Kur'án.

(F. Tauer)

214

I d 6

Pap., XVI., I+102 ff. 16,5×12,5 cm, vazba kožená.

X. stol. h. (?) Zběžné naschí. — Vazba hnědá, desky původní s tlačenou výzdobou, na mladším hřbetě: „Thesaurus scientiae“ (zlateně, XIX. stol.), obě spony chybějí. — Signatury: 4319 (na hřbetě), II 22, V 11, 6480.

Džamáladdín Muhammad ibn 'Alí ibn Túmart al-Andalusí, Kauz al-'ulúm va-d-durr- al-mauzúm.

Dílo encyklopedického rázu [filosofie, theologie, medicína atd.]. Arabsky. Text na konci defektní.

Interlineární lat. překladové glosy, marginální lat. rubriky (XVII./XVIII. stol.).

(F. Tauer)

215

I d 8

Pap., XVII., 80 ff. 16,5×10,5 cm, vazba mladší poloplátěná.

Asi XI. stol. h. Prostřední naschí. — Na f. 1v neumělý 'nuván. — Vazba XIX. stol., na hřbetě: „Suren aus dem Koran“ (zlateno), jako č. 4. — Signatury: 4308 (na hřbetě), II 12, R 9, 6481.

Modlitební knížka obsahující vybrané sůry kur'ánu.

Tureckého původu.

(F. Tauer)

216

I d 11

Pap., XVIII., 382 ff. 20×15 cm, vazba polokožená.

Signatura: 6484.

Slovník německo-hebrejský.

Druhý svazek díla, obsahující písmena l—z. Slovník uspořádán podle něm. abecedy, něm. slova psána hebrejským kursivním písmem, hebrejská kvadrátním. Postup textu ne jako v hebrejských knihách, nýbrž odleva doprava. Podle volných listů lze soudit, že jde o originál.

(S. Segert)

217

I d 15

2 zlomky na tzv. lontaru 4×19,5, 4×21 cm.

Malaiische Briefe.

(Glaserův inventář.)

218

I d 41

Pap., 1681, 27 ff. 21×14,5 cm, vazba kožená.

Dopsáno r. 1092 h. Obstojně naschí. — Vazba hnědá s tlačenou výzdobou, s chlopni. — Signatury: 4295 (na hřbetě), II 13, R 5, 6500.

Některé sůry kur'ánu, překrásná jména boží, různé modlitby.

(F. Tauer)

219

I d 49

Pap., XVII., 38 ff. 19×13 cm, vazba kožená.

Asi XI. stol. h. Obstojně naschí. — Vazba tmavě hnědá s tlačenou výzdobou. — Signatury: 4316 (na hřbetě), II 14, R 7, 6510.

Části kur'ánu.

Tureckého původu. Text defektní (za f. 11 mezera).

(F. Tauer)

220 I d 51

Pap., XVII., II+25 ff. 19×13 cm, vazba kožená.

Así XI. stol. h. Obstojné naschí. — Vazba černá s tlačenou výzdobou. — Signatury: 4318 (na hřbetě), II 15, R 8, 6474.

Části kur'ánu.

Tureckého původu.

(F. Tauer)

221 I d 60

Pap., 1675, 182 ff. 15×10 cm, vazba kožená.

Psáno 1086 h. Nevalné naschí. — Na f. 1v neumělý 'nuván. — Vazba černá s tlačenou výzdobou. — Signatury: 4301 (na hřbetě), II 16, R 10, 6514.

Modlitební knížka obsahující některé súry kur'ánu, různé arabské modlitby s tureckými úvody nebo výklady.

(F. Tauer)

222 I e 5

Pap., XVII., I+189 ff. 11,5×8,5 cm, vazba kožená.

Así XI. stol. h. Zběžné naschí. — Na f. 1v neumělý 'nuván. — Vazba černá s tlačenou výzdobou, s chlopní. — Na f. 1r: „Alcoran, welcher den 9ten August 1788 bei Überraumplung und Besitznehmung des türkischen Lager bei Dubitzta erbeutet worden, gehörig dem Major Graf Sporck des 2ten Banal Inf.-Regiments“. — Signatury: 4239 (na chlopní), I 5, R 11, 6526.

Modlitební knížka obsahující súry kur'ánu a různé modlitby, krásná jména boží, popis osoby Prorokovy (hilja) aj.

(F. Tauer)

223 I e 16

Pap., 1566, II+280 ff. 10,5×7 cm, vazba kožená.

Psáno 974 h. Drobné naschí. — Vazba: Desky červené, hřbet mladší

černý, se zlacenou tlačenou výzdobou. — Signatury: 4216 (na hřbetě), I 6, R 12, 6528.

Kur'án.

{F. Tauer}

224

I e 18

Pap., XVII., 369 ff. 4,5×4,5 cm, vazba lepenková.

Osmihranný formát. — Drobné naschí. — Vazba zlacená v mladším pouzdře, na jehož hřbetu zlacený titul. — Signatury: 4321 (na hřbetě pouzdra), I 7, R 13.

Kur'án.

Text na začátku i na konci defektní.

{F. Tauer}

225

II g 7

Perg. svitek, XVIII., 19,5×93,5 cm.

Na dorsu tištěné exlibris Maxe z Fürstenberku jako č. 201. — Signatury: I 8, V 11.

Mgillat Ester (Svitek Ester).

Tisk s ilustracemi, text neúplný (od 4, 1 do konce). V posledním sloupci Doxologie, psaná tzv. Rášfovským písmem. Abecední báseň.

{S. Segert}

Dodatek.

226

v. str. 299.

REJSTŘÍKY

REJSTŘÍK CHRONOLOGICKÝ

X. stol.	119
XII. stol.	17, 144
XIII. stol.	52, 115, 144
XIV. stol.	2, 21, 23, 26, 32, 33, 60, 62, 120, 138, 145, 147
XIV./XV. stol.	96, 137, 153
XV. stol.	1, 3, 26, 37, 39, 40, 44, 47, 56, 58, 59, 64, 65, 72, 76, 78, 85, 93, 104, 105, 108, 116, 117, 121, 124, 126, 140, 146, 148—150, 157, 197
XV./XVI. stol.	97, 103, 151, 156, 201
XVI. stol.	24, 26, 37, 38, 43, 64, 73, 75, 79, 85, 94, 98, 126, 155, 158, 183, 203, 214, 223
XVI./XVII. stol.	36, 86, 95, 143, 159, 193
XVII. stol.	25, 34, 41, 45, 48—51, 53, 54, 57, 61, 66, 71, 82, 88—90, 92, 106, 125, 130—133, 141, 142, 190, 202a, 209—213, 215, 218—222, 224, 226
XVII./XVIII. stol.	29, 42, 63, 67, 99, 102
XVIII. stol.	4—16, 18—20, 22, 27, 28, 30, 31, 35, 46, 55, 68—70, 74, 77, 80, 81, 83, 84, 87, 91, 100, 101, 107, 109—114, 118, 122, 127—129, 134, 135, 139, 152, 154, 160—166, 168—182, 186—189, 192, 194, 195, 204—208, 216, 225
XVIII./XIX. stol.	136, 167, 185, 191
XIX. stol.	123, 184, 196, 198, 199, 202
XIX./XX. stol.	200

ZLOMKY

XII. stol.	121
XII./XIII. stol.	3

XIII. stol.	39, 40, 52, 71, 94, 120, 137, 153
XIII./XIV. stol.	60
XIV. stol.	39, 73, 97, 140
XIV./XV. stol.	80, 88, 103, 130, 137
XV. stol.	37, 43, 52, 65, 120
XV./XVI. stol.	47, 92
XVI. stol.	79
XVII. stol.	34

DATOVANÉ RUKOPISY (DO R. 1600)

1150	17	1482	3
1317 (?)	145	1488—1489	105
1378	21	1499—1507	103
1417—1418	37	1500	157
1418—1419	39	1502	85
1426	58	1534	73
1439	37	1560—1563	38
1451	104	1565	97
c. 1455	150	1582	183
1460	76	c. 1585—1598	155
1461	65	1590—1595	79
1465	37	c. 1593—1632	95
1471	149	c. 1593—1606	159
1473	44	1595—c. 1675	143
1481	59		

REJSTŘÍK PROVENIENČNÍ (DO KONCE XVI. STOLETÍ)

Anglie	62
Čechy	1 (?), 26, 39 (?), 43, 44, 52 (zlomek), 58, 60, 73 (kodex i zlomek), 75, 79, 85, 86, 93, 94 (?), 95, 98, 103—105, 108, 124, 151, 153 (?)
Francie	33, 119, 143
Itálie	2, 21, 24, 56, 76, 78, 115, 117, 143, 149 (?), 155
Německo	3, 23, 36—38, 47, 59, 64, 65, 72, 94 (?), 95, 96, 97 (kodex i zlomek), 105, 120, 121, 140, 143, 145, 147, 150, 155, 157—159, 193, 201
Nizozemí	126 (?)
Polsko {Slezsko}	183
provenience neurčena	17 (středoevropská), 32, 40, 52, 116, 137 (středoevropská), 138, 144, 146, 148, 156, 197, 203, 214, 223

REJSTŘÍK JAZYKOVÝ

čeština	20, 41—45, 48, 49, 51, 54, 57, {58}, 73 (text i zlomek), 75, 79, 84—86, 88, 89, 93, {94}, 95, 98, 103, 104, {105}, {108}, 124, 130, 151, 159, {167}, 171, 177, 202a, 226
francouzština	10, 19, 46, 67, 68, 80, 95, 100, 106, 110, 122, 143, 152, 155, 159, 163, 194, 195, 199
italština	24, 113, 114, {117}, 127, 143, 155, 159, 182
latina	1, 2, 3 (zlomek), 13, 16, 17, 20, 21, 26, 32, 33, 37—42, 51—53, 56, 58, 60, 62, 67, 70, 71, 76—78, 81, 83, 88 (zlomek), 90, 92, 94—97, 99, 100, 102, 103, 105, 108, 109, 112, 115—117, 119—121, 126, 129—131, 137, 138, 140 (zlomek), 141—149, 153—156, 159, 169, 171, 180, 191, 192, 197, 201, 205, 214
němčina	3—9, 11, 12, 14, 15, 18, 20, 22, 23, 25, 27—31, 34—37, 42, 47, 50, 51, 55, 59, 61, 63—66, 69, 72, 74, 82, 84, 87, 91, 92, {94}, 95, 96, 97 (text i zlomek), 101, 107, {108}, 111, 118, 123, 125, 128, 132—136, 139, 140, 143, 150, 155, 158—162, 167, 168, 170—176, 178, 179, 181—186, 188—193, 196, 198, 200, {201}, 202, 216
ruština	95
řečtina	41, 71, 95, {117}, 141, 157
španělština	143, 159
arabština	204, 209, 210, 212—214, 218, 221—224
hebrejština	124, 205, 216
javanština	217
malajština	206
turečtina	203, 211, 215, 219—221

REJSTŘÍK INCIPITŮ (DO KONCE XV. STOLETÍ)

ČESKÉ INCIPITY

A již veškeren lid pro svú vinu	124 (a)
A protož svatý Řehoř i jiní světí doktorové píší	103 (u)
Aby kniežata a páni . . . žádný cizozemcuom aby nic neodprodával	103 (bb)
Aby nižádný Němec cizozemec . . . nižádným úředníkem nebyl učiněn	103 (m)
Aby žádný k svědomí nepoháněl prvé	103 (ar)
Adam a Eva, když byla vyhnána z ráje rozkošného	85 (a)
Ale že bolenie hlavy z rozličných příčin pocházle	73
Buoh, jenž jest i bude věčně	124 (d)
Buoh, jenž jest stvořil všeckno na světě	124 (c)
Ciesářské velebnosti potřeble jest netoliko oděním býti okrášlenu	44 (a)
Což se třetieho hlasu dotýče	103 (ba)
Hospodine, v tvé náhlosti netresci mne	151 (f)
Hospodine všemohúci, věčný bože, prosím tvé svaté božské milosti	151 (a)
Hotovi jsúc každému k jeho potřebě vždycky	104 (d)
I stalo se jest, když všel Pán Ježíš do domu nějakého knížete . . . Napsáno máme, křesťané, Jeremie 5 ^o	98
Item . . . v. další slovo	
Jakž jest bylo od starodávna bráno od desk	104 (k)
Jenž snímáš hříchy světa tohoto	151 (f)
Jestliže by kdy kto žádal práva na koho	103 (aa)
Jestliže by se snilo tobě	104 (m)
Jestliže která věc v světě člověka pobožného	79
Již po tento dnešní den ktož na koho útok vloží	104 (l)

K žádosti vaší, duostojný pane, pane Tase	75 (a)
Kdyby kto koho chtěl pohnati, an své dědiny jiným zapsal	104 (g)
Když by kdy kto koho chlapem nazval	103 (bb)
Když by kto chtěl z hlavy bratra svého . . . koho pohnati	104 (c)
Když by kto koho chtěl na útociích držeti dlúho	104 (f)
Když by se přihodilo, že by jeden člověk nařekl jiného žhářstvem	103 (aa)
Když kto stojí k své při	103 (ar)
Když nás buoh jest v tak velikém duostojenství stvořil	44 (c)
Když pán země umře a země osiře. Hejtman, kterýž jest zemský	75 (a)
Když se kšaft dělá měscským právem	103 (b)
Kněžie a sedláci i všichni nesvobodní	44 (e), 103 (q)
Kniha národa Jezukrista syna Davidova, syna Abrahamova	93
Komuž trh kladú ve dcsky	103 (ak)
Král se pány nalezli, aby žádný v České koruně . . . nepřijímal žádného zemského zhúbce	103 (bb)
Kramář svého pepře ani hřebíčkuov nemá falšovati	103 (n)
Kriste, jenž jsi světlo i den všeho světa	151 (a)
Ktož manská práva uměti chtie	44 (e), 103 (q)
Ktož pojme komorníka pražského na pónon	104 (b)
Ktožkoli chce spasen býti	151 (g)
Léta od narozenie syna božieho po tisíci po třech steh a po desietí pátého léta pro opilstvo sta sě súd ne- vídany	124 (a)
Léta od narozenie syna božieho po tisíci po třech steh a po desietí šestého král bez zemanóv [z] země jede	124 (a)
Léta od narozenie syna božieho po tisíci po třech steh desátého v rozličných krajích taká povodeň byla	124 (a)
Literáte, pomni ty na žáka	103 (a)
Lúpí-li kto čie děti	103 (at)
Man v Čechách sedě, též právo má jako zeměnní	103 (s)
Matúš když prvé bíše kázal čtenie v židovství	93
Matúš z židovstva, jakož v řadu první jest položen	93
Mnozí pověsti hledají	124 (a)
Na počátku bíše slovo	151 (b)
Najosviecenějšímu knížeti a pánu, panu Václavovi	104 (e)

Najprv Pražané na kohož ortel a rozsudek udělají	103 {bd}
Najprvé, aby nižádný Němec cizozemec . . . žádným úředníkem nebyl učiněn	44 {i}
Najprvé o dědicství trój pónon	104 {r}
Najprvé od vkladuov ve dcky obecných	104 {o}
Najprvé otázka mlazší svého mistra	124 {d}
Najprvé všelikaký konšel má poslušen býti purgmistra	44 {g}, 103 {o}
Nesponínaj, Hospodine, poškrvni mých	151 {h}
Ó milý Jezukriste, vida ty svú přežalostivú smrt	151 {d}
Ó přesvětlá, ó předobrotivá, ó předivná múdrosti	151 {a}
O všecky listy, že mnoho jest listuov	103 {bb}, 104 {i}
Odpolu životem naším položení jsúce	151 {a}
Ostavil jest buoh dva meče na zemi	44 {c}
Otče náš. Rozpomeň se, milostivý otče	151 {e}
Pane Jezukriste, nebeský otče, pro tvú štědrú dobrotu stvořil si člověka	44 {c}
Páni nalezli . . . , aby všickni, ktožkoli jsú přirození zemané České země	103 {bb}
Páni nalezli za právo o všecky věci . . . v. O všecky listy	
Počínají se kniežky, kteréž já nazývám jádrem	73
Pokora vražedníka, kterýžto má sám	103 {w}
Poněvadž jaké by bylo veselé	79
Popadne-li jeden jednoho u své ženy	103 {at}
Právo zemské jest dávno nalezené	103 {ai}, 104 {a}
Prosím tebe, svatý anjele muoj, rač mi na pomoc býti	151 {a}
První jest úředník	104 {p}
Při tom časě v Moravě zle se dějieše	124 {a}
Přisahu-li já neb slíbím kterému člověku	44 {d}, 103 {p}
Řezníci mají napřed jíti	103 {ab}
Sales mudřec, jenž jest byl v Athénách	124 {b}
Stane-li se kde sváda	103 {at}
Staré dcsky aby nahoře zuostavili	103 {ar}
Svatú Trojici, v jednotě tři osoby	104 {h}

Tehdy rytieř jeden v zemi bieše	124 (a)
Tiemto během mnoho dědin manských ot Koruny České země otcházie	44 (f), 103 (r)
Tuto práva písařská, jakž se dole piší	104 (o)
Tyto knihy jsú práva vikpildě	103 (u)
Uslyševše zákoníci, že by Pán Ježiš zacpal ústa Saducej- skejch . . . Máme napsáno, křesťané, v Skutcích apo- štolskejch	98
V práviech piše se takto: Rozum měscský práva městská muož porušiti	44 (a)
V ty časy, když biechu počali se pústeníci a mnřškové nábožní rozmáhati	85 (b)
Všemohúci věčný bože, jenž jsi mně nehodné	151 (a)
Všemohúci věčný bože, rač tohoto dne	151 (a)
Všemohúci věčný bože, tvé svaté božské milosti děkuji	151 (a)
Vřichni lúpežníci, morděři, žhářové	103 (at)
Za času kniežete Soběslava Vyšehradského a vévody čes- kého stalo se jest pobitie	44 (i), 103 (m)
Zdráva, matko přezádúci	151 (c)
Znamenaj o korúhvech, keré mají napřed jíti	103 (ab)
Žádný listem od úřadu aby nebyl obeslán	103 (ar)
Žádný Němec, kterýž by česky neuměl	44 (k)
Želejmi českého pokolenie	124 (a)

LATINSKĚ INCIPITY

A, a, a, domine deus, nescio loqui, quia puer ego sum. Si Iheremias ab utero sanctificatus	137 {k}
A timore servilli procedit timor filialis	156 {a}
Abel, Virgo, Iesus, humiles [!] et iustificatus	137 {a}
Absinthiorum melius [...] et novellum	144 {i}
Ad honorem omnipotentis dei aliquos modos et vias pro elevatione mentis in deum propono scribere	156 {a}
Ad meditationem praesentem declarandam	153 {b}
Ad Vaticani praeclara palatia Petri	78 {a}
Adam in agro Damasceno formatus	60 {c}
Adolescens quidam nomine Graccus	105 {a}
Aeneas Libycis primo compellitur undis	21 {c}
Aeneas primo Libyae depellitur oris	21 {c}
Altare multipliciter [?] accipitur in sacra Scriptura	153 {b}
Amicus summus meus et popularis Geta	149 {g}
Anima devota cupiens ad divinam contemplationem spi- ritualiter se exercere	156 {d}
Anna et Hismeria fuerunt duae sorores	153 {v}
Apostolus clamat: Nomen dei blasphematur per nos, qui debemus populum dei praecedere verbis et exemplis	153 {x}
Aptitudo bequamelicheyt	147 {b}
Ardet in Alcmenam Saturnius	105 {c}
Arma virumque cano, Troiae qui primus ab oris	21 {c}
Audio, quod iniquo animo feras	78 {a}
Audio vos Dollobellae dedisse pecunias	78 {b}
Aules Persius Flaccus natus est	119
Ave, cuius conceptio sollemni plena gaudio	148
Ave, salus mundi	153 {ag}
Ave, tu rosa, virgo Maria	153 {ao}
Beatus Eligius, natione Gallus, villa Kathalaczensi natus	26 {a}
Beatus vir, qui non abiit in consilio impiorum	62
Bene vigilat, qui a bono non cessat	153 {m}

Benedictus dominus deus Israhel, quia visitavit	62
Berna regalis generalis regni Bohemiae colligitur	44 (p)
Bis furtim sublata fui, bis ecce relata	26 (d)
Brendus hoc tegitur saxo Baptista Quiritum	78 (i)
Bruti epistolas iterum et saepius sum admiratus	78 (b)
Caelorum candor splenduit	97
Caesarius monachus dicit: Ascendentes filii Israel de Egipto	153 (ab)
Carmen saeculare ideo sic appellatur	117 (d)
Carmina composuit	105 (c)
Cedite Romani scriptores, cedite Grai	21 (h)
Charissimi, ne cuius spiritui credatis	126 (d)
Cibos accipiant acres	144 (l)
Commorante beato viro in quodam heremitorio iuxta Reatum	153 (n)
Considerans historiae sacrae prolixitatem	60 (c)
Constat in altari carnem de pane creari	153 (aa)
Contra calorem epatis accipe radicem	144 (d)
Corripio matres gnatas	105 (a)
Creator volens animalium genus firmiter ac stabiliter permanere	144 (b)
Crucifixum in carne laudate et sepultum propter vos glorificate	153 (g)
Cuidam heremitaie quidam latro proxime habitavit	137 (ac)
Cuidam religioso doctori et lectori Maximino [?] tantum carnis temptatio praevaluerat	137 (m)
Cum gentiles poetae studeant sua figmenta prolixis pom- pare stilis	26 (b)
Cum inter omnia animalia homo rationalis creatura	144 (c)
Cum iocunditate memoriam nominis Mariae celebremus	97
Cum omnipotens deus profusiozem gratiam saniatum et curationum . . . beato Eligio . . . confiderit	26 (c)
Cum venisset beatus Andreas ad urbem Vicenam	153 (aq)
Cupientes aliquid de penuria ac tenuitate nostra	52
Datio veneni potissime convenit peccato	137 (u)
De agnoscendis febribus omnibus scriptum est	144 (e)
De angelo, qui nos custodit, debemus sagaciter conside- rare	153 (q)

De numero capitum sententia multiplicetur. Als manig haupp, als manig sinn	37 (m)
De passionibus mulierum utile praevidi vobis scribere	144 (g)
Desinit hic Maro telo interceptus amaro	21 (d)
Deus est monas	153 (d)
Diaetae 4 ^{or} sunt ad vitam aeternam	147 (c)
Dicit apostolus ad Ephesios VI, 11. Induite vos armaturam dei . . . Haec armatura est vestis sacerdotalis	153 (z)
Dicit apostolus: Mihi vivere Christus est . . . Invenitur in quodam libro graeco	153 (an)
Diogenis philosophi epistolas, nuper a me e graeco in latinum traductas	78 (a)
Domine Iesu Christe, per tua sanctissima vulnera digneris mihi aperire	153 (p)
Dominus ivit viam primo karitativae humilitatis	137 (b)
Duos cum haberet Demea adolescentulos	149 (e)
Duplex est cogitatio vel de veniali vel de mortali	137 (h,s)
E hem vellem Hercle hodierna die infausta	105 (a)
Ecce descripsi eam tripliciter in cogitationibus et scientia . . . Cum omnis scientia gerat trinitatis insigne	137 (l)
Ecce puer . . . Secundum beatum Gregorium omnis Christi actio nostra est instructio	153 (ak)
Ecce puer . . . Verba sunt Isaiae et competunt beato Iohanni evangelistae	153 (ak)
Ecce rex tuus venit tibi mansuetus . . . Adventus salvatoris ab antiquo fuit praenunciatus	153 (o)
Erat quidam monachus valde lubricus	153 (al)
Ergone supremis potuit vox improba verbis	21 (f)
Erunt signa in sole et luna et stellis. Beatus enim Ieronimus in annalibus Hebraeorum invenit signa XV dierum	153 (o)
Esau debetur patris benedictio Iacob	60 (b)
Etsi me tuis laudibus atque gloriae imparem esse intelligo	78 (e)
Ex parvitate mei ingenioli de corpore humano aliqua probleumata collecturus	37 (i)
Ezau debetur patris benedictio Iacob	60 (b)
Fige, Clia, stilum cultum sermonis in aura	60 (b)
Flacci Oratii poetae satiri et lyrici in his duobus epistolarum libris	115 (g)
Fraternae caritatis quasi praedam sapit dulcedinem	60 (a)

Fratres, omnes sumus peccatores et mortales	153 {y}
Fratres, scientes, quia hora est iam nos de somno sur- gere . . . In verbis praedictis, fratres carissimi, s. Pau- lus sicut verus et fidelis amicus excitat aliquos	153 {o}
Frequens sodalium meorum petitio	60 {a}
Gloria tibi trinitas, aequalis una deitas	148
Graecorum studia nimiumque diuque secutus	105 {c}
Hac ode Horatius varia esse hominum studia	117 {b}
Hac quicumque via tendis, studiose viator	105 {d}
Haec omnia liber vitae . . . Secundum quod dicit beatus Gregorius	40
Hechira est huic nomen fabulae	149 {f}
Horatius Flaccus satyricus et lyricus poeta	115 {b}
Hos ego versiculos feci, tulit alter honorem	21 {h}
Humano capiti cervicem pictor equinam	115 {f}, 117 {a}
Humano capiti. Fortasse magis epistola	115 {f}
Humilitas filium dei de caelesti palatio in thalamum virginis venire fecit	153 {am}
Hunc librum de arte poetica scripsit Oratius	117{a}
Hymnus dicitur laus dei cum cantico facta	153 {a}
Ibis Liburnis inter alta navium	115 {d}, 117 {c}
Iesu dulcis, magne deus, risus cordis, amor meus	137 {n}
Igitur Eligius prope Lemovetas Galliarum urbe . . . oriun- dus fuit	26 {b}
Igitur Iacob, benedicens filium suum Iudam, dicebat	137 {t}
Ille ego qui condam gracili modulatus avena	21 {c}
In illo tempore missus est Gabriel angelus . . . Quid sibi voluit ewangelista	137 {p}
In militiam proficisci gnatum Cliniam	149 {d}
In principio creavit deus caelum et terram . . . Obmissis divisionibus curiosis	40
In regno Franciae fuit quidam sacerdos	153 {aq}
In tempore illo, cum esset beata Maria vigilans et orans	153 {ap}
Incipit prooemium cuiusdam novae compilationis	37 {a}
Incipit Speculum humanae salvationis, in quo patet casus hominis et modus redemptionis	37 {a}

Inmundum mundum, fili, fugito furibundum. Quoniam summa sapientia est	156 (f)
Intentio Horatii est per totum istum librum transferre	115 (c)
Intret oratio mea in conspectu tuo, domine	62
Iste liber dicitur Epodon	115 (d)
Item . . . v. dalši slovo	
Lauda et exulta filia Syon . . . In hiis verbis duo occurrunt consideranda	120 (c)
Laudemus viros gloriosos . . . Pro verbi assumpti declara- tione et sermonis fundamento assumo verba	26 (a)
Legitur de quodam rege, qui filiam pulchram habebat	37 (g)
Lucifer, Antiochus, Nemrot, Nabucho, Pharisaeus	137 (a)
Maecenas atavis edite regibus	115 (c), 117 (b)
Maeonium quisquis Romanus nescit Homerum	21 (h)
Mantua me genuit, Calabri rapuere	21 (g)
Maria stabat ad monumentum foris plorans . . . Audivi- mus, fratres, Mariam ad monumentum foris stantem	137 (z)
Memoria thesaurus diliciarum in homine	56
Meretrix adolescentem, cuius mutuo amore tenebatur	105 (b)
Metrum hoc iambicum dicitur	117 (c)
Miles quidam potens valde et dives, dum omnia bona sua indiscreta libertate dispergeret	153 (a1)
Monte sub hoc lapidum tegitur Ballista sepultus	21 (d)
Mulier quaedam coniuncta cuidam homicidae concepit	153 (aq)
Ne cui sit vestrum mirum	149 (d)
Nec fonte labra prolui caballino	119
Nectareum rorem terris ingestat Olympus	60 (b)
Nocte pluit tota, redeunt spectacula mane	21 (h)
Nota omnis tenetur dupliciter	60 (f)
Notandum, quod tribus testibus Ieronimo, Augustino et Ambrosio probatur	137 (g)
O curas hominum!	119
Oda graece, cantus latine dicitur	117 (b)
Omnis enim Scriptura divinitus inspirata utilis est	60 (a)
Omnis tenetur dupliciter	60 (f)
Omnis utriusque sexus fidelis . . . omnia sua solus peccata . . . confiteatur	137 (i)

Oportet medicum scire volentem	144 (a)
Orator ad vos venio	149 (f)
Pastor arator eques pavi sevi superavi	21 (h)
Per ipsum feriens clerum, falsarius, urens	153 (af)
Per pol quam paucos reperias	149 (f)
Petrus, Mathias, Gregorius atque Maria in lucem domini venientes anticipientur	153 (ad)
Phoebe silvarumque potens Diana	115 (e), 117 (d)
Plurima cum soleant sacros evertere mores	153 (k)
Poeta cum primum animum ad scribendum appulit	149 (b)
Pontianus in urbe Romana regnavit	37 (h)
Postquam poeta sensit	149 (e)
Postquam poeta vetus poetam non potest retrahere	149 (g)
Praeco, lucerna, pugil Christi, populi fidelique	21 (h)
Praeformosus elegantis, elegantis terrae rosa	26 (g)
Praeponat primo sacerdos confitenti octo principalia vitia	153 (f)
Praesul, adesto tuis, Eligi nunc venerande, supplicibus famulis	26 (e)
Prima dicte mihi, summa dicende Camena	115 (g), 117 (e)
Prima die deus creavit caelum et terram et angeli ceci- derunt in abissum	60 (d)
Prima die erigit se mare	137 (v), 153 (u)
Primam pone prius, tripodem praepone rotundae	21 (h)
Primo facta die duo, caelum terraque leguntur	60 (a)
Primus habet, Libycam veniant ut Troes in urbem	21 (c)
Principio caelum terramque creasse refertur	60 (a)
Principio rerum post quinque dies homo primus	60 (a)
Prius menstrua deducenda sunt	144 (k)
Pro aliquali intelligentia praescriptae figurae est scien- dum	156 (c)
Pro capite debet se expurgare met septimus	103 (t)
Pro corporis sanitate conservanda haec compendiose duxi scribenda	108
Proelia Virgili natorum versibus VII	21 (d)
Pudicus moribus clericus habitu sit honestus	37 (b)
Quae narrat ter quinque libris Bocatius, audi	56

Quaedam matrona infantem suum in fonte submersum repperit	137 (ac)
Quam bonum est dicere Ave	153 (ah)
Quam maximum quamve amplissimum munus	78 (c)
Quamquam inter nos nuper haec notitia admodum est	149 (d)
Quamquam quae in libro pantegni et in viatico	144 (a)
Quamquam te, Marce filii, annum iam audientem Cratip- pum	76
Quamvis Terentii probatissimi opus	149 (a)
Qui ad iustitiam erudiunt... Hinc est, quod eruditioni multorum decrevi librum compilare	37 (a)
Qui facit incestum, deflorans aut homicida	120 (d)
Qui fit, Maecenas, ut nemo, quam sibi sortem	115 (h), 117 (f)
Qui fit. Materia in hoc opere sunt vitia	115 (h)
Qui sequitur me, non ambulat in tenebris, dicit dominus. Haec sunt verba Christi, quibus ammonemur	126 (a)
Quia circa confessionem sacramentalem faciendam	37 (d)
Quicumque vult salvus esse, ante omnia opus est	62
Quid igitur faciam?	105 (b), 149 (c)
Quid retribuam domino pro omnibus	148
Quid sibi voluit evangelista	137 (p)
Quidam agricola diuturno labore languebat	153 (n)
Quidam Bethania languebat Lazarus ingens	60 (e)
Quidam filium suum, cum parvus esset	153 (an)
Quidam iuvenis nomine Petrus in Clara valle non poterat habere devotionem	153 (aq)
Quidam miles cum uno oculo aliquantulum litteratus	153 (ac)
Quidam miles heremum transiens	153 (al)
Quidam miles peccator a rege suo saepe monitus	153 (al)
Quidam monachus carnalis multis facinoribus laborabat	137 (m)
Quinque dicit psalmos	137 (d)
Quis dabit capiti meo aquam et oculis imbrem lacrimarum	137 (x)
Quis ex vobis arguet me de peccato... Quia hodie in epistola tractatur de pontificatu et sacerdotio Christi aeterno	153 (ae)
Quod Maria est regina angelorum	137 (c)
Quoniam de doctrina canonica inibi rebusque divinis instituta fuit lectio	78 (h)

Quoniam de infantia Salvatoris et eius operibus usque ad baptismum non legitur in evangelio	39 (c)
Quoniam, dilectissimi, recentia libenter audimus	137 (f)
Quot pecudes villae, quot habent animalia silvae	153 (l)
Refert magister Alexander super illud verbum	153 (al)
Regnum dei intra vos est dicit dominus. Convertite te ex toto corde ad dominum	126 (a)
Rebitor omnium bonorum, domine deus, retribuere digneris omnibus nobis	153 (p)
Sacerdos celebraturus missarum sollempnia	137 (d)
Saluto te, divum discipulum et filium spiritualis patris	126 (c)
Sancti spiritus assit nobis gratia	148
Sanctus Anselmus longo tempore cum lacrimis et ora- tionibus et ieiuniis rogavit beatam virginem Mariam	137 (y)
Satira est genus	119
Scribit sollempnitates et laudes	115 (e)
Secundus philosophus fuit. Hic in omni tempore servans	153 (c)
Sedit bipes in tripes	60 (f)
Senex cum fratre communem vitam duxit	153 (n)
Sermo sit Veneri, quod honestis nolo teneri	153 (h)
Si bona suscepimus de manu domini	97
Si memini fuerant tibi IV ^{or} helya dentes	21 (h)
Si per negligentiam peracto canone	153 (w)
Si quisquam est	149 (c)
Si sacerdos et persona ordinata cum equis et famulis domum hospitis intraverit	103 (z)
Si serius [?], mi Andrea, acceptis litteris tuis	78 (d)
Sicut cera fluit subito percussa calore	153 (i)
Simile est regnum caelorum homini regi . . . Notare debe- mus in verbis istis, quod nullus admittitur	120 (b)
Simplex medicina est	144 (h)
Sit laus deo, gloria, benedictio Iohanni, pariter Petro, Laurentio	37 (f)
Sol nubes et aqua caelestis luminis yrim	60 (b)
Solent, beatissime pater, qui invigilant alicui operi	78 (b)
Sororem falso creditam meretriculae	149 (b)
Spiritus sanctus movetur motu quadruplici	147 (a)
Statuit ei dominus testamentum pacis	26 (f)
Storax! — non rediit hac nocte	149 (e)

Stringere pauca libet bona carminis huius	60 (a)
Summa cum maiestate tenebrarum arbore descripta	56
Sus, iuvenis, serpens casum venere sub unum	21 (h)
Te deum laudamus, te dominum confitemur	62
Tempore, quo se ad repetendam vitae suae regulam cum suis coram papa Innocentio praesentavit	153 (n)
Teste beato Augustino in principio libri de contemplatione	37 (a)
Thomas de Aquino dicit Pater noster et non dominus	37 (l)
Titire, tu patule recubans sub tegmine fagi	21 (a)
Titiron ac segetes cecini Maro et arma virumque	21 (g)
Tres sunt dies verius observandi per annum	153 (s)
Tria sunt, in quibus praecipue lex divina consistit	153 (e)
Tribus de causis inventae sunt litterae	153 (e)
Triplex est modus ascensionis spiritualis	147 (a)
Urina eorum splissa	144 (f)
Ut muller concipiat. In VIII fialas vini mandragorae rotulas VIII	144 (c)
Uxorem duxit Pamphilus	149 (f)
Veniat dilectus in ortum... Nota, quod triplex est ortus	147 (a)
Verbum mihi est ad te, o rex saeculorum	156 (e)
Vestigia illius secutus est pes meus... Dominus vocans Petrum et Andream	120 (e)
Veteris ac novae legis continentiam diligenti indagine etiam atque etiam considerantibus	52
Vidi in dextera sedentis super thronum librum scriptum intus et foris... Sicut dictum est in prologo praecedenti	40
Vir magnus bello, nulli pietate secundus	21 (c)
Vos istaec intro auferte	149 (b)

NĚMECKĚ INCIPITY

Ach wie elend ist unser zeit	97
Alexander, wenn du des morgens frue aufsteest	150 (g)
Alle kunst zukunftsics ist bei gote	140
Alles das hernach geschriben stet, das leret sunder- leich . . . Das in einem yegleichen menschen vierlay plut ist	72 (b)
Almechtiger und barmherzigere got. Ich ge ze dem heil- tume des leichnams	96
Als manig haupp, als manig sinn	37 (m)
Aus tiefer nott schrei ich zu dir	97
Cinober sol tu alzo machen	140
Das ist die lere	150 (g)
Das sein poes verwarffen tag	150 (a)
Der edel kunig Alexander	150 (h)
Der erst haimlich schinbott, den der tufel sent wider den mentschen	47 (b)
Der heylig vatter pabst Gregorius las eines mals	158
Der wider hat unnder des menschen gelidern das haupt	150 (b)
Die aschen, so von linden-, felbern-, erlin- . . . holcz ge- prennt wird	193
Die siben planeten habent iren lauf	150 (c)
Do kunic der eren, Christus di helle ze uberstrelten intrat	96
Es spricht der maister Almansor	150 (f)
Es was hie vor, so man sait	59
Es wolt uns gott genedig sein	97
Genner pin ich genant	150 (a)
Got hies Abraham	150 (d)
Herre, gestat mir des, das mein munt chund din lob	96
Hye merk welch andern mon slahen sulle	64

Ich han gemercket ain list	47 (a)
Ir herren machent fryde durch gott	3
Item . . . v. další slovo	
Jesus Christus, unser heilandt, der von uns den gottes zorn wandt	37 (n)
Man lisset in disem buch der kungen	47 (b)
Melancolicus unser complexian ist von erdreich	150 (e)
Mit fried und freudt ich fahr dahin	97
Mitem in des lebens zelt	97
Nun last uns den leyb begraben	97
O herr Jesu Christe, ich anpett dich am creutz hangennt	158
O Marce, sun der myn, wiewol du yecz das jar der kuenstlichen wisshait Cracippi lernend	65
Salomon in der profecien spricht	64
Stir. Ist das do beleibt eins oder zwey	64
Wenn der lauf des sterben, den man den schelm haisset	72 (b)
Wer nach eren sinne	59
Wer nun so demüttig sy	59
Wil tu wissen under czwein elichen	140

REJSTŘÍK JMENNÝ A VĚCNÝ

A

- 'Abdalláh al-Hilmí, písař kodexu 204
 Academia Veneta 102
 Accursius, Glossa ordinaria 2
 Acta aller Handlungen, so sich 1547
 verlossen 74
 Adalbertus Vodňanský Tobíáš, Histo-
 rií některých sebrání 202a
 Adam a Eva v. Život Adama a Evy
 Aderlasstraktate 150 {f}
 Aegidius Parisiensis, Prologus ad
 Auroram Petri de Riga 60 {a}
 Africanus v. Constantinus A.
 akrostichy 92
 Alanus ab Insulis, Anticlaudianus
 (excerpta) 78 {g}
 — Liber poenitentialis 137 {k}
 Albertus-Magnus, De animalibus libri
 XXVI 32
 — Remensis, Prologus de commen-
 datione Aurorae 60 {a}
 Albicus M. 64
 — Regimen corporis humani auctum
 108
 Alciatus Andreas, Emblemata {tisk}
 95
 Aldrovandini Giuseppe (1673—1707),
 italský hudební skladatel 182
 Alexander — medicus 144 {l}
 — physicus 108
 — Veliký, Historie o Alexandru Ve-
 likém 124 {c}
 Alfonsus Cappuzinus P., vlastník ko-
 dexu 95
 Alchimistische Rezepte 140, 193
 alchymie v. přírodní vědy
 de Alliaco v. Petrus de A.
 Alphabetum-divini amoris 156 {a}
 — trinitatis dei et animae 156 {b}
 altare, De altari 153 {b}
 Altona 173
 Amadori Giuseppe, italský hudební
 skladatel 182
 Ambrosius s., auctoritates 137 {r}
 amor, De amore 153 {l}
 — De amore protervo 153 {k}
 Amsterdam 173, 186
 Änderung der Religion in der Stadt
 Konstanz 18
 Andreas-Craft OFM, písař kodexu 97
 — presbyter de Chwalsin, písař ko-
 dexu 58 {a}
 anekdoty 184, 185
 angelus, De angelo, qui nos custodit
 153 {q}
 anima, Ad perfectionem paupertatis
 animae hominum 147 {c}
 — Nota de a. contemplativa 147 {a}
 Annotata de personis iudicii camerae
 imperialis 13
 Ansässigkeit des ganzen Böhmer-
 lands 6
 Anshelmus s., auctoritates 137 {w}
 — v. Lamentatio, Planctus
 Antonius, archiepiscopus Pragensis,
 Instructio clericorum archiepisco-
 patus Pragensis 1564 38 {b}
 Antverpy 186 {d}
 Apparitio b. Virginis s. Anshelmo
 facta 137 {y}
 de Aquino v. Thomas de A.
 arbor amoris, Nota de arbore a.
 147 {a}
 — Sermo de arbore a. 147 {a}
 Aretinus — z Ehrenfeldu, Pavel 95
 — v. Franciscus A., Leonardus Bru-
 nus A.
 de Aretio v. Dominicus de A.
 archiv korunů 89 {a}
 Arie e cantate 182
 Pseudo-Aristoteles, Gesundheitslehre
 für Alexander 150 {g}
 — Mahnung an Alexander 150 {h}
 aritmetika 195
 Articuli pactorum conventorum zwi-
 schen denen Ständen der Repu-
 blik Polen und Friederico Augusto,

Herzogen zu Sachsen 1733 31
 Arzneibuch 64, 72 (b), 133
 astrologie, astronomie v. přírodní
 vědy
 Athanasius v. Symbolum Athanasia-
 num, Vyznání víry sv. Athanasta
 auctoritates 137 (r, w, aa), 153 (t)
 — v. excerpta
 Pseudo-Audoenus Rothomagensis,
 Vita s. Eligii 26 (b)
 Auersperg, Joseph Karl, Colлектaneen
 185
 Augé, le Major, Traité qui comprend
 le calcul numérique et algébrique
 195
 August III., král saský a polský (1733
 až 1763) 31
 Augustanus v. Ehinger D.
 augustiniáni, řeholní kanovníci, sta-
 tuta 121
 Augustinus Aurelius, auctoritates 137
 [r, w, aa]
 — Enarrationes in psalmos 17
 Ausrechnungstabellen und Resolvie-
 rungen ausländischer Münzen in
 sächsische, Unterschiedene 135
 Auwel J. C., písař kodexu 69
 Avicenna 72 (b), 108
 Azzoni Iosephus, Collegia iuridico-
 -practica 169

B

B. de Kircham fr., písař (?) kodexu
 145
 bajky 94
 Banská Bystrica 66
 Baptista Brendus Romanus, advocatus
 consistorialis et comes palatinus
 78 (i)
 Barlaam a Josafat 85 (b)
 Barthenstein Johann Christoph, ra-
 kouský státník (1689—1767) 4, 55
 Bartholomaeus de Crumnovia 105
 Pseudo-Bartholomaeus Maister, Von
 den sieben planeten 150 (c)
 Bartolmeus Gelhor 140
 Basellius v. Nicolaus B.
 Basilus, De XII libris Aeneidos 21 (c)
 Bassani Giambattista (1657 nebo 1658
 až 1716), italský hudební sklada-
 tel 182
 Beda s., auctoritates 137 (w)

Bedřich Falcký, král český (1619 až
 1620) 141
 Belgie 186 (c, d)
 Benátky, Academia Veneta 102
 benedictiones 97
 — v. rituale
 Bergordnung, Entwurf der Rudolphi-
 nischen B. 8, 30
 Berhandtzký Carolus, Gestütbuch 179
 Berka z Dubé Zbyněk, pražský arci-
 biskup (1592—1606) 159
 Berlín 186 (a)
 Bernardus Claraevallensis, auctori-
 tates 37 (c), 137 (o, q, r, aa, ab)
 — Super verba Missus est homiliae
 IV 137 (p)
 Pseudo-Bernardus, Lamentatio virgi-
 nis Mariae 137 (x)
 berně 7 (e), 35, 44 (p), 101, 192 (e)
 berní úřad vrchní v Praze 7 (e)
 Bertholdus Ratisbonensis, Sermo 153
 (ae)
 Beschreibung von dem Einkommen
 der Herrschaften und Güter 189
 biblia 1, 138
 — v. 52 (zlomek), dále evangelium,
 Samuelova kniha, zákon Nový,
 Starý
 z Birkensteinu Ant. Arnošt Burkard,
 baron, vlastník kodexu 67
 Bludenz (Vorarlberg) 34 (b, c, d, n)
 Bocatius, Boccaccio v. Iohannes Bo-
 catus
 Boethius 60 (f)
 Bolesławiec (ve Slezsku) 183
 Bologna, universita 2, 143
 Bonaventura cardinalis, De triplici
 via 137 (l)
 — Tractatus exercitii interioris
 hominis 156 (g)
 — De visione Bonaventurae 147 (a)
 Pseudo-Bonaventura, Expositio in
 quatuor evangelia de actibus Sal-
 vatoris 39 (c)
 von Bongard Ioannes Henricus, Liber
 insigneorum 143
 Borbonius z Borbenheimu, Matyáš
 doktor (1560—1629) 95, 141
 Borotínský Václav, vlastník kodexu
 75
 Bořek J. Kr. 7 (f)
 Boulainvilliers Henri, Essay de Méta-
 physique 100

Branda de Castillione, vulg. Placentinus, kardinál (1411—1443) 121
 Brazílie 79
 Breda (v Nizozemsku) 67
 Brémy 173, 186 [a]
 Brendus v. Baptista B.
 breviarium 97, 145, 153 [zlomek], 201
 Brito v. Iohannes Rufi B.
 Brixensis v. Iuannes Bartolomeus B.
 Brno, nálezy brněnsko-jihlavské 44 [a]
 — Sententiae Brunenses 103 [z]
 Bruno, probošt doksanského kláštera 83 (b, d), 192 [b, d]
 Brunšvik 173
 Brusel 186 [d]
 Pseudo-Brutus, Epistolae 78 (b)
 Burley Walter v. Gualterus Burlaeus

C

C. B. D. H., vlastník kodexů 45 (?), 58, 88, 89
 calendarium 58 [a], 62, 97, 145, 148
 — v. kalendářní tabulky, Kalender, Wirtschaftskalender
 Callimachus, Hymni et epigrammata 71
 Campanus Jan M. (c. 1572—1622) 95
 cantate v. Arie e c.
 Cantica — Novi Testamenti 62
 — Veteris Testamenti 62
 Cantilenae vitiorum 153 [h]
 caritas, De caritate 147 [a]
 Carmen — de coniugio 37 [f]
 — elegiacum Aldae pulcherrimae virginis 105 [d]
 de s. Caro v. Hugo de s. C.
 de Castillione v. Branda de C.
 casus reservati 120 [d], 154 [e, f]
 Catalogus bibliothecae Caroli Egonis landgravii in Fürstenberg 187
 — v. Katalog
 Catastrophen tragicum, quem dux Fridlandiae cum comitibus subierunt 130
 Catastrum regni Bohemiae 12, 134
 — v. katastr
 Catechismus Societatis instituti 154 [c]
 catenatus liber 158
 cechy 103 [ab]
 — v. Femesla
 Celle 173
 census hereditarius civitatum regalium 44 [q]
 ceny 135
 — rukopisů 42, 60, 68, 137
 Ceremoniel bei den Landtügen im Königreich Böhmen 5 [m]
 cestopisy v. Journal dreier vertrauter Freunde, Léry J., Reisbeschreibung K. F. Fürstenberg, Voyage en Bohême
 Cicero Marcus Tullius, excerpta 152
 — De officiis ad Marcum filium libri III 76
 — Von den ampten 65
 z Cimburka v. Tovačovský z C.
 cirkulář direktorů do měst Pražských 1609 [tisk] 41
 cisterciál, cisterciácký řád, práva a výsady 16
 Claraevallensis v. Bernardus C.
 Clauser v. Klauser
 clerici v. Status clericorum perversus clo 7 [f], 35, 44 [l], 103 [ag]
 Codex iuris civilis 2
 Collectanea, Collekthaneen 171, 185
 Collegium historiae Imperii Romano-Germanici 55
 Comestor v. Petrus C.
 Commentaire sur l'Etat et gouvernement de France 68
 communio, Nota de confessione et comunione 137 [i]
 Compendium-historiae Veteris ac Novi Testamenti 60 [c]
 — Pandectarum 81
 complexion, Von den vier c. 150 [e]
 Conclusiones — de legibus 90 [b]
 — theologicae de conscientia 90 [a]
 concupiscentia, Nota de c. 147 [c]
 confessio 153 [f]
 — Nota de confessione et comunione 137 [i]
 — v. Tractatus bonus de confessione
 Le congrès des Bêtes 194
 coniugium v. Carmen de coniugio
 conscientia v. Conclusiones theologicae de c., Explicatio brevis ad reddendam conscientiae rationem, Modus dandi rationem conscientiae
 Constantinopel v. Rupertus zu C.
 Constantinus Africanus (?), Liber de oculis 144 [a]

— Liber maior de coitu 144 [b]
 contemplatio, De contemplatione,
 Gradus contemplationis, Sermo de
 contemplatione 147 [a]
 contractus, Tractatus de contractibus
 in genere 90 [c]
 contributionale, nariadení 101
 — v. berně, kontribuce
 Corona beatae Mariae virg. 97
 Costels v. Kastels
 Craft v. Andreas C.
 Cramerus Daniel, Societas Iesu [tisk]
 95
 Cromer Martin, polský diplomat a
 dějepisec (1512—1589) 38 [a]
 de Crumnovia v. Bartholomaeus de C.
 Cursus civilium sententiarum [ex-
 cerpta] 103 [y]
 Cyrus-Matěj, překladatel Léryho His-
 torie 79
 — Mathias jun., Carmina 141
 Czechorodiani libri 177
 Czernitzký Josef Blažej Maggeth, lé-
 kař, autor díla Manuel de Cam-
 pagne (?) 110
 Czoffalský Adam Ferdinand, veřejný
 notář a registrátor desk zemských,
 písař kodexu 130

Č

Čechy, český stát, panovník 4, 77,
 89 [a, c]
 — v. Bedřich Falcký, Eliška, Ferdi-
 nand I., II., III., Jan Lucemburský,
 Jiří z Poděbrad, Karel IV., VI.,
 Leopold I., Rudolf II., Václav I.,
 IV., Vladislav II.
 — v. archiv korunní
 — v. zřízení zemské
 — v. právo
 — v. sněmy, soud, úřady
 — v. šlechta
 — v. clo, berně, hospodářství, katastr,
 obchod
 — v. historie
 — v. Voyage en Bohême
 z Čenkova v. Stehlík K. L. z Č.
 České Budějovice 58 [a]
 Čtení sv. Jana 151 [b]

D

Dalimilova kronika 124 [a]
 Denkendorf, někd. řeholní kanonie

ve Virtembersku v. Zeller A. Chr.
 M.
 desátky církevní 34 [c], 35
 desky zemské, řád 103 [ak]
 — výpisy 45
 Devět kusů spásy 104 [n]
 Devoir journalier d'un chrétien 80
 diaeta v. Liber diaetarum, Tractatus
 devotus de quatuor diaetis
 Dialogus-consolatorum de temptatio-
 nibus religiosorum 153 [ab]
 — patris et filii de mundi contemptu
 156 [f]
 Diarium-Maxens von Fürstenberg 198
 — oder Promemoria über die Bela-
 gerung der Stadt Prag 128
 Digesta 81
 Pseudo-Diogenes Sinopensis, Episto-
 lae 78 [a]
 Pseudo-Dionisius, Epistola ad Thimo-
 theum martyrem de morte Petri
 et Pauli app. 126 [c]
 Dioskurides 108
 direktoři, cirkulář z r. 1609 41
 Disentis, benediktinský klášter (Švý-
 carsko), opat 34 [e]
 Dobrovice (Dobroviceves) 73
 Doksany, někdejší premonstrátský
 klášter, v. Bruno, Sasmukin M.
 Dollenstein Bedřich, vlastník kodexů
 57
 Dominicus-de Aretio 56
 — Sylvester de Florentia, Versus
 super XV libros Genealogiarum 56
 dominikáni, breviář 201
 Donaueschingen (Badensko), fürsten-
 berská knihovna 18
 Dooms Jan Caspar, mědirytec [činný
 v Praze v l. 1644—1675] 88
 Doxologie 225
 dramata v. Congrès des Bêtes, Leon-
 ardus Brunus Aretinus, von Russ,
 Terentius Afer P., Trionfo della
 fedeltà, Vitalis Blesensis
 Dřevíč [Grund], zámek, pamětní kni-
 ha 200
 z Dubé v. Berka z D., Ondřej z D.
 Dubica (v Bosně) 222
 Duchcov — knihovna 177
 — panství 179
 Duisburg 173
 Dunod Antidius, Relatio mortis Iohan-
 nis Friderici de Waldstein, archi-
 episcopi Pragensis 83 [a], 192 [a]

Düsseldorf 173
dvorská rada v. rada dvorská
Džamáladdín Muhammad ibn 'Alí ibn
Túmart al-Andalusí, Kauzal-'ulúm
va-d-durr al. mauzúm 214

E

Ecuy J. J. H. D. G. R., Le congrès des
Bêtes 194
Eferding v. Schwartz H.
Ehinger David (Augustanus), vlastník
kodexu 126
z Ehrenfeldu v. Aretinus z E.
von Ehrenstein v. Stupan A. M. von E.
Einleitung zur Kántnus der öster-
reichischen Erbkönigreichen v.
Stupan A. M.
Eisenach 173
Ekbertus abbas Schonauigiensis, Soli-
loquium 156 (e)
Elenchus der in contributionall er-
gangenen Verordnungen 101
Elger Isidorus, vlastník kodexu 62
Eligius s. 26 (a—f)
Elisabeth von Nassau-Saarbrücken,
Von hern Lohern und hern Mal-
lern 3
Eliška, královna česká (1363—1393)
44 (b)
Elogius (Eulogius) s. 26 (g)
Elteglve 136
Emden 173
von Ems v. Rudolph von E.
Entwurf einer Religionslehre 188 (b)
epigramy 92
epistolografie v. listy
Epitaphia XII sapientum supra tumu-
lum Vergilli 21 (g)
Epitome comitiorum in Bohemia cele-
bratorum 180
— v. Kitlitz Carolus Iosephus
erby 21, 22, 76, 79, 80, 88, 95, 109,
110, 143, 155, 159, 161
Ereth Hořovský Matěj, písař kodexů
57
Ester, Svitek E. 225
d'Estrées L. Ch. C. L. (1697—1771),
francouzský maršál 46
evangelium sv. Jana 151 (b, česky),
157 (fecky)
— v. Expositio in quatuor evangelia
excerpta 60 (f), 69, 147, 184, 185
— v. auctoritates

Exekution oder Belohnung deren
kön. Herren 14 (b), 174 (g)
exempla 94, 137 (m, ac), 153 (n, ac,
ah, ai, al, an, aq)
exercitium v. Tractatus exercitii
Interioris hominis
Exhortationes — ad sacerdotes 153(x)
— ad vitam christianam 153 (y)
exordia orationum 78 (c, f)
Exordium humanae salvationis 60 (d)
Explicatio brevis ad reddendam con-
scientiae rationem 154 (a)
Expositio — in quatuor evangelia
magistri Boneventurae de actibus
Salvatoris 39 (c)
— De expositione missae 137 (e)
Extract deren in höheren Stand er-
hobenen Personen 172
exulanti pobělohorští 95

F

Favanter v. Mathias F.
Ferdinand I., král český (1526—1564)
74
— II., císař římský a král český
(1619—1637) 111, 141
— III., císař římský a král český
(1637—1657) 50, 51, 61; rytina 88
— Tyrolský (1529—1595), arcivévoda
rakouský 34 (d)
Ferrara 76
Fieheuser Heinrich, školní mistr ve
Schrurs (Vorarlberg), písař ko-
dexu 34
Les files militaires 163
filosofie 214
— v. de Boulainvilliers, Glossarium
latino-germanicum, Gualterus Bur-
laeus, ab Hoditz F. I. Ph., Liber
XXIV philosophorum, Philoso-
phisch-ökonomisch-medizinisches
Handbuch
Florence v. Dominicus Sylvester de
F., Machlavell N.
Formae citationis, iuramenti, super-
scriptionis, commissionis etc. 37
(e)
formuláře 92, 103 (i—l, v, ad, af, ah,
av)
formulářová sbírka 130
fortification, Traité de f. 19
Francie 34 (l), 68, 106, 159, 186 (d)

- Franciscus, vlastník kodexu 193
 — s., antiphona de s. Francisco 97
 — Aretinus, Pseudo-Diogenis Sinopensis Epistolae, tractatus, elegia, praefatio 78 (a)
 — Lux (?), notarius de Pistoia (?), vlastník kodexu 115
 — v. František
 Franeker 173
 a Frankenberg v. Herfurt a F.
 Frankfurt n. Moh. 173
 František I., král francouzský (1515—1547) 34 (l)
 — v. Franciscus
 Frey B., písař kodexu 69
 Frischlin Nicodemus (1547—1590), něm. filolog a básník 71
 Fritz Hans, vlastník kodexu 34 (a)
 Frýdlant, panství 162
 Funebris oratio — in Baptistam Brendum Romanum 78 (i)
 — in Iacobum Gotifredum Romanum 78 (k)
 fur, Modus furem detegendi 37 (k)
 z Fürstenberku — Bedřich (1563—1617), Stammbuch 159
 — Bedřich Rudolf (1602—1655) 130
 — Karel Bedřich (1714—1744), Reis-Beschreibung 186
 — Karel Egon I. (1729—1787) 13, 21, 22, 24, 27, 36, 63, 68, 110, 117, 127, 164, 165, 166, 187
 — Karel Egon II. (1796—1854) 198
 — Maria Alžběta († 1822) 123
 — Maria Anna, roz. z Valdštejna († 1756), vlastník kodexů 118, 161, 177
 — Max Egon I. (1822—1873), Diarium 198, Voyage en Bohême 199, vlastník (?) kodexu 201 a svitku 225
 fürstenberská knihovna v. Donaueschingen, Messkirch, Praha
 fürstenberský památník 159
- G**
- G. R., vlastník kodexu 193
 G. R. B. S., písař (?) kodexu 97
 G. V. L. 152
 Gabel v. Jablonné v Podještědí
 Galeazzo Sforza (1444—1476), vévoda milánský 78 (e)
 Galenus 108
 — Liber de pulsibus et de urinis 144 (e)
 Gamper Andreas, vlastník kodexu 108
 Gap (Vapincensis civitas, ve Francii) 115
 Gebete, Gebetbuch 72 (a), 123, 158, 160
 — v. orationes
 Gedenkbuch des Schlosses Grund 200
 Gelhoer v. Bartolmeus G.
 z Gelnhausen v. Jan z G.
 geodesie 195
 geometrie 195
 — důlní 161
 Gesänge 96, 97, 123
 Gesetzbuch, Allgemeines bürgerliches vom J. 1811 (tisk), Kommentar 202
 Geschichten, Kurzer Entwurf der fürnehmsten Geschichten, so sich im Teutschen Römischen Reich zugetragen 178
 Gesta Romanorum 37 (g)
 Gesta septem sapientum 37 (h)
 Gestütbuch 179
 Gesundheitsregimen 150 (f)
 Giessen 173
 Gilbertus cardinalis, Alchimistisches Rezept 193
 Glossarium latino-germanicum 147(b)
 Gotifredus v. Iacobus G.
 Gottseeliges Leben und Tod Eleonora, Gräfin von Waldstein 118
 Grabštejn, panství 162
 Gradus-contemplationis 147 (a)
 — dilectionis 147 (c)
 — ortus spiritualis septem 147 (a)
 von Grafenberg v. Wirnt von G.
 Grafenstein v. Grabštejn
 gramatický spis arabský 210
 Greff z Greffenbergu Zikmund, kavnovník vyšehradské a pražské kapituly († 1658) 131
 Gregorius s., auctoritates 60 (f), 137 (r, aa)
 Gressel Ioannes Augustinus, Unversum ius patrium 70
 Groningen 173
 Grueber Georg Andre, Deutsch-österreichischer ausgelegter Adler 66
 Grund v. Dřevíč
 Gualterus Burlaeus, De Secundo philosopho 153 (c)

— Životy starých filosofů 124 (b)
Guillelmus Pontensis, pisař v kodexu
115 (a)
gynaetia v. Liber genetiae

H

Haag 173
Haarlem 173
hádanky 92, 184
von Haen Albrecht, Stambbuch 155
Hájek Václav, Kronika česká 202a
Halle 173, 186 (a)
Hamburk 173, 186 (a)
Handel- und Wechsel-Gerichtsord-
nung, Revidiertes Projekt der H.-
u. W.-G. im Königreich Böhmeib
7 (b)
— v. Wechselordnung
Hannover 173, 186 (a)
Hans Storcheben (?) 140
z Harrachu Arnošt Albrecht, arcib-
iskup pražský (1623—1667) 90
Hastenbeck (u Hannoveru), bitva 1757
46
Hauffe Gorge, kostelní pisař v Tillen-
dorfu (Boleslawlec), pisař kode-
xu 183
Heinricus M., Probleumata de corpore
humano 37 (i)
Helmstedt 173
Herfurt a Frankenberg, Martinus
Wenceslaus Pragensis, dvorský
měřič, vlastník kodexu 126
Heures d'un honêt homme philosophe
152
Himmel, Von den himmeln 150 (d)
von Hippmann Karl, vlastník kodexů
95, 180
Hippokrates 108
Hirsau, někdejší benediktinské opat-
ství ve Virtembersku 157
Historiae et exempla 94
historie 14, 41, 69, 171, 174, 184, 185
— o Alexandru Velikém 124 (c)
— v. Acta aller Handlungen, Adal-
bertus Vodňanský T., Änderung
der Religion in Konstanz, Colle-
gium historiae Imperii Romani-
o-Germanici, Dalimilova kro-
nika, Epitome comitorum, Histo-
rie o Alexandrovi Velikém, Kurzer
Entwurf der fürnehmsten Ge-

schichten, Machiavelli N., povstání,
Slavata V., Věžník F. X.
hodinky v. horae, Stundenbuch
ab Hoditz et Wolframitz Franciscus
Iosephus Philppus, Libellus de
hominis convenientia 142
Hodonín 75
hofrychtěř královský 44 (t)
homiletika v. kázání, sermo
horae, liber horarum 97 (tisk a ruko-
pis), 148
Horatius Flaccus Quintus, Opera 113
(Le Odi, gli Epodi, Carme seco-
lare), 115 (c—h), 117
hornictví 4, 8, 30, 43, 161
Hořovský v. Ereth H.
Hosius Stanislav, biskup ermlandský,
papežský nunciatus († 1579) 38 (a)
hospodářství 87 (a)
— v. Gestütbuch, Grueber G. A., horn-
nictví, Instruktion der böhm. Com-
merciem-Collegii, Philosophisch-
ökonomisch-medicinisches Hand-
buch, Verfassung der Landesein-
künfte
z Hradce Adam [1549—1596] 159
Hron Jan Křt., kancelista vojenské
kanceláře českého místodržitel-
ství, vlastník kodexu 14
Hronek Jakub, měšťan Nového Města
pražského a úředník špitálu sv.
Bartoloměje a sv. Alžběty, vlast-
ník kodexu 51
Hruška Matěj, Kázání nedělní 98
hry v. dramata
hřebčince 179
de Huffumbourghausen Baron, Le
congrès des Bêtes 194
Hugo de s. Caro, Speculum ecclesiae
153 (z)
Hugo M., auctoritates 137 (aa)
humilitas, Nota de humilitate 153
(am)
hymnus 152
— Liber hymnorum 153 (a)

CH

Chanovský Adam, Helvicus (?), Jan,
Kryštof, Petr, Wolfgang 58
Cherubinus Montanus Vincentinus
OSA, Orationes funebres, Epi-
grammata 78 (i, k)

chlap 103 (as)
z Chlumčan v. Matouš z Ch.
z Chlumu Jan 73
Chomutov (? Commethau) v. Ziskhus
A.
Chrudim v. Wenceslaus de Semechow
Chur (Švýcarsko), biskup Lucius 34
(e)
— kapitula 34 (c)

I

I. H. F. (?), pořadatel a vlastník (?)
kodexů 171
I. P. N., vlastník kodexu 93
I. S. S., vlastník (?) kodexu 89
I. W. Z. K. (= Ioannes ?), vlastník
kodexu 79
Iacobus-Gotifredus Romanus 78 (k)
— v. Jakob, Jakob
Ianus Ioannes Christianus Godofre-
dus, vlastník kodexu 100
Ieiunium, De duodecim diebus, in
quibus omnes christiani debent
ieiunare 153 (r)
Ieronimus s., auctoritates 137 (r, w,
aa)
Iesus Christus, De quinque viis Iesu
Christi 137 (b)
— Expositio in quatuor evangelia
magistri Boneventurae de actibus
Salvatoris 39 (c)
— Meditatio monachi cuiusdam de
passione domini 137 (n)
— modlitby 151 (d), 153 (ag)
iluminované rukopisy: miniatury a
perokresebné ilustrace 1, 2, 21,
37, 44, 62, 79, 85, 95, (105), 115,
(120), 139, (140), 143, 148, 150,
151, 155, 158, 159, 161, 188, 193
— Iničiály figurální 1, 2, 44, 62, 201
— Iničiály ornamentální 1, 21, 24, 26,
44, 52, 56, 62, 76, 93, 96, 103, 115,
117, 126, 146, 148, 151, 158
— zdobené orientální rukopisy 204,
215, 218, 221, 222
Indulgentiae Societatis Iesu 154 (d)
Iničiály v. iluminované rukopisy
Innocentius III., De expositione mis-
sae, De officio missae 137 (d, e)
— dekretál 137 (t)
Instructio clericorum archiepiscopa-
tus Pragensis 1564 38 (b)

instrukce Ferdinanda III. rychtáři
a radě Nového Města pražského
88 (b)
Instruktion — des Appellationsge-
richtes 1644 50
— des böhmischen Commercen-Col-
legii 9
— für einen kais. Minister 29 (a)
— Karls VI. für die Statthalter in
Böhmen 7 (c)
— und Ordnung der böhmischen
Hofkanzlei 7 (d)
— vor alle angehende Hofkammer-
räte, Geheimbe 63
ab Insulis v. Alanus ab I.
Iohannes, písař kodexu 21
— (= I. W. Z. K. ?), vlastník kodexu
79
— Bocatius de Certaldo, Genealogiae
deorum gentilium 56
— de Tribowia fr., vlastník kodexu
153
— evangelista v. Sermo de s. Iohan-
ne
— Chrysostomus s., excerpta 60 (f)
— Marienwerder, Expositio symboli
apostolorum 39 (a)
— Rufi Brito de Leonia, písař kodexu
149
— v. Iuannes, Jan
Isachinus, filius Antoni de Caxanova,
civis Ferrariensis, vlastník kode-
xu 76
Isidorus s., auctoritates 137 (aa)
Itálie 21, 24, 77, 143, 155, 159
Iuannes Bartolomeus Brixienis, Ora-
tio 78 (e)
Iudicium — de conceptu et exortu
carnis Christi 126 (d)
— v. Signa quindecim dierum ante
diem iudicii.
Iura-collectorum, notarli maloris e. a.
44 (p)
— domini subcamerarli 44 (u)
Ius-canonicum, In laudem iuris cano-
nici sermo 78 (h)
— iudicis curiae et aliorum officia-
lium 44 (t)
— publicum Imperii 77
Iustiniani Codex repetitae praelectio-
nis 2

J

- Jablonné v Podještědí, panství 162
 jádro 73
 Jakob Jude von Prag, ertzney 64
 Jakub-Lengvelder, plebán v Michaels-
 buch (Bavorsko) 37 [e]
 — v. Iacobus
 Jan — Lucemburský, král český (1310
 —1346) 44 [b]
 — z Gelnhausen, Práva brněnsko-
 -jihlavská 44 [a]
 — v. Iohannes
 Jeseník, lázně 198
 jesuité 41, 104 [t], 141, 154
 Jihlava — městské a horní právo
 103 [f, x, y]
 — nálezy brněnsko-jihlavské 44 [a]
 — privilegium Václava I. 103 [f]
 Jilové, dolování 161
 Jiří z Poděbrad, král český (1458—
 1471) 44 [b]
 Josef I., král římský (1690—1705) 27
 — (II.), rakouský korunní princ 4,
 55, 109
 Journal, Dreier vertrauter Freunde J.
 173
 — du Règne de Louis le Grand 106

K

- kalendář v. calendarium, Kalender
 — hospodářský v. Wirtschaftskalender
 kalendářní tabulky 97, 150
 — turecké 211
 Kalender 150, 198 [tisk]
 — v. calendarium, Wirtschaftskalender
 Kallimachos v. Callimachus
 kalvinismus v. Německu 38 [a]
 kamerální záležitosti 29 [a], 35, 63,
 66
 Kammerschulden v. Specifikation
 derjenigen Kammerschulden
 Kampf der sieben Tugenden wider
 die sieben Untugenden 47 [b]
 kancelář dvorská česká, instrukce
 7 [d]
 Karel IV., císař římský a král český
 (1346—1378) 44 [b, m], 51; v. Ma-
 jestas Carolina
 — V., císař římský (1519—1558) 94

- VI., císař římský a král český
 (1711—1740) 7 [a—d], 9, 10
 — VII., král obojí Sicílie (1735—1759)
 10
 z Karlhufu Jan Karel, vlastník kode-
 xu 104
 Karlštejn 45, 89 [a, b]
 Kassel 173
 Kastels (Švýcarsko) 34 [m]
 Katalog der Fürstenbergischen Bi-
 bliothek in Prag 164, 165, 166, 187
 katastr Království českého, sumář 6,
 12, 134, 189
 Katastrallsche Topographie die in
 Bunzlauer Kreis befindliche sie-
 ben Dominia betreffend 162
 kázání v. Hruška Matěj, sermo
 a Kempis v. Thomas a K.
 von Kheitschach, Alchimistisches Re-
 zept 193
 de Kircham (?) v. B. de K.
 Kitlitz Carolus Iosephus, Appendix
 ad Codicem 168 [b]
 — Böhmlische Ehrentafel 28
 — Codex Ferdinando-Leopoldino-
 -Iosephino-Carolinus 168 [a]
 — Epitome comitorum 174 [a]
 kláštery 44 [p, u]
 — v. Denkendorf, Disentis, Doksany,
 Hirsau, Langenzenn, Neunkirchen,
 Rebdorf, Waldsee, Žďár; dále v.
 řády
 Klauser Johann Joseph, Gedanken
 über diejenige Goldmünzen, wel-
 che in Nischburg gefunden wor-
 den 22
 — vlastník kodexu 190
 Kliment VII., papež (1523—1534) 24
 Kniha — míšeňská 103 [u]
 — právní arabská 209
 — rožberská 5 [b, něm.], 103 [s],
 104 [b]
 — tovačovská 75 [a]
 knihovny — 173
 — v. Donaueschingen, Duochov,
 Messkirch, Praha
 knihy městské, výpisy, vklady 45, 103
 [af]
 kodex v. ceny, iluminované rukopisy,
 notace, písáři, písmo, vazba, vlast-
 níci
 kolektoři, notáři berně 44 [p]
 Kolín n. Rýnem 173, 186 [b—d]

Komenský Jan Amos 141, 173
 komerční kolegium české, instrukce
 9
 Kommentar zum Allgemeinen bürger-
 lichen Gesetzbuch 202
 komora — dvorská rakouská 63
 — říšská 29 (a)
 — v. kamerální záležitosti
 koncil tridentský 38 (a)
 Konfiskationen unter Ferdinand II.
 175
 Konfiskationsbuch anno 1643 25
 a Königstein v. Stubick a K.
 kontribuce švédská v Sasku 87 (b)
 korán v. kur'án
 korúhve, Znamenaj o korúhvech 103
 (ab)
 Kostnice 18
 Koziglowský — G. S., student v Opavě
 92
 — z Geisenfelsu, Jan Bernard 92
 kramáři 44 (v), 103 (n)
 kroječi sukna 44 (v)
 Krupský (Krubský) Karel Antonín,
 vlastník kodexu 88
 Krušovice 179
 Křižan z Prachatic 73
 Křivoklát, lesy 200
 kuchařské předpisy v. předpisy
 kupci 44 (o)
 kur'án 204, 213, 215, 218—224
 Kurzer Entwurf der fürnehmsten
 Geschichten, so sich im Teutschen
 Römischen Reich zugetragen 178
 Kusové zvláštní o práviech dědin
 manských i o svobodných 44 (f),
 103 (r)
 Kutná Hora 8, 30, 43, 44 (b)
 — v. Šmerovský V. Š. L., Vít Tasov-
 ský

L

Lada, statek 162
 Laden v. Lada
 z Lamberka Benedikt Karel (1675—
 1721), vlastník kodexu 68
 Lamentatio virginis Mariae 137 (x)
 Landau 37 (i)
 Landesordnung, Die böhmische L.
 vom Jahre 1564 183
 — Entwurf der neuen böhmischen L.
 176
 — Verneuerte L. des Königreichs

Böhmen mit Declaratorien und
 Novellen 170
 — Verneuerte L. des Markgraftums
 Mähren 82, 125
 Landgrichts-Vertrag (Bludenz und
 Sonnenberg) 34 (d)
 Landordnung der Hofjunger und
 Freien in Montafon 34 (a)
 — v. Ordnung
 Landtage, Landtagsverhandlungen
 Böhmische v. sněmy
 Langenzenn (ve Francích), augusti-
 niánská kanonie 121
 Lansius Stephanus, písař a vlastník
 kodexu 71
 Lány 179, 200
 Latomus Ioannes, Catalogus episco-
 porum et archiepiscoporum Mo-
 gutinensium 53
 Laventer Iacobus, Ludovicus, Nico-
 laus, vlastníci kodexu 149
 lazebníci v Království českém 103 (h)
 Leeuwarden 173
 legenda v. vitae
 legendární turecká veršovaná sklad-
 ba 203
 Leiden 173
 lékařské a lékárnické předpisy v.
 předpisy
 lékařství 71 (zlomek), 130 (zlomek),
 144, 150, 212, 214
 — v. Albicus M., Arzneibuch, Heinri-
 cus M., Jádno, Manuel de cam-
 pagne, Ortolf von Bayern, Philoso-
 phisch-ökonomisch-medicinisches
 Handbuch, Ziskhus A.

Lemberk v. Lvová
 Leonardus Brunus Aretinus, Gracchus
 et Poliscena 105 (a)
 de Leonia v. Iohannes Rufi
 Leopold I., císař římský a král český
 (1657—1705) 29 (b), 42, 192 (e)
 a Lerchenfels v. Scultetus a L.
 Léry Jan, Historie o plavení se do
 Ameriky 79
 letania 116, 146, 148, 191, 197, 201
 — v. Litanei, litanie
 lex, Conclusiones de legibus 90 (b)
 Liber — ad communem Collegii impe-
 rialis camerae usum 36
 — de pulsibus et de urinis 144 (e)
 — diaetarum diversorum medicorum
 144 (l)

- genetae 144 (k)
- hymnorum 153 (a)
- insigneorum Ioannis Henrici von dem Bongard 143
- simplicis medicinae 144 (h)
- XXIV philosophorum 153 (d)

Liberec, panství 162

z Lidkovic v. Šmerovský V. Š. L. z L. Liepure, kancléř 83 (c), 192 (c)
z Lipoltic v. Vít Tasovský z Lipoltic Lipsko 97, 105

— universita v. Wilhelmus de Rysmberg

llstiny a akta, opisy a výtahy 34, 45, 75 (b), 111, 171

— nález o listinách 103 (bb), 104 (i)
— v. privilegia

listy 38 (a), 78 (a, b, d), 88, 104 (t), 126 (c)

— nález o listech uzavřených 103 (an)
Liška František Josef, vlastník kodexu 92

Litaneí 96

litanie 151 (h)

— v. letania

Litoměřice, biskup v. ze Sternberka J. I.

— škola v. Vermilius Strakonický litterati, Versus de litteratis (čes.) 103 (a)

liturgie 3, 52, 65, 88, 92, 94, 103, 121 (zlomky)

— liturgické texty v hebrejštině 205

— v. breviarium, horae, missale, officia, rituale, Stundenbuch

Lobgesang Simeonis des Altvaters 97
von Lobkovic Eva Eusebia Maria Poplin, Apologia oder Verantwortung 190

logika, Quaestiones et probationes logicae 115 (a)

Loher und Maller 3

Lok (Logck) Otto, Iustae postulationes et desideria honesta ac vota religionis Cisterciensis 16

Lombardus v. Petrus L.

lov zvěře 200

Lucemburk 186 (d)

Lucidář 124 (d)

Ludvík XIV. (1638—1715), král francouzský 106

luteranismus v Německu 38 (a)

Lux v. Franciscus L.

Lužice Horní 111

Lvová (Lemberk), panství 162

de Lyra v. Nicolaus de L.

I. yshovský Mikuláš C. (?), písař (?) kodexu 49

M

M. K., vlastník (?) kodexu 88

Magdeburk 173

Machiavelli Niccolo, Istorie Florentine 24

de Maillebois Yves-Marie, Mémoire contre Mr le Maréchal d'Estrées 46

Majestas Carolina 5 (h, něm.), 103 (ap), 104 (h)

Majestát Rudolfa II. z r. 1609 41

maltézští rytíři 77

mansiones, Nota de septem mansionibus 147 (a)

Manuel de campagne ou Formule des médicamens 110

manufaktury v zemích České koruny 4

Marburg 173

Maria, B. V. M., Apparitio b. Virginis s. Anshelmo facta 137 (y)

— De assumptione Mariae 153 (ap)

— De b. M. virgine 153 (ao)

— De septem dignitatibus b. Mariae 137 (c)

— De tribus Mariis 153 (v)

— Exemplum de annuntiatione s. Mariae 153 (ah)

— Lamentatio virginis Mariae 137 (x)

— Modlitba o Matce boží 151 (c)

— Nota de assumptione b. Virginis 147 (a)

— Tria de b. Virgine 147 (a)

Marienwerder v. Iohannes M.

von Martinic Jaroslav, Beschreibung der Böhmischen Rebellion anno 1618 14 (a), 174 (e)

Martinus Novillianus Vinterpergen (?), vlastník kodexu 60

matematika 195

Mathias Favanter, lector de Wyenna, písař kodexu 126

Matouš z Chlumčan, Registrum desetih truhlic 89

matrimonium, de laudibus matrimonii 78 (c)

Maximilian I., císař římský [1493—1519] 34 [k]
 — II., císař římský a král český [1564—1576] 94
 de Mediavilla v. Richardus de M. medicina v. lékařství
 Medicinae scrupulorum 90 [a]
 Medicinale optimum et perutile v. Albicus M., Regimen corporis humani
 Meditatio monachi cuiusdam de passione domini 137 [n]
 meditationes 154 [i], 156
 Méchanique v. Traité de Méchanique
 Mémoire de M. de Maillebois contre M^r le Maréchal d'Estrées 46
 Messkirch (Badensko), fürstenberská knihovna 18
 města královská 44 [p, q, u], 103 [ba]
 — privilegia 44 [b]
 — spory se šlechtou 103 [bc]
 Mgillat Ester 225
 Mikuláš Šúd ze Semanína [c. 1490—1557], prorocství 41
 z Milbachu (?) v. Müller
 mince 22, 132, 135
 miniatury v. iluminované rukopisy
 minoritě 97, 145
 míry 135
 — zemské 103 [ac, aq]
 Miscellen, Miszellenen 139 [a], 184
 missa, De expositione missae 137 [e]
 — De negligentis, quae fiunt in missis 153 [w]
 — De officio missae 137 [d]
 missale 40 [zlomek], 43 [zlomek], 58 [a]
 místodržitelství české, instrukce 7 [c]
 modlitby 151 [české], 205 [hebrejské], 215 [turecké], 218 [arabské], 221 a 222 [arabské a turecké]
 — v. orationes
 Modus dandi rationem conscientiae 154 [b]
 — furem detegendi 37 [k]
 Mohuč, biskupové a arcibiskupové 53
 Mollitor Ioannes, Disputationes in Iam Iiae D. Thomae 131
 Montafon (Vorarlberg) 34 [a, c, d]
 Montanus v. Cherubinus M.
 Morava v. Čechy, Landesordnung, povstání, Přemysl Otakar, rentmistrovský úřad

Moravec Vilím, vlastník kodexu 85
 mores sancti v. Scholastici religiosi m. s.
 Muhammad b. Murád, písař kodexu 203
 de Mühlbach v. Richter
 Müller z Milbachu (?) J. W., vlastník kodexu 75
 mundus v. Dialogus patris et filii de mundi contemptu
 Münzjammer in Deutschland 132
 mýto 44 [l]

N

nákresy, plány 67, 161, 163, 188, 193, 195
 nálezy 44 [a], 75 [c], 103 [b, aa, ar, at, ba, bb, bd], 104 [f, g, i, k, l, q]
 — v. Urteile
 von Nassau-Saarbrücken v. Elisabeth von N.-S.
 negligentiae. De negligentis, quae fiunt in missis 153 [w]
 Německo 38 [a], 95, 132, 143, 155, 159, 173, 186
 Neuffer Franz Bernard, Der betrachtend, betend und singende Christ 123
 Neumann de Puchholtz, Venceslaus Xav., Brevis et generalis manufactio ad praxim 15
 — Entwurf der neuen böhmischen Landesordnung 176
 neумы v. notae
 Neunkirchen (u Forchheimu), augustiniánská kanonie 121
 Neusohl v. Banská Bystrica
 Nicolaus, řeholník hirsavského kláštera (= Nicolaus Basellius?), písař kodexu 157
 — Basellius, řeholník hirsavského kláštera, písař (?) a vlastník kodexu 157
 — de Lyra, Postilla litteralis in Vetus Testamentum 40
 Nizozemí 173, 186 [d]
 Nížbor, nález mincí 22
 notae 94
 — neумы 3 [zlomek], 153 [zlomek]
 — chorální 26 [e, f], 58 [a], 88 [zlomek], 92 [zlomek], 97, 103 [zlomek], 116, 137 [zlomek], 153 [g], 156 [b]

- mensurální 26 (g), 92
- moderní 79, 182
- Notae theologicae 147 (a, c)
- notáři berně 44 (p)
- Novillianus v. Martinus N.
- nuptiae, Exordium orationis in nuptiis 78 (c)

O

- de Oberhausen v. Petrus Trost de O. obchod 4, 44 (o)
- Pseudo-Octavianus imperator, Disputatio, ne liber Vergilii Igne dissolvatur 21 (f)
- Oetlinus (Otilinus ?), písař kodexu 120
- officia 97
- s. Eligii 26 (e, f)
- officium, De officio missae 137 (d)
- Olomouc v. Pippe H.
- Ondřej z Dubé, Das böhmische Landrecht 5 (a)
- Pojednání o nejvyšších úředních 104 (d)
- Práva zemská česká 103 (a1), 104 (a)
- Věnování králi Václavovi 104 (e)
- Von den obersten Amtsträgern 5 (d)
- Widmung an König Wenzel 5 (e)
- Opava 92
- opevnění 19, 67
- oratio-funebris 78 (i, k)
- in nuptiis 78 (c)
- orationes, preces 37 (k), 62, 97, 99, 120 (zlomek), 146, 148, 153 (p, ag), 154 (g), 191, 197
- v. Devot journalier d'un chrétien, Gebete, Heures d'un honet homme, modlitby
- Ordnung für die Herrschaften Bludenz und Sonnenberg 34 (b, n)
- v. Landordnung
- Ordo — iudicii terrae 5 (c, něm.), 104 (c, čes.)
- seu modus colligendi bernam 44 (p)
- unctiois extremae 126 (b)
- Ortolf von Bayern, Das buch der ertzney 64
- Otčenáš v. Výklad na O.
- Ovidius Naso Publius, excerpta 60 (f)
- Pseudo-Ovidius, Praefationes ad Aeneidos libros 21 (c)

P

- padúch 103 (as)
- památníky 95, 143, 155, 159
- Pandectae v. Compendium pandectarum
- pankart 103 (as)
- papež 77, 78 (f), 171
- v. Kliment VII., Plus II.
- Paracelsus Theophrastus (1493—1541) 126 (d)
- Prognostication auf XXIV Jar zukünftig 139 (a)
- Parisiensis v. Aegidius P.
- Paříž 33, 68, 186 (d)
- Pasovští, vpád 1611, snesení stavů k obraně proti Pasovským (tisk) 41, Historia 226
- passiones, De passionibus mulierum 144 (g)
- De passionibus varlis 144 (d, m)
- Pater noster, Nota 147 (a)
- Thomas de Aquino super P. n. 37 (l)
- v. Výklad na Otčenáš
- peccatum v. Progressus in peccatum mortale, Quaestiones de peccatis peccie 2
- pečeť 53, 54
- pečetní obraz 183
- pekaři 103 (k)
- Peregrinus, Sermones de sanctis 120 (e)
- Sermones de tempore 120 (a)
- perkrecht 44 (m)
- z Pernštejna Vilém, list o komorním soudě 103 (am)
- Persius Flaccus A., Satirae 119
- Petrarca Francesco (excerptum) 126
- Petrus-Comestor, Historia scholastica 39 (b)
- de Alliaco, Epilogus de quadruplici exercitio 156 (d)
- de Riga, Aurora 60 (a), Floridus aspectus 60 (b)
- Lombardus, Sententiarum libri IV 52, Commentarius Richardi de Mediavilla 33
- Pictaviensis, Historia scholastica 39 (b)
- Trost, de Oberhausen, písař kodexu 37 (a, h, l)
- pevnosti, plány 67
- v. vojenství

- Pflug Julius, biskup naumburský (1541—1564) 38 (a)
- philosophi v. Líber XXIV philosophorum
- Philosophisch-ökonomisch-medizinisches Handbuch 188 (a)
- Physiologus (excerpta) 137 (t)
- Pictaviensis v. Petrus P.
- pikartí, zákazy 45
- Pilát Franciscus Iacobus, písař (?) kodexu 125
- Pippe (?) Hans von Olmütz, Unterleutnant, vlastník kodexu 203
- písaři v. 'Abdalláh al-Hilmí, Andreas Craft, Andreas, presbyter de Chwalsin, Auwel J. C., B. de Kircham (?) fr., Czoffalský A. F., Ereth Hořovský M., Fieheuser H., Frey B., G. R. B. S., Guillelmus Pontensis, z Harrachu A. A., Hauffe G., Iohannes, Iohannes Rufi Brito de Leonia, Kozigłowski G. S., Lansius S., Lyskowsky M. C., Mathias Favanter, Muhammad b. Murád, Nicolaus, Oettlinus, Petrus Trost, Pilát F. I., Pochmann F. F., Popel Horažďovický J., Svoboda V. L., Theobaldt J. Ph., Trávníček H., Wenceslaus, Wenceslaus de Semechow, Wilhelmus de Rysmberg, Ziskhus A.
- Písecký Weylczak (?), vlastník kodexu 130
- písmo (zlomky do XIII. stol.) Carolina 119, 121 (zlomek), 144 A
- Gothica textualis primitiva 3 (zlomek), 17, 40 (zlomek), 52 (zlomek), 71 (zlomek), 94 (zlomek), 115 A, 120 (zlomek), 137 (zlomek), 144 B
- Gothica notularis 115 B
- Gothica textualis formata 26 B, C, 58 A, 62, 96 A, 116, 146 A
- Gothica textualis 23, 32 A, 33, 39 (zlomek), 52, 58 C, 60 (zlomek), 64, 120 A, 137, 138, 145, 146 B, 153 A, B, F (zlomek)
- Gothica textualis rotunda 2, 21
- Gothica textualis currens 120 B, 153 E, H
- Gothica cursiva textualis 32 B, 37 A, 39, 60 A, B, D, 64, 96 B, 104 C, 137 B, I, 147, 153 D
- Gothica cursiva currens 37 B, C, 60 C, 64, 104 D, 153 C, G
- Bastarda 3, 32 C, 47, 58 B, 65, 105 A, C, 124 A, B, (bez smyček:) 26 A, 97 A, 108, 126 A, 148, 156, 158 A, 197, 201
- Bastarda formata 1, 93, 151
- Bastarda textualis 44, 59, 64 A, B, 85, 103, 104 A, 121, 124 C, 150
- Bastarda currens 64, 158 B
- Humanistica rotunda 56, 76, 117 B
- Humanistica cursiva textualis 24, 38, 78, 94, 97, 105 B, 117 A, 149
- Humanistica cursiva currens 38, 78
- Humanistica cancellaria 38
- Pistoia v. Franciscus Lux
- Pius II. papež (1458—1464) 78 (a)
- Placentinus v. Branda
- Planctus s. Anselmi in Parasceve 137 (y)
- poddanské záležitosti 11, 35, 103 (e) z Poděbrad v. Jiří z P.
- podkomoří královský 44 (u)
- podobojí, přijímání p. 38 (b)
- poesie v. Basilius, Callimachus, Cyrus M. iun., Dalimilova kronika, Heures, Horatius Flaccus Q., legendární turecká skladba, Persius Flaccus A., Petrus de Riga, Propertius S., Rudolph von Ems, Stricker, Vergilius Maro P., Wirnt von Grafenberg
- dále v. carmen, versus
- Pochmann Franz Florian, Geometria subterranea, současně písař 161
- pokuty městské 103 (ae, ag, aw)
- Politices verae ac iuris publici epitome 27
- Polsko, královská volba 1733 31
- Pseudo-Pompeius, Versus de Vergilio 21 (h)
- Pont-à-Mousson (ve Francii), universita 143
- Pontensis v. Guillelmus P.
- Popel Horažďovický Jan, správce vidimského sboru (+ 1599), písař kodexu 79
- povstání — proti Ferdinandovi I. r. 1547 74
- české 1618—1620 14 (a, b, d), 25, 54, 130, 141, 174 (b, e, f, g), 175
- Poznamenání — pŕihonŕ 104 (q)

— těch osob, kterýchž acta od J. M. pánův komisařův již vyslyšána a uvážena jsou 54

Practica 144 (i)

Praedestinati, Nota de praedestinatiis 147 (a)

Praha 186 (a)

— Města pražská, privilegia 44 (b)

— Staré Město 44 (m, o, s, v), privilegia a jiné listiny 20, Klementinská kolej 131, škola u sv. Haštala v. Vermilius Strakonický, sv. Martina v. Adalbertus Vodňanský, farář u sv. Jiljí v. Hruška M.

— Nové Město 44 (n), 88 (a), 104 (s), privilegia 51, instrukce Ferdinanda III. 88 (b)

— Menší Město 44 (l), privilegia a jiné listiny 42

— arcibiskup v. Berka z Dubé, z Harachu A. A., z Valdštejna J. B.

— arcibiskupská kancelář 130

— fürstenberská knihovna 164, 165, 166, 187

— obležení r. 1757 128

z Prachatic v. Křišťan z P. pranostiky 167

Práva — a řádové, která se mají měštané Starého Města pražského zachovati a kupci z cizích zemí 44 (o)

— a zřízení zemská Království českého z r. 1564 86

— císařská 44 (c, d)

— horní 43, 103 (y)

— koňelská 44 (g), 103 (o)

— kramářská 103 (n)

— manská 44 (e), 103 (q—s)

— měst všech hlavních 103 (o, p)

— pána starého z Rožmberka 104 (b)

— písařská 104 (o)

— rozličných běhuov Velikého Města pražského 44 (d), 103 (p)

— Soběslavská 44 (i), 103 (m)

právní knihy v. Kniha, Práva, právo právo 5, 44, 103, 104

— v. Azzoni I., Codex iuris civilis, Compendium Pandectarum, Conclusiones de legibus, Gressel I. A., Ius publicum Imperii, Kitzlitz C. I., Landordnung, Landesordnung, Lok O., Neumann de Puchholtz V. X., Reglement, Sepsání práva brněn-

sko-jihlavského, Tractatus de contractibus, Vitriarius Ph. R., Vocabularius iuris, Zrcadlo švábské

— dále v. Kniha, Práva, řád, statuta, zřízení

preces v. orationes

privilegia 171

— městská 20, 42, 44 (b), 51, 103 (f)

— zemská (České koruny) 89 (a, c)

Proberbuch, Kinstlich 193

Progressus in peccatum mortale 147 (a)

Propertius Sextus, Versus de Vergilio 21 (h)

prorocství 41, 45

protireformace v Německu 38 (a)

Proverbia 37 (m), 153 (m)

předpisy kuchařské 72 (b)

— lékařské, lékárnické aj. 45, 108, 110, 139 (a)

Přemysl Otakar, markrabě moravský [1247—1253] 103 (f)

z Příbramě v. Trávníček H. z P.

přijímání podobojí 38 (b)

přírodní vědy 64, 139 (a), 150

— v. Albertus Magnus, Alchimistische Recepte, Proberbuch, Traité de Méchanique

přísahy 103 (au)

psalme 96, 97

— v. Psalterium

Psalterium 62

— v. psalme, žalmy

Ptolemaeus (?), Von den sieben planeten 150 (c)

Puckeram Casparus, vlastník kodexu 108

půhony 75 (c), 103 (bd), 104 (q, r)

de Puchholtz v. Neumann de P.

pulsus v. Liber de pulsibus et de urinis

Q

Quadripertitus [exc.] 60 (f)

Quaestiones — de peccatis 137 (h, s)

— et probationes logicae 115 (a)

R

rada dvorská 29 (a), 61, 63

Rakousko, habsburské soustátí 29 (a), 61, 66, 143

— Dolní 14 (d), 63
 — Horní 29 (b)
 von Rambschwag — Hector, Ordnung für die Herrschaften Bludenz und Sonnenberg 34 (b, n)
 — Ulrich, správce panství Bludenz a Sonnenberg 34 (n)
 Ransa Georg (?), vlastník (?) kodexu 139
 Ranutius, Pseudo-Bruti Epistolae, tractatus 78 (b)
 Rapport sur les campagnes contre les Turcs en 1737—1738 10
 raptus, Nota de raptu 147 (a)
 Rašín z Ryzmburku, Jaroslav Sezima, Gründlicher Bericht 14 (c), 174 (h)
 Ratisbonensis v. Bertholdus R.
 Rebdorf (u Elchstätta), augustiniánská kanonie 121
 Recordatio theologiae 156 (c)
 Registra všelijakých věcí případných a pamětihodných 45
 Registrum svátostí 45, 89 (b)
 Reglement, wie in denen Processen zwischen Grundherrschaften und Untertanen verfahren werden solle 11
 Rechtsbuch, Rosenberger 5 (b)
 Reichenberg v. Liberec
 Reichstadt v. Zákupy
 Reimann Jakob Friedrich [1668—1743], něm. literární historik 100
 Reisbeschreibung Karl Friedrich Fürsten zu Fürstenberg 186
 religio v. Tractatus de religione
 Religionslehre v. Entwurf einer Religionslehre
 religiosi v. Dialogus consolatorius de temptationibus religiosorum
 Remensis v. Albertus R.
 Remeš 186 (d)
 rentmistrovský úřad moravský 29 (a)
 Reymann Martinus, vlastník kodexu 97
 de Riga v. Petrus de R.
 Richardus de Mediavilla, Super II. librum Sententiarum Petri Lombardi 33
 Pseudo-Richardus de S. Victore, Soliloquium 156 (e)
 Richter de Mühlbach, Ernestus Leopoldus, Ferdinandus Franciscus Ernestus, vlastníci kodexu 190

rituale 58 (b), 97, 116
 Robertus fr. 62
 von Rosenberg, Herr, Alchimist. Rezept 193
 Rosenberger Rechtsbuch v. Rechtsbuch R.
 Rosenhaimer Herr, Alchimist. Rezept 193
 Rotterdam 173, 186 (d)
 z Roupova Vilém († 1641) 141
 z Rožmberku Petr Vok († 1611) 159
 Rožmberská kniha v. Kniha r.
 Rudolf — II., císař římský a král český (1576—1612) 8, 30, 34 (a), 41, 43, 89 (c)
 — von Ems, Weltchronik 23
 ruga regalis 44 (r)
 Rupertus zu Constantinopel Meister 140
 Russ von, Eltegive 136
 Ruttellius Andreas, vlastník kodexu 157
 de Rysmberg v. Wilhelmus de R.
 z Ryzmburku v. Rašín z R.

Ř

Řád — celní v Království českém 7 (f)
 — horní, osnova z r. 1579 8, 30, 43
 — kterak vlnice k děláni a perkrechtu placenie vysazeny v Zemi české 44 (m)
 — pícníků Nového Města pražského 44 (n)
 — policejní zemský z r. 1492 103 (ay)
 — práva zemského 5 (c, něm.), 104 (c)
 — u desk 103 (ak)
 — v. Handel- und Wechsel-Gerichtsordnung, Wechselordnung
 řády v. augustiniáni, cisterciáci, dominikáni, jesuité, maltézští rytíři, minorité
 řemesla a živnosti v. kramáři, kroječi sukna, lazebníci, pekaři, sladovníci, ševci
 Řezno 186 (b)
 Římskoněmecká říše v. Grueber G. A., historie, Josef I., II., Karel VI., Maxmilián I., Politices verae epitome, právo, soud, úřady

S

- sacerdotes v. Exhortationes ad sacerdotes, Versus et notata ad usum sacerdotum
- Sachsen, Das sich selbst erkennende S. 87 (a)
- v. Sasko
- Samuelova kniha 206
- di Sanseverino Roberto, překladatel Horatiových děl do italštiny 113
- Sasko 87, 135, 186 (a)
- v. Sachsen
- Sasmukin Maximiliana, řeholnice doksanského kláštera 83 (b—d), 192 (b—d)
- Saucek, vlastník (?) kodexu 47
- sciaticí, De sciaticis 144 (f)
- Scultetus a Lerchenfels Ioannes M., vlastník kodexu 93
- sebránek 103 (as)
- Segen, Ein schöner und wohl approbierter heiliger S. 160
- ze Semanina v. Mikuláš Šúd ze S.
- de Semechow v. Wenceslaus de S.
- Sententiae in causa confiscationis publicatae 174 (b)
- Sepsání práva brněnsko-jihlavského 44 (a)
- Septem-gradus ortus spiritualis 147 (a)
- mansiones, Nota de s. mansionibus 147 (a)
- sermo 120 (b), 137 (z), 147 (a), 153 (o)
- de adventu domini 120 (c)
- de arbore amoris 147 (a)
- de contemplatione 147 (a)
- de oratione 147 (a)
- de s. Eligio 26 (a)
- de s. Iohanne 153 (ak)
- de timore 147 (a)
- in laudem iuris canonici 78 (h)
- super psalmi versiculum Misericordia et veritas obviaverunt sibi 137 (f)
- v. Bernardus Claraevallensis, Bertholdus Ratisbonensis, Hruška M., Peregrinus
- Sforza v. Galeazzo S.
- Scherl Giacomo, Brevi notizie delle cose più rimarcabili di Verona 127
- Schiers (Švýcarsko) 34 (m) ...
- Schmutzer Jacob, mědirytec (1733—1811) 27, 63, 68, 127
- Scholastici religiosi mores sancti 154 (h)
- scholia 115, 117, 119, 149
- Schonaugiensis v. Ekbertus abbas Sch.
- Schruns v. Fieheuser H.
- Schwartz Hans, měšťan v Eferdingu, vlastník kodexu 72
- Signa quindecim dierum ante diem iudicii 137 (v), 153 (u)
- Simeon v. Lobgesang Simeonis des Altvaters
- Sinopensis v. Pseudo-Dionisius S.
- Sittard Matyáš OP, kazatel (1522—1566) 38 (a)
- sladovníci, sladovny 103 (i)
- Slavata Vilém, z Chlumu a Košumberka, Historické spisování (Paměti) 48, 49, 57, 177
- slepotisk v. vazba
- Slezsko, procesní řád z r. 1770 11
- v. Čechy, český stát
- Slovák Pavel, překladatel Léryho Historie 79
- slovník německo-hebrejský 216
- v. Glossarium, Vocabularius
- směnečný řád — Království českého, osnova asi z r. 1736 7 (a)
- soudní, osnova 7 (b)
- Smíšek Jan Kryštof, rytec (činný v Praze od r. 1630) 88
- Sněmování o náboženství tří stavův Království českého 1609 41
- sněmy Království českého 5 (m), 41, 45, 70, 84, 103 (al, ao, ax, ay, az, bc, be, bf), 107, 180, 181, 192 (e)
- v. Epitome comitorum, Kitlitz C. I. sny v. Vejkład snův
- Soběslav, škola v. Vermilius Strakonický
- Sonnenberg (Vorarlberg) 34 (b, d, n)
- soud — apelační 50
- komorní Království českého 45, 103 (am)
- komorní říšský 13, 36
- městský zahájený 103 (v, ad, af, ah, av)
- nejvyššího purkrabství pražského 45
- soudnictví 11, 15, 27, 34 (d), 45, 61, 68, 70, 169, 173, 176

spása v. Devět kusů spásy
 Specification derjenigen Kammer-
 schulden 174 (d)
 Speculum humanae salvationis 37 (a)
 Spinola Ambrosio, španělský voje-
 vůdce (+ 1630) 67
 Spinosa Baruch v. de Boulainvilliers
 Sporck hrabě, vlastník kodexu 222
 Staatsrecht, Böhmisches 196
 Stambuch v. památníky
 státověda v. Commentaire sur l'Etat
 et gouvernement de France,
 Grueber G. A., Instruktion für
 einen kais. Minister, Instruktion
 vor alle angehende Hofkammer-
 räte, Politices verae epitome, Stu-
 pan von Ehrenstein, Uffenbach
 I. I.
 Status clericorum perversus 37 (b)
 statuta — augustiniánských klášterů
 121
 — de homicidio 103 (t)
 — praetorii consilii Maioris civitatis
 Pragensis 44 (s)
 Stehlík, Kašpar Ladislav z Čenkova
 (* 1571) 143
 von Storer — Franz Joseph Anton,
 farář v Kapell (Bavorsko) 18
 — Franz Karl, profesor university
 v Kostnici 18
 Storcheben (?) v. Hans S.
 Strachowsky Bartoloměj, mědirytec,
 28, 106, 152
 ze Straltenau Zikmund L. V. F., kon-
 cipista fiskálního úřadu 54
 Strakonice v. Vermilius Strakonický
 Stránský Pavel M. (1583—1657) 95
 Strašnice (Praha) 104 (r)
 Stricker, Karl der Grosse 47 (a)
 Stubick a Königstein, Ioannes Gotto-
 fridus, vlastník kodexu 103
 Stundenbuch 96
 — v. horae
 Stupan Anton M. von Ehrenstein,
 Einleitung zur Kántnus der öster-
 reichischen Erbkönigreichen 4
 Sulpicius Apollinaris C., Argumenta
 P. Terentii Afri Comoediarum 149
 (b, d, e, f)
 Summa librorum, quos in omnibus
 scientiis in lucem emittet Acade-
 mia Veneta 102
 supralibros v. vazba

Svoboda Václav Ladislav, písař ko-
 dexu 51
 Sylvester de Florencia v. Dominicus
 S. de F.
 Symbolum Athanasianum 62, 151 (g,
 čes.)

S

ševci 103 (l)
 školství 173
 školy v. Litoměřice, Praha, Soběslav
 — university: Praha 95, 131, dále v.
 Bologna, Kostnice, Lipsko, Paříž,
 Pont-à-Mousson
 šlechta 143, 155, 159, 200
 — Českého království 28, 172, 174
 {c}; spory s král. městy 103 {bc}
 — francouzská 68
 Šmerovský Václav Šťastný Leopold
 z Lidkovic a Kutné Hory, vlastník
 (?) kodexu 48
 Španělsko 27
 Španovská Judita, Marie 159
 štambuchy v. památníky
 ze Šternberka — Jan Zenon, na Be-
 chyni 143
 — Jaroslav Ignác, biskup litoměřický
 (1675—1709) 83 (b—c), 192 (b—c)
 — Karel Ignác 142
 ze Štítného v. Tomáš ze Š.
 Štrasburk 186 (d)
 Šúd v. Mikuláš Š.
 ze Švamberka Petr, na Orlíku 143
 švédské kontribuce v Sasku 87 (b)
 de Švihov v. Wilhelmus de Rysmberg
 Švýcarsko 34

T

T. P., vlastník kodexu 148
 Tasovský v. Vít T.
 temptatio — De temptatione bonorum
 147 (a)
 — v. Dialogus consolatorius de temp-
 tationibus religiosorum
 Terentius Afer Publius, Comoediae
 149, Eunuchus 105 (b)
 Tettngang (u Bodamského jezera) 59
 Theobaldt J. Ch., písař kodexu 69
 theologie 90, 137, 147 (a, c), 153, 156,
 214

— v. Entwurf einer Religionslehre, iudicium de conceptu et exortu carnis Christi, Molitor I., Petrus Lombardus, Philosophisch-ökonomisch-medizinisches Handbuch, Speculum humanae salvationis, Thomas a Kempis

— dále v. biblia, homiletika, liturgie Thomas — a Kempis, De imitatione Christi 126 (a)

— de Aquino, Epitaphium supra tumulum b. Petri mart. 21 (h), Summa theologica, Ioannis Molitoris Disputationes in Iam Ilae 131, Super Pater noster 37 (l)

Tierkreis v. Zeichen des Tierkreises tiský 41, 95, 97, 198, 202, 206, 225

Tomáš ze Štítvého 85 (b)

Toni diversis animi affectibus accommodati 154 (i)

Tovačovský z Cimburka Ctibor 75 (a)

Tractatulus — exercitii interioris hominis 156 (g)

— medicus, praecipue de urinis 144 (c)

Tractatus — bonus de confessione 37 (d)

— de contractibus in genere 90 (c)

— de religione 90 (d)

— devotus de quatuor diaetis 147 (c)

— medici 144

— theologici 147 (a, c)

Traité — de la fortification 19

— de Méchanique 122

transsubstantiatio v. Versus de transsubstantiatione

Trávníček Havel z Příbramě, rektor v Dobrovicích, písař kodexu 73

Trčka z Lípy, Jan Rudolf 159

de Tribowia v. Iohannes de T.

Trident v. koncil tridentský

Il trionfo della fedeltà 114

Troilus — Evan. Godefridus, S. Caes. Mis consiliarius, vlastník kodexu 151

— Hagiochoranus, Mikuláš M. {1571—1631} 95

Trost v. Petrus T.

Tugenden v. Kampf der sieben Tugenden wider die sieben Untugenden

z Turby, Jan rytčí 16

turecké války {1737—1738} 10

U

Übergabe der Ober-Lausitz 1636 111

účty, účetní záznamy 88, 104 (r)

ab Uffenbach — Iohannes Christophorus, De consilio imperiali aulico 61

— Iohannes Iacobus, Observationes practicae ad I. Ch. ab Uffenbach De consilio imperiali aulico tractatum 61

Uhry 63, 159

unctio v. Ordo unctionis extremae university v. školy

urina v. Liber de pulsibus et de urinis, Tractatulus medicus, praecipue de urinis

úrok z královských měst 44 (q)

Urteile 5 (f, g, i, k, l)

— v. nálezy

úřady 27, 68

— v. berní úřad, hofrychtář, kancelář dvorská, komora, komerční kolegium, místodržitelství české, podkomoří, rada dvorská, rentmistrovský úřad, úředníci zemští

úředníci zemští 104 (p)

Utrecht (Traiectum) 126 (a), 173

V

Václav I., král český {1230—1253} 103 (f)

— IV., král český {1378—1419} 44 (b, f, n, o), 103 (bb)

— v. Wenceslaus

Vade mecum, mane mecum, age mecum 92

váhy 108, 135

z Valdštejna — Albrecht (+ 1634) 14 (c), 130, 174 (h)

— Eleonora {1687—1749} 118

— Jan Bedřich, arcibiskup pražský {1675—1694} 83, 192

— Jan Josef 179

války — turecké {1737—1738} 10

— v. Volkslied von dem österreichischen Erbfolgekriege

de la Vallière, kníže, vlastník kodexu 117

Vapincensis civitas v. Gap

vazba — do konce XVI. stol. 3, 24, 26, 39, 40, 47, 58—60, 64, 65, 72, 78,

- 108, 120, 137, 138, 140, 143, 144, 147, 153, 156, 157, 193; razítkový slepotisk 1, 56, 97, 103, 116, 124; válečkový slepotisk 1, 36, 44, 56, 73, 75, 96, 98, 103, 116, 145, 158, 183, 202a
- zdobené vazby XVII. a XVIII. stol. 9, 16, 18, 21, 22, 27, 28, 50, 55, 62, 68, 70, 76, 81, 91, 95, 100, 101, 110, 112—114, 117, 146, 148—150, 152, 159, 162, 171, 187
- supralibros 79, 89, 143, 171
- kování 1, 26, 44, 97, 116, 202a
- orientální 203, 204, 209, 211, 213, 214, 218—224
- v. *catenatus liber*
- vědy v. lékařství, matematika, přírodní vědy
- Veith Josef, profesor čes. státního práva v Praze (+ 1824) 196
- Vejklad snův 104 {m}
- venenum, De venenis vitiorum 137 {u}
- Verfassung der Landeseinkünfte und Ausgaben in dem Königreich Böhmeib, Eine kurze 35
- Vergilius Maro Publius, Opera 21 {a—c, h}
- Vermahnung an die Richter und Amtsleute 34 {i}
- Vermilius Strakonický, Florián M., Ondřej, Památník 95
- Verona 127
- Verordnungen in Militärangelegenheiten 91
- Verse 34 {i}, 37 {n}, 97 {zlomek}, 132, 139 {b}, 185
- v. *versus*
- versus 21 {d, h}, 26 {g}, 37 {a Proemium, b, k}, 56 {Dominicus S.}, 62 {Cantica}, 94, 95, 115 {a}, 153 {a, g—l, aa, ad, af, ag, ao}
- culusdam canonici anonymi s. Mariani Antissiodorensis 60 {a}
- de casibus reservatis 120 {d}
- de exemplis vitiorum et virtutum 137 {a}
- de miraculis Christi et de phariseis 60 {e}
- de transsubstantiatione 153 {aa}
- et notata ad usum sacerdotum 153 {af}
- in cruce s. Eligii scripti 26 {d}
- v. *poesie*, Verse, verše
- verše 41, 103 {a}, 167
- v. *versus*
- Verzeichnis — derenjenigen Rebellen, so condemniret worden 1621 174 {i}
- verschiedener Familien, deren in denen Landtagsschlüssen eine Meldung beschiehet 174 {c}
- Verzeichnisse deren, die in den Jahren 1621—1626 beklagt, verurteilt oder absolviert worden sind 14 {d}
- de Věžník Franciscus Xav., Compendium historicum regni Bohemiae 109
- Vidim {u Dubé} 79
- vinice 44 {m}
- Virtembersko 145
- virtutes v. Kampf der sieben Tugenden, Versus de exemplis vitiorum et virtutum
- Vít Tasovský z Lipoltic, překladatel Sepsání práva brněnsko-jihlavského 44 {a}
- vitae s. Eligii 26 {a, b}
- Vitalis Blesensis, Geta 105 {c}
- vitia 153 {f}
- De venenis vitiorum 137 {u}
- v. *Cantilenae vitiorum*, Kampf der sieben Tugenden, Versus de exemplis vitiorum et virtutum
- Vitriarius Philippus Reinhardus, Institutiones iuris publici Romano-Germanici, Commentarius in librum III. 112
- Vladislav II., král český {1471—1516} 103 {e, h, ar, ax, bc, be, bf}
- vlastníci kodexů v. Alfonsus Cappuzinus, Andreas Craft, z Birkensteinu A. A. B., von Bongardt I. H., Borotinský V., C. B. D. H., Dollenstein B., Ehinger D., Elger I., Franciscus, Franciscus Lux, Fritz H., z Fürstenberku {Bedřich III., Karel Bedřich, Karel Egon I., Marie Anna, Max}, G. R., G. R. B. S., Gamper A., von Haen A., z Harrachu A. A., Herfurt z Frankenbergu M. V., von Hippmann K., Hron J. Kř., Hronek J., I. H. F., I. P. N., I. S. S., I. W. Z. K., Ianus I. Ch. G., Iohannes de Tribowia, z Karlhufu J. K., Klausner I. I., Koziglowský G. S., Krupský K. A.,

z Lamberka B. K., Lansius S., Laventer (Iacobus, Ludovicus, Nicolaus), M. K., Martinus Novillianus, Moravec V., Müller z Milbachu J. W., Nicolaus Basellius, Pippe H., Písecký, Praha - Staré Město zlatníci, Puckeram C., Ransa G., Reymann M., Richter de Mühlbach, Ruttellius A., Saucok, Scultetus a Lerchenfels I. M., Schwartz H., Sporck hr., Stubick a Königstain I. G., Šmerovský z Lidkovic V. Š. L., T. P., Troilus E. G., de la Vallière, Vermilius Strakonický, z Vrbna R., W. V. J., Wilhelmus prior, Zeller A. Ch. M., Zeltman H. A.

— dále v. knihovny

Vocabularius iuris 129

— v. Glossarium, Wörterbuch

vojenství 29 (a), 35, 63, 66, 67, 87 (a, b, d)

— v. Diarium, Files militaires, de Maillebois, Rapport sur les campagnes, Traité de la fortification, Verordnungen in Militärangelegenheiten

Volání a prosba jezuitův k sv. Václavovi a Kryštofovi 41

Volkslied von dem österreichischen Erbfolgekriege 139 (b)

Vorarlberg v. Bludeniz, Montafon, Sonnenberg

Voyage en Bohême 199

vražedník, O pokoře vražedníka 103 (w)

z Vrbna Rudolf, vlastník kodexu 195

vrchnostenská kancelář 130

Výklad na Otčenáš 151 (e)

— v. Pater noster

Vyznání víry sv. Athanasia 82 (lat.), 151 (g, čes.)

W

W. V. J., vlastník kodexu 75

Waldsee (ve Švábsku), augustiniánská kanonie 121

Wechselordnung, Revidirtes Projekt der verfassten W. des Königreichs Böhaimb 7 (a)

— v. Handel- und Wechsel-Gerichtsordnung

Wenceslaus, písař kodexu 60

— de Semechow, notář města Chrudimí, písař kodexu 103

— v. Václav

Wetzlar 13, 36, 173

von Wildenstein (= Karel Bedřich z Fürstenberku) 186

Wilhelmus — prior (?), vlastník kodexu 137

— de Rysmberg alias de Švihov, písař kodexu 105

Winter Conradus, Vom falschen Aid und Meinaid 34 (h)

Wirnt von Grafenberg, Wigalois 59

Wirtschaftskalender, Immerwährender 167

Wolfenbüttel 173

Wörterbuch deutsch-hebräisches 216

— v. Glossarium, Vocabularius

Wyenna (Vianen v Nizozemí ?) v. Mathias Favanter

Z

zákon Nový 93

— Starý, Žalmy a vybrané verše (hebrejsky) 205

— v. biblia

Zákupy, panství 162

Zeichen des Tierkreises 64, 150 (b)

Zeller Andreas Christophorus M., alumnorum in monasterio Denkendorfino praefectus (?), vlastník kodexu 157

Zeltman Hanns Adam (?), Buchbinder, vlastník kodexu 145

zeměpis 185

— v. cestopisy

Ziskhus Andreas, Neue Arznetbuch 133

zlosyn 103 (as)

Zollvectigals-Einrichtung, Gutachten 7 (f)

Zrcadlo švábské 44 (c—e), 103 (p, q) zřízení 68, 70

— zemské Království českého z r. 1564 86

— v. Landesordnung, Landordnung
zvěrolékařství 72 (b)

Ž

- žalmy, sedm žalmů kajících 151, 152,
197
— 205 (hebrejsky)
- v. psalme, Psalterium
Žďár, někdejší cisterciácký klášter,
v. Lok O.
z Žerotína Karel (1564—1636) 141
Život Adama a Evy 85 (a)

KONKORDANCE SIGNATUR

Signatura	Číslo soupisu	Signatura	Číslo soupisu
I a 1	1	I a 40	40
I a 2	2	I a 41	chybí ¹
I a 3	3	I a 42	41
I a 4	4	I b 1	42
I a 5	5	I b 2	43
I a 6	6	I b 3	44
I a 7	7	I b 4	45
I a 8	8	I b 5	46
I a 9	9	I b 6	47
I a 10	10	I b 7	48
I a 11	11	I b 8	49
I a 12	12	I b 9	50
I a 13	13	I b 10	51
I a 14	14	I b 11	52
I a 15	15	I b 12	53
I a 16	16	I b 13	54
I a 17	17	I b 14	55
I a 18	18	I b 15	56
I a 19	19	I b 16	57
I a 20	20	I b 17	58
I a 21	21	I b 18	59
I a 22	22	I b 19	60
I a 23	23	I b 20	61
I a 24	24	I b 21	203
I a 25	25	I b 22	204
I a 26	26	I b 23	62
I a 27	27	I b 24	63
I a 28	28	I b 25	64
I a 29	29	I b 26	65
I a 30	30	I b 27	66
I a 31	31	I b 28	67
I a 32	32	I c 1	68
I a 33	33	I c 2	69
I a 34	34	I c 3	205
I a 35	35	I c 4	70
I a 36	36	I c 5	206
I a 37	37	I c 6	207
I a 38	38	I c 7	208
I a 39	39	I c 8	71

¹ Homiliae, řecky. Perg., XIII. stol., 1 f. (podle Glaserova inventáře).

Signatura	Číslo soupisu	Signatura	Číslo soupisu
I c 9	72	I d 15	217
I c 10	73	I d 16	104
I c 11	74	I d 17	105
I c 12	75	I d 18	106
I c 13	76	I d 19	107
I c 14	209	I d 20	108
I c 15	210	I d 21	109
I c 16	226 ²	I d 22	110
I c 17	chybí ³	I d 23	111
I c 18	77	I d 24	112
I c 19	78	I d 25	113
I c 20	79	I d 26	114
I c 21	211	I d 27	115
I c 22	80	I d 28	116
I c 23	212	I d 29	117
I c 24	81	I d 30	118
I c 25	82	I d 31	119
I c 26	83	I d 32	120
I c 27	84	I d 33	121
I c 28	85	I d 34	122
I c 29	86	I d 35	123
I c 30	213	I d 36	124
I c 31	87	I d 37	125
I c 32	88	I d 38	Donaueschingen ⁵
I c 33	89	I d 39	126
I c 34	90	I d 40	127
I c 35	91	I d 41	218
I c 36	92	I d 42	128
I c 37	93	I d 43	129
I d 1	94	I d 44	130
I d 2	95	I d 45	131
I d 3	96	I d 46	132
I d 4	97	I d 47	133
I d 5	98	I d 48	134
I d 6	214	I d 49	219
I d 7	99	I d 50	135
I d 8	215	I d 51	220
I d 9	100	I d 52	136
I d 10	101	I d 53	137
I d 11	216	I d 54	138
I d 12	102	I d 55	139
I d 13	103	I d 56	140
I d 14	chybí ⁴	I d 57	141

² Podle Glaserova inventáře neznámý.

³ Sachsenspiegel. Perg., XIV. stol., 1/2 f., 4°. Kelle, Altdeutsche Handschriften 138—139 (b).

⁴ Dlužní listina z r. 1370, lat. Perg. [podle Glaserova inventáře].

⁵ Merigarto. Perg., XI./XII. stol., 2 ff., 8°. Kelle, Altdeutsche Handschriften 136—138 (a). Srov. výše úvod, pozn. 26.

Signatura	Číslo soupisu	Signatura	Číslo soupisu
I d 58	142	II b 3	174
I d 59	143	II b 4	175
I d 60	221	II b 5	176
I d 61	144	II b 6	177
I d 62	145	II c 1	178
I e 1	146	II c 2	179
I e 2	147	II c 3	180
I e 3	chybí ⁶	II c 4	181
I e 4	148	II d 1	182
I e 5	222	II d 2	183
I e 6	149	II e 1	184
I e 7	150	II e 2	185
I e 8	151	II f 1	186
I e 9	152	II f 2	187
I e 10	153	II f 3	188
I e 11	154	II f 4	chybí ⁸
I e 12	155	II f 5	chybí ⁹
I e 13	156	II f 6	chybí ¹⁰
I e 14	157	II f 7	chybí ¹¹
I e 15	158	II f 8	189
I e 16	223	II f 9	190
I e 17	159	II f 10	— ¹²
I e 18	224	II f 11	191
I e 19	160	II f 12	192
I e 20	chybí ⁷	II f 13	193
II a 1	161	II f 14	194
II a 2	162	II f 15	— ¹²
II a 3	163	II f 16	195
II a 4	164	II f 17	196
II a 5	165	II g 1	197
II a 6	166	II g 2	198
II a 7	167	II g 3	199
II a 8	168	II g 4	200
II a 9	169	II g 5	201
II a 10	170	II g 6	202
II a 11	171	II g 7	225
II b 1	172	I.II c 9	202a
II b 2	173		

⁶ Officium b. Mariae virg. Perg., XV. stol., 191 ff., 12°, 15 miniatur (podle Glaserova inventáře).

⁷ Officium b. Mariae virg. Perg., XV. stol., 132 ff. (podle Glaserova inventáře).

⁸ Grammatica latina cum sententiis latinis in germanicam linguam translatis. Perg., XIV. stol., 2 ff., 4°. Kelle, Altdeutsche Handschriften 140 (e).

⁹ Demosthenes, řecky. Pap., XV. stol., 3 ff., 8°. (podle Glaserova inventáře).

¹⁰ Homilie, něm. Perg., XIV. stol., 1 f. Kelle, Altdeutsche Handschriften 139—140 (d).

¹¹ Rozpravy nábožensko-mravoučné. Perg., XV. stol., 2 ff., 8°. (podle Glaserova inventáře).

¹² V Glaserově inventáři popis chybí.

SEZNAM OBRAZOVÝCH PŘÍLOH

- 1 A. Persii Flacci Satirae, sign. I d 31 (č. 119), f. 17r
- 2 P. Vergilii Maronis Opera, sign. I a 21 (č. 21), f. 1r
- 3 Psalterium, sign. I b 23 (č. 62), f. 6v
- 4 Psalterium, sign. I b 23 (č. 62), f. 120r
- 5 Kronika Dalimilova, sign. I d 36 (č. 124), f. 1r
- 6 Právní sborník, sign. I b 3 (č. 44), f. 204v
- 7 Barlaam a Josafat, sign. I c 28 (č. 85), f. 19r
- 8 Lucidář, sign. I d 36 (č. 124), f. 141v.

Snímky zhotovil M. Jarošík (Základní knihovna ČSAV).

DODATKY

226

1 c 16

Pap., XVII¹, 8 ff. 21×16,5 cm, nevázaný sešit.

Kvatern. Okraje ff. poškozeny. Ff.6r—8v prázdná — 1 ruka. — Podtrhávání, nadpisy, časové údaje aj. červeně.

1r—5v

**„[Historia] neb správa o vojácích pasovských a
příbězích nynějších v Čechách, vzláště v Praze.“**

Edd. F. Palacký, ČNM IV, 1830, 443-452, W. Hanka, Correspondenz zwischen Kaiser Rudolf, dem ungarischen Könige Matthias, den Erzherzogen Leopold und Albrecht, dann den Herren Weenceslaw von Wchynitz und Adolf von Althan in Betreff des passauischen Kriegsvolkes, Abhandlungen d. kön. böhm. Gesellschaft d. Wissenschaften V. 4, 1847, 226—231, zčásti J. B. Novák, Sněmy české XV, Praha 1917, passim.

Rukopis, považovaný podle poznámky v Glaserově inventáři za neznámý, zjištěn v létě 1969.

ad 21

Kodex se výzdobou hlásí do Florencie. Podobné florentské práce jsou datovány až na konec XIV. nebo počátek XV. stol. (Sdělení dr. J. Krásky CSc.)

ad 41

Satiru Volání a prosba jezuitův k sv. Václavovi . . . na ff.118v—121v zpracoval a vydal J. Kolár, Satirické Volání jezuitů z roku 1618 v křivoklátském rukopise, Strahovská knihovna 2, 1967, 89—108.

ad 62

Miniatura na f.6v: Rodokmen P. Marie (sdělení dr. J. Krásky CSc., který podle výzdoby datuje vznik kodexu již do poslední čtvrtiny XIII. stol., nejspíše do doby kolem r. 1280).

ad 75

Popis Fr. Čáda, Kniha Tovačovská — její rukopisy, Studie o rukopisech VII, 1968, 121—122 Ms.31.

ad 93

Srov. J. Pražák, Křivoklátský Nový zákon, Studie o rukopisech VIII, 1969, 213—214.

KNIHOVNA
NÁRODNÍHO MUZEA

KATALOGY A INVENTÁŘE Č. 10

RUKOPISY
KŘIVOKLÁTSKÉ KNIHOVNY

Sestavil Jiří Pražák. Návrh obálky
a grafická úprava Miloš Třeška.
Vydalo Národní muzeum v Praze
za redakce Karla Švehly. Vytiskl
Mír 5 n. p. Praha 2, Václavská ul.
12. Praha 1969. Cena 21,50 Kčs.

Nonne dicitur nonne isphor...

Nonne unum est frigidus pulmen...

Dum dicitur ad illos qui
satis dicitur ei deditur
quofingit quod si pester obru
delatant cytos diuillimos
dulces glacie et passio si
dulceos cribro distillum
t plebous eius conuure
infidulit plebous panu die
depopoli amonia panu die
loc frustra hoc fingit alia
enit se animi cur uera t
ulcera que si possum locu
purgari remedi. Est e
alio tentis si lenis, aut
popularum cyuis fastidit
t cera possunt purgari;
t nimio ardore inflamman
tur oculi timet frigore
phor sol. t on dicitur
ipit curuol fumoza et
uideantur;

Orestes inuicem in
lanus effecit ut ma
trom sua occidit qd
spona. in fecta manit
furonu et ipse si facer
t dicitur quae cu
tael;

*in manu ob forti tu
dicitur signu*

Merito die pupille ga
subuola pericli philo
phi amonule sui fugebantur.
et pupillo los dicunt
et. un. quibus tutola
et. un.;

Conditi quod manducant uideantur
terrum hodie; et populi

cribro decussa farina
impetantur; fauces denetro

lacte ulcul more

uiris, quod aud deceat

plebea radere beta;

Agere cu' occussio membris

timor albus aristar

Nunc face sub posita

seruauit languis; et ira

Scintillant oculi; dicitque

facis que quod ipse

Non lanuget hominibus

non lanus iure orestes;

DE HIS QUI AMBI

PUNT HONORES

Remopti tractas; bar

batu hec crede magistr

Dicere; sorbicio tollit

quem dira cicuta;

quo frecur dicit hoc magni

Nonne dicitur nonne isphor...

A dicitur aut quod iusta
Abitur eua mentis
furiolus te fac. si qd mado
frigore. modo timore
tremebundus effecerit et
pilas erigit. Aristal p
pilis possit modo in iram
cale face domitari.

Timor albus pallidus
eo qd timor pallid homo
nes fac libit pallid mou

Alciptaden alloquitur cui
tior erat perides abie
bat aut alciptaden hono
res publicos palciptaden
q relicul apatre sub tutela
pericli philolphi p nobili
tate adiuuulit ut plepe
cam gubernauit die de
his qui honoris cupidi
puplia moderaminis
gubernacula querunt
suscipit; Et sensus cu
puer sil pual rom
puplicam ministrat;

Puta sacrate cu' alciptade
puerosilio loq q lacru
incarceret politus cecu
tam bibit experit ob hoc
qa inhuue discipulu dico
net infamit. He aut
sacrate cu' crimina
ret deturbi amro
alciptadi discipulu sui ut
nenu incarceration accepit
quo puniret. Illo aut postq
bibit crimi sui purgauer
et de se dicit ut uenit
q sumptur. Erat uita
romydam uolent ostendit
nihil ee morte ablatu acrim

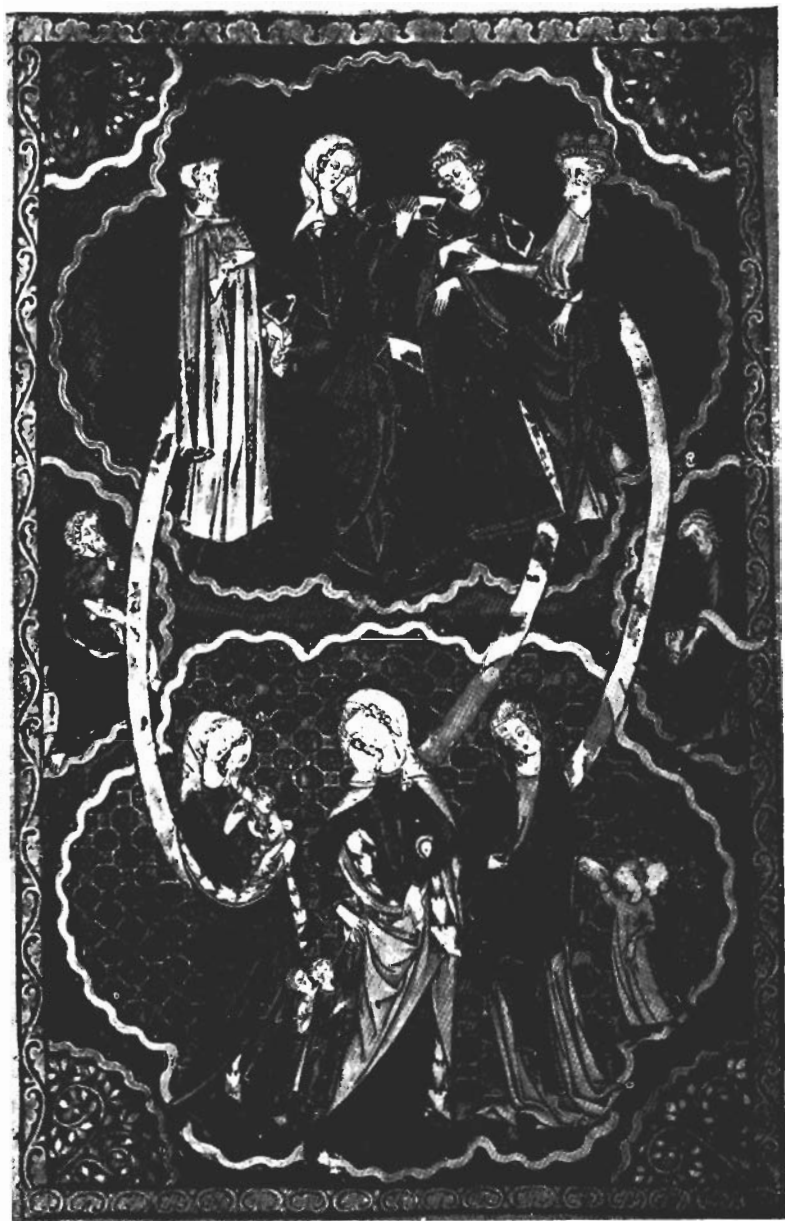

MITI

R E S
U P A
T U R
R E S
U B A
N S S

V. B. I. S. A. D. I. C. T. U. M. F. I. G. U. R. A.
S ilueltram tenui musam meditaris auena.
N os patrie fines t vulca linquimus arua.
N os patriam fugimus. tu raris lentus i umbra
S ozmosis: resuare coxas amarillida siluas.
S melidre teus nobis hec ora fecit.
N anq; erit ille. michi sonper teus illuc aram
S eye tener nostros. ibi cari bus ibuet agnus.
I lle meas errare huce ut cernis i ipsam
T uere que uellem calamo pmitit ageth.
N en equite iuniceo mure: magis. uisq; toto
V sq; arce turbant agros. en ipie capellas
P rovanus eges. ago. hanc etia iur raris duco
H te inter: tentas corde malo namq; gemella:

3 Psalterium, Ib 23, f. 6v.

166
tua adiuuabunt me,
intraui sicut ouis que perit: quere seruum
meum quia mandata tua non sum oblitus,

in comunum cum tribularet
clamaui: & exaudivit me,

omne liberam animam
meam a labiis iniquis:
& a lingua dolosa.

Quid datur tibi aut
quid apponatur tibi:
ad linguam dolosam.

agite potentis a curia: cum carbonibus
desolatorum.

Dei michi quia incolatus meus prolon-
gatus est: habitavi cum habitantibus &
clamar multum incola fuit anima mea.

in his qui oderunt pacem etiam pacifi-
cus: cum loquebar illis impugnabant me
gravidus oculos meos in montes: unde ue-
nit auxilium michi.

Auxilium meum a domino: qui fecit celum &
non det in commonem pacem tuam: neq.

M

Mozi powoſti kſadagi.
Alſe zo ſive zemie pramiq uctbazi
Wtom uciundruq ydworuq qm
Tiom ſkoy rod opoſtoyſtuy bynie

Meobi ſe ſonich licre qti uadicy
Owe zemie by kmiſy quicly
Zuchto bi ſkoy rod zwin dicy
W d knd gſſu wiſſi zwiodycy
A qali gſſu zleſo tapicy
Akicrali by ſic bity ſmicy
W ſſab tuch kmiſy dawno zadagi

Atoko wydi ſpiluofci kſadagi
Abi ſic kco uctba mudry v wazal ſi wazal
A wiſſe qſſe zemie ſkucti wygduota
Ado ad ſiu toho zadal

Do wyz gſſem prawie u ſk d al

Ze ſic wto uctbuz zuchge wlozty

Protory ſic wto uctſym ſam v wazati

Alſe wicz ze jſi v ſiluo tuto kromitku pſati

Fer uctſym zroliquid wygedum oſk d ati

Uctt toto zagſto poſtredie

Ze uctiduz zaguelo kromitki uctb d ue

Uctt gſſu pſtzy uctwcluy qie ſuazuy bily

Protory gſſu uctwago ſobichſo opuſtly

Mebo oſſem kragui aguctho uctb

Uctbuege amwago ſobichſo opuſtly

Dognaggi sic pin
na questa puzske
Anarpar d'uem
gach abv z nich vze
dmikuon v' Czechu
ch nedielali.

Agafu
Emogax
Cobiešta
mi v' r' p
quid s' d' d
a p' r' m' d' y
C' r' e' s' t' o' s' k' o'
C' a' u' l' o' s' e'

gest pobite naspore ned Boac
qem, gen stome v' Smateho
Pava r' a' b' o' v' s' t' a' s' t' u' g' e' s' t' d'
k' u' s' t' a' v' p' a' r' a' d' s' a' r' a' m' s' i' e'
n' e' s' s' i' e' s' k' o' a' p' a' l' g' e' s' t' g' e' s' t'
a' d' a' l' g' e' s' t' g' e' s' t' d' o' t' i' e' t' z' i' c' h' o'
s' p' e' s' t' a' g' a' n' s' s' e' r' v' e' t' z' e' n' e'
d' o' d' n' o' u' g' e' s' t' g' e' s' t' m' a' n' e'
s' o' n' e' v' s' t' a' c' e' s' t' a' t' o' v' n' i' z'
b' o' p' r' o' t' e' g' e' s' t' b' o' l' m' e' m' o' r' e'
q' r' o' z' e' m' g' e' v' s' t' a' t' e' p' r' a' s' t' o' n'
v' e' p' e' d' i' d' v' n' a' z' e' m' i' a' m' i' a' s'
v' e' d' i' m' i' b' o' z' i' d' a' l' t' e' s' t' o' p' a' n'
k' o' u' s' t' a' v' n' o' u' s' s' t' o' j' s' i' n' k' u' s' t' a' v'
p' e' g' e' t' e' s' t' a' r' e' m' u' d' e' m' e' q' u' i' m' i'
v' i' n' d' i' s' i' a' p' o' d' t' a' b' u' v' i' n' d' u' l' u'
d' o' l' e' n' a' p' a' s' t' a' n' a'

Omenigach abv vze
dmqi nebyli pod rze
mim nospu

Item narparne i by mjad
m' m' o' i' n' e' z' q' r' o' z' e' m' e' z' v'
p' r' o' s' t' o' n' a' p' a' e' v' o' i' t' e' d' e'
p' r' o' s' t' i' n' g' e' r' o' t' i' y' v' l' d' i' m' y'
v' e' d' i' m' i' b' o' y' n' e' b' e' t' v' e' m' e' n' p' o' d'
v' e' z' a' r' n' y' n' o' s' t' i' a' s' t' a' m' c' a' t' u'

chacmony am vstnesky vade
ale abv z k' o' s' t' o' s' t' r' o' p' e' b' o' l' e'

Item C' a' u' l' o' s' e' g' e' s' t' s' i' d' o' u' s' m' o' r'
E' r' o' n' a' b' u' a' t' o' n' a' v' d' e' l' e' p' a' s' p' a' n'
m' u' o' v' r' e' m' i' s' t' a' s' t' o' d' i' v' a' g' a' t' v' d' e' l' e' p'
v' a' t' i' q' y' v' d' e' l' e' p' a' s' s' t' o' u' a' n' i' s' s' i' b' e'
v' e' d' i' m' e' z' n' e' b' y' l' i' v' o' t' r' o' z' a' v' i' s' t' e' t' e' d' i' e'
v' e' s' t' e' n' e' t' e' d' i' y' p' r' a' s' t' o' n' i' s' t' o' g' e' s' t'
p' r' o' z' a' c' e' p' i' s' t' o' s' t' e' n' e' s' t' a' v' a' p' o' m' i'
v' a' n' d' a' c' i' a' t' i' c' e' s' s' r' o' b' i' e' d' o' u' n' e'
d' i' d' e' s' i' n' g' e' p' r' i' v' e' d' i' o' n' a' s' p' a' r' a'
g' m' a' g' n' e' s' t' a' v' p' r' e' b' u' d' a' t' e' m' a' g' n'
b' i' n' e' m' u' s' t' a' d' e' c' i' t' e' z' e' t' e' t' i' n' g' e' r'
s' t' e' n' y' p' r' o' s' t' i' s' s' y' z' a' p' a' r' u' s' m' i' s' t' o' t' a' t' e'
c' h' i' n' i' l' i' m' a' v' a' s' t' a' t' e' z' e' m' n' a'
q' u' o' s' t' o' a' b' a' q' y' z' i' m' a' m' i' b' o' s' t' a' d' i'
s' i' v' e' C' a' d' i' y' v' e' s' t' e' a' p' r' e' b' u' d' a' t' e'
v' e' z' a' r' n' e' s' t' a' v' v' e' z' a' r' n' e' s' t' a' v' i' s' t' a' n'
m' a' g' n' e' s' t' e' m' u' s' t' a' d' e' c' i' t' e' z' a' v' o' m' e'
g' e' s' t' o' p' o' s' t' u' l' a' t' i' a' m' i' b' o' v' e' d' a' t' e' m' o' z'
n' e' b' o'

Item dby maesto puzske abv
E' p' o' d' o' m' a' r' e' m' u' s' t' a' d' e' c' i' t' e' z'
v' e' s' t' e' n' e' t' e' m' i' s' t' a' s' t' o' u' a' n' i' s' s' i' b' e'
d' e' c' i' t' e' z' g' m' e' v' e' z' d' i' m' i' t' a' v' l' e' a' b' v'
s' t' a' n' e' m' u' s' t' a' d' e' c' i' t' e' z' a' l' d' i' d' e' t' a' l' e' s'
s' t' a' t' s' u' b' o' d' n' a' t' a' p' r' e' b' u' d' a' t' e' z' a' t' e'
s' u' b' o' d' n' i' p' a' n' i' s' t' a' d' e' c' i' t' e' z' e' m' u' s'
s' o' n' e' v' e' z' a' r' n' e' s' t' a' v' a' v' o' m' e' s' t' a' n' o' n' e'
b' o' z' v' o' p' o' t' e' r' i' e' b' o' l' e' s' t' a' t' e' z' v' o' m' y'
v' o' u' n' e' m' a' g' n' e' v' o' m' e' z'

Item dby by finge t' rom
m' e' l' o' d' e' l' e' n' o' s' t' a' v' e' t' e' d' e' l' y'
p' r' o' s' t' o' n' i' s' t' o' g' e' s' t' e' m' a' a' b' e' l' a' t'
p' a' n' y' a' v' e' s' t' a' v' v' e' z' d' i' m' i' b' o'
s' t' a' t' e' s' t' e' v' d' i' a' c' o' n' e' v' e' s' t' e' z'
v' o' u' a' r' y' s' t' a' r' z' e' r' o' m' p' r' o' s' t' i' s' s' y'
e' d' i' n' e' v' e' z' e' m' u' s' t' a' d' e' c' i' t' e' z'
t' a' t' i' y' s' t' a' d' e' c' i' t' e' z' p' o' g' r' a' c' h' d' i' e' s'
m' a' g' n' e' s' t' e' m' a' g' n' e' s' t' e' s' t' e' z'
v' i' n' d' i' c' i' a' s' t' a' t' i' b' y' s' e' v' o' s' d' e' l' i' t'
v' s' i' n' k' u' s' t' a' v' s' e' n' o' v' a' t' i' s' t' e' z' d' e'
t' e' s' t' o' m' u' s' t' a' d' e' c' i' t' e' z' p' r' o' s' t' i' s' t' y' s' t' e' n'
a' b' v' y' p' r' o' s' t' i' s' s' y' v' p' r' e' b' u' d' a' t' e' v' o' m' i' a'
e' s' t' a' s' m' e' n'

Dy galy do: bledu po
zali se pustemzy a
miffkome abozm ruz
magati ju bozem wstru
pem a swietcho duchu
seflame / a swietci apo
stole qv; se bledu ro
zelli pom / siem swietie

Ezati storo bozie a gromie swiatte ozna
mucyke wicru pana Bezisse kystu
Deli di mwoy pustemzy y zgerwili ysu se
napusta wzem ludzke a gaty flecker
nost se rozylapomysie y wssiem swietie
cy; swietci bozie opustmysie y chwulu
colwto swietci y giest cycho. Ksli qv; qe
dm nazuyt Druzi su se ad dali dohli
steruow Aby zfyze w; mwoie smtedl
nem ahrubem pogeli angelst; mwot
wesi y bice / ie w; hidy wte; om kral A
w; emm; polyan liti y dohata w; bozy; Dv
m w; mogy w; w; w; y; w; a; n; l; idu; abez;

Boni subter, ita qd bala nassaba qielam ebilo nange yge
 dno qd sswara subnye z nimenabla nam frute bpsau
 sllwito ma taby aelo byty na bpsau sllw, qd ad si noc
 qe qo nam z nimenabla mfula gesto bystupy nose /
 qd sst noc qe ynsula ma dnu oqasita z nimenabla slo
 no astucl / nelo qo nas sloni uqie to namy slubty
 dolo nary / Tuto sic osudnem dny bnde bonaty poqad
M ad sst noc qe ynsula mny nisse pomiediel pomier my
 dno dny dny sstane obozem karlon sllwty
 qd sst noc qe taby bnde nobe yzemic nissato to
 nno nssubde obuqge amny mny qe amny ny yalbo sst
 lai komye sswetosa gesto sswetaty bnde od obla nisse
 nobu qie qe / qd ad sst noc qe sstane wclia radost budu mny
 ty zlarne dny sst wssudny dny qd sst noc qe z bpsau dny sst /
 nny nny nassie aelo yda gym buob sedm sstano nny
 luy sedm nadny sst / budu sedm bat nny sst meq obuqge
 tabe kassie budu ruqeryato pomyslity moq / budu tabe
 sylne / ze by godna dny sst pnyemabla wssstn sst
 budu tabe sylne ze prandy sst ze dny wssstn pomyslity mny
 budu tabe mny sst sst mny qe godna dny sst noc qe
 yqy nadny sst sic qe da by nny sst wssstn / budu
 mny wclia qe sst mny qe budu qaty wssstn sst sst
 budu tabe prandy a sst nny sst sic mny wssstn
 baty sst / sst taby radost gesto namy wssstn nadny mny
 qd mny nasse dny sst qe sst wssstn karlon sllwty
 ● Boie pomoy namy amny qd sst tabe qd sst wssstn sst
 qe qe dny a sst dny sst qe dny qe sst dny
 Tuto sic dolo nny luy dny qe mny sst sst mny
 leq by qe pssstn bylo omlyeno Bone dny fat
 nny sst sst mny a m e r

KNIHOVNA NÁRODNÍHO MUZEA V PRAZE · KATALOGY A INVENTÁŘE Č. 9.

